

บทที่สอง

ปัญหาในการทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย

หอสมุดรัฐสภาอเมริกันได้แถลงถึงความมุ่งหมายในการทำบัตรรายการของห้องสมุดไว้ดังนี้ว่า

๑. เพื่อแจ้งลักษณะสำคัญของหนังสือแต่ละเล่ม โดยประสงค์จะชี้ให้เห็นส่วนที่ต่างจากเล่มอื่น ๆ ด้วยการบรรยายเกี่ยวกับขอบเขตของหนังสือและเนื้อเรื่อง กับชี้ให้เห็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเล่มอื่น ๆ ด้วยวิธีการทางบรรณานุกรม

๒. เสนอข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือแต่ละเล่มด้วยวิธีลงรายการที่กำหนดขึ้นเป็นแบบฉบับเพื่อให้นำไปใช้ในการลงรายการสำหรับหนังสืออื่น ๆ ได้โดยทั่วไป และเป็นวิธีที่ใคร่ถาวรพิจารณาแล้วควยว่าช่วยผู้อ่านในการใช้หนังสือของห้องสมุดได้อย่างดีที่สุด

วิธีชี้ให้เห็นส่วนที่แตกต่างและส่วนที่เกี่ยวข้องกับหนังสือเล่มอื่น ๆ ได้แก่การลงรายการผู้แต่ง รายการชื่อเรื่อง ซึ่งสำหรับหนังสือประเภทวรรณกรรมคลาสสิกที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง และหนังสือประเภทที่ผู้แต่งใช้นามแฝงแล้วจะคงเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับทั้งสองรายการนี้ขึ้นอีก ส่วนหนังสือที่มีการพิมพ์หลายครั้งก็จำเป็นต้องอาศัยรายการครั้งที่พิมพ์ รายการพิมพ์ลักษณะ และรายการบรรณลักษณะที่แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับขนาด เช่น จำนวนหน้า จำนวนเล่มของหนังสือ ภาพประกอบที่มีในเล่ม ชื่อผู้แต่งของหนังสือ ทั้งในบางครั้งก็ยังจำเป็นต้องบันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมเป็นหมายเหตุเอาไว้ด้วยเพื่ออธิบายข้อความบางตอนในหนังสือที่ไม่ชัดเจน หรือข้อความบางตอนที่เป็นส่วนสำคัญของหนังสือ เป็นต้น

รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือตามที่ได้อ้างมานี้ บรรณารักษ์จะบันทึกไว้ในบัตรรายการอย่างครบถ้วนเพื่อใช้เป็นบัญชีสำหรับผู้ใช้ห้องสมุดและบรรณารักษ์เองค้นหาหนังสือที่มีในห้องสมุดได้สะดวกทุกรายการที่บันทึกนั้นลงไปตามที่ผู้แต่ง ผู้เรียบเรียง หรือผู้รับผิดชอบในการผลิตหนังสือไอช้อยู่ในเล่ม ส่วนแบบแผนสำหรับลงรายการต่าง ๆ เช่น เครื่องหมายวรรคตอน ตัวอย่าง ลำดับที่จะลงรายการใดก่อนหลัง และระยะของการพิมพ์นั้นให้ไปตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการทั้งสิ้น

ตามแบบแผนของการลงรายการสำหรับหนังสือภาษาไทยที่ได้กำหนดไว้ใน "คู่มือการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย" นั้น ใซ้ผัง (Outline) แสดงลำดับของรายการต่าง ๆ และระยะของการพิมพ์ได้ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

U.S. Library of Congress, Rules for Descriptive Cataloging in the Library of Congress (Adopted by the American Library Association) (Washington, D.C. : The Library of Congress, Descriptive Cataloging Division, 1949), Pp. 7-10 .

เลขเรียก ^{ผู้แต่ง} ชื่อผู้แต่ง ^{นามสกุล} นามสกุล.
 หนังสือ ^{ชื่อเรื่อง} ชื่อเรื่องและรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง. ^{พิมพ์ครั้งที่} พิมพ์ครั้งที่.
 พิมพ์ลักษณ์.
 บรรณลักษณ์. (ชื่อหนังสือ ^{ผู้แต่ง} ผู้แต่ง.)
 หมายเหตุหรือรายการละเอียดอื่น ๆ

แนวสืบค้น

ข้อความที่ถือว่าเป็นส่วนสำคัญของบัตรรายการ (Body of the Entry) ได้แก่ ชื่อเรื่อง และรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง (Author Statement) ที่อธิบายถึงผู้แต่งรวม ผู้แปล ผู้เขียนภาพประกอบ การพิมพ์ครั้งที่ต่าง ๆ และพิมพ์ลักษณ์ ซึ่งเป็นข้อความที่บันทึกไว้ในย่อหน้าแรกของบัตรรายการ หลังจากลงรายการเลขเรียกหนังสือและรายการผู้แต่งอย่างถูกต้องแล้ว เหตุที่ถือว่าย่อหน้าแรกนี้เป็นส่วนสำคัญของบัตรรายการ (Body of the Entry) ก็เพราะข้อความที่บันทึกไว้นั้นคัดลอกมาจากหน้าปกใน (Title Page) ของหนังสือแทบทั้งสิ้น ถ้ามีการตัดทอนหรือเพิ่มเติมข้อความส่วนใดก็จะลงเครื่องหมายแจ้งไว้ ทหราวโคโยไซเครื่องหมาย... สำหรับข้อความที่ตัดออกไป ส่วนข้อความที่เพิ่มเติมขึ้นใช้ใส่ไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ

๒ สัญลักษณ์ อำพันวงศ์ คู่มือการทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย Cataloging Manual for Thai Books พระนคร สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ๒๕๐๑ หน้า ๓ - ๖

ย่อหน้าที่สอง เป็นการบรรยายเกี่ยวกับลักษณะรูปเล่มของหนังสือ ได้
 แกรายการบรรณลักษณะกับชื่อชุกของหนังสือ ส่วนหมายเหตุซึ่งเป็นรายการที่
 บรรณารักษ์ใช้บันทึกข้อความเป็นพิเศษ เพื่อแสดงให้ผู้ใช้ห้องสมุดทราบว่าหนังสือ
 เล่มนั้นมีส่วนที่ควรสนใจอย่างไรบ้าง และรายการแนวสืบคนแสดงว่าหนังสือ
 เล่มนั้นมีบัตรรายการครบชุดกับบัตรที่จัดไว้ในย่อหน้าที่สามและสี่ ตามลำดับไป^๓

ตอนที่หนึ่ง

ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการคัดลอกข้อความจากหน้าปกในมาทำบัตรรายการ

เหตุที่บรรณารักษ์ใช้หน้าปกในเป็นหน้าสำหรับคัดลอกข้อความมาเป็นส่วน
 สำคัญของบัตรรายการ (Body of the Entry) ก็เพราะหน้าปกในเป็นหน้าที่มี
 ข้อความสำคัญที่ควรเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น เช่น ชื่อเรื่องและคำอธิบายชื่อเรื่อง
 ชื่อผู้แต่ง ผู้แปล ผู้รวมพิมพ์ ผู้เขียนภาพประกอบ บรรณาธิการ ครั้งที่พิมพ์
 สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ตลอดจนชื่อชุกของหนังสือด้วย

ในการทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย บรรณารักษ์ผู้ทำบัตร
 รายการมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต้นตอ ซึ่งผู้เขียนใครจะยอมมา
 พิจารณาก่อนที่จะกล่าวถึงปัญหาของการลงรายการแต่ละอย่างต่อไปดังนี้

^๓ U.S. Library of Congress, op. cit., p. 11.

^๔ ผู้พิทักษ์ อำพันวงศ์ บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น กล่าวถึงวิธี
ใช้หนังสือและห้องสมุด พระนคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๖.

- I. ปัญหาการทำบัตรรายการสำหรับหนังสือที่ไม่มีหน้าปกใน หรือหน้าปกในมีข้อความไม่ครบถ้วนที่จะลงรายการในบัตร
- II. ปัญหาการทำบัตรรายการสำหรับหนังสือที่มีหน้าปกในหลายหน้า เช่น
  - II. 1. หนังสือที่มีหลายเล่มจบ
  - II. 2. หนังสือเล่มเดียวที่มีหน้าปกในหลายหน้า
  - II. 3. หนังสือที่มีหน้าปกใน ๒ หน้าอยู่ด้วยกัน
- III. หนังสือที่หน้าปกในมีข้อความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ขอเสนอแนะสำหรับปัญหาเหล่านี้ได้รวบรวมจาก "Rules for Descriptive Cataloging in the Library of Congress" และ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่าง—บัตร" คือ

- I. หนังสือที่ไม่มีหน้าปกในหรือหน้าปกในมีข้อความไม่ครบถ้วนที่จะลงรายการต่าง ๆ ให้พิจารณาหาข้อความมาทำบัตรรายการจากส่วนอื่น ๆ ของหนังสือ เช่น ชื่อบนปก (Cover Title) หน้าชื่อเรื่อง (Half Title) ชื่อนำเนื้อเรื่อง (Caption Title) ชื่อเรื่องประจำหน้า (Running Title) หรือส่วนอื่น ๆ นอกจากนี้ก็ได้โดยใส่ไว้ในวงเล็บแสดงว่าเป็นข้อความที่คนหาเพิ่มเติมเพราะไม่มีอยู่ที่หน้าปกใน

I. 1. บัตรรายการสำหรับหนังสือที่ไม่มีหน้าปกใน

๑	(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์) (หลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต มิถุนายน ๒๕๐๘) พระนคร. (๒๕๐๘) ๒๕ หน้า.	←
	๑. <u>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.</u> ๒. ชื่อเรื่อง.	

ชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่องคัดลอกมาจากชื่อบนปก (Cover Title)

ปีที่พิมพ์ ได้จากหน้าคาน้ำของหนังสือ

๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ หลักสูตรปริญญา
อักษรศาสตรบัณฑิต มิถุนายน ๒๕๐๘ พระนคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๒๕๐๘.

I. 2. บัตรรายการสำหรับหนังสือที่หน้าปกไม่มีข้อความไม่ครบ
ถวนที่จะลงรายการ

๕๕๕.๓
ด.

(ลิขิต อุนตระกูล) ←

ประวัติการสัมพันธ์ระหว่างชาติไทยและชาติจีนแต่ยุคโบราณจนถึงสมัย
ชาติไทยได้มาตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีแห่งประเทศไทย. พระนคร
โรงพิมพ์ไทยพิทยา, ๒๔๕๕. ←

๑๑๔ หน้า. ภาพประกอบ. แผนที่.

๑. ไทย-ประวัติศาสตร์ สมัยแรกเริ่มก่อน พ.ศ. ๑๘๐๐

๒. ชื่อเรื่อง.

ชื่อผู้แต่งปรากฏอยู่ในคำนำ

พิมพ์กับหมพิมพ์ไวทปกด้านหลัง^๗

II. หนังสือที่มีหน้าปกในหลายหน้า ไขหลักเกณฑ์สำหรับพิจารณา
เพื่อคัดลอกข้อความจากปกใ้มาทำบัตรรายการดังนี้

^๗ลิขิต อุนตระกูล ประวัติการสัมพันธ์ระหว่างชาติไทยและชาติจีน
แต่ยุคโบราณจนถึงสมัยชาติไทยได้มาตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีแห่งประเท-
ไทย พระนคร โรงพิมพ์ไทยพิทยา ๒๔๕๕

II. 1. หนังสือพิมพ์หลายเล่มจบ และทุกเล่มล้วนมีปกในให้คัดลอกข้อความจากหน้าปกในของ เล่มที่หนึ่งมาทำบัตรรายการ ดังตัวอย่างบัตรรายการของหนังสือเรื่อง ศาสนาสากล โดย หลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งมี ๕ เล่มจบ คือ

๒๐๐
ว) วิจิตรวาทการ, หลวง.
ศาสนาสากล เปรียบเทียบศาสนา ลัทธิ และปรัชญาต่าง ๆ ทั่วโลก.
(พิมพ์ครั้งที่ ๒) พระนคร, ส. ชรรณภักดิ์. (๒๔๕๕) ←
๕ เล่ม. ภาพประกอบ. แผนที่.

๑. ศาสนา. ๒. ชื่อเรื่อง.

○

ครั้งที่พิมพ์ _____
และปีที่พิมพ์ _____

ได้จากคาน้ำของเล่มที่ ๑

U.S. Library of Congress, loc. cit.

หลวงวิจิตรวาทการ   ศาสนาสากล เปรียบเทียบศาสนา
ลัทธิ และปรัชญาต่าง ๆ ทั่วโลก   พิมพ์ครั้งที่ ๒ พระนคร ส. ชรรณภักดิ์

II. 2. หนังสือที่มีหน้าปกในหลายหน้าอยู่ในเล่มเดียวกัน มีหลักเกณฑ์ละเอียดแยกออกไปอีกว่า

II. 2. ก. ถ้าเนื้อเรื่องในหนังสือเป็นภาษาเดียวโดยตลอด แต่มีหน้าปกในหลายหน้า ให้ใช้หน้าปกในหน้าแรกที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเป็นหน้าสำหรับคัดข้อความมาทำบัตรรายการ เช่น หนังสือหลักภาษา ไทย อักษรวิธี วจิวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์ โดยพระยาอุปกิตศิลปสาร มีหน้าปกในอยู่ในเล่มเดียวกัน ๕ หน้าตามเนื้อเรื่องในหนังสือแต่ละตอนดังตัวอย่าง

หลักภาษาไทย

อักษรวิธี วจิวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์

สำหรับ

วิชาชุดครู ป.ป., ป.ม.

พระยาอุปกิตศิลปสาร

เรียบเรียง

หน้าปกใน
หน้า ๑

๕๓

ไวยากรณ์ไทย อักษรวิธี

ของ

พระยาอุปกิตศิลปสาร
(นิม กานจนานิชะ เปรียญ)

พิมพ์ครั้งที่ ๓.๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๖๕

ราคาเล่มละ ๓.๕๐ บาท

หน้าปกใน
หน้าที่ ๒

ไวยากรณ์ไทย วจีวิภาค

ของ

พระยาอุปกิตศิลปสาร

[นิม กานจนานิชะ เปรียญ]

พิมพ์ครั้งที่แปด ๕,๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๘๖

ราคาเล่มละ ๕.๕๐ บาท

หน้าปกใน
หน้าที่ ๓

ไวยากรณ์ไทย
วากยสัมพันธ์

ของ
พระยาอุปกิตศิลปสาร
(น้อม กาญจนาชิวะ เปรียญ)

พิมพ์ครั้งที่หก ๕๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๘๓

ราคาเล่มละ ๗.๐๐ บาท

๕๕

หน้าปกใน
หน้าที่ ๕

ไวยากรณ์ไทย

ฉันทลักษณ์

ของ
พระยาอุปกิตศิลปสาร
(น้อม กาญจนาชิวะ เปรียญ)

พิมพ์ครั้งที่สอง ๒,๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๘๓

ราคาเล่มละ ๖.๕๐ บาท

หน้าปกใน
หน้าที่ ๕

๕๖

๑๑ พระยาอุปกิตศิลปสาร หลักภาษาไทย อักษรวิธี วจิวิภาค วากย-
สัมพันธ์ ฉันทลักษณ์ สำหรับวิชาชุดครู ป.ป., ป.ม. พระนคร ไทยวัฒนา-
พานิช ๒๔๘๓

หน้าปกในที่จะใช้ก็ข้อความมาทำบัตรรายการสำหรับหนังสือเล่มนี้คือ หน้าปกในหน้าที่ ๑ ซึ่งเป็นหน้าแรกที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ ดังตัวอย่าง

๑

๔๕๕.๙๕ อุกฤษศิลป์สาร, พระยา.

อ   หลักภาษาไทย อักษรวิธี วจวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์ สำหรับ
 วิชาชุดครู ป.ป., ป.ม. พระนคร, ไทยวัฒนาพานิช (๒๔๙๙)
 ๓๘, ๑๕๕, ๒๐๕, ๑๘๘ หน้า.

สารบาญ.-อักษรวิธี พิมพ์ครั้งที่ ๓ ๒๔๙๕.-วจวิภาค, พิมพ์ครั้งที่ ๒
 ๒๔๙๖.-วากยสัมพันธ์ พิมพ์ครั้งที่ ๒ ๒๔๙๙.-ฉันทลักษณ์ พิมพ์ครั้งที่ ๒
 ๒๔๙๙.

○ (มีค่อในบัตรที่ ๒)

๒

๔๕๕.๙๕ อุกฤษศิลป์สาร, พระยา.

อ   หลักภาษาไทย อักษรวิธี วจวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์...
 (๒๔๙๙)

๑. ภาษาไทย - ไวยากรณ์. ๒. ชื่อเรื่อง (หลักภาษาไทย)
 ๓. ชื่อเรื่อง (อักษรวิธี) ๔. ชื่อเรื่อง (วากยสัมพันธ์) ๕. ชื่อเรื่อง (ฉันทลักษณ์)

○

บัตร
ขยาย

- II.2. ข. ถ้าหนังสือมีเนื้อเรื่องหลายภาษาและมีหน้าปกในหลายหน้า
 ล้วนต่างภาษากัน ให้ใช้หน้าปกในที่เป็นภาษาเดียวกับภาษา
 ของต้นฉบับเดิม เว้นแต่จะมีการแถลงไว้ให้ทราบว่าเป็น
 หนังสือแปล แล้วเอาต้นฉบับที่เป็นภาษาเดิมมาพิมพ์ประกอ
 วกับฉบับแปลจึงจะใช้หน้าปกในที่เป็นภาษาเดียวกับฉบับแปล^{๑๒}
- II.3. หนังสือที่มีหน้าปกใน ๒ หน้าอยู่ก็ให้มีหลักเกณฑ์การพิจารณาเลือก
 หน้าปกในเพื่อคัดลอกข้อความมาทำบัตรรายการโดยละเอียดว่า

^{๑๒} U.S. Library of Congress, op. cit., p.12.

- II. 3. ก. ให้คัดลอกข้อความจากหน้าปกในหน้าที่ ๒ ซึ่งอยู่ในลำดับที่ถูกต้องตามหลักการจัดส่วนต่าง ๆ ของหนังสือเขามาทำบัตรรายการ เว้นแต่หน้าปกในทั้งนั้นจะมีปีที่พิมพ์ทั้ง ๒ หน้า จึงจะใช้หน้าซึ่งมีปีที่พิมพ์ครั้งใหม่ที่สุดเป็นหน้าสำหรับคัดข้อความมาทำบัตรรายการ^{๑๓}
เช่น

จารึกสุโขทัย

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
นายกรัฐมนตรี
และ

ผู้บัญชาการทหารบก
พิมพ์แจกในงานทอดกฐินพระราชทาน
ณ วัดชนะสงคราม

วันที่ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๘

จำนวน ๑๐๐๐ ฉะบับ

โรงพิมพ์กรมแผนที่

หน้าปกใน
หน้าที่ ๑

^{๑๓}

Ibid., p. 11.

เข้าใจว่าเป็นของพระเจ้าเลอไทย ราชโอรสของพ่อขุนรามคำแหง

รัชกาลที่ ๕ ในราชวงศ์พระร่วง

ว่าด้วยกฎหมายลักษณโจร

ม.ศ. ๑๒๖๖ (พ.ศ. ๑๘๘๗)

ได้มาจากเมืองสุโขทัย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๓

๑๘

การทำบัตรรายการหนังสือเล่มนี้ ขอความจากหน้าปกในหน้าที่ ๒

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๘ พระเจ้าเลอไทย จารึกสุโขทัยเข้าใจว่าเป็นของพระเจ้าเลอ
ราชโอรสของพ่อขุนรามคำแหง รัชกาลที่ ๕ ในราชวงศ์พระร่วง ว่าด้วยก
หมายลักษณโจร ม.ศ. ๑๒๖๖ (พ.ศ. ๑๘๘๗) ได้มาจากเมืองสุโขทัย .
พ.ศ. ๒๔๗๓ พระนคร โรงพิมพ์กรมแผนที่ ๒๔๘๘

๔๕๕.๔๑๑๑ ศิลาดจารึก.

ที่

จารึกสุโขทัย เข้าใจว่าเป็นของพระเจ้าเลอไทยราชโอรสของ
พ่อขุนรามคำแหง รัชกาลที่ ๔ ในราชวงศ์พระร่วงว่าด้วยกฎหมาย-
ลักษณะโจร ม.ศ. ๑๒๖๖ (พ.ศ. ๑๘๘๙) ได้มาจากเมืองสุโขทัยเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๓๓. พระนคร, โรงพิมพ์กรมแผนที่ (๒๔๓๘)

๑๖ หน้า.

นายพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรี และผู้บัญชา-
การทหารบก พิมพ์แจกในงานทอดกฐินพระราชทาน ณ วัดชนะสงคราม.

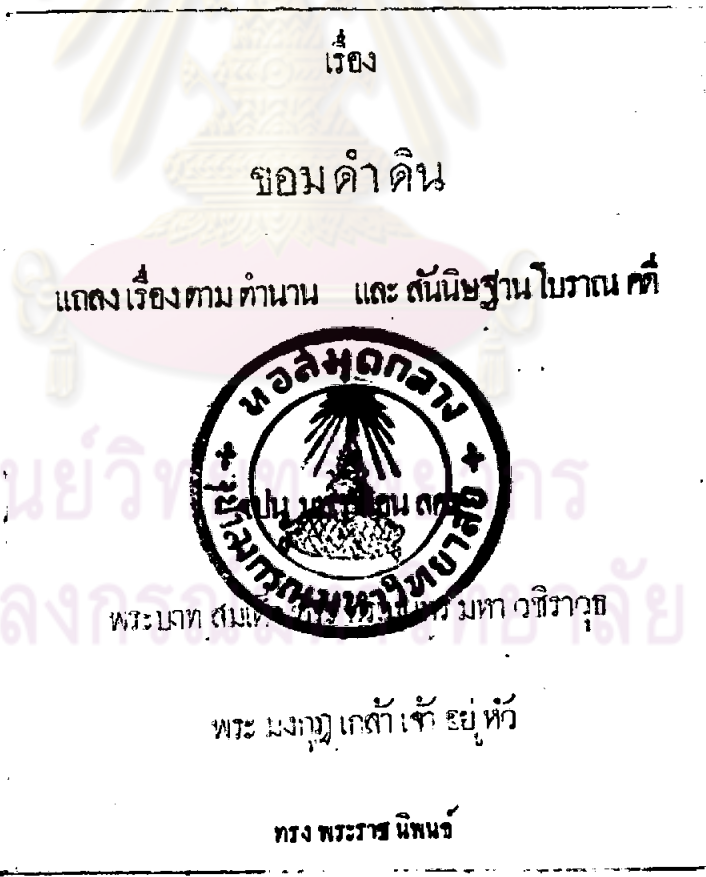
- II. 3. ข. ถ้าหน้าปกในที่มีอยู่คู่นั้นใช้ตัวพิมพ์หน้าหนึ่ง กับตัว
หนังสือที่ตองแกะบล็อกอีกหน้าหนึ่ง ให้คัดลอกข้อ-
ความจากหน้าปกในที่ใช้ตัวพิมพ์มาทำบัตรรายการ
เพราะหน้าปกในที่ใช้แกะบล็อกนั้นอาจจะมิใช่อยู่ใน
ฉบับที่พิมพ์ครั้งอื่น ๆ อีกก็ได้ ๕๕

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้าปกใน
หน้า ๑
ที่ไซ้แกะ
บล็อก

หน้าปกใน
หน้า ๒
เป็นตัวพิมพ์

๑๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอมคำคืน
แสดงเรื่องตามตำนานและตำนานโบราณคดีเป็นบทกลอน ม.ป.ท. ม.ป.ป.

การทำบัตรรายการให้คัดข้อความจากหน้าปกในหน้าที่ ๒ คือ

๘๘๕.๘๑๒ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ.

มี. ...ขอมคำกิน แดงเรื่องค่านานและสันนิษฐานโบราณคดีเป็น
บทกลอน. ม.ป.ท.,ม.ป.ป.

๘๓ หน้า. ภาพประกอบ.

๑. ชื่อเรื่อง.

II. 3. ค. ถ้าหน้าปกในที่มียุคก่อนอธิบายถึงหนังสือเล่มนั้นในแนว
ที่ต่างกันไป เช่นหน้าปกในหน้าหนึ่งบอกว่าเป็นหนังสือ
ที่มีเรื่องราวจบลงในเล่มเดียว ส่วนอีกหน้าหนึ่งบอก
ว่าเป็นเล่มหนึ่งในหนังสือชุดรวมงานต่าง ๆ ให้ใช้
หน้าปกในที่มียุคความตรงกับประสงคของบรรณา
กรที่จะจัดหนังสือเล่มนั้นไว้ในห้องสมุดมาทำบัตรราย
การ ตัวอย่างของหลักเกณฑ์ของซันโคแกพงสาว
การจีนชมาครฐาน ส่วนวนเคิมที่สำนักพิมพ์คลังวิทย
จัดพิมพ์ขึ้นใหม่ มีเรื่อง เลียดก๊ก ของกึ่ง บวน
ฮวยเหลา ไคเก็ค ชุยถึง เจียเองกวน ไคองแ

๑๓
U.S. Library of Congress, loc. cit.

นำของ เขียวองเฒ่า เมงเจียว เส้าปัก เมงมวก
เซงฉอ เนียนำอิดชื่อ ตังฮัน ลิวชชมา บวนเฮวตง
ซังไทจ้อ ฯลฯ ซึ่งหนังสือในชุดนี้บางเรื่อง เช่น
ตังฮัน และ ไต้องเฒ่า มีหน้าปกในอยู่คู่กัน

ไต้องเฒ่า

หน้าปกใน
หน้าแรก

พงศาวดารจีน

ชุดมาตรฐานล้านวนเดิม

จากฉบับ

สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์

แปลในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพและพันธุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๘

พงศาวดารจีนชุดมาตรฐานล้านวนเดิม

พระนคร

คลังวิทยา

พงศาวดารจน

ได้อั้งเฝ้า

๖๒

หน้าปกใน
หน้า ๒

จัดพิมพ์จำหน่าย

โดย

๒๐

สำนักพิมพ์ ตสวิวัฒนา

สำหรับหนังสือพงศาวดารจีนชุดมาตรฐานสำนวนเกิมนี่ ชื่อเรื่องทุกเรื่อง เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายมากกว่าชื่อชุด การทำบัตรรายการจึงควรทำสำหรับแต่ละเรื่อง คือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒๐

พงศาวดารจีนได้อั้งเฝ้า

"พงศาวดารจีนชุดมาตรฐานสำนวน-

เกิมน" พระนคร คลังวิทยา ๒๕๐๖

๒๕๕๑...๑๓ ...ไค้อ้งเฒ่า. พระนคร, คลังวิทยา (๒๕๐๖)
 ค ...๕๕๐ หน้า. (พงศาวดารจีนชุดมาตรฐานจำนวนเต็ม)

จากฉบับสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ แปลในรัชกาล-
 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า.

(ชื่อชุดของหนังสือ)

II.3. ง. ถ้านำปกในที่ที่มีอยู่ทั้งคู่เป็นหน้าละภาษา แต่เนื้อเรื่อง
 ใช้ภาษาใดภาษาหนึ่งอย่างเดียวกัน ให้คัดข้อความมาทำ
 บัตรรายการจากหน้าปกในที่ที่ใช้ภาษาเดียวกับเนื้อเรื่อง
 ในหนังสือ ดังตัวอย่าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Gebrüder Grimm

Kinder- und Hausmärchen

Eine Auswahl

Mit Zeichnungen und farbigen Blättern
von Gerhard Oberländer

หน้าปกใน
หน้าที่ ๑

พี่น้องกริมม์

นิทานสำหรับเด็กและชาวบ้าน

บางเรื่อง

ประกอบภาพเขียนและภาพสี ๖ ภาพ
เกร์ฮาร์ด ไอเบอร์แลนเดอร์ เป็นผู้เขียน

หน้าปกใน
หน้าที่ ๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ. ศ. ๒๕๐๘

บริษัทการแสดงผลและการออกจำหน่ายหนังสือจำกัด แห่งสมาคม
เบอร์เซนเฟร์ไอน์ ของบรรดาพ่อค้าหนังสือ
ในประเทศเยอรมนี

๒๒
ข้าขอ บลูควิก คาร์ล กริมม์ และ วิลเฮล์ม กริมม์ นิทานสำหรับเด็ก
และชาวบ้านบางเรื่อง แปลโดย ฮาร์ตค ฮุนคึอัส ชุนวิจิตรมาตรา แก้วกัญญา
จิรพันธ์ ฟรังค์ฟวร์ท อัมไมน์ บริษัทการแสดงผลและการออกจำหน่ายหนังสือจำกัดแห่งสมาคม
เบอร์เซนเฟร์ไอน์ ๒๕๐๘.

๓๕๕.๕
ก กริมม์, (ยาชอบ ลุควิก คาร์ล)

...นิทานสำหรับเด็กและชาวบ้านบางเรื่อง โดย ฟ็องกริมม์ (แปล
โดย ฮาร์ลด์ ฮุนด์ฮุส ชุนวิจิตรมาตรา แก้วกัลยา จีรพันธ์) ประกอบ
ภาพเขียนและภาพสี ๒ ภาพ เกร์ฮาร์ด โอเบอร์แลนเคอร์ เป็นผู้
เขียน. ฝรั่งเศสฟูร์ท อัมไมน์, บริษัทการแสดงและการออกจำหน่ายหนังสือ
จำกัดแห่งสมาคมเบอร์เซนเฟรอินน์, ๒๕๐๘.

๗๕ หน้า. ภาพประกอบ ม.

(มีต่อไปในครั้งที่ ๒)

III. หนังสือที่มีหน้าปกในหน้าเดียว แต่หน้าปกในนั้นมีข้อความทั้ง
ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ "ให้ลงรายการภาษาไทยก่อนแล้วจึงลงราย
การภาษาต่างประเทศ นอกจากว่าหนังสือเล่มนั้นจะจัดเนื้อเรื่องภาษาต่าง
ประเทศไว้คนเล่ม จึงจะลงรายการภาษาต่างประเทศก่อน"^{๒๓}

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๒๓} สุธสิทธ์กษณ์ อำนวยการ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร พระนคร หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย ๒๕๐๐ หน้า ๔๓ - ๔๔

เทศกาลลอยกระทง

ของ

เสฐียรโกเศศ

LOY KRATHONG

PHYA ANUMAN RAJADHON

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ

นายแมนพุ่ม เมียวกุล

๖๖

หน้าปกใน

๒๔

๓๕๔.๒
อ

อนุมานราชชน, พระยา.

เทศกาลลอยกระทง ของ เสฐียรโกเศศ (นามแฝง) Loy Krathong, by Phya Anuman Rajathon. พระนคร, กรมศิลปากร, ๒๕๐๐.

๓๕ หน้า.

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นายแมนพุ่ม เมียวกุล ณ เมรุ-
วัดมกุฏกษัตริยาราม ๑๖ พ.ย. ๒๕๐๐.
๑. ลอยกระทง. ๒. ชื่อเรื่อง. X เสฐียรโกเศศ.

๒๔

พระยาอนุมานราชชน เทศกาลลอยกระทง ของ เสฐียรโกเศศ
(นามแฝง) Loy Krathong by Phya Anuman Rajthon พระนคร
กรมศิลปากร ๒๕๐๐

ตอนที่ ๒

เลขเรียกหนังสือ (Call Number)

เลขเรียกหนังสือเป็นรายการแรกที่บรรณารักษะลงไว้ในบัตรรายการให้ตรงกับที่เขียนไว้บนสันหนังสือ นับเป็นรายการที่สำคัญมากต่อการใช้หนังสือของบรรณารักษ์และผู้ใช้ห้องสมุด เพราะเป็นส่วนที่แสดงความเป็นระเบียบของการจัดหนังสือในห้องสมุดว่าเป็นลำดับไปตามประเภทของเนื้อเรื่องก่อน แล้วจึงจัดหนังสือแต่ละประเภทเหล่านั้นไว้ตามลำดับอักษรของชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง เพื่อให้สะดวกต่อการค้นหา โดยเฉพาะห้องสมุดที่เข้ช่นเปิดเพื่อใ้ผู้ใช้ห้องสมุดเลือกหนังสือไ้เอง เลขเรียกหนังสือจะทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายบอกให้รู้ว่าหนังสือที่ตองการเก็บไว้ ณ ที่ใดในห้องสมุดแห่งนั้น

เลขเรียกหนังสือประกอบด้วย

๑. เลขหรืออักษรแจ่มหมู่หนังสือ (Class Mark or Number) — เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนประเภทหรือเนื้อเรื่องของหนังสือ จะเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์อื่นตามที่กำหนดไว้ในระบบการจัดหมู่หนังสือแบบต่าง ๆ ก็ได้ ลงไว้เป็นขั้นต้นแรก

^{๒๕} Margaret Mann, Introduction to Cataloging and the Classification of Books (2d ed.; Chicago: American Library Association, 1943), p. 87.

^{๒๖} Bertha R. Barden, Book Number: a Manual for Students with a Basic Code of Rules (Chicago: American Library Association, 1937), p. 5.

หนังสือบางประเภท เช่น ชีวประวัติ นวนิยาย นิยมใช้ตัวอักษร เป็นสัญลักษณ์ง่าย ๆ เพื่อตัดปัญหาในด้านการทำบัตรรายการ สำหรับหนังสือภาษาไทยมีที่ใช้กันดังนี้คือ

ชีวประวัติ	ใช้	ช
นวนิยาย	ใช้	น
หนังสือสำหรับเด็ก	ใช้	ย (เขาวขน) ^{๒๔}

๒. เลขหนังสือ (Book Number) คือเครื่องชี้ละเอียดลงไปว่าเป็นหนังสือเล่มไหนในบรรดาหนังสือประเภทหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยอักษรตัวแรกของชื่อผู้แต่ง หรือชื่อเรื่องสำหรับหนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งกับหนังสือวรรณกรรมคลาสสิกประเภทที่ต้องใช้ชื่อเรื่องแบบฉบับลงรายการผู้แต่ง หรืออักษรตัวแรกของชื่อเจ้าของชีวประวัติสำหรับชีวประวัติเฉพาะบุคคล ตามควยเลขที่เรียงลำดับแบบทศนิยม ห่องสมุดที่มีหนังสือมากมักใช้อักษรตัวแรกของชื่อเรื่องต่อท้ายเลขหนังสือมาควยเพื่อช่วยให้สังเกตหนังสือใกองายขึ้นเรียกว่า สัญลักษณ์แทนชื่อเรื่อง (Title Mark^{๒๕} หรือ Work Mark)^{๓๐}

^{๒๓} Mann, loc. cit., p. 93.

^{๒๔} สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและหัวเรื่อง (ฉบับย่อ) พิมพ์ครั้งที่ ๒ แก้ไขและเพิ่มเติม พระนคร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ๒๕๐๖ หน้า ๑

^{๒๕} Barden, op. cit., Pp. 5 - 17.

^{๓๐} American Library Association, A.L.A. Glossary of Library Terms, a Selection of Terms in Related Fields, Prepared under the Direction of the Committee on Library Terminology of the American Library Association by Elizabeth H. Thompson. (Chicago: A.L.A., 1943). p. 150.

ตัวอย่างนวนิยายเรื่องสี่แผ่นดิน ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
ใช้เลขเรียกหนังสือ ๘๘๕.๘๑๓
ปี๓๑๑

๘๘๕.๘๑๓	คือ	เลขแจ้งหมู่หนังสือ
ปี๓๑๑	คือ	เลขหนังสือ
๘	คือ	สัญลักษณ์แทนชื่อเรื่อง (Title Mark หรือ Work Mark)

หรือถ้าจะใช้ตัวอักษร เป็นสัญลักษณ์แทนเลขแจ้งหมู่หนังสือ เลขเรียกหนังสือ สำหรับนวนิยาย เรื่องนี้ก็จะ เป็น น ปี๓๑๑๘

ความแตกต่างระหว่าง เลขหนังสือกับ เลขแจ้งหมู่หนังสือก็คือ เลขหนังสือนั้นเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกัน (Relative) มากกว่าที่จะกำหนดแน่นอนลงไป (Fixed) เพราะระบบการจัดหมู่หนังสือแบบต่าง ๆ ย่อมกำหนดไว้แน่นอนว่าผู้ทำบัตรรายการจะต้องให้เลขแจ้งหมู่หนังสือที่ตรงกันทั้งหมดสำหรับหนังสือประเภทเดียวกัน เพื่อให้หนังสืออยู่รวมกันเป็นหมวดหมู่ตามเนื้อหาของเรื่อง ส่วนการใช้เลขหนังสือประกอบเขาไปด้วยก็เพราะประสงค์จะจัดหนังสือที่เพิ่มมาใหม่ของแต่ละหมวดหมู่ให้อยู่ในที่ ๆ ถูกต้องเป็นระเบียบไปตามลำดับที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน ห้องสมุดที่มีหนังสือน้อยจึงอาจใช้แบบง่าย ๆ เพียงอักษรย่อชื่อผู้แต่งตัวเดียวกันได้ แต่สำหรับห้องสมุดที่มีหนังสือมากก็จำเป็นต้องใช้แบบที่ละเอียดสมบูรณ์ขึ้น คือใช้เลขหนังสือกับสัญลักษณ์แทนชื่อเรื่อง (Title Mark หรือ Work Mark) อย่างเต็มที่

เบอร์ธา อาร์บาร์เคน (Bertha R. Barden) เป็นผู้ที่ได้ชี้แจงถึงความมุ่งหมายของการใช้เลขหนังสือประกอบกับเลขแจ้งหมู่หนังสือไว้อย่างละเอียดว่า

๑. เพื่อจัดหนังสือให้เป็นระเบียบบนชั้นหรือในตู้หนังสือ
๒. เพื่อให้หนังสือทุกเล่มมีเลขเรียกหนังสือที่สั้นและถูกต้อง

- ๓. เพื่อให้หนังสือทุกเล่มมีที่เก็บถูกต้อง ไม่สับสนกัน
- ๔. เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการจ่ายหนังสือแก่ผู้ยืม
- ๕. เพื่อนำหนังสือกลับคืนในสิ่งหรือตู้ใดโดยสะดวก

นอกจากนี้ยังได้อธิบายถึงข้อดีและข้อเสียของการที่ห้องสมุดจะยกเว้นไม่ให้เลขหนังสือเอาไว้ด้วย

ข้อดีมีอยู่เพียงประการเดียวคือลดงานในด้านการทำบัตรรายการและเตรียมหนังสือออกให้ยืมในน้อยลงไปโดยหนึ่ง

ส่วนข้อเสียของการไม่ให้เลขหนังสือมีดังนี้คือ

๑. ชาวสัญลักษณ์ที่จะแสดงถึงหนังสือแต่ละเล่มโดยเฉพาะลงไป ทำให้บัตรรายการค้นหาหนังสือในห้องสมุดใดโดยสะดวก เพราะผู้ใช้ห้องสมุดจะท่องลอกทั้งชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ตลอดจนครั้งที่พิมพ์ประกอบมากับเลขแจ้งหมู่หนังสือด้วย และถ้าเป็นหนังสือหลายเล่มจบหรือหนังสือชุดก็จะท่องลอกมากกว่าเล่มที่เท่าไร มีชื่อชุดว่าอย่างไร โดยเฉพาะห้องสมุดที่มีผู้ใช้บัตรรายการมาก เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย จะทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดไปค้นคั้งกันอยู่ที่หน้าบัตรรายการ การใช้เลขหนังสือประกอบเลขแจ้งหมู่หนังสือให้เป็นสัญลักษณ์สั้น ๆ แสดงถึงหนังสือเฉพาะเล่มลงไป จะช่วยแก้ปัญหาข้อนี้ได้เป็นอย่างดี

๒. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องเสียเวลามากในการจัดหนังสือเข้าชั้น เพราะจะต้องหาชื่อผู้แต่งเองจากหน้าปกในเมื่อเก็บหนังสือที่มีเลขแจ้งหมู่หนังสือซ้ำกัน ทำให้เรียงหนังสือผิดที่ไถ่กายเพราะหนังสือบางประเภทนั้นใช้ชื่อเรื่องหรือชื่อเรื่องแบบฉบับลงในรายการผู้แต่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์มักจะไม่ทราบหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการเหล่านี้

๓. ผู้ใช้ห้องสมุดหาหนังสือเองได้ลำบากด้วยเหตุผล เช่นเดียวกับที่ได้อธิบายมาแล้วในข้อหนึ่งและข้อสอง

๔. วิธีการบางอย่างของงานจ่ายรับหนังสือ เช่น การยืมต่อ
จะตองเสียเวลามากขึ้น^{๓๑}

บรรณารักษ์อื่น ๆ ที่เขียนหนังสือและบทความเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสีย
ของการใช้เลขหนังสือในทำนองเดียวกันนี้ได้แก่ มาร์กะเรต แมนน์ (Marg
ret Mann)^{๓๒} ลูซิล เอฟ ฟาร์โก (Lucile F. Fargo)^{๓๓} เอ แอล
ทอมลินสัน (A.L. Tomlinson)^{๓๔} และไซดี บราวน์ (Zaidee Brown
แต่แมนน์ให้รายละเอียดไว้มากกว่าผู้อื่นโดยกำหนดขนาดของห้องสมุดที่ควรจะมี
เลขหนังสือไว้ควรวาดกร เป็นห้องสมุดที่มีหนังสือมากกว่าสองหมื่นเล่มขึ้นไป
และห้องสมุดใหญ่บางแห่งก็ใช้เลขหนังสือเฉพาะกับหนังสือประเภทสารคดี แ
ไม่ใช้กับนวนิยายก็มี^{๓๕}

^{๓๑} Barden, loc. cit.

^{๓๒} Mann, op. cit., Pp. 86-94.

^{๓๓} Lucile F. Fargo, The Library in the School
(4th ed., Completely Revised and Rewritten; Chicago :
American Library Association, 1947). p. 279

^{๓๔} A.L. Tomlinson, "Are Cutter Numbers Doomed?,"
Library Journal, LVII (March 15, 1932), p. 437 quoted in
Susan Gray Akers, Simple Library Cataloging (3d ed.,
Rewritten; Chicago: American Library Association, 1944).

^{๓๕} Zaidee Brown, "More about Cutter Numbers,"
Library Journal LVII (May 1, 1932), p. 437 quoted in ibi

^{๓๖} Mann, op. cit., Pp. 88-89.

ในการจัดดำเนินงานห้องสมุด ปัญหาว่าควรจะใช้เลขหนังสือหรือไม่ นั้นควรจะพิจารณาจากข้อดีและข้อเสียตามที่โคกลาวมาแล้วเปรียบเทียบกับเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

๑. จำนวนหนังสือในห้องสมุด
๒. การให้เลขแจ้งหมู่หนังสือทำอย่างละเอียดจนหนังสือมีเลขแจ้ง—หมู่หนังสือซ้ำกันน้อยแค่ไหน
๓. ห้องสมุดใช้ชั้นเปิดเพื่อให้อุบัติของสมุดหาหนังสือได้เองหรือไม่
๔. การไม่ใช้เลขหนังสือจะมีผลต่องานในคานบริการ เช่น บริการจ่ายรับหนังสืออย่างไร

เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศได้มีใช้กันมาเป็นเวลานานแล้ว บรรณารักษ์อเมริกันมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการของงานคานนี้ได้แก่ ชาร์ลส์ แอมมี คัตเตอร์ (Charles Ammi Cutter) เมลวิลล์ คิวอี้ (Melvil Dewey) และ เจฮอบ ชวาร์ตซ์ (Jacob Schwartz) ประวัติในตอนต้นของเรื่องนี้จะค้นได้จากวารสารทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ชื่อ Library Journal ที่ออกระหว่าง ค.ศ. ๑๘๗๕ - ๑๘๗๘ และได้มีพัฒนาการควบคุมมากับระบบการจัดหมู่หนังสือซึ่งเป็นงานสำคัญของบรรณารักษ์ผู้ที่โคกลาวมาแล้วควยเคิมทีเคียว ชวาร์ตซ์ เป็นผู้เริ่มคิดแปลงชื่อผู้แต่งมาเป็นตัวเลขตามลำดับของอักษรที่ใช้สะกดตั้งแต่ปี ๑๘๗๑ และคัตเตอร์ เป็นผู้ที่มีความเห็นว่าเลขหนังสือนั้นควรจะเรียงลำดับแบบเลขหลังจุดทศนิยมให้เหมือนกับระบบการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของคิวอี้ (Dewey Decimal Classification) ค.ศ. ๑๘๗๘ วารสาร Library Journal ได้จัดอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำเลขหนังสือซึ่งมีจอห์น เอ็ดมันดส์ (John Edmands) เป็นผู้เสนอให้ใช้อักษรย่อชื่อผู้แต่งตามหลังควยตัวเลข ในขั้นต้นคัตเตอร์ เองก็เป็นผู้คัดค้านไม่เห็นควยกับขอเสนอแนะเช่นนี้ ภายหลังจึงได้ยอมรับและจัดทำตาราง เลขหนังสือที่ใช้การเรียงลำดับแบบเลขหลังจุดทศนิยมซึ่งเป็นแบบที่ใช้กันต่อมาจนถึงปัจจุบัน

หลักสำคัญของการกำหนดเลขหนังสือมีดังนี้คือ

- ๑. ใช้อักษรย่อชื่อผู้แต่งขึ้นต้นก่อนแล้วจึงต่อด้วยตัวเลขซึ่งคิดขึ้นแทนชื่อผู้แต่ง เพื่อให้จัดหนังสือประเภทเดียวกันไปตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่งได้
- ๒. ตัวเลขที่ใช้ตามหลังอักษรย่อชื่อผู้แต่งจะเรียงลำดับตามแบบเลขหลังจุดทศนิยม เพื่อให้สะดวกต่อการเติมชื่อผู้แต่งหนังสือเล่มใหม่เข้าไปในระหว่างชื่อผู้แต่งอีกสองคน ซึ่งแต่งหนังสือประเภทเดียวกันที่ห้องสมุดมีหนังสืออยู่แล้วได้ นอกจากนี้การเรียงลำดับแบบเลขหลังจุดทศนิยมยังช่วยให้นำเลขหนังสือไปใช้ได้สะดวกทั้งในห้องสมุดใหญ่และห้องสมุดเล็ก เพราะห้องสมุดที่มีหนังสือน้อยก็อาจคัดทอนเลขหนังสือให้สั้นลงได้

ผู้ที่มีส่วนช่วยศึกษสนับสนุนการจัดทำเลขหนังสือ คือ เมลวิด คิวอี้ เริ่มตั้งแต่การศึกษาหลักเกณฑ์ของ เลขหนังสือแบบต่าง ๆ ที่มีผู้เสนอมานำไปทดลองใช้ว่าโดยผลดีหรือไม่โดยยังไม่แสดงความเห็นอย่างไรจนกระทั่งได้มีการเสนอเลขหนังสือแบบของคัตเตอร์ขึ้น คิวอี้ไม่เห็นด้วยกับผู้ที่ค้านว่าไม่ควรใช้ตัวอักษรมาปนกับตัวเลข แต่เห็นว่าการทำเช่นนี้ไม่เพียงจะเป็นการบอกให้ทราบชื่อผู้แต่ง เป็นลำดับไปตามอักษรที่ใช้สะดวกเท่านั้น หากจะช่วยให้เลขหนังสือสั้นลงด้วย เพราะการใช้ตัวอักษรถึง ๒๖ ตัวเป็นหลักนำตัวเลขก่อนนั้นจะช่วยให้ใช้ได้ละเอียดกว่าการใช้ตัวเลขซึ่งมีอยู่เพียง ๙ ตัวอย่างเดียว และเมื่อนำเลขหนังสือแบบนี้มาใช้กับเลขแจ้งหมู่หนังสือแบบคิวอี้แล้ว ตัวอักษรที่ใช้ก็จะช่วยแยกให้เห็นส่วนที่เป็นเลขแจ้งหมู่หนังสือกับส่วนที่เป็นเลขหนังสืออย่างชัดเจนอีกด้วย

ตารางเลขหนังสือที่คัตเตอร์คิดขึ้นในครั้งแรกเรียกว่า Cutter's Two Figure Author Table เพราะส่วนมากใช้ตัวเลขเพียง ๒ ตำแหน่งตามหลังอักษรย่อชื่อผู้แต่งที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ ส่วนชื่อผู้แต่งที่ขึ้นต้นด้วยสระและพยัญชนะ S ให้เพิ่มอักษรตัวที่ ๒ เข้าไปด้วยและใช้เลขหนังสือเพียงตำแหน่งเดียว เฉพาะชื่อผู้แต่งที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ Sc นั้นใช้เพิ่มอักษรตัวที่ ๓ เข้าไป

อีกและตามทวายนเลข ๑ ตำแหน่งเช่นเดียวกัน ตารางเลขหนังสือแบบนี้ปรากฏว่าใช้ได้ไม่สะดวกสำหรับห้องสมุดที่มีนวนิยายและชีวประวัติบุคคลคนเดียวมก
เคต อี แซนบอร์น (Kate E. Sanborn) จึงได้จัดทำตารางเลขหนังสือ ๓
ตำแหน่ง (Three Figure Table) ขึ้นโดยอาศัยคำแนะนำของคัตเตอร์ เป็น
ตารางเลขหนังสือสำเร็จรูปที่ใช้อักษรย่อชื่อผู้แต่งหนึ่งตัวตามควยตัวเลขอีก ๓
ตำแหน่ง เรียกว่า คัตเตอร์ - แซนบอร์น เทเบิล (Cutter - Sanborn
Table) ต่อมาคัตเตอร์ก็ได้ปรับปรุงขยายตารางเลขหนังสือ ๒ ตำแหน่งของ-
เขาให้เป็น ๓ ตำแหน่งควย เรียกว่า Cutter's Three Figure Table
แต่เลขหนังสือที่นิยมใช้กันแพร่หลายต่อมาในปัจจุบัน คือ คัตเตอร์ - แซนบอร์น
เทเบิล

นอกจากตารางเลขหนังสือตามแบบของคัตเตอร์ และ คัตเตอร์ -
แซนบอร์น แล้ว ยังมีตารางเลขหนังสือที่ผู้อันคึกษานอกคังนี้คือ

๑. แบบของ ชวาร์ตซ์ ชื่อ "Author and Title Numbers"
พิมพ์อยู่ใน Library Journal เล่มที่ ๑๐ ค.ศ. ๑๘๘๕ หน้า ๓๗๑

๒. แบบของ เมอร์ริล (Wesley Merrill) ชื่อ "Merrill
Book Numbers" พิมพ์ครั้งแรกในวารสารชื่อ Public Libraries
เล่มที่ ๑๗ ค.ศ. ๑๘๑๒ ระหว่างหน้า ๑๒๗ ถึง ๑๒๘

๓. แบบของ บิสโค (W.S. Biscoe) ชื่อ "Chronological
Arrangement on Shelves" พิมพ์ไว้ใน Library Journal เล่มที่ ๑๐
ค.ศ. ๑๘๘๕ ระหว่างหน้า ๒๔๖ ถึง ๒๔๗

สำหรับชื่อผู้แต่งซึ่งเป็นคนชาติอื่น ซึ่งถึงแม้จะใช้ตัวอักษรโรมันเช่น-
เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ แต่ใช้เลขหนังสือของ คัตเตอร์ - แซนบอร์น ซึ่งเป็น

แบบที่ใช้กันแพร่หลายไม่สะดวก เช่นสำหรับชื่อผู้แต่งที่เป็นชาวสเปนก็มีตาราง เลขหนังสือของ ฮาฟิเอร์ ลัสโซ เด ลา เฟกา (Javier Lasso de la Vega) ชื่อ Marcas para Alfabetizar los Apellidos de Autor กับของ ลุยซ์ มะลากา (Luis Málaga) ชื่อ Reglas y Tablas de Notación Interna ทั้งสองแบบนี้ปรากฏว่ามีผู้นิยมใช้แบบที่สองมาก เพราะ จัดทำอย่างละเอียด ใช้ได้สะดวกกว่าแบบแรก

ส่วนเลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทย ก็มีผู้จัดทำขึ้น ๒ แบบ คือ แบบของรองศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์^{๓๕} ใช้อยู่ในหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และห้อง-สมุดอีกหลายแห่ง เป็นเลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยที่คิดขึ้นใช้เป็นแบบ-แรก และต่อมาหอสมุดแห่งชาติได้นำไปแก้ไขดัดแปลงให้ใช้ได้สะดวกยิ่งขึ้นเป็น แบบที่สอง เริ่มใช้ในหอสมุดแห่งชาติตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นต้นมา^{๓๖} การ อธิบายอย่างละเอียดเกี่ยวกับเลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยทั้ง ๒ แบบนี้ จะได้อีกในในตอนปัญหาของรายการนี้ ในบัตรรายการหนังสือภาษาไทยต่อไป และได้นำตาราง เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยของหอสมุดแห่งชาติมาพิมพ์ แทรกไว้เป็นภาคผนวกเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

---

^{๓๕} Josefina Mayol, "Author Numbers for Spanish Names," Journal of Cataloging and Classification, X, No. 3 (July, 1955), Pp. 138 - 143.

^{๓๕} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือ ภาษาไทย พระนคร สมาคมหอสมุดแห่งประเทศไทย ๒๕๐๑ หน้า ๘๒-๘๘.

^{๓๖} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือ ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร พระนคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๐๘ หน้า ๑๘๕ - ๘๘

ส่วนการใช้เลขเรียกหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยเท่าที่ห้องสมุดต่างๆ
ใช้อยู่ในปัจจุบัน พอจะใช้หลักที่ แมนน์ กำหนดขึ้นตามที่ได้อธิบายมาแล้ว
แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภทดังนี้คือ

ก. ตามรายงานการสำรวจของผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดจากองค์การ
ศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ แจงว่า บรรณารักษ์ไทย
ที่ประจำอยู่ตามห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดวิทยาลัย-
บางแห่งนั้น นอกจากจะทำงานทุกอย่างในห้องสมุดแล้ว ยังต้องทำงานในตำแหน่ง
อื่น เช่น ทำการสอนหรือทำงานธุรการสัปดาห์ละหลายชั่วโมงด้วย ^{๔๑} อีก-
ประการหนึ่งห้องสมุดเหล่านี้เป็นห้องสมุดเล็กที่มีหนังสือประมาณ ๒ หมื่นเล่ม
หรือน้อยกว่านั้น จึงไม่ได้ใช้เลขเรียกหนังสืออย่างละเอียดเพื่อช่วยประหยัดเวลา
ในการทำบัตรรายการของบรรณารักษ์ การใช้เลขเรียกหนังสือในห้องสมุด-
เหล่านี้มีต่าง ๆ กันดังนี้คือ

๑. ใช้เลขหรือสัญลักษณ์แจงหมู่หนังสืออื่น ๆ ประกอบกับตัวอักษร
ผู้แต่ง เช่น นวนิยายของมาลัย ชูพินิจ ใช้เลขเรียกหนังสือ ๘๘๕.๘๑๓
หรือ น
ม

๘๘๕.๘๑๓ และ น คือ เลขและสัญลักษณ์แจงหมู่หนังสือ
สำหรับนวนิยาย

^{๔๑} Mann, loc. cit

^{๔๒} Morris A. Gelfand "The National Library, and
Library Development and Training in Thailand." Bangkok,
1962 (Mimeographed.)

ม เป็นอักษรย่อแทนชื่อ มาลัย ชูพินิจ^{๕๓}

หนังสือชีวประวัติเฉพาะบุคคลต่างจากเลข เรียกหนังสืออื่น ๆ กล่าวคือประกอบด้วย เลขแจ่มหมู่ชีวประวัติหรือสัญลักษณ์ที่ชี้แทนกับพยัญชนะตัวแรกของชื่อเจ้าของประวัติ เช่น ส๒๑ หรือ ช สำหรับหนังสือชีวประวัติของมหาत्मคันธ์

๕๒๑ และ ช คือ เลขและสัญลักษณ์สำหรับชีวประวัติเฉพาะบุคคล

ค เป็นอักษรย่อแทนชื่อ คันธ์^{๕๔}

๒. ใช้เลขหรือสัญลักษณ์แจ่มหมู่หนังสือประกอบด้วยอักษรย่อจากพยางค์แรกและพยางค์ที่ ๒ ของชื่อผู้แต่ง (ใช้ห้องสมุดศูนย์เบาชนคุมพินิจและห้องสมุดประชาชนวัดสุวรรณาราม) เลขเรียกหนังสือสำหรับนวนิยายของมาลัยชูพินิจ ตามที่ยกตัวอย่างมาแล้วจะเป็น ๔๔๕.๕๑๓ หรือ น มล

ส่วนชีวประวัติเฉพาะบุคคล เช่น ชีวประวัติของมหาत्मคันธ์ เป็น ๕๒๑ หรือ ช คค

^{๕๓} สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ หลักเกณฑ์การทับัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทยและหัวเรื่อง (ฉบับย่อ) หน้า ๑

^{๕๔} แมนมาส ขวลิขิต และ สิรินทร์ ชวงโชติ วิชาบรรณารักษศาสตร์ตามหลักสูตรครูประกาศนียบัตร วิชาการศึกษาและคู่มือผู้ทำงานในห้องสมุดทุกประเภท พระนคร คุรุณบุ ๒๕๐๖ หน้า ๗๖๗ - ๖

^{๕๕} สัมภาษณ์ น.ส.ทองหยด ประทุมวงษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๐๘

๓. ใช้พยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งกับพยัญชนะตัวแรกของชื่อเรื่อง เป็นเลขหนังสือประกอบกับเลขหรือสัญลักษณ์ทั้งหมดหนังสือ เช่น นวนิยาย-เรื่อง แผ่นดินของเรา โดย มาลัย ชูพินิจ ใช้เลขเรียกหนังสือ ๘๕๕.๘๑๓ มย

หรือ น
มย

๘๕๕.๘๑๓ และ น คือ เลขและสัญลักษณ์ทั้งหมดหนังสือ สำหรับนวนิยาย

ม แทนชื่อผู้แต่ง มาลัย ชูพินิจ

ณ แทนชื่อหนังสือ แผ่นดินของเรา

ส่วนชีวประวัติ เฉพาะบุคคลถึงชื่อย่อของผู้แต่งต่อจากชื่อย่อเจ้าของ-ชีวประวัติควย ชีวประวัติของมหาตมาคันทิ แดงโดย สวามี สัตยานันทপুরี

ใช้เลขเรียกหนังสือ ๘๒๑ หรือ ช
คส คส

๘๒๑ และ ช คือสัญลักษณ์ของชีวประวัติเฉพาะบุคคล เป็นอักษรแทนชื่อ คันทิ ผู้เป็นเจ้าของชีวประวัติ

ส แทนชื่อผู้แต่ง สัตยานันทপুরี^{๘๖}

๔. ห่องสมุดที่มีหนังสือมากกว่า ๒ หินเล่ม เช่น หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหอสมุดแห่งชาติ ใช้เลขเรียกหนังสือซึ่งประกอบด้วยเลขแจ้งหมู่หนังสืออย่างละเอียด และ เลขหนังสือซึ่งตามด้วยสัญลักษณ์แทนชื่อเรื่อง (Title Mark) เพื่อช่วยใ้ค้นหาหนังสือที่มีอยู่เป็นจำนวนมากได้ง่าย และเพื่อให้สะดวกต่องานในคาน

^{๘๖} แมนมาส ขวลิท และ สิริินทร์ ช่วงโชติ เรื่องเดียวกัน

บริการจ่ายรับหนังสือด้วย หอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้เลขหนังสือตามแบบของรองศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ ส่วนหอสมุดแห่งชาติ ใช้เลขหนังสือแบบที่หอสมุดแห่งชาติคิดขึ้น เรื่องแผนกของเรา โดย มาลัย ชูพินิจ ตามที่เคยยกตัวอย่างมาแล้วจะมีเลข เรียกหนังสืออย่างละเอียดเป็น

แบบของหอสมุดกลาง จุฬาฯ

๘๕๕.๕๑๓
มี๒๗๑๑๘

แบบของหอสมุดแห่งชาติ

๘๕๕.๕๑๓
มี๒๒๗๘

สำหรับสิ่งพิมพ์ของรัฐบาลไทย หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้อักษรย่อชื่อกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่สำนักงาน ก.พ. กำหนดตามคำอธิบาย วิธีกรอก ก.พ. ๗ ข้อ ๔ แทนอักษรย่อตัวแรกของชื่อสถาบันซึ่งเป็นผู้แต่ง ^{๔๗} อักษรย่อชื่อกระทรวงทบวงกรมตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนดให้ใช้นี้ มีพยัญชนะตัวเดียวบ้าง ๒ตัวบ้างถ้าพยัญชนะตัวแรกที่ซ้ำกัน หรือบางที่ไม่ใช่พยัญชนะตัวแรกของชื่อสถาบันก็มี เช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จ.สร.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ษ.สร.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ธ.สร.
มหาวิทยาลัยศิลปากร	ศป.สร. ^{๔๘}

^{๔๗} สัมภาษณ์ น.ส.ทองหยด ประทุมวงษ์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๐๘.

^{๔๘} ประวิณ ณ นคร (ผู้รวบรวม) ประมวลปัญหาและทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พระนคร บริการสวัสดิการ ก.พ. สำนักงาน ก.พ. ๒๕๐๗ หน้า ๑๗ - ๑๘.

อักษรย่อชื่อกระทรวงทบวงกรมตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนดให้ใช้
นี้ได้พิมพ์แทรกไว้เป็นภาคผนวกระหว่างหน้า ๕๓๖-๕๓๙ ด้วย

นอกจากนี้ยังมีเครื่องหมายอื่น ๆ เรียกว่า สัญลักษณ์แจ้งที่เก็บหนังสือ
โดยเฉพาะ (Special Location Mark) ที่ใช้กับเลขหนังสือภาษาไทย
เพื่อช่วยให้สะดวกต่อการค้นหาหนังสือในห้องสมุด การเก็บหนังสือเข้าชั้น
และการสำรวจหนังสือประจำปีอีกด้วย

หนังสืออ้างอิง ใช้ตัว อ เป็นสัญลักษณ์แจ้งที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ
(Special Location Mark) พิมพ์ไว้เหนือเลขแจ้งหมู่หนังสือที่อยู่ริมชายสุด
พจนานุกรมภาษาอังกฤษ - ไทย ของ ม.ค.มานิจ ชุมสาย มีเลขเรียก-
หนังสือดังนี้ ^อ ๕๒๓.๕๕๕๑
มพ

อ เป็นสัญลักษณ์แจ้งที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ (Special Lo-
cation Mark) แทนคำว่า อ้างอิง หรือ อุเทศ
^{๕๒๓} เลข เรียกหนังสือ
มพ

หนังสือแบบเรียน ใช้ตัว บ และชื่อชั้นที่ใช้แบบเรียนเล่มนั้นเป็น
สัญลักษณ์แจ้งที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ (Special Location Mark) แบบ
เรียนวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ของนายประยงค์ พงษ์ทอง เจริญ
ใช้เลข เรียกหนังสือว่า ^บ ๕๐๐
^{ปบ}
มศ๑

บ เป็นสัญลักษณ์แจ้งที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ (Special
Location Mark) แสดงว่าเป็นหนังสือแบบเรียน ซึ่ง
ห้องสมุดบางแห่งแยกไว้ต่างหากก็มี

๕๐๐ เลขเรียกหนังสือ
ปบ

มศ๑ เป็นอักษรย่อบอกให้ทราบว่า เป็นหนังสือแบบเรียนสำหรับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ ๑๕๐

หนังสือตำราวิชาบรรณารักษศาสตร์ เต็มอักษรย่อ บร. หรือ บศ. ไว้เหนือเลข
แจ้งหมู่หนังสือ เช่น ห้องสมุดโรงเรียน โศภ แม่นมาส ชาวลิต ใช้เลขเรียกหนังสือ ^{ปบ๑๕๐}_{มท}

บร เป็นสัญลักษณ์แจ้งที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ (Special Loca-
tion Mark)

๑๒๑๕ เลขเรียกหนังสือ
มท

หนังสือสำหรับเด็ก นอกจากจะใช้ตัว ย เป็นสัญลักษณ์แทนเลขแจ้งหมู่หนังสือ
แล้ว ยังมีหนังสือเด็กบางประเภทที่ห้องสมุดต้องให้ เลขแจ้งหมู่หนังสืออย่างละเอียดแล้วเติม ย
ไว้เหนือเลขหมู่รับท้ายสุดเพื่อแสดงว่าเป็นหนังสือสำหรับเด็กด้วย ได้แก่หนังสือประเภท นิทาน
นิยาย หนังสืออ่านประกอบวิชาต่าง ๆ เป็นต้น ตัวอย่างเลขเรียกหนังสือของนิทานอีสป คือ ^ย_{๑๕๕}
อน

ย แทนคำว่า เขาวชน

๕๕๕ เป็นเลขเรียกหนังสือ
อน

วิทยานิพนธ์ ห้องสมุดคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ คำว่า "วิทยา
นิพนธ์" ไว้ข้างบน ในระยะของเลขแจ้งหมู่หนังสือ ใช้ ปี พ.ศ. ของวิทยานิพนธ์ และ
อักษรย่อชื่อกับนามสกุลของผู้เขียน ในบรรทัดเลขหนังสือ เช่น วิทยานิพนธ์ คือ
๒๕๕๕
ส.ท.

วิทยานิพนธ์ในปี ๒๕๕๕ ของ ผู้แต่ง ชื่อ สุวรรณท ทองคำวรรณ

สัญลักษณ์แจ้งที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ (Special Location Mark) เหล่านี้
จะลงไว้ตรงกันทั้งในบัตรรายการทุกบัตรและที่สันหนังสือทุกเล่ม ส่วนที่ลงไว้เฉพาะบนสันหนังสือ
แต่ละเล่ม และบัตรแจ้งหมู่หนังสือ (Shelf List cards) ได้แก่

อักษรย่อบอกค่าเล่ม (Volumes) หนังสือที่พิมพ์ต่อกันหลายเล่มจบ
ใช้เติมอักษรย่อบอกค่าเล่มไว้ต่อเลขเรียกหนังสือด้วย นวนิยายเรื่องแผ่นดิน
ของเราโดย มาดัย ชูพินิจ เล่ม ๑ และเล่ม ๒ มีเลขเรียกหนังสือแตกต่างกันคือ

$$\begin{array}{l} \text{เล่ม ๑} = \text{๘๘๕.๘๑๓} \\ \text{มผ} \\ \text{ล๑} \end{array} \qquad \begin{array}{l} \text{เล่ม ๒} = \text{๘๘๕.๘๑๓} \\ \text{มผ} \\ \text{ล๒} \end{array}$$

$$\text{๘๘๕.๘๑๓} = \text{เลขเรียกหนังสือ}$$

ล ๑ และ ล ๒ = อักษรย่อบอกค่าเล่มของหนังสือซึ่งจะไล่ไปตามค่าเล่มของ
หนังสือที่พิมพ์ต่อกันหลายเล่มจบ

อักษรย่อบอกจำนวนฉบับ (Copies) ถ้าห้องสมุดมีหนังสือเรื่องเดียวกัน
หลายฉบับ เช่น มีหนังสือเรื่อง คู่มือการเลี้ยงไก่ ของ สวัสดิ์ วีระเกษ
อยู่ ๒ ฉบับ หนังสือทั้ง ๒ ฉบับ จะมีเลขเรียกหนังสือดังนี้

$$\begin{array}{l} \text{ฉบับที่ ๑} = \text{๖๓๖.๕} \\ \text{สค} \\ \text{น ๑} \end{array} \qquad \begin{array}{l} \text{ฉบับที่ ๒} = \text{๖๓๖.๕} \\ \text{สค} \\ \text{น ๒} \end{array}$$

$$\text{๖๓๖.๕} = \text{เลขเรียกหนังสือ}$$

น ๑ และ น ๒ = อักษรย่อบอกจำนวนฉบับ

สำหรับหนังสือที่พิมพ์ต่อกันหลายเล่มจบ ยังใช้เติมอักษรย่อบอกจำนวน
ฉบับต่อจากอักษรย่อบอกค่าเล่มไว้ในบรรทัดเดียวกันด้วย ห้องสมุดที่มีเรื่อง
แผ่นดินของเราอยู่ ๒ ชุด หนังสือแต่ละเล่มจะมีเลขเรียกหนังสือต่าง ๆ กัน
เป็น

$$\begin{array}{l} \text{๘๘๕.๘๑๓} \\ \text{มผ} \\ \text{ล๑ น๑} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{๘๘๕.๘๑๓} \\ \text{มผ} \\ \text{ล๑ น๒} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{๘๘๕.๘๑๓} \\ \text{มผ} \\ \text{ล๒ น๑} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{๘๘๕.๘๑๓} \\ \text{มผ} \\ \text{ล๒ น๒} \end{array}$$

๕๑ แมงมาส ชาวลิต และ สิริินทร์ ชาวโชติ เรื่องเดียวกัน

ปัญหาและข้อเสนอแนะของ เลขเรียกหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทย
 เพื่อให้เป็นที่เข้าใจชัดเจน ในการกล่าวอธิบายถึงปัญหาและข้อเสนอ
 แนะในรายการส่วนนี้ จึงได้แบ่งออกเป็น ๒ ตอนตามส่วนประกอบของ เลข-
 เรียกหนังสือคือ:-

เลขหรือสัญลักษณ์แจงหมู่หนังสือ

เลขแจงหมู่หนังสือบางเลขยาวเกินไป ไม่สะดวกต่อการพิมพ์ซึ่งก้า-
 หนดระยะสำหรับรายการนี้ไว้เพียง ๕ ระยะของตัวพิมพ์ เว้นแต่เลขหมู่จะ-
 ยาวเกินกว่าระยะที่กำหนดไว้จึงจะไทรนระยะออกไปเพื่อจะได้พิมพ์เลขหมู่ให้
 เต็มที่ใด แต่ก็จะทำให้ของรณะของรายการอื่น ๆ เช่น รายการผู้แต่ง
 รายการชื่อเรื่องต่อไปควยเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะ Dewey Decimal
 Classification ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๖ นั้นบางที่มีตัวเลขหลังจุดทศนิยมถึง
 ๖ ตำแหน่ง และมีอธิบายอยู่ในคำนำว่า

ปัญหาเช่นนี้ให้แกควยการแบ่งเลขเป็น ๒ หรือ ๓ บันทัด
 ตัวเลขที่ควรแบ่งเป็น ๒ บันทัดเช่นนี้คือ เลขแจงหมู่
 หนังสือที่มีตัวเลขหลังจุดทศนิยมเกิน ๖ ตำแหน่งขึ้นไป
 เช่น ๓๓๑.๘๘๒๘๑๖ ให้พิมพ์เป็น ๓๓๑
 .๘๘๒๘๑๖

เลขหนังสือ

สำหรับห้องสมุดที่ใช้เพียงอักษรย่อชื่อผู้แต่งตัวเดียวหรือสองตัวใน
 รายการ เลขหนังสือนั้นอาจทำให้หนังสือในห้องสมุดมีเลขเรียกหนังสือที่ซ้ำกัน

๕๒
 Melvil Dewey, Dewey Decimal Classification
 and Relative Index (16th ed.; New York: Forest Press
 Inc., 1958), p. 20.

มาก ไม่สะดวกต่อการค้นหาและการเก็บหนังสือเข้าชั้น โดยเฉพาะนวนิยาย เพราะนักประพันธ์บางคน เช่น ม.ล. ทธิงบุบผา นิมมานเหมินท์ และ มาลัย ชูพินิจ เขียนนวนิยายไว้มากมายด้วยกัน และนวนิยายทุกเรื่องจะมี เลขเรียกหนังสือซ้ำกันหมดไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม

ตัวอย่าง เลขเรียกหนังสือจากนวนิยายของ ม.ล. ทธิงบุบผา นิมมานเหมินท์

กรรมกา	ใช้เลขเรียกหนังสือ	๘๘๕.๘๑๓ ป	หรือ	๘๘๕.๘๑๓ บผ
ความนึกครั้งแรก	"	๘๘๕.๘๑๓ ป	"	๘๘๕.๘๑๓ บผ
ชัยชนะของหลวงนฤบาล	"	๘๘๕.๘๑๓ ป	"	๘๘๕.๘๑๓ บผ
นันทวัน	"	๘๘๕.๘๑๓ ป	"	๘๘๕.๘๑๓ บผ
นิจ	"	๘๘๕.๘๑๓ ป	"	๘๘๕.๘๑๓ บผ
นี้แหละโลก	"	๘๘๕.๘๑๓ ป	"	๘๘๕.๘๑๓ บผ

เพื่อแก้ปัญหาไม่ให้หนังสือมีเลขเรียกหนังสือซ้ำกันมากจนสืบค้นไม่เป็นระเบียบโดยไม่ตองใช้เลขหนังสืออย่างละเอียด ควรใช้พยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่งกับพยัญชนะตัวแรกของชื่อเรื่องเป็นเลขเรียกหนังสือ ซึ่งจะช่วยให้มีเลขเรียกหนังสือซ้ำกันน้อยลงได้ เช่น

กรรมกา	ใช้เลขเรียกหนังสือ	๘๘๕.๘๑๓ ปก
ความนึกครั้งแรก	"	๘๘๕.๘๑๓ ปก
ชัยชนะของหลวงนฤบาล	"	๘๘๕.๘๑๓ ปช
นันทวัน	"	๘๘๕.๘๑๓ ปน

นิจ	ใช้เลขเรียกหนังสือ	๘๘๕.๘๑๓ บน
นี้แหละโลก	"	๘๘๕.๘๑๓ บน
บุษบาบรรณ	"	๘๘๕.๘๑๓ บบ
ผู้คิด	"	๘๘๕.๘๑๓ บผ
พุกลิ่น	"	๘๘๕.๘๑๓ บพ
ศัตรูของเจ้าหลอน	"	๘๘๕.๘๑๓ บศ
อุปติเหตุ	"	๘๘๕.๘๑๓ บอ

ส่วนการใช้เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยอย่างละเอียด ทั้งแบบที่ใช้ในหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแบบของหอสมุดแห่งชาติ ผู้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ขอเสนอขอเปรียบเทียบที่จะช่วยให้เข้าใจปัญหาของเลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยได้ชัดเจนขึ้นดังนี้ :-

เนื่องจากภาษาไทยมีสระและพยัญชนะมากด้วยกัน การจัดทำตารางเลขหนังสือจึงทำได้ลำบาก เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยทั้งสองแบบที่กล่าวมาแล้ว มีลักษณะที่คล้ายกันคือ จัดทำขึ้นเฉพาะอักษร ก แต่เมื่อจะใช้กับอักษรตัวอื่นก็ให้เปลี่ยนอักษรตัวหน้าไปตามที่ต้องการ เช่น เลขหนังสือสำหรับผู้แต่งที่ชื่อ กัญญาจะใช้สำหรับผู้แต่งที่ชื่อ ชัญญา บัญญา และ สัญญาได้ควบ นอกจากนั้นการแบ่งพยัญชนะและสระ เพื่อแปลงเป็นตัวเลขก็ยังคล้ายคลึงกันอีกด้วย

แบบของหอสุมคกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบของหอสุมคแห่งชาติ

พยัญชนะแบ่งเป็น ๕ พวก คือ

ก ข ค ฅ	=	๑
ง จ ฉ ช ซ ฌ	=	๒
ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ	=	๓
ณ ด ต ถ ท ธ	=	๔
น บ ป ผ ฝ	=	๕
พ ฟ ภ ม ย	=	๖
ร ล ว	=	๗
ศ ษ ส	=	๘
ห พ อ ฮ ฤ ฦ	=	๙

เลขสัญลักษณ์ของพยัญชนะ

ก ข ค ฅ	=	๑
ง จ ฉ ช ซ ฌ	=	๒
ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ	=	๓
ณ ด ต ถ ท ธ	=	๔
น บ ป ผ ฝ	=	๕
พ ฟ ภ ม ย	=	๖
ร ล ว	=	๗
ศ ษ ส	=	๘
ห พ อ ฮ ฤ ฦ	=	๙

สระแบ่งเป็น ๕ พวก เหมือนกัน แต่ให้เลขสัญลักษณ์ไว้ต่างกัน คือ

แบบของหอสุมคกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบของหอสุมคแห่งชาติ

สระโอะลครูป	=	๑
(ไม่ทันอากาศ)	}	๑๑
ะ (สระอะ)		
เ (สระเออะ)		

สระโอะลครูป	}	๑
(ไม่ทันอากาศ)		
ะ (สระอะ)		
เ (สระเออะ)		

า	=	๒
ำ	=	๒๑

า	}	๒
ำ		

า	}	๓
ำ		
า	}	๓๑
ำ		

า	}	๓
ำ		

ส่วนข้อที่ต่างกัน คือ

แบบของหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. กำหนดเลขหนังสือไว้ในตาราง
ตั้งแต่ ๒ ตำแหน่งถึง ๔ ตำแหน่ง ดังนี้

กนก จันทรชจร = ก๑๕ (กน-กณ=๑๕)-

กัณหา เคียงสิริ = ก๑๑๔ (กัณ-กัช=๑๑๔)

เทือก กุสุมา ฌอยุธยา = ๗๖๑๑๑ (เทือก-
เทือกค = ๖๑๑๑)

แต่เมื่อนำมาใช้กับยู่งแห่งหนังสือภาษา
ไทยแล้ว จะมีเลขหนังสือตั้งแต่ ๒-๖ ตำแหน่ง
เพราะไม่ได้จัดทำเป็นตาราง เลขหนังสือสำเร็จ
รูป มีชื่อยกเว้นให้เพิ่มเลขแทนสระของพยางค์
หลังสำหรับชื่อผู้แต่งที่พยางค์หน้าเป็นคำ ๆ
เดียวกันด้วย เช่น

มาลัย = ๑๑๑๑๑ (มาล=๑๑๑, ี=๑๑)

มาลา = ๑๑๑๑๒ (มาล=๑๑๑, ี=๑๒)

มาลี = ๑๑๑๑๓ (มาล=๑๑๑, ี=๑๓)

แบบของหอสมุดแห่งชาติ

๑. กำหนดเลขหนังสือไว้ใน
ตารางเป็น ๓ ตำแหน่งโดย
ตลอด เช่นเดียวกับ คัดเตอร์
- แซนบอร์น เทเบิล คือ

กนก จันทรชจร = ก๑๕๑

(กน-กณ = ๑๕๑)

กัณหา เคียงสิริ = ก๑๑๑๔

(กัณ-กัช = ๑๑๑๔)

เทือก กุสุมา ฌอยุธยา

= ๗๑๑๑๑ (เทือก-เทือกค=๑๑๑๑๑)

แต่ไม่ได้จัดทำเลข
หนังสือไว้ให้ละเอียดยกพอสำหรับ
ชื่อผู้แต่งที่พยางค์หน้าเป็น
คำ ๆ เดียวกัน ทำให้มีเลข
หนังสือซ้ำกันมาก เช่น

มาลัย = ๑๑๑๑๑ (มาล-มาว
= ๑๑๑๑๑)

มาลา = ๑๑๑๑๒ (มาล-มาว
= ๑๑๑๑๒)

มาลี = ๑๑๑๑๓ (มาล-มาว
= ๑๑๑๑๓)

แบบของหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อยกเว้นนี้ทำให้เลขหนังสือสำหรับผู้แต่งบางคนยาวถึง ๖ ตำแหน่งก็มี ดังตัวอย่างที่คัดมาจาก "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย" คือ

ประสพสุข สุขสวัสดิ์, ม.จ. = ๒๑๓๑

(ปร = ๑๓, ๖ = ๑๑)

ประหยัค ศ.นาคะนาท = ๒๑๓๑๑๑

(ปร = ๑๓, ๖ = ๑๑, ๑ = ๑๑)

๒. สำหรับผู้แต่งที่ใช้อักษรย่อชื่อแล้วไปทราบชื่อเต็ม หรือนามแฝงของผู้แต่งบางคนที่เป็นอักษรย่อ เช่น จ. ชนเกษตร ก.ศ.ร. กุหลาบ ใช้เลขหนังสือ ๒ ตำแหน่ง

จ. ชนเกษตร = ๑๑ (กค-กค = ๑๑)

ก.ศ.ร. กุหลาบ = ๑๑ (กค-กค = ๑๑)

๓. ใช้ชั้นต้นควยเลขสัญญาหลักชื่อของสระที่ประสมกับพยัญชนะในพยางค์แรกของผู้แต่ง ดังนั้นคำที่สะกดด้วยพยัญชนะซึ่งไม่มีรูปสระประสมและประสมควยไม่หันอากาศซึ่ง เป็นสระอะลครูปจึงมีเลขหนังสือ

แบบของหอสมุดแห่งชาติ

ประสพสุข = ๒๑๓๑ (ประ-ประ = ๑๓๑)

ประหยัค = ๒๑๓๑ (ประ-ประ = ๑๓๑)

๒. ไม่ใช่เลขหนังสือใช้แต่พยัญชนะตัวแรกตัวเดียวสำหรับผู้แต่งที่ใช้อักษรย่อชื่อแล้วไม่ทราบชื่อเต็มหรือนามแฝงที่เป็นอักษรย่อ ดังตัวอย่าง

จ. ชนเกษตร = ๑.

ก.ศ.ร. กุหลาบ = ก.

๓. ชื่อผู้แต่งซึ่งสะกดด้วยพยัญชนะที่ไม่มีรูปสระประสม จะมีเลขหนังสือชั้นต้นควยเลข

๑ ตามหลักเกณฑ์แบบเดียวกับเลขหนังสือของหอสมุดกลาง

แบบของหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่ชั้นต้นควยเลข ๑ แศถาพยางค์แรกของคำ
นั้นมีสระประสมอยู่ควยก็ชั้นต้นควยเลขสัญญ-
ลักขอแทนสระเหล่านั้น ดังตัวอย่าง

ทองหยก เลี้ยงพิบูลย์ = ๗๑๔
(พยัญชนะที่ไม่มีรูปสระประสม = ๑, อะ = ๔)

ทักษิณา สวานานท์ = ๗๑๑
(ั = ๑๑, ก ข ค ฌ = ๑)

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา = ๗๓๖
(ิ = ๓, พพภมย = ๖)

เทือก กุสุมา ฌอยุธยา = ๗๖๑๑๑
(ै = ๖๑๑, กขคฌ = ๑)

แบบของหอสมุดแห่งชาติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ส่วนที่อยู่แ่งซึ่งชั้นต้นควย
พยัญชนะที่มีสระประสมทั้ง-
หมด ใช้เลขหนังสือชั้นต้น
ควยเลข ๒ ดังตัวอย่าง

ทองหยก เลี้ยงพิบูลย์ = ๗๑๔
(พยัญชนะที่ไม่มีรูปสระ
ประสม = ๑, อ = ๔)

ทักษิณา สวานานท์ = ๗๒๑๑
(พยัญชนะที่มีสระประสม
= ๒, ั = ๑, ก = ๑)

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา = ๗๒๓๖
(พยัญชนะที่มีสระประสม =
๒, ิ = ๓, พ = ๖)

เทือก กุสุมา ฌอยุธยา = ๗๒๗๑
(พยัญชนะที่มีสระประสม =
๒, ै = ๗, ก = ๑)

ส่วนปัญหาในการใช้เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยแต่ละแบบมีดังนี้
แบบของหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑. ไม่สะดวกต่อการให้เลขหนังสือ เพราะไม่ได้ทำเป็นตาราง
สำเร็จรูป นอกจากจะกำหนดเลขหนังสือไว้ให้ในตารางแล้ว ยังมีข้อยกเว้น
ให้เพิ่มเลขแทนสระของพยางค์หลังตามที่ไ้กล่าวถึงในการ เปรียบเทียบข้อแตก
ต่างของเลขหนังสือแบบของหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและแบบของ
หอสมุดแห่งชาติมาแล้วควย การที่ไม่กำหนดเลขหนังสือไว้แน่นอนเช่นนี้ทำให้

ห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์แผนกทำบัตรรายการหลายคนใช้ได้ไม่สะดวก เพราะแต่ละคนจะใส่เลขหนังสือต่าง ๆ กันไป เช่นบางคนให้ตามที่กำหนดไว้ในตารางเลขหนังสือ แต่บางคนเพิ่มเลขแทนสระของพยางค์ที่ ๒ ด้วย ทำให้เลขหนังสือของผู้แต่งคนเดียวกันไม่ตรงกัน ซึ่งเมื่อเรียงบัตรรายการ เข้าชั้นจัดตามลำดับอักษรแล้วจะเห็นได้ชัดเจน เช่น

วิจิตรวาทการ, หลวง = ๖๓๒ (วิง - วิม = ๓๒)

วิจิตรวาทการ, หลวง = ๖๓๒๓ (วิง - วิม = ๓๒, ิ = ๓)

๒. เลขหนังสือบางเลขยาวเกินไป เช่นกำหนดไว้ในตารางเลขหนังสือ ๔ ตำแหน่งแล้ว ถ้าเพิ่มเลขแทนสระของพยางค์หลังเข้าไปด้วยจะกลายเป็น ๖ ตำแหน่ง เช่น

ประสพสุข สุขสวัสดิ์, ม.จ. = ๖๓๖๑ (ปร = ๑๓, ะ = ๑๑)

ประหยัด ศ.นาคะนาท = ๖๓๖๑๑๑ (ปร = ๑๓, ะ = ๑๑, ั = ๑)

เฟื่อง ขวาลี = ๖๓๑๒ (เฟื่อง - เฟื่อง = ๑๑๒)

เฟื่องฟูง เครือตราชู = ๖๓๑๒๔ (เฟื่อง - เฟื่อง = ๑๑๒, ู = ๔)

เลขหนังสือที่ยาวมากเช่นนี้เมื่อรวมกับสัญลักษณ์แทนชื่อเรื่อง (Title Mark หรือ Work Mark) และนำไปประกอบกับเลขแจ้งหมู่หนังสือที่มีเลขหลังจุดทศนิยมเกิน ๖ ตำแหน่ง จะต้องแบ่งเป็น ๒ ชั้นตัดตามคำแนะนำใน Dewey Decimal Classification ซึ่งได้อธิบายไว้ในปัญหาและข้อเสนอนี้ เกี่ยวกับการแจ้งหมู่หนังสือ (หน้า ๔๓) แล้วยังมีสัญลักษณ์แจ้งที่เก็บโดยเฉพาะ (Special Location Mark) กำกับอยู่ด้วยก็จะทำให้เลขเรียกหนังสือยาวหลายชั้น ไม่สะดวกต่อการอ่านและการคัดลอกจากบัตรรายการเพื่อไปค้นหาหนังสือในชั้น เช่น

ก สัญญลักษณ์ที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ (Special Location Mark)
 ๓๓๑ - เลขแจ้งหมู่หนังสือ
 ๘๕๒๑๖ เลขหนังสือ
 ป๑๓๑๑๑๑๓ เลขหนังสือ

๓. เจ้าหน้าที่และผู้ใช้ห้องสมุดมักจะคุ้นกับการอ่านเลขตามจำนวนเต็มมากกว่าการอ่านจำนวนหลังจุดทศนิยม การที่เลขหนังสือมีระหว่าง ๒-๖ ตำแหน่งทำให้เก็บหนังสือสับที่กันได้ง่ายเพราะมักจะเรียงเลขหนังสือผิด เช่น

ก - กค	=	ก๑๑
กาง - กางฉ	=	ก๒๒
กัก - กัก	=	ก๑๑๑
ก่าญ - ก่าญ	=	ก๒๑๓
เกียพ - เกียพ	=	ก๖๑๖
เกื่อน - เกื่อน	=	ก๖๑๑๕

ซึ่งตามหลักที่กำหนดไว้ในตาราง เลขหนังสือแบบของหอสมุดกลาง ขุดาดงกรรมมหาวิทงลัยแล้วจะต้องเรียงเป็น

ก - กค	=	ก๑๑
กัก - กัก	=	ก๑๑๑
ก่าญ - ก่าญ	=	ก๒๑๓
กาง - กาง	=	ก๒๒
เกื่อน - เกื่อน	=	ก๖๑๑๕
เกียพ - เกียพ	=	ก๖๑๖

เมื่อเปรียบเทียบับ Cutter - Sanborn Table แล้วจะเห็นว่า ตาราง เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศใช้ได้สะดวกกว่าเพราะที่พยัญชนะมีน้อย ทำให้สามารถกำหนดเลขหนังสือไว้สำเร็จรูปได้สำหรับตัวอักษรทุกตัวอย่างละเอียด ไม่ต้องใช้เปลี่ยนแผนผังหน้าเอง เช่น ตาราง เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยซึ่งมีตัวพยัญชนะมากกว่า สำหรับ Cutter - S Table ตัวอักษรใดมีเลขหนังสือ ๑ ตำแหน่ง ๒ ตำแหน่ง หรือ ๓ ตำแหน่ง

ก็คงที่อยู่เช่นนั้นไปโดยตลอด ดังนั้นเมื่อเรียงลำดับแบบ เลขหลังจุดทศนิยมจึง—
ไม่มีปัญหาในการ เรียง เลขหนังสือสำหรับผู้แต่งที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัว เดียว—
กันผิดที่ เช่น

Q	มีเลขหนังสือ ๑ ตำแหน่ง คือ	Qua	1
		Quat	2
		Que	3
		Quer	4
		Ques	5
		Qui	6
		Quin	7
		Quir	8
		Quo	9
K	มีเลขหนังสือ ๒ ตำแหน่ง	Ka	11
		Kah	12
		Kai	13
		Kal	14
		Kam	15
		Kan	16
		Kap	17
		Kar	18
		Kas	19

ch มีเลขหนังสือ ๓ ตำแหน่ง	Chip	541
	Chis	542
	Chit	543
	Chla	544
	Cho	545
	Chois	546
	Chol	547
	Chom	548
	Chop	549

แบบของหอสมุดแห่งชาติ

๑. ถึงแม้จะจัดทำเป็นตารางเลขหนังสือสำเร็จรูป ผู้ใช้ไม่ต้องประสมเลขสัญลักษณ์เพิ่มเติมอีก แต่ก็ไม่ได้ทำให้ละเอียดพอสำหรับชื่อคนไทยที่มีขนานพยางค์แรกคล้ายคำซ้ำ ๆ กัน เช่น คำว่า หอง บุญ ประ ศรี สม ทำให้ชื่อผู้แต่งที่มีพยางค์แรกซ้ำ ๆ กันเหล่านี้มีเลขหนังสือตรงกันหมด เช่น

ทองพูน สุทรหลวง	= ๗๑๕๑
ทองหยก เติงพิบูลย์	= ๗๑๕๑
บุญช่วย ศรีสวัสดิ์	= ๒๒๕๓
บุญสง เดชะกุล	= ๒๒๕๓
ประสพสุข สุขสวัสดิ์, ม.จ.	= ๒๑๗๑
ประหยัด ศ.นาคะนาท	= ๒๑๗๑
ศรีฟ้า มหาวรรณ, ม.ล.หญิง	= ๙๑๗๓
ศรีรัตน์ สถาปนวัฒน์	= ๙๑๗๓
สมพงษ์ ลีวิวงศ์	= ๙๑๖๑
สมหวัง อินทรสุขศรี	= ๙๑๖๑

๒. ไม่สะดวกต่อการค้นหาหนังสือในห้องสมุด เพราะเลขหนังสือไม่ละเอียดพอสำหรับชื่อผู้แต่งที่ขึ้นต้นด้วยคำซ้ำ ๆ กันดังตัวอย่างในข้อ ๑ ถ้าผู้แต่งที่ใช้เลขหนังสือซ้ำกันเหล่านี้แต่งหนังสือประเภทเดียวกัน และมีชื่อเรื่องขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัวเดียวกันด้วย เลขเรียกหนังสือก็จะเหมือนกันหมด และหนังสือจะอยู่ปะปนกันดังตัวอย่าง เลขเรียกหนังสือของนวนิยายไทยต่อไปนี้ คือ

- ๘๕๕.๘๑๓ เป็นเลขเรียกหนังสือของนวนิยายเรื่องกิ่งไผ่ โดย
ศ๑๗๓ก ม.ล.หญิงศรีฟ้า มหาวรรณ
- ๘๕๕.๘๑๓ เป็นเลขเรียกหนังสือของนวนิยายเรื่อง ก่อนจะถึงวันนั้น
ศ๑๗๓ก โดย ศรีรัตน์ สถาปนวัฒน์
- ๘๕๕.๘๑๓ เป็นเลขเรียกหนังสือของนวนิยายเรื่อง จักจุก โดย
ศ๑๗๓ก ม.ล.หญิงศรีทอง พิพัฒนธรรม
- ๘๕๕.๘๑๓ นวนิยายเรื่อง จากนั้น..... จนนิรันดร โดย
ศ๑๗๓ก ศรีรัตน์ สถาปนวัฒน์

ดังนั้นในการค้นหาหนังสือ เลขเรียกหนังสือจึงไม่ได้ช่วยให้สะดวกและรวดเร็วตามความมุ่งหมายในการใช้ เพราะซ้ำกันไปหมด ทั้งผู้ใช้ห้องสมุดและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะต้องเสียเวลาที่หน้าปกหรือหน้าปกโนวว่าเป็นเล่มที่ต้องการด้วย ซึ่งถ้ากำหนดเลขหนังสือไว้อย่างละเอียดสำหรับผู้แต่งที่มีชื่อขึ้นต้นด้วยคำซ้ำ ๆ กันแล้วก็จะแก้ปัญหาข้อนี้ได้

การใช้ Cutter - Sanborn Table มีปัญหาข้อนี้น้อย เพราะชื่อที่มีคนใช้มาก เช่น ชื่อ Smith จะให้เลขหนังสือไว้อย่างละเอียดดังนี้

Smith, B.	743
Smith, C.	744
Smith, D.	745
Smith, E.	746
Smith, F.	747

Smith, G.	748
Smith, H.	749
Smith, J.	751
Smith, John	752
Smith, Jos	753
Smith, L.	754
Smith, M.	755
Smith, O.	756
Smith, R.	757
Smith, Rob't	758
Smith, S.	759
Smith, Sol.	761
Smith, T.	762
Smith, W.	763
Smith, Wm.	764

ขอเสนอแนะ เรื่อง เลขหนังสือสำหรับห้องสมุดที่ใช้ตามแบบของหอสมุดกลาง พุทธาดงกรณมหาวิทยาลัยอยุธยาแล้ว คือการตรวจบัตรรายการที่มีอยู่ทุกครั้ง ก่อนที่จะทำบัตรรายการหนังสือใหม่แต่ละเรื่องออกไปว่าผู้แต่งคนไหนใช้เลขหนังสืออย่างไร เพื่อจะได้ให้เลขหนังสือที่ตรงกันไม่สับสน เพราะการที่จะเปลี่ยนไปใช้แบบอื่นนั้นย่อมเป็นการเสียทั้งเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น เลขหนังสือแบบของหอสมุดกลาง เป็นแบบที่จัดทำขึ้นอย่างละเอียด ถ้าใช้ด้วยความระมัดระวังแล้วก็จะได้ประโยชน์ตามความมุ่งหมายของกรใช้ เลขหนังสือทุกประการ ส่วนสำหรับห้องสมุดที่ยังไม่มีการใช้เลขหนังสือ ผู้เขียนขอเสนอตาราง เลขหนังสือซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมจากแบบของหอสมุดแห่งชาติ เพื่อให้ใช้ได้สะดวกขึ้นดังต่อไปนี้

การแบ่งพยัญชนะ

แบบของหกดมุดแห่งชาติ

ก ข ฅ ฆ กต ฆ	= ๑
ง จ ฉ ช ซ ฌ	= ๒
ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ	= ๓
ณ ด ต ถ ท ธ	= ๔
น บ ป ผ ฝ	= ๕
พ ฟ ภ ม ย	= ๖
ร ล ว	= ๗
ศ ษ ส	= ๘
ห พ อ ฮ ฤ ฦ	= ๙

แก้ไขเป็น

ก ข ฅ ฆ กต ฆ	= ๐๑
ง จ ฉ ช ซ ฌ	= ๐๒
ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ	= ๐๓
ณ ด ต ถ ท ธ	= ๐๔
น บ ป ผ ฝ	= ๐๕
พ ฟ ภ ม ย	= ๐๖
ร ล ว	= ๐๗
ศ ษ ส	= ๐๘
ห พ อ ฮ ฤ ฦ	= ๐๙

ส่วนสระแบ่งเป็น ๙ พวก ตามแบบของหกดมุดแห่งชาติ คือ

ั , ะ , ็	= ๑
า , ำ	= ๒
ิ , ี , ึ , ุ	= ๓
เ , ็	= ๔
เ-า , เ-าะ	= ๕
เ-ิ , เ-ี , เ-ึ , เ-ุ , เ-็	= ๖
แ , แ-ะ , โ , โ-ะ	= ๗
ใ , ไ , ฤ , ฦ	= ๘

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไ้เปลี่ยน "ก" อักษรตัวหนา เป็นอักษรตัวอื่นที่ตองการได้

ก	ข	ฃ	ค	ต	ฅ	๐๑
กก	กข	กฃ	กค	กต	กฅ	๑๑
กกก - กกฅ กคคะ, กคค	กขก - กขฅ, กขคะ, กขค	กฃก - กฃฅ กฃคะ, กฃค	กคก - กคฅ กคคะ, กคค	กตก - กตฅ, กตคะ, กตค	กฅก - กฅฅ กฅคะ - กฅค	๑๑๑
กกง - กกฅ กกา, กกา	กขง - กขฅ กขา, กขา	กฃง - กฃฅ กฃา, กฃา	กคง - กคฅ กคา, กคา	กตง - กตฅ กตา, กตา	กฅง - กฅฅ กฅา, กฅา	๑๑๒
กกญ - กกฅ กคคิ, กคคิ, กคคิ, กคคิ	กขญ - กขฅ กขคิ, กขคิ, กขคิ, กขคิ	กฃญ - กฃฅ กฃคิ, กฃคิ, กฃคิ, กฃคิ	กคญ - กคฅ กคคิ, กคคิ, กคคิ, กคคิ	กตญ - กตฅ กตคิ, กตคิ, กตคิ, กตคิ	กฅญ - กฅฅ กฅคิ, กฅคิ, กฅคิ, กฅคิ	๑๑๓
กกณ - กกฅ กคคุ, กคคุ	กขณ - กขฅ กขคุ, กขคุ	กฃณ - กฃฅ กฃคุ, กฃคุ	กคณ - กคฅ กคคุ, กคคุ	กตณ - กตฅ กตคุ, กตคุ	กฅณ - กฅฅ กฅคุ, กฅคุ	๑๑๔
กกน - กกฅ กคเค, กคเค	กขน - กขฅ กขเค, กขเค	กฃน - กฃฅ กฃเค, กฃเค	กคน - กคฅ กคเค, กคเค	กตน - กตฅ กตเค, กตเค	กฅน - กฅฅ กฅเค, กฅเค	๑๑๕
กกพ - กกฅ กคเกา, กคเกา	กขพ - กขฅ กขเกา, กขเกา	กฃพ - กฃฅ กฃเกา, กฃเกา	กคพ - กคฅ กคเกา, กคเกา	กตพ - กตฅ กตเกา, กตเกา	กฅพ - กฅฅ กฅเกา, กฅเกา	๑๑๖
กกร - กกฅ กคเกีย, กคเกีย, กคเกียะ, กคเกีย กคเกียะ	กขร - กขฅ กขคิ, กขคิ, กขคิยะ, กขคิ กขคิยะ	กฃร - กฃฅ กฃคิ, กฃคิ, กฃคิยะ, กฃคิ กฃคิยะ	กคร - กคฅ กคคิ, กคคิ, กคคิยะ, กคคิ กคคิยะ	กตร - กตฅ กตคิ, กตคิ, กตคิยะ, กตคิ กตคิยะ	กฅร - กฅฅ กฅคิ, กฅคิ, กฅคิยะ, กฅคิ กฅคิยะ	๑๑๗
กกศ - กกฅ กคแก, กคแก, กคโ, กคโ	กขศ - กขฅ กขแก, กขแก, กขโ, กขโ	กฃศ - กฃฅ กฃแก, กฃแก, กฃโ, กฃโ	กคศ - กคฅ กคแก, กคแก, กคโ, กคโ	กตศ - กตฅ กตแก, กตแก, กตโ, กตโ	กฅศ - กฅฅ กฅแก, กฅแก, กฅโ, กฅโ	๑๑๘
กกท - กกฅ กคไ, กคไ	กขท - กขฅ กขไ, กขไ	กฃท - กฃฅ กฃไ, กฃไ	กคท - กคฅ กคไ, กคไ	กตท - กตฅ กตไ, กตไ	กฅท - กฅฅ กฅไ, กฅไ	๑๑๙
ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ฉ	๐๒
กง	กจ	กฉ	กช	กฌ	กฉ	๑๒
กกก - กงฅ กคคะ, กคค	กจก - กจฅ กจคะ, กจค	กฉก - กฉฅ กฉคะ, กฉค	กชก - กชฅ กชคะ, กชค	กฌก - กฌฅ กฌคะ, กฌค	กฉก - กฉฅ กฉคะ, กฉค	๑๒๑
กงง - กงฅ กกา, กกา	กจง - กจฅ กจา, กจา	กฉง - กฉฅ กฉา, กฉา	กชง - กชฅ กชา, กชา	กฌง - กฌฅ กฌา, กฌา	กฉง - กฉฅ กฉา, กฉา	๑๒๒

กณร - กณว กณเฑี, กณเฑีย กณเฑียะ, กณเฑื่อ กณเฑื่อะ	กตร - กตว กตเฑี, กตเฑีย กตเฑียะ, กตเฑื่อ กตเฑื่อะ	กตร - กตว กตเฑี, กตเฑีย กตเฑียะ, กตเฑื่อ กตเฑื่อะ	กถร - กถว กถเฑี, กถเฑีย กถเฑียะ, กถเฑื่อ กถเฑื่อะ	กทร - กทว กทเฑี, กทเฑีย กทเฑียะ, กทเฑื่อ กทเฑื่อะ	กชร - กชว กชเฑี, กชเฑีย กชเฑียะ, กชเฑื่อ กชเฑื่อะ	๑๔๗
กณศ - กณส กณแ, กณแะ กณเ, กณเะ	กตศ - กตส กตแ, กตแะ กตเ, กตเะ	กตรศ - กตรส กตรแ, กตรแะ กตรเ, กตรเะ	กถศ - กถส กถแ, กถแะ กถเ, กถเะ	กทศ - กทส กทแ, กทแะ กทเ, กทเะ	กชศ - กชส กชแ, กชแะ กชเ, กชเะ	๑๔๘
กณท - กณษ กณไ, กณเ	กตท - กตษ กตไ, กตเ	กตรท - กตรษ กตรไ, กตรเ	กถท - กถษ กถไ, กถเ	กทรท - กทรษ กทรไ, กทรเ	กชรท - กชรษ กชรไ, กชรเ	๑๔๘
น	บ	ป	ผ	ฝ		๑๕
กณ	กณ	กณ	กณ	กณ		๑๕
กณก - กณฆ กณะ, กณั	กณก - กณฆ กณะ, กณั	กณก - กณฆ กณะ, กณั	กณก - กณฆ กณะ, กณั	กณก - กณฆ กณะ, กณั		๑๕๑
กณง - กณฉ กณา, กณำ	กณง - กณฉ กณา, กณำ	กณง - กณฉ กณา, กณำ	กณง - กณฉ กณา, กณำ	กณง - กณฉ กณา, กณำ		๑๕๒
กณญ - กณฉ กณิ, กณึ, กณึ กณื่อ	กณญ - กณฉ กณิ, กณึ, กณึ กณื่อ	กณญ - กณฉ กณิ, กณึ, กณึ กณื่อ	กณญ - กณฉ กณิ, กณึ, กณึ กณื่อ	กณญ - กณฉ กณิ, กณึ, กณึ กณื่อ		๑๕๓
กณณ - กณช กณุ, กณู	กณณ - กณช กณุ, กณู	กณณ - กณช กณุ, กณู	กณณ - กณช กณุ, กณู	กณณ - กณช กณุ, กณู		๑๕๔
กณน - กณด กณเ, กณเะ	กณน - กณด กณเ, กณเะ	กณน - กณด กณเ, กณเะ	กณน - กณด กณเ, กณเะ	กณน - กณด กณเ, กณเะ		๑๕๕
กณพ - กณย กณา, กณะะ	กณพ - กณย กณา, กณะะ	กณพ - กณย กณา, กณะะ	กณพ - กณย กณา, กณะะ	กณพ - กณย กณา, กณะะ		๑๕๖
กณร - กณว กณเฑี, กณเฑีย กณเฑียะ, กณเฑื่อ กณเฑื่อะ	กณร - กณว กณเฑี, กณเฑีย กณเฑียะ, กณเฑื่อ กณเฑื่อะ	กณร - กณว กณเฑี, กณเฑีย กณเฑียะ, กณเฑื่อ กณเฑื่อะ	กณร - กณว กณเฑี, กณเฑีย กณเฑียะ, กณเฑื่อ กณเฑื่อะ	กณร - กณว กณเฑี, กณเฑีย กณเฑียะ, กณเฑื่อ กณเฑื่อะ		๑๕๗

กนศ — กนส กเน, แกนะ กโน, กโนะ	กบศ — กบส กแบ, กแบะ กโบ, กโบะ	กปศ — กปส กแป, แกปะ กโป, กโปะ	กฉศ — กฉส กฉณ, กฉณะ กโฉ, กโชะ	กฉศ — กฉส กฉณ, กฉณะ กโฉ, กโชะ		๑๕๘
กนท — กนพ กโน, กโน	กบก — กบพ กโบ, กโบ	กปท — กปพ กโป, กโป	กฉท — กฉพ กโฉ, กโฉ	กฉท — กฉพ กโฉ, กโฉ		๑๕๙
พ	พ	ภ	ม	ย		๑๖
กพ	กพ	กภ	กม	กย		๑๖
กพก — กพข กพะ, กพี	กพก — กพข กพะ, กพี	กภก — กภข กภะ, กภี	กมก — กมข กมะ, กมี	กยก — กยข กยะ, กยี		๑๖๑
กพง — กพณ กพา, กพำ	กพง — กพณ กพา, กพำ	กภง — กภณ กภา, กพำ	กมง — กมณ กมา, กมำ	กยง — กยณ กยา, กยำ		๑๖๒
กพญ — กพฆ กพี, กพี, กพี กพือ	กพญ — กพฆ กพี, กพี, กพี กพือ	กภญ — กภฆ กภี, กภี, กภี กภือ	กมญ — กมฆ กมี, กมี, กมี กมีือ	กยญ — กยฆ กยี, กยี, กยี กยือ		๑๖๓
กพณ — กพธ กพ, กพ	กพณ — กพธ กพ, กพ	กภณ — กภธ กภ, กภ	กมณ — กมธ กม, กม	กยณ — กยธ กย, กย		๑๖๔
กพน — กพด กเพ, กพะ	กพน — กพด กเพ, กพะ	กภน — กภด กภ, กภ	กมน — กมด กเม, กเม	กยน — กยด กเย, กเย		๑๖๕
กพพ — กพย กพา, กพา	กพพ — กพย กพา, กพา	กภพ — กภย กภา, กภา	กมพ — กมย กเมา, กเมาะ	กยพ — กยย กเยา, กเยาะ		๑๖๖

กพร — กพว กเพ็, กเพี้ย กเพี้ยะ, กเพื้อ กเพื้อะ	กพร — กพว กเพ็, กเพี้ย กเพี้ยะ, กเพื้อ กเพื้อะ	กปร — กปว กเพ็, กเพี้ย กเพี้ยะ, กเพื้อ, กเพื้อะ	กมร — กมว กเม็, กเมี้ยน กเมี้ยะ, กเมื้อ กเมื้อะ	กยร — กยว กเย็, กเยี้ยน กเยี้ยะ, ดเยื้อ กเยื้อะ	๑๖๓
กพศ — กพส กแพ, กแพะ กโพ, กโพะ	กพศ — กพส กแพ, กแพะ กโพ, กโพะ	กปศ — กปส กแพ, กแพะ กโพ, กโพะ	กมศ — กมส กเม, กเมะ กโม, กโมะ	กยศ — กยส กเย, กเยะ กโย, กโยะ	๑๖๔
กพท — กพธ กไฟ, กไฟ	กพท — กพธ กไฟ, กไฟ	กปท — กปธ กไฟ, กไฟ	กมท — กมธ กไม, กไม	กยท — กยธ กโย, กโย	๑๖๕
ร		ล	ว		๑๐๓
กร		กล	กว		๑๓๑
กรก — กรข กระก — กระข	กร	กรก — กรข กรละ — กรล	กรก — กรข กรวะ — กรว		๑๓
กรง — กรฉ กระง — กระฉ	กรว, กรว่า	กรง — กรฉ กรลา, กรล่า	กรง — กรฉ กรวา, กรว่า		๑๓๒
กรญ — กรฉ กระญ — กระฉ	กร ^ญ — กร ^ฉ กร ^ญ , กร ^ญ , กร ^ว	กรญ — กรฉ กร ^ญ , กร ^ญ , กร ^ว กร ^ญ	กรญ — กรฉ กร ^ญ , กร ^ญ , กร ^ว กร ^ญ		๑๓๓
กรณ — กรช กระณ — กระช	กร ^ณ — กร ^ช กร ^ณ , กร ^ณ	กรณ — กรช กร ^ณ , กร ^ณ	กรณ — กรช กร ^ณ , กร ^ณ		๑๓๔
กรน — กรฉ กระน — กระฉ	กร ^ณ — กร ^ฉ กร ^ณ , กร ^ณ	กรน — กรฉ กร ^ณ , กร ^ณ	กรน — กรฉ กร ^ณ , กร ^ณ		๑๓๕
กรพ — กรย กระพ — กระย	กร ^พ — กร ^ย กร ^พ , กร ^พ	กรพ — กรย กร ^พ , กร ^พ	กรพ — กรย กร ^พ , กร ^พ		๑๓๖
กรร — กรว กระร — กระว	กร ^ร — กร ^ว กร ^ร , กร ^ร กร ^ร , กร ^ร กร ^ร	กรร — กรว กร ^ร , กร ^ร กร ^ร , กร ^ร กร ^ร	กรร — กรว กร ^ร , กร ^ร กร ^ร , กร ^ร กร ^ร		๑๓๗
กรศ — กรส กระศ — กระส	กร ^ศ — กร ^ส กร ^ศ , กร ^ศ , กร ^ว กร ^ศ	กรศ — กรส กร ^ศ , กร ^ศ กร ^ศ , กร ^ศ	กรศ — กรส กร ^ศ , กร ^ศ กร ^ศ , กร ^ศ		๑๓๘
กรท — กรธ ประท — ประธ	กร ^ท — กร ^ธ กร ^ท , กร ^ท	กรท — กรธ กร ^ท , กร ^ท	กรท — กรธ กร ^ท , กร ^ท		๑๓๙

ศ	ษ	ส				๐๘
กศ	กษ	กส				๑๘
กศก - กศข กศะ, กศ็	กษก - กษข กษะ, กษ็	กสก - กสข กสะ, กสั				๑๘๑
กศง - กศฉ กศา, กศำ	กษง - กษฉ กษา, กษำ	กสง - กสฉ กสา, กสำ				๑๘๒
กศญ - กศฒ กศึ, กศึ, กศึ, กศึอ	กษญ - กษฒ กษึ, กษึ, กษึ, กษึอ	กสญ - กสฒ กสึ, กสึ, กสึ, กสึอ				๑๘๓
กศณ - กศร กศุ, กศู	กษณ - กษร กษุ, กษู	กสณ - กสร กสุ, กสู				๑๘๔
กศน - กศฝ กศเ, กศเะ	กษน - กษฝ กษเ, กษเะ	กสน - กสฝ กเส, กเสะ				๑๘๕
กศพ - กศย กศเา, กศเาะ	กษพ - กษย กษเา, กษเาะ	กสป - กสย กเสา, กเสาะ				๑๘๖
กศร - กศว กศเีย, กศเีย, กศเียะ กศเือ, กศเือะ	กษร - กษว กษเีย, กษเีย กษเียะ, กษเือ กษเือะ	กสร - กสว กเสีย, กเสีย กเสียะ, กเสือ กเสือะ				๑๘๗
กศศ - กศส กศแ, กศแะ, กศไศ กศเะ	กษศ - กษส กษแ, กษแะ กศเะ, กศเะ	กสศ - กสส กสแ, กสแะ กศเ, กศเะ				๑๘๘
กศท - กศธ กศเ, กศเ	กษท - กษธ กศเ, กศเ	กสท - กสธ กศเ, กศเ				๑๘๙
ห	ฬ	อ	ฮ			๐๙
กท	กฬ	กอ	กฮ			๑๙
กทก - กทข กทะ, กท็	กฬก - กฬข กฬะ, กฬ็	กอก - กอข กอะ, กอั	กฮก - กฮข กฮะ, กฮ็			๑๙๑
กทง - กทฉ กทา, กทำ	กฬง - กฬฉ กฬา, กฬำ	กอก - กอฉ กฮา, กฮำ	กฮง - กฮฉ กฮา, กฮำ			๑๙๒

กะ, กั	กะก, กัก	กะข, กัข	กะง, กัง	กะค, กัค	กะต, กัต	กะด, กัด	๒๑๑
	กะง, กัง	กะจ, กัจ	กะฉ, กัฉ	กะช, กัช	กะซ, กัซ	กะฌ, กัฌ	๒๑๒
	กะญ, กัญ	กะฎ, กัฎ	กะฏ, กัฏ	กะฐ, กัฐ	กะท, กัท	กะธ, กัธ	๒๑๓
	กะณ, กัณ	กะต, กัค	กะถ, กัถ	กะด, กัด	กะท, กัท	กะธ, กัธ	๒๑๔
	กะน, กัณ	กะบ, กับ	กะป, กัป	กะผ, กัผ	กะฝ, กัฝ		๒๑๕
	กะพ, กัพ	กะฟ, กัฟ	กะภ, กัภ	กะม, กัม	กะย, กัย		๒๑๖
	กะร, กัร	กะล, กัล	กะว, กัว				๒๑๗
	กะศ, กัศ	กะษ, กัษ	กะส, กัส				๒๑๘
	กะห, กัห	กะฬ, กัฬ	กะอ, กัอ	กะฮ, กัฮ			๒๑๙
กา, ก่า	กาถ, ก่าถ	กาข, ก่าข	กาจ, ก่าจ	กาค, ก่าค	กาต, ก่าต	กาณ, ก่าณ	๒๒๑
	กาฉ, ก่าฉ	กาช, ก่าช	กาซ, ก่าซ	กาฌ, ก่าฌ	กาฎ, ก่าฎ	กาฏ, ก่าฏ	๒๒๒
	กาญ, ก่าญ	กาฎ, ก่าฎ	กาฏ, ก่าฏ	กาฐ, ก่าฐ	กาท, ก่าท	กาธ, ก่าธ	๒๒๓
	กาณ, ก่าณ	กาต, ก่าต	กาถ, ก่าถ	กาด, ก่าด	กาท, ก่าท	กาธ, ก่าธ	๒๒๔
	กาน, ก่าณ	กาบ, ก่าบ	กาป, ก่าป	กาผ, ก่าผ	กาฝ, ก่าฝ		๒๒๕
	กาพ, ก่าพ	กาฟ, ก่าฟ	กาภ, ก่าภ	กาม, ก่าม	กาย, ก่าย		๒๒๖
	การ, ก่าร	กาล, ก่าล	กาบ, ก่าว				๒๒๗
	กาศ, ก่าศ	กาษ, ก่าษ	กาส, ก่าส				๒๒๘
	กาห, ก่าห	กาฬ, ก่าฬ	กาอ, ก่าอ	กาฮ, ก่าฮ			๒๒๙
กี, กี่, กี้, กึ	กีก, กี่ก, กึก	กีข, กี่ข, กึข	กีง, กี่ง, กึง	กีก, กี่ก, กึก	กีต, กี่ต, กึต	กีณ, กี่ณ, กึณ	๒๓๑
	กีก, กี่ก, กึก	กีข, กี่ข, กึข	กีง, กี่ง, กึง	กีก, กี่ก, กึก	กีต, กี่ต, กึต	กีณ, กี่ณ, กึณ	๒๓๒
	กีก, กี่ก, กึก	กีข, กี่ข, กึข	กีง, กี่ง, กึง	กีก, กี่ก, กึก	กีต, กี่ต, กึต	กีณ, กี่ณ, กึณ	๒๓๓
	กีก, กี่ก, กึก	กีข, กี่ข, กึข	กีง, กี่ง, กึง	กีก, กี่ก, กึก	กีต, กี่ต, กึต	กีณ, กี่ณ, กึณ	๒๓๔
	กีก, กี่ก, กึก	กีข, กี่ข, กึข	กีง, กี่ง, กึง	กีก, กี่ก, กึก	กีต, กี่ต, กึต	กีณ, กี่ณ, กึณ	๒๓๕

	กัฟ, กัฟ, กัฟ กัฟ	กัฟ, กัฟ, กัฟ กัฟ	กัภ, กัภ, กัภ กัภ	กัม, กัม, กัม กัม	กัย, กัย, กัย กัย		๒๓๖
	กัร, กัร, กัร กัร	กัล, กัล, กัล กัล	กัว, กัว, กัว กัว				๒๓๗
	กัศ, กัศ, กัศ กัศ	กัษ, กัษ, กัษ กัษ	กัส, กัส, กัส กัส				๒๓๘
	กัท, กัท, กัท กัท	กัฑ, กัฑ, กัฑ กัฑ	กัถ, กัถ, กัถ กัถ	กัธ, กัธ, กัธ กัธ			๒๓๙
กั, กั	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	๒๔๐
	กุง, กุง	กุง, กุง	กุง, กุง	กุง, กุง	กุง, กุง	กุง, กุง	๒๔๑
กุก — กุกข	กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	๒๔๒
กุกณ — กุกณ	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	๒๔๓
กุกณ — กุกณ	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	๒๔๔
กุกพ — กุกพ	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	๒๔๕
กุกร — กุกร	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	๒๔๖
กุกศ — กุกศ	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	๒๔๗
กุกท — กุกท	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	กุก, กุก	๒๔๘
เก, เกะ	เกก, เกก	เกช, เกช	เกช, เกช	เกค, เกค	เกต, เกต	เกช, เกช	๒๕๑
	เกง, เกง	เกจ, เกจ	เกด, เกด	เกช, เกช	เกช, เกช	เกด, เกด	๒๕๒
	เกญ, เกญ	เกญ, เกญ	เกญ, เกญ	เกฐ, เกฐ	เกช, เกช	เกช, เกช	๒๕๓
	เกณ, เกณ	เกค, เกค	เกค, เกค	เกด, เกด	เกท, เกท	เกช, เกช	๒๕๔
	เกน, เกน	เกน, เกน	เกน, เกน	เกด, เกด	เกด, เกด	เกน, เกน	๒๕๕
	เกพ, เกพ	เกพ, เกพ	เกภ, เกภ	เกม, เกม	เกย, เกย		๒๕๖
	เกร, เกร	เกล, เกล	เกว, เกว				๒๕๗
	เกศ, เกศ	เกษ, เกษ	เกส, เกส				๒๕๘
	เกท, เกท	เกฑ, เกฑ	เกถ, เกถ	เกธ, เกธ			๒๕๙

	เก็ย, เก็ยศ เก็ยษ, เก็ยศ เก็ยษ	เก็ย, เก็ยษ, เก็ยษ, เก็ยษ เก็ยษ	เก็ย, เก็ยศ เก็ยษ, เก็ยศ เก็ยษ				๒๐๕
	เก็ย, เก็ยษ เก็ยษ, เก็ยศ เก็ยษ	เก็ย, เก็ยษ เก็ยษ, เก็ยศ เก็ยษ	เก็ย, เก็ยศ เก็ยษ, เก็ยศ เก็ยษ	เก็ย, เก็ยศ เก็ยษ, เก็ยศ เก็ยษ			๒๐๕
แก, แกะ, โก, โกะ	แกก, แกะก โกก, โกะก	แกข, แกะข โกข, โกะข	แกช, แกะช โกช, โกะช	แกค, แกะค, โกค, โกะค	แกต, แกะต โกต, โกะต	แกฆ, แกะฆ โกฆ, โกะฆ	๒๐๖
	แกง, แกะง, โกง, โกะง	แกจ, แกะจ โกจ, โกะจ	แกฉ, แกะฉ โกฉ, โกะฉ	แกช, แกะช โกช, โกะช	แกซ, แกะซ โกซ, โกะซ	แกฅ, แกะฅ โกฅ, โกะฅ	๒๐๖
	แกญ, แกะญ, โกญ, โกะญ	แกฎ, แกะฎ โกฎ, โกะฎ	แกฏ, แกะฏ โกฏ, โกะฏ	แกฐ, แกะฐ โกฐ, โกะฐ	แกฑ, แกะฑ โกฑ, โกะฑ	แกฒ, แกะฒ โกฒ, โกะฒ	๒๐๗
	แกณ, แกะณ, โกณ, โกะณ	แกด, แกะด โกด, โกะด	แกต, แกะต โกต, โกะต	แกถ, แกะถ โกถ, โกะถ	แกท, แกะท โกท, โกะท	แกธ, แกะธ โกธ, โกะธ	๒๐๘
	แกน, แกะน, โกน, โกะน	แกบ, แกะบ โกบ, โกะบ	แกป, แกะป โกป, โกะป	แกย, แกะย, โกย, โกะย	แกฝ, แกะฝ โกฝ, โกะฝ		๒๐๘
	แกพ, แกะพ โกพ, โกะพ	แกฟ, แกะฟ โกฟ, โกะฟ	แกภ, แกะภ โกภ, โกะภ	แกม, แกะม โกม, โกะม	แกย, แกะย โกย, โกะย		๒๐๙
	แกร, แกะร, โกร, โกะร	แกล, แกะล โกล, โกะล	แกว, แกะว โกว, โกะว				๒๐๙
	แกศ, แกะศ โกศ, โกะศ	แกษ, แกะษ, โกษ, โกะษ	แกส, แกะส โกส, โกะส				๒๑๐
	แกท, แกะท โกท, โกะท	แกฬ, แกะฬ โกฬ, โกะฬ	แกอ, แกะอ โกอ, โกะอ	แกธ, แกะธ โกธ, โกะธ			๒๑๐
โก, โก, กฤ	โกก, โกก กฤก	โกข, โกข กฤข	โกช, โกช กฤช	โกค, โกค กฤค	โกต, โกต กฤต	โกฆ, โกฆ กฤฆ	๒๑๑
	โกง, โกง กฤง	โกจ, โกจ กฤจ	โกฉ, โกฉ กฤฉ	โกช, โกช กฤช	โกซ, โกซ กฤซ	โกฅ, โกฅ กฤฅ	๒๑๑
	โกญ, โกญ กฤญ	โกฎ, โกฎ กฤฎ	โกฏ, โกฏ กฤฏ	โกฐ, โกฐ กฤฐ	โกฑ, โกฑ กฤฑ	โกฒ, โกฒ กฤฒ	๒๑๑

โก,โก,กฤ	โกณ, โกณ กฤณ	โกท, โทท กฤต	โกศ, โทศ กฤต	โกถ, โทถ กฤถ	โกท, โทท กฤท	โกธ, โทธ กฤธ	๒๕๔
	โกน, โคน กฤน	โกบ, โทบ กฤบ	โกป, โทป กฤป	โกม, โทม กฤม	โกย, โทย กฤย		๒๕๕
	โกพ, โทพ กฤพ	โกฟ, โทฟ กฤฟ	โกภ, โทภ กฤภ	โกม, โทม กฤม	โกย, โทย กฤย		๒๕๖
	โกร, โทร กฤร	โกล, โทล: กฤล	โกว, โทว กฤว				๒๕๗
	โกศ, โทศ กฤศ	โกษ, โทษ กฤษ	โกส, โทส กฤส				๒๕๘
	โกท, โทท กฤท	โกฬ, โทฬ กฤฬ	โกอ, โทอ กฤอ	โกธ, โทธ กฤธ			๒๕๙

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการแก้ไขเพิ่มเติมเลขหนังสือของหอสมุดแห่งชาติได้พิจารณาตามปัญหาของ เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยที่ ใช้อยู่ทั้งสองแบบ เพื่อให้สะดวกยิ่งขึ้นต่อการกำหนดเลขหนังสือไปประกอบกับเลขแจ้งหมู่หนังสือในการทำบัตรรายการ สำหรับใช้เป็นสัญลักษณ์ในการใช้หนังสือและค้นหาหนังสือในห้องสมุดโดย

๑. กำหนดให้ใช้เป็นตาราง เลขหนังสือสำเร็จรูป ที่มีเลขหนังสือเพียง ๒ หรือ ๓ ตำแหน่งโดยตลอด ผู้ใช้ไม่ต้องประสมเลขเพิ่มเติมเองอีก ข้อผู้แต่งซึ่งพยางค์แรกขึ้นต้นด้วยพยัญชนะที่ไม่มีรูปสระประสมใช้ เลขหนังสือขึ้นต้นด้วยเลข ๑ ส่วนพวกที่ประสมกับสระต่าง ๆ ใช้ขึ้นต้นด้วยเลข ๒ ตามแบบของหอสมุดแห่งชาติ ดังตัวอย่าง

กมล เกตุศิริ = ก ๑๖๗

กัณฑ์ เกียงศิริ = ก ๒๑๔

กาญจนา ศยามานนท์ = ก ๒๒๓

๒. เลขสัญลักษณ์ของพยัญชนะแต่ละพวกให้มี ๐ กำกับไว้ด้วย เช่น

ก ค ต ถ ท ธ น = ๐๔

ย ร ล ว = ๐๗

เพื่อให้ตำแหน่งของ เลขหนังสือคงอยู่ระหว่าง ๒ หรือ ๓ ตำแหน่งโดยตลอด และเพื่อให้สะดวกต่อการ เรียงลำดับตามแบบ เลขหลังจุดทศนิยมด้วย เรื่องผู้แต่งที่ใช้อักษรย่อชื่อและนามแฝงที่เป็นอักษรย่อแล้วไม่ทราบนามเต็มหรือนามจริง ต้องลงรายการผู้แต่งด้วยอักษรย่อชื่อหรือนามแฝงตามที่ปรากฏอยู่ในหน้าปกในของหนังสือจะไม่เป็นปัญหาในการ เรียงลำดับ เลขหนังสือสำหรับหนังสือภาษาไทยอีก เพราะมีเลข ๐ กำกับอยู่ให้รู้ว่าต้อง เรียงขึ้นต้นก่อนจำนวนอื่น ๆ เมื่อจัดหนังสือเข้าชั้นจะได้จัดอักษรย่อชื่อและนามแฝงที่เป็นอักษรย่อเหล่านี้ไว้ก่อนชื่อเต็มและชื่อจริงได้ ตามหลักการ เรียงบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย คือ

^{๕๓} สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ บรรณารักษศาสตร์ เบื้องต้น กล่าวถึงวิธีใช้หนังสือและห้องสมุด พิมพ์ครั้งที่ ๒ แก้ไขและเพิ่มเติม หน้า ๗๓

ร. บุรณะ	=	ร ๐๓
รัตนะ ยาวะประภาษ	=	ร ๒๑๔
รุ่งโรจน์ ฉนกร	=	ร ๒๔๒

ซึ่งถ้าใช้ตามแบบของหอสมุดแห่งชาติจะต้องเรียงลำดับเลขหนังสือเป็น

ร. บุรณะ	=	ร
รัตนะ ยาวะประภาษ	=	ร ๒๑๔
รุ่งโรจน์ ฉนกร	=	ร ๒๔๒

เลขหนังสือที่มี ๐ กำกับอยู่ด้วยนี้จะใช้สำหรับการให้เลขหนังสือแก่ผู้แต่งที่ใช้อักษรย่อชื่อและนามแฝง ที่เป็นอักษรย่อแล้วไม่ทราบนามเต็มหรือนามจริงเท่านั้น ส่วนผู้แต่งที่ลงรายการผู้แต่งควยนามเต็มหรือนามจริงจะมีเลขหนังสือขึ้นต้นด้วยเลข ๑ หรือ เลข ๒ โดยตลอด และเมื่อนำไปประสมเพิ่มเติมเป็นสัญลักษณ์ตัวที่ ๒ และที่ ๓ ในตาราง เลขหนังสือก็จะไม่ใช่ ๐ อีกต่อไป เช่น

กนก จันทรชจร	=	ก ๑๕๑ (ก = ๐๑, น = ๐๕, ก = ๐๑)
กมด เกตุศิริ	=	ก ๑๖๓ (ก = ๐๑, ม = ๐๖, ล = ๐๓)
ทวี มุขพระโกษา	=	ท ๑๓๓ (ท = ๑, ว = ๐๓, ี = ๓)
พิพากกรวงศ์, เจ้าพระยา	=	ท ๒๓๖ (พยัญชนะที่ประสมด้วยสระ = ๒, ี = ๓, พ = ๐๖)

๓. เพิ่มเติมประสมเลขสัญลักษณ์ของพยัญชนะตัวที่ ๓ ซึ่งตามตาราง เลขหนังสือของหอสมุดแห่งชาติประสมไว้เพียง ๒ ตัว คือ

กก, กข, กค	=	๑๑๑
กง, กจ, กฉ, กช, กฌ, กฉ	=	๑๒๑
กญ, กฎ, กฏ, กฐ, กฑ, กษ	=	๑๓๑
กฬ, กค, กต, กถ, กท, กธ	=	๑๔๑
กน, กบ, กป, กผ, กฝ	=	๑๕๑
กพ, กฟ, กภ, กม, กย	=	๑๖๑
กร, กธ, กว	=	๑๗๑

กค, กฆ, กศ = ๑๘๑

กท, กฑ, กอ, กธ, = ๑๘๑

ทำให้ชื่อผู้แต่งที่ขึ้นต้นด้วยคำซ้ำ ๆ กัน เช่น สม มีเลขหนังสือไม่ละเอียดพอ ต้องซ้ำกันอยู่ที่ ส ๑๖๑ (กม = ๑๖๑) ทั้งหมด การประสมเลขแทนพยัญชนะตัวที่ ๓ ลงไปด้วยเป็น

กม = ๑๖

กมก - กมข = ๑๖๑

กมง - กมฉ = ๑๖๒

กมญ - กมต = ๑๖๓

กมด - กมธ = ๑๖๔

กมน - กมป = ๑๖๕

กมพ - กมย = ๑๖๖

กมร - กมว = ๑๖๗

กมค - กมส = ๑๖๘

กมท - กมฮ = ๑๖๙

นอกจากจะทำให้ได้เลขหนังสือสำเร็จรูปสำหรับบางชื่อ เช่น

กมล เกตุศิริ = ก ๑๖๗ (กมร - กมว = ๑๖๗)

ขจร สุพรรณิษฐ = ข ๑๒๗ (ขจร - ขจว = ๑๒๗)

ทวน วิริยาภรณ์ = ท ๑๗๕ (ทวน - ทวป = ๑๗๕)

พนม สุวรรณบุณย์ = พ ๑๕๖ (พนพ - พนม = ๑๕๕)

สมร ชลานเกราะห = ส ๑๖๗ (สมร - สมว = ๑๖๗)

ยังทำให้ชื่อที่ขึ้นต้นด้วยคำซ้ำ ๆ กันมีเลขหนังสือต่างกันไปด้วย คือ

สม พวงภักดี = ส ๑๖ (สม = ๑๖)

สมคิด ศรีสังคม = ส ๑๖๑ (สมก - สมค = ๑๖๑)

สมชัย อนุমানราชชน = ส ๑๖๒ (สมง - สมฉ = ๑๖๒)

สมนึก สุตะบุตร = ส ๑๖๔ (สมน - สมธ = ๑๖๔)

สมบัติ พลายน้อย = ส ๑๖๕ (สมบ - สมย = ๑๖๕)

สมพงษ์ เกรียงไกรเพชร = ส ๑๖๖ (สมพ - สมย = ๑๖๖)

สมโรจน์ สวัสดิกุล ฌอยุธยา = ส ๑๖๗ (สมร - สมว = ๑๖๗)

สมศักดิ์ ชูโต = ส ๑๖๘ (สมศ - สมส = ๑๖๘)

สมหวัง อินทรสุขศรี = ส ๑๖๙ (สมท - สมฮ = ๑๖๙)

ส่วนข้อยกเว้นคือตาราง เลขหนังสือที่ประสมไว้สำหรับผู้แต่งที่มีชื่อของตน
 คำนวณว่า ทอ บัญ ประ และ ศรี ใช้เลขสัญลักษณ์ของพยัญชนะและสระตัวที่
 ๔ ของค่านั้นประสมแทนตัวที่ ๓ ซึ่งเป็นตัวที่ซ้ำพยัญชนะหรือสระกันเพื่อไม่ให้เลข-
 หนังสือยาวถึง ๔ ตำแหน่ง หรือมีเลขหนังสือซ้ำกันอยู่เพียงเลขเดียว ทำให้
 ผู้แต่งที่มีชื่อของตนคำนวณเหล่านี้แต่เพียงข้างหลังต่างก็มีเลขหนังสือละเอียดออกไป
 อีก เช่น

ทอ - ทอณ = ท ๑๙๒ (ท = ๑, อ = ๐๙, ง-ณ = ๐๒)

ทอณ - ทอช = ท ๑๙๓ (ท = ๑, อ = ๐๙, ญ-ช = ๐๓)

ทอณ - ทอช = ท ๑๙๔ (ท = ๑, อ = ๐๙, ญ-ช = ๐๔)

ทอน - ทอน = ท ๑๙๕ (ท = ๑, อ = ๐๙, น-น = ๐๕)

ทอพ - ทอพ = ท ๑๙๖ (ท = ๑, อ = ๐๙, พ-พ = ๐๖)

ทอร - ทอร = ท ๑๙๗ (ท = ๑, อ = ๐๙, ร-ร = ๐๗)

ทอส - ทอส = ท ๑๙๘ (ท = ๑, อ = ๐๙, ศ-ศ = ๐๘)

ทอห - ทอห = ท ๑๙๙ (ท = ๑, อ = ๐๙, ห-ห = ๐๙)

บุญ - บุญช = บ ๒๔๓ (บ = ๒, ุ = ๐๔, ญ-ช = ๐๓)

บุญณ - บุญช = บ ๒๔๔ (บ = ๒, ุ = ๐๔, ญ-ช = ๐๔)

บุญน - บุญณ = บ ๒๔๕ (บ = ๒, ุ = ๐๔, น-ณ = ๐๕)

บุญพ - บุญย = บ ๒๔๖ (บ = ๒, ุ = ๐๔, พ-ย = ๐๖)

บุญร - บุญว = บ ๒๔๗ (บ = ๒, ุ = ๐๔, ร-ว = ๐๗)

บุญศ - บุญส = บ ๒๔๘ (บ = ๒, ุ = ๐๔, ศ-ส = ๐๘)

บุญห - บุญฮ = บ ๒๔๙ (บ = ๒, ุ = ๐๔, ห-ฮ = ๐๙)

ประก - ประฆ	=	ป ๑๓๑ (ป =๑, ฎ =๐๓, ก-ฆ =๐๑)
ประง - ประณ	=	ป ๑๓๒ (ป =๑, ฎ =๐๓, ง-ณ =๐๒)
ประญ - ประณ	=	ป ๑๓๓ (ป =๑, ฎ =๐๓, ญ-ณ =๐๓)
ประณ - ประธ	=	ป ๑๓๔ (ป =๑, ฎ =๐๓, ณ-ธ =๐๔)
ประน - ประด	=	ป ๑๓๕ (ป =๑, ฎ =๐๓, น-ด =๐๕)
ประพ - ประย	=	ป ๑๓๖ (ป =๑, ฎ =๐๓, พ-ย =๐๖)
ประร - ประว	=	ป ๑๓๗ (ป =๑, ฎ =๐๓, ร-ว =๐๗)
ประศ - ประส	=	ป ๑๓๘ (ป =๑, ฎ =๐๓, ศ-ส =๐๘)
ประห - ประฮ	=	ป ๑๓๙ (ป =๑, ฎ =๐๓, ห-ฮ =๐๙)

ศรี	=	ศ ๑๓๓ (ศ =๑, ฎ =๐๓, ี =๓)
ศรีอ - ศรีธ	=	ศ ๑๓๓ (ศ =๑, ฎ =๐๓, ญ-ณ =๐๓)
ศรีณ - ศรีธ	=	ศ ๑๓๔ (ศ =๑, ฎ =๐๓, ณ-ธ =๐๔)
ศรีน - ศรีด	=	ศ ๑๓๕ (ศ =๑, ฎ =๐๓, น-ด =๐๕)
ศรีพ - ศรีย	=	ศ ๑๓๖ (ศ =๑, ฎ =๐๓, พ-ย =๐๖)
ศรีร - ศรีว	=	ศ ๑๓๗ (ศ =๑, ฎ =๐๓, ร-ว =๐๗)
ศรีศ - ศรีส	=	ศ ๑๓๘ (ศ =๑, ฎ =๐๓, ศ-ส =๐๘)
ศรีห - ศรีฮ	=	ศ ๑๓๙ (ศ =๑, ฎ =๐๓, ห-ฮ =๐๙)

ตัวอย่างชื่อผู้แต่ง

ทองกอน จันทวิมล	=	ท ๑๔๒
ทองทิฆายุ ทองใหญ่, ม.จ.	=	ท ๑๔๔
ทองใบ แดงน้อย	=	ท ๑๔๕
ทองพูน สุทธหลวง	=	ท ๑๔๖
ทองระคน บุญเสวีรุ	=	ท ๑๔๗
ทองคำ พงศทัต	=	ท ๑๔๘

ทองหยก เลียงพิบูลย์	=	ท ๑๕๕
บุญช่วย ศรีสวัสดิ์	=	ป ๒๔๓
บุญถิ่น อัครถาวร	=	ป ๒๔๔
บุญเนื่อง บุญเนตร	=	ป ๒๔๕
บุญมา เกิดสว่าง	=	ป ๒๔๖
บุญโรจน์ แก้วสังข์	=	ป ๒๔๗
บุญสง เลขะกุล	=	ป ๒๔๘
บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล.หญิง	=	ป ๒๔๙
ประกาศ วัชรภรณ์	=	ป ๑๓๑
ประชาภิจักรจักร, พระยา	=	ป ๑๓๒
ประทัคสุนทรสาร, พระ	=	ป ๑๓๔
ประพัฒน์ ตรีนรงค์	=	ป ๑๓๖
ประเวศ ศรีพิพัฒน์	=	ป ๑๓๗
ประสพ รัตนากร	=	ป ๑๓๘
ประหยัด ศ.นาคะนาท	=	ป ๑๓๕
ศรีชาติ จินกาลัทธ	=	ศ ๑๓๓
ศรีทอง พิพัฒธรรม, ม.ล.หญิง	=	ศ ๑๓๔
ศรีปราณี	=	ศ ๑๓๕
ศรีฟ้า มหาวรรณ, ม.ล.หญิง	=	ศ ๑๓๖
ศรีรัตน์ สถาปนวัฒน์	=	ศ ๑๓๗
ศรีสุนทรไวยหาร, พระยา	=	ศ ๑๓๘
ศรีหรรษวรรณะ, พระเจ้า	=	ศ ๑๓๕

ปัญหาและข้อเสนอบน เกี่ยวกับการเพิ่มสัญลักษณ์แทนชื่อเรื่อง (Title Mark
หรือ Work Mark)

การเพิ่มพยัญชนะตัวแรกของชื่อหนังสือต่อท้ายเลขหนังสือด้วย ทำให้
ได้เลขเรียกหนังสือที่ถูกต้องสมบูรณ์ ช่วยให้สิ่งเกตุเรื่องต่าง ๆ ในประเภท
เดียวกันของผู้แต่งคนเดียวกันโยงรายขึ้น เช่น

นิกกับพิมพ์	โดย	ม.จ.หญิง	วิภาวดี	รังสิต	= ๘๘๕.๘๑๓
					ว๒๓๖น
ปริศนา	"	"	"	"	= ๘๘๕.๘๑๓
					ว๒๓๖ป
รัตนาวดี	"	"	"	"	= ๘๘๕.๘๑๓
					ว๒๓๖ร
พุ่มนี้ทองมือรุ่ง	โดย	ศรีรัตน์	สถาปนาวชิร		= ๘๘๕.๘๑๓
					ก๑๗๗พ
โศรกนาฏกรรมของสัตว์เมือง	"	"	"	"	= ๘๘๕.๘๑๓
					ก๑๗๗ค

แต่อาจจะมีปัญหาเกิดขึ้นได้ เช่น

๑. ผู้แต่งคนเดียวกันแต่งหนังสือประเภทเดียวกันและมีชื่อเรื่องขึ้นต้น
ด้วยพยัญชนะตัวเดียวกัน เช่น

นันทวัน	โดย	ม.ล.หญิงบุบผา	นิมมานเหมินท์		= ๘๘๕.๘๑๓
					ป๒๔๕น
นิจ	"	"	"	"	= ๘๘๕.๘๑๓
					ป๒๔๕น
นี่แหละโลก	"	"	"	"	= ๘๘๕.๘๑๓
					ป๒๔๕น
พุ่มนี้ทองมือรุ่ง	โดย	ศรีรัตน์	สถาปนาวชิร		= ๘๘๕.๘๑๓
					ก๑๗๗พ
พสุธาที่ซำรัก	"	"	"	"	= ๘๘๕.๘๑๓
					ก๑๗๗พ
สลักจิต	โดย	สมนึก	สุตะบุตร		= ๘๘๕.๘๑๓
					ก๑๖๔ส
สุรียาที่รัก	"	"	"	"	= ๘๘๕.๘๑๓
					ก๑๖๔ส

สำหรับปัญหาเช่นนี้ บาร์ด เคน ได้อธิบายไว้ว่าให้เพิ่มพยานุเคราะห์ที่ ๒ หรือเลขสัญลักษณ์ของพยานุเคราะห์ที่ ๒ ของชื่อเรื่อง เป็นสัญลักษณ์แทนชื่อเรื่อง (Title Mark หรือ Work Mark) เพื่อให้หนังสือแต่ละเล่มมีเลขเรียกหนังสือโดยเฉพาะลงไป ไม่สับสนกันในเวลาจัดเข้าชั้นและในการค้นหาตรงกับคำอธิบายของ แมนน์ ซึ่งให้คำจำกัดความของวิธีการ เช่นนี้ไว้ว่า การแสดงให้เห็นความแตกต่างกันระหว่างชื่อเรื่อง (Title Distinctions) เลขเรียกหนังสือที่ซ้ำกันของนวนิยายต่าง ๆ ที่ยกตัวอย่างมาแล้ว ก็จะลำดับกันไปได้ดังนี้

นันทวัน	โดย ม.ล.หญิง บุษมา นิมมานเหมินท์	= ๘๘๕.๘๑๓ ป๒๔๕๓น	หรือ ๘๘๕.๘๑๓ ป๒๔๕๓๕
นิจ	" " " "	= ๘๘๕.๘๑๓ ป๒๔๕๓จ	" ๘๘๕.๘๑๓ ป๒๔๕๓๒
นี้แหละโลก	" " " "	= ๘๘๕.๘๑๓ ป๒๔๕๓ห	" ๘๘๕.๘๑๓ ป๒๔๕๓๘
พุ่มนี้ทองมืออรุณรุ่ง	โดย ศรีรัตน์ สถาปนวัฒน์	= ๘๘๕.๘๑๓ ป๑๗๗พฐ	" ๘๘๕.๘๑๓ ป๑๗๗พฐ
พสุธาที่ซำรัก	" " " "	= ๘๘๕.๘๑๓ ป๑๗๗พธ	" ๘๘๕.๘๑๓ ป๑๗๗พธ
สลักจิต	โดย สมนึก สุกะบุตร	= ๘๘๕.๘๑๓ ป๑๖๔สจ	" ๘๘๕.๘๑๓ ป๑๖๔สจ
สุรียาที่รัก	" " " "	= ๘๘๕.๘๑๓ ป๑๖๔สธ	" ๘๘๕.๘๑๓ ป๑๖๔สธ

ข้อสังเกตสำหรับการนำหลักของการแสดงให้เห็นความแตกต่างกันระหว่างชื่อเรื่อง (Title Distinctions) มาใช้กับบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย

๕๔ Barden, op. cit., Pp. 16-17.

๕๕ Mann, op. cit., p. 91.

คือ การเพิ่มพยานะตัวที่ ๒ ลงไปนั้นช่วยให้ได้เลขเรียกหนังสือที่ละเอียดกว่า การเพิ่มเลขสัญลักษณ์แทนพยานะตัวที่ ๒ เพราะตัวเลขที่ใช้เป็นสัญลักษณ์นั้น มีอยู่เพียง ๕ ตัว ส่วนพยานะของไทยมี ๔๔ ตัว นวนิยายของ สมนึก สุตะบุตร คึงในตัวอย่างนั้นถึงแม้จะเพิ่มเติมด้วยเลขสัญลักษณ์ของพยานะตัวที่ ๒ ของชื่อเรื่อง แล้วก็จะยังมีเลขเรียกหนังสือซ้ำกันอีกด้วย คือ

สุรียาที่รัก = ๔๕๕.๕๑๓
๕๑๖๔๕๗

สลักจิต = ๔๕๕.๕๑๓
๕๑๖๔๕๗

แต่ถ้าใช้เพิ่มพยานะตัวที่ ๒ ของชื่อเรื่องจะได้เลขเรียกหนังสือที่ละเอียดกว่า เป็น

สุรียาที่รัก = ๔๕๕.๕๑๓
๕๑๖๔๕๗

สลักจิต = ๔๕๕.๕๑๓
๕๑๖๔๕๗

นอกจากนี้ยังสะดวกสำหรับห้องสมุดที่ใช้เพียงพยานะตัวแรกของผู้แต่งกับ พยานะตัวแรกของชื่อเรื่องแทนเลขหนังสืออย่างละเอียดตามที่กล่าวไว้ในหน้า ๗๗ และหน้า ๘๘ ของบทนี้จะนำไปใช้ด้วย เพราะรายการเลขหนังสือจะเป็น พยานะทั้งหมด ช่วยให้สะดวกต่อการอ่านและการใช้เป็นสัญลักษณ์โดยเฉพาะ หนังสือแต่ละเล่มด้วย เช่น

นิจ โศภ ม.ล.หญิง บุบผา นิมมานเทวินทร์ = ๔๕๕.๕๑๓
บนจ

นันทวัน " " " = ๔๕๕.๕๑๓
บนน

นี่แหละโลก " " " = ๔๕๕.๕๑๓
บนห

พรุ่งนี้ท้องมือรุ่งรุ่ง โศภ ศรีรัศม์ สถาปนวิชัย = ๔๕๕.๕๑๓
ศพร

พสุธาที่ซำรัก " " " = ๔๕๕.๕๑๓
ศพธ

สุรียาที่รัก โดย สมนึก สุตะบุตร = ๘๘๕.๕๑๓
สสร

สลักจิต " " " = ๘๘๕.๕๑๓
สสล

๒. ปัญหาอีกข้อหนึ่ง เกี่ยวกับเลขหนังสือ (Book Number) ก็คือ ผู้แต่งสองคนที่มีชื่อขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัวเดียวกัน แต่หนังสือประเภทเดียวกัน และชื่อหนังสือขึ้นต้นด้วยพยัญชนะตัวเดียวกันอีกด้วย เช่น

นิกกับนิม โดย ม.จ.หญิง วิภาวดี รังสิต = ๘๘๕.๕๑๓
ว๒๓๖๒

แนวสุกท้าย โดย วิมล กล้าเสถียร = ๘๘๕.๕๑๓
ว๒๓๖๒

รัตนาวดี โดย ม.จ.หญิง วิภาวดี รังสิต = ๘๘๕.๕๑๓
ว๒๓๖๒

รอยมลทิน โดย วิมล กล้าเสถียร = ๘๘๕.๕๑๓
ว๒๓๖๒

สำหรับปัญหาข้อนี้ แมนน์ ได้อธิบายไว้ว่าให้ใช้เพิ่มเลขสัญลักษณ์แทนชื่อตัวของผู้แต่งต่อไปจากเลขหนังสือ เช่น

S 616 เป็นเลขหนังสือของ Sinclair. B. W. เรื่อง Big
Timber

S 616 5 " Sinclair, May " The
Belfry

5 คือเลขสัญลักษณ์แทน M ซึ่งเป็นชื่อตัวของ May
Sinclair

สำหรับเลขหนังสือภาษาไทยใช้หลักเกณฑ์ข้อนี้ได้ไม่สะดวก เพราะในบัตรรายการลงชื่อตัวของผู้แต่งก่อนชื่อสกุลตามความนิยมในภาษาไทยอยู่แล้ว และเพื่อเป็นการตัดปัญหาเรื่องการเพิ่มตัวเลขลงไปเลขหนังสือซึ่งจะทำให้

ยาวเกินกว่า ๒ หรือ ๓ ตำแหน่งตามที่กำหนดไว้จนทำให้ไม่สะดวกต่อการอ่าน และการใช้ควย จึงขอเสนอให้ใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการแสดงให้เห็นความแตกต่างกันระหว่างชื่อเรื่อง (Title Distinctions) คือเติมพยัญชนะตัวที่ ๒ ของชื่อผู้แต่งลงไปในเลขหนังสือควย เพื่อให้มีแ่ง ๒ คนที่ใช้เลขหนังสือซ้ำกัน แต่งหนังสือประเภทเดียวกัน และชื่อเรื่องขึ้นต้นควยพยัญชนะตัวเดียวกันมีเลขเรียกหนังสือต่างกัน เช่น

นิกกับพิม	โดย ม.จ.หญิง วิภาวดี	รังสิต	= ๘๕๕.๕๑๓ วภ๒๓๖น
รัตนาวดี	" "	" "	= ๘๕๕.๕๑๓ วภ๒๓๖ร
แนวสุคทัย	โดย วิมล	กล้าเสถียร	= ๘๕๕.๕๑๓ วภ๒๓๖น
รอยมณฑิน	" "	" "	= ๘๕๕.๕๑๓ วภ๒๓๖ร
ส่วนห้องสมุดที่ไม่ได้ใช้เลขหนังสืออย่างละเอียด ก็อาจจะใช้ได้เป็น			
นิกกับพิม	โดย ม.จ.หญิง วิภาวดี	รังสิต	= ๘๕๕.๕๑๓ วภน
รัตนาวดี	" "	" "	= ๘๕๕.๕๑๓ วภร
แนวสุคทัย	โดย วิมล	กล้าเสถียร	= ๘๕๕.๕๑๓ วภน
รอยมณฑิน	" "	" "	= ๘๕๕.๕๑๓ วภร

ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสัญลักษณ์แจ้งที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ (Special Location Mark)

การเติมอักษรบอกประเภทของหนังสือว่าเป็นหนังสืออ้างอิง หนังสือแบบเรียน หนังสือสำหรับเด็ก ช่วยให้การใช้หนังสือและการสำรวจหนังสือในห้องสมุดสะดวกขึ้น เพราะหนังสือเหล่านี้มักจะแยกเก็บไว้เป็นพิเศษ ไม่ปะปนกับหนังสือทั่วไปอยู่แล้ว แต่สิ่งสำคัญอีกข้อหนึ่งที่ยังขาดไปสำหรับใช้เป็นเครื่องช่วยในการค้นหาหนังสือ โดยเฉพาะหนังสือทางวิชาการคือครั้งที่พิมพ์

ซึ่งควรจะลงในเลขเรียกหนังสือ ทั้งในบัตรรายการและที่สันหนังสือด้วย
 ในข้อนี้ทั้ง บาร เกน^{๕๗} และ แมน^{๕๘} ได้ให้ความเห็นไว้ตรงกันว่า ควรองกรัง-
 ที่พิมพ์หรือปีที่พิมพ์กำกับไว้ด้วย หนังสือบางประเภทเช่นตำราเรียนนั้นใช้ลงกรัง-
 ที่พิมพ์ไว้ในเลขเรียกหนังสือได้สะดวก แต่สำหรับหนังสือประเภทที่ออกเป็นรายปี
 (Annual; Yearbooks) หรือสิ่งพิมพ์รัฐบาลนั้น การลงปีที่ออกช่วยในการ
 ค้นหาได้มากกว่า ขอเสนอแนะสำหรับเรื่องนี้จึงดำเนินไปตามคำอธิบายนี้ คือ

ตำราเรียนลงกรังที่พิมพ์ไว้ต่อจากสัญลักษณ์ขอแทนชื่อเรื่อง (Title
 Mark หรือ Work Mark) เช่น บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้นโดยรองศาสตรา-
 จารย์สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๐๒ ใช้เลขเรียก-
 หนังสือ

ปร
 ๐๒๘.๗
 ๗๒๔๔ป
 ๑๑

ส่วนฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๐๖ ใช้เลขเรียกหนังสือ

ปร
 ๐๒๘.๗
 ๗๒๔๔ป๒
 ๑๑

ปร สัญลักษณ์ขอแจ้งที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ (Special Location
 Mark)
 ๐๒๘.๗ เลขแจ้งหมู่หนังสือ
 ๗๒๔๔ป เลขหนังสือสำหรับฉบับพิมพ์ครั้งแรกถือตามหลักการทำบัตรราย-
 การว่าไม่ต้องลงกรังที่พิมพ์สำหรับฉบับพิมพ์ครั้งแรก
 ๗๒๔๔ป๒ เลขหนังสือสำหรับฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ ใส่เลขแสดงกรังที่พิมพ์ต่อจาก

^{๕๗} Barden, op. cit., Pp. 17-27.

^{๕๘} Mann, op. cit., Pp. 91-92.

^{๕๙} สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ หลักการทำการทำบัตรรายการสำหรับ
 หนังสือภาษาไทย ๒๕๐๑ หน้า ๓๕.

สัญลักษณ์ขอแทนชื่อ (Title Mark หรือ Work Mark)

๑ อักษรย่อแสดงจำนวนฉบับที่มีอยู่ในห้องสมุด
สำหรับห้องสมุดที่ไม่ใช่ เลขหนังสืออย่างละเอียดก็จะใช้ได้เป็น

ฉบับพิมพ์ครั้งแรก = บร ๐๒๘.๗ และ บร ๐๒๘.๗ สำหรับฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒
สป ๑๒ และ สป ๑๒
๑๑ และ ๑๑

ส่วนหนังสือรายปีลง มีที่ออกไว้ในเลขเรียกหนังสือดังกล่าวอย่าง

สถิติการเกษตรของประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๗ จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๑ ที่
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตร เป็นผู้พิมพ์คือ

๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕๘๗ ๒๔๘๗	๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕๘๗ ๒๔๘๘	๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕๘๗ ๒๔๘๘	๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕๘๗ ๒๕๐๐	๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕๘๗ ๒๕๐๑
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

๑ = สัญลักษณ์ขอแจ้งที่เก็บหนังสือโดยเฉพาะ (Special Location Mark)

๖๓๐.๐๘๓ - เลขแจ้งหมู่หนังสือ

ก๒๕๘๗ = เลขหนังสือ

๒๔๘๗, ๒๔๘๘, ๒๔๘๘, ๒๕๐๐, ๒๕๐๑ = ปีที่ออกหนังสือ

หรือสำหรับห้องสมุดที่ไม่ใช่ เลขหนังสืออย่างละเอียด ก็จะใช้เลข-
เรียกหนังสือได้ ดังนี้

๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕ ๒๔๘๗	๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕ ๒๔๘๘	๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕ ๒๔๘๘	๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕ ๒๕๐๐	๖๓๐.๐๘๓ ก๒๕ ๒๕๐๑
------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	------------------------

หนังสือภาษาไทยอีกชุดหนึ่งที่มีปัญหาในการลงอักษรย่อนอกคำทับเดิม
คือหนังสือชุดประชุมพงศาวดาร ซึ่งเป็นหนังสือที่มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับกา
ค้นคว้าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของไทย เพราะได้รวบรวมเรื่องเก่า
ที่มีสาระและคำอธิบายของผู้มีความรู้ในวิชาดังกล่าวไว้โดยละเอียด หนังสือชุด
นี้เริ่มพิมพ์เป็นภาคแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ และพิมพ์ต่อ ๆ มาจนถึงภาคที่ ๘๖

ส่วนมากมักจะเป็นภาคละ ๑ เล่ม นอกจากภาคที่ ๒ และภาคที่ ๒๗ มีภาคละ ๒ ตอน ๆ ละ ๑ เล่ม เนื่องจากการพิมพ์หนังสือชุดนี้ใช้ระยะเวลาเวลานานมาก และการพิมพ์เผยแพร่ก็มีเฉพาะที่พิมพ์แจกเป็นการกุศลเท่านั้น หนังสือประชุมพงศาวดารกรมชุกจึงมีราคาสูง และมีผู้ต้องการมากเพราะเป็นหนังสือที่หาได้ยาก คุ้มเหตุนี้สำนักพิมพ์บางแห่งในปัจจุบัน เช่น สำนักพิมพ์ก้าวหน้า และองค์การการค้าของครูสภาจึงได้ขออนุญาตกรมศิลปากรและมูลนิธิดำรงราชานุภาพ ซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์จัดพิมพ์ขึ้นเผยแพร่ แต่ไม่ได้พิมพ์ขึ้นใหม่ตามรูปเล่มของเดิม เช่น ประชุมพงศาวดารของครูสภาเล่มหนึ่ง ๆ อาจจุประชุมพงศาวดารเล่มเดิมไว้ได้หลายภาค หรือภาคหนึ่ง ๆ ในฉบับเดิมอาจแยกเป็นสองหรือสามเล่มก็ได้ ส่วนชุดที่สำนักพิมพ์ก้าวหน้าจัดทำขึ้นก็มีรูปเล่มเป็นแบบเดียวกันกับขององค์การการค้าของครูสภา ทั้งนี้ในการลงอักษรย่อบอกลำดับเล่มในเลขเรียกหนังสือ จึงจำเป็นต้องลงลำดับภาคซึ่งเป็นการแบ่งเนื้อเรื่องของชุดที่พิมพ์แต่เดิมเอาไว้ด้วย เพื่อช่วยให้ความสะดวกแก่นักศึกษาและนักค้นคว้าที่คุ้นกับเนื้อหาในแต่ละภาคของหนังสือชุดนี้มาก่อน เช่น

ประชุมพงศาวดารชุดสำนักพิมพ์ก้าวหน้าจัดพิมพ์

เล่ม ๑ (รวมภาคที่ ๑ และภาคที่ ๒) ใช้เลขเรียกหนังสือ ๕๕๕.๓
 ๒๑๓๒
 ลจภาค๑-๒
 น๑

เล่ม ๕ (" ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙) " ๕๕๕.๓
 ๒๑๓๒
 ลจภาค๑๒-๑๙
 น๑

๒๐ ประชุมพงศาวดารฉบับหอสมุดแห่งชาติ พระนคร ก้าวหน้า

๒๕๐๖ - ๒๕๐๗.

๒๑ ประชุมพงศาวดาร พระนคร องค์การค้าของครูสภา

๒๕๐๕ - ๒๕๐๗.

ประชุมพงศาวดารชุดที่องค์การเก่าของคุรุสภาจัดพิมพ์

เล่ม ๕ (ภาค ๖) ใช้เลขเรียกหนังสือ

๕๕๕.๓
ป๑๗๒
ล๕ภาค๖
น๑

เล่ม ๑๑ (รวมภาคที่ ๑๓ - ๑๔) "

๕๕๕.๓
ป๑๗๒
ล๑๑ภาค๑๓-๑๔
น๑

ส่วนห้องสมุดที่ไม่ได้ใช้เลขหนังสืออย่างละเอียดก็เพียงแต่คัดเลขหนังสือออกไปเท่านั้น เช่น

เล่ม ๑ ของสำนักพิมพ์ก้าวหน้า (รวมภาคที่ ๑ - ๒)

๕๕๕.๓
ป
ล๑ภาค๑-๒
น๑

เล่ม ๑๑ ขององค์การเก่าของคุรุสภา (รวมภาคที่ ๑๓-๑๔)

๕๕๕.๓
ป
ล๑๑ภาค๑๓-๑๔
น๑

การลงลำดับภาคของประชุมพงศาวดารที่พิมพ์ใหม่ขึ้นไว้เฉพาะที่สันหนังสือและบัตรแจ้งหนังสือเช่นเดียวกับเลขบอกลำดับเล่ม และเลขบอกจำนวนฉบับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลอนท์สาม

รายการผู้แต่ง (Author Entries)

พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๔ ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า ผู้แต่งหรือผู้ประพันธ์ คือผู้รับผิดชอบในการผลิตและเผยแพร่หนังสือซึ่งอาจจะเป็นตัวบุคคล เช่น ผู้ที่เขียนเรื่องนั้นขึ้น ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณาก็ได้ หรือเป็นนิติบุคคล เช่น สมาคม สโมสร สำนักพิมพ์ บริษัท องค์กร สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ ฯลฯ ก็ได้ ๖๒

รายการผู้แต่ง คือการลงชื่อผู้แต่งอย่างถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ การทำบัตรรายการ ระยะที่ลงรายการผู้แต่งของบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย คือระยะเครื่องพิมพ์ขีดตัวที่ ๕ นับจากคานขายของบัตร บนบรรทัดที่ ๔ นับจากคานบนของบัตร และถ้าชื่อผู้แต่งยาวมากไม่อาจจะลงในบรรทัดเดียวได้หมด ให้ลงบรรทัดอื่นต่อไป ในระยะที่ ๑๓ ของเครื่องพิมพ์ขีด ๖๓

การลงรายการทุกอย่างเกี่ยวกับหนังสือให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐาน เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้บัตรรายการ เป็นเครื่องมือสำคัญซึ่งสนองความต้องการในการใช้หนังสือของผู้ใช้ห้องสมุดทุกระดับและทุกสมัย ต่างไปจาก

๖๒ "พระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พุทธศักราช ๒๔๗๔,"
ราชกิจจานุเบกษา, ๔๘ (๒๑ มี.ย. ๒๔๗๔) หน้า ๑๒๗ - ๔๖

๖๓ สุทธิลักษณ์ อ้วนวงศ์ คู่มือการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย
Cataloging Manual for Thai Books) สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ประเทศไทย ๒๕๐๑ หน้า ๓

รายชื่อหรือบัญชีหนังสือที่จัดทำขึ้นไว้เพียงชั่วคราว หรือใช้ได้ในวงจำกัด^{๖๔}
 รายการสำคัญที่ทำให้บรรดาการมีลักษณะเป็นบรรณานุกรมที่ถูกกองของหนังสือ
 ที่มีอยู่ในห้องสมุดก็คือรายการผู้แต่ง ซึ่งจะรวบรวมงานในด้านต่าง ๆ ของ
 ผู้แต่งแต่ละคนเอาไว้ด้วยกันทั้งหมด และการพิจารณาเกี่ยวกับรายการผู้แต่ง
 ก็เป็นเทคนิคโดยเฉพาะของวิชาการทำบัตรรายการซึ่งมีปัญหาเกินกว่าผู้ที่ไม่
 ค้นเคยมาก่อนจะนึกถึงได้ เพราะบรรณารักษะผู้ทำบัตรรายการไม่ใช่แต่จะทอง
 มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาว่าใคร เป็นผู้แต่งหนังสือและหลักเกณฑ์
 การลงชื่อผู้แต่งเท่านั้น หากจะทองมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือประเภทต่าง ๆ
 ประกอบด้วย นักศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์จึงมักจะพบว่าการพิจารณา
 เพื่อลงรายการผู้แต่งให้ถูกต้องนั้นเป็นเรื่องที่ยากจนกว่าจะมีความแม่นยำชำนาญ
 และประสพผลได้ในงานคาน้อย่างเพียงพอ เพราะผู้แต่งคนเดียวก็อาจใช้ชื่อ
 หรือนามแฝงต่าง ๆ กันในการเขียนหนังสือแต่ละเรื่อง แต่ละประเภท ทั้ง
 นักเขียน นักประพันธ์ของไทยก็มีอยู่หลายท่าน เช่น พระบาทสมเด็จพระ
 มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาดัย ชูพินิจ เป็นต้น หรือผู้แต่งมีบรรดาศักดิ์
 อิศริยยศ สมณศักดิ์ อย่างหนึ่งเมื่อเขียนหนังสือแต่ภายหลังได้รับการเลื่อน
 ตำแหน่ง และบรรดาศักดิ์ อิศริยยศ สมณศักดิ์ ที่ใช้อยู่เดิมต้องเปลี่ยนไป
 ก็มี และเรื่องนี้ก็ปัญหาสำคัญเรื่องหนึ่งของการทำบัตรรายการสำหรับ
 หนังสือภาษาไทย

ตำราต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาการทำบัตรรายการมักจะให้หลักสำคัญที่จะ
 ของพิจารณาในการลงรายการผู้แต่งไว้ ๒ ข้อ ดังนี้คือ

๑. การตัดสินว่าบุคคลหรือนิติบุคคลใดเป็นผู้รับผิดชอบในการเขียนและ
 เผยแพร่ ซึ่งได้แก่หลักการพิจารณาผู้แต่งหนังสือเพื่อลงรายการนี้

^{๖๔} U.S. Library of Congress, Annual Report of the Librarian of Congress, 1935 (Washington, D.C. : Government Printing Office, 1935), p. 241.

๒. การลงชื่อผู้แต่งให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็นมาตรฐาน โดยหลักการลงชื่อผู้แต่งในบัตรรายการซึ่งแตกต่างกันไประหว่างผู้แต่งที่เป็น กวีบุคคล และผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคล

ในการอธิบายปัญหาและขอเสนอแนะเกี่ยวกับบัตรรายการผู้แต่งของ บัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทยต่อไป ผู้เขียนจะได้นำเรื่องไปตามหลัก ที่จะต้องพิจารณาในการลงรายการผู้แต่งทั้ง ๓ ข้อ ดังกล่าวแล้ว และใช้ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ และตัวอย่างบัตร" เป็นหลักในการเรียบเรียง โดยหยิบยกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรายการผู้แต่งข้อที่ เป็นปัญหาขึ้นมาอธิบาย และหารายละเอียดเกี่ยวกับตัวอย่างต่าง ๆ มาประกอบเพิ่ม เต็ม พร้อมทั้งให้ความเห็นเสนอแนะสำหรับข้อที่ผู้เขียนมีความเห็นว่าควร จะเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการเล่มนี้ด้วย

ปัญหาและขอเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการพิจารณาผู้แต่งหนังสือและการลงรายการ ผู้แต่งในบัตรรายการ

ในคำนำหลักการพิจารณาผู้แต่งโดยทั่วไปนั้น เซมัวร์ ลูเบตสกี (Seymour Lubetzky) ได้กล่าวถึงปัญหาและหลักการพิจารณาไว้ใน "Code of Cataloging Rules; Author and Title Entry" ซึ่ง นำมาใช้กับหนังสือภาษาไทยได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นปัญหาและหลักการ พิจารณาผู้แต่งหนังสือและการลงรายการผู้แต่งในบัตรรายการโดยทั่วไป ไม่ จำกั้แต่เฉพาะหนังสือภาษาไทยใดภาษาหนึ่ง ปัญหาที่ลูเบตสกีกล่าวไว้ได้แก่

๒๕ สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์   หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ และตัวอย่างบัตร   พระนคร   แผนกวิชาบรรณารักษ
ศาสตร์   คณะอักษรศาสตร์   จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย   ๒๕๐๔.

๑. จะพิจารณาลงชื่อผู้ใดในรายการผู้แต่ง โดยเฉพาะหนังสือที่มีผู้แต่งหรือผู้จัดทำร่วมกันหลายคน

๒. ถ้าผู้แต่งมีชื่อหรือชื่อมากกว่าชื่อเดียวในการเขียนหนังสือ จะลงชื่อผู้แต่งในบัตรรายการอย่างไร

๓. ถ้าผู้แต่ง ๒ คน ชื่อซ้ำกัน ควรจะใส่ข้อความอะไรในเครื่องหมายให้สังเกตได้ว่าไม่ใช่คนเดียวกัน

ส่วนหลักการพิจารณาผู้แต่งหนังสือ สำหรับปัญหาทั้ง ๓ ข้อ นี้คือ

๑. หนังสือที่เขียนหรือจัดพิมพ์โดยบุคคลและนิติบุคคลให้ลงชื่อบุคคลและนิติบุคคลนั้นในรายการผู้แต่ง หนังสือที่มีผู้แต่งหลายคนหรือหลายสถาบันรับผิดชอบร่วมกัน ให้ลงชื่อบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการผลิตและเผยแพร่หนังสือเล่มนั้น หนังสือที่ไม่ทราบชื่อผู้แต่งแน่นอนหรือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง และหนังสือวรรณกรรมคลาสสิกที่มีหลายสำนวนแต่งจึงจะใช้ชื่อเรื่องลงในรายการผู้แต่ง

๒. การลงชื่อผู้แต่งในบัตรรายการนิยมใช้ชื่อและแบบแผนตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเป็นหลัก เว้นแต่จะเป็นที่รู้จักกันดีในวงการประพันธ์หรือการอ้างอิงด้วยชื่ออื่น ผู้แต่งที่ใช้นามแฝงต่าง ๆ กันใช้ชื่อจริงลงในรายการผู้แต่ง ส่วนผู้แต่งที่เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนนามสกุล ใช้ชื่อและนามสกุลที่ใช้ครั้งสุดท้ายที่สุด

๓. ใช้การลงปีเกิดและปีตายเป็นเครื่องหมายให้เห็นขอแตกต่างระหว่างผู้แต่งที่มีชื่อและนามสกุลซ้ำกัน ส่วนนิติบุคคลที่เป็นผู้พิมพ์ใช้ลงชื่อประเทศหรือเมืองเพื่อเป็นการชี้ให้เห็นความแตกต่าง ๒๒

---

๒๒ Lubetzky, Code of Cataloging Rules Author and Title Entry ; an Unfinished Draft for a New Edition of Cataloging Rules Prepared for the Cataloging Code Revision Committee With an Explanatory Commentary by Paul Dunkin.
pp. XI -XII.

การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่งใน "หลักเกณฑ์การทําบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ใช้ "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" เป็นหลัก แต่ที่เปลี่ยนแปลงในบางข้อให้เหมาะสมกับหนังสือภาษาไทยควย เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วหัวข้อของหลักการลงรายการผู้แต่งในหนังสือทั้งสองเล่มจะเป็นดังนี้

"หลักเกณฑ์การทําบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

๑. ผู้แต่งที่เป็นบุคคลคนเดียว
  - ก. ผู้แต่งที่เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนนามสกุล
  - ข. ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งในเล่มหนังสือ แต่มีทางค้นหาชื่อผู้แต่งได้
  - ค. ผู้แต่งใช้อักษรย่อชื่อ
๒. ผู้แต่งรวม
  - ก. ผู้แต่ง ๒ คน
  - ข. ผู้แต่ง ๓ คน
  - ค. ผู้แต่งมากกว่า ๓ คนขึ้นไป
๓. ผู้แต่งหลายคนช่วยกันแต่งโดยแบ่งกันรับผิดชอบเป็นตอน ๆ
  - ก. หนังสือเรื่องเดียวกันที่ผู้แต่งหลายคนช่วยกันแต่งเป็นตอน ๆ
  - ข. การโต้วาที การสนทนา การอภิปราย
  - ค. การสัมภาษณ์

"A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries"

1. Individual Authors, Works By.
2. Joint Authors, Works By.
3. Composite Works.
  - A. Collaborators, Works By.
  - B. Debates, Conversations, Interviews, Table - Talk.

"หลักเกณฑ์การเข้ารายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

๔. หนังสือรวมเรื่องและหนังสือที่ออก
มาเป็นระยะ

ก. หนังสือประเภทรวมเรื่องและ
รวมงานของนักเขียนที่มีผู้รวม
พิมพ์หรือผู้จัดพิมพ์ขึ้น

ข. สารานุกรมและพจนานุกรม

ค. วารสารและหนังสือพิมพ์ที่
เล่มแล้ว

ง. สัมผัสและหนังสือรายปี

จ. หนังสือชุด

๕. จกหมายไต่ตอบและจดหมาย

๖. สมุดข่อย หนังสือใบลาน

๗. แผนที่ และ Atlas

๘. โน้ตดนตรีและเพลง

๙. บทความทางวิทยุกระจายเสียง

๑๐. วิทยานิพนธ์

"A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title Entries"

4. Collections and Serials.

A. Collections.

B. Encyclopedias and
Dictionaries.

C. Periodicals and News-
papers.

D. Almanacs, Yearbooks, et
etc.

E. Directories.

F. Series.

5. Correspondence and Letters

6. Expeditions (Reports, etc.)

7. Inscriptions.

8. Manuscripts.

9. Maps and Atlases.

10. Mediumistic Writings.

11. Music.

12. Private Collections (Catal

13. Radio Scripts.

14. Scenarios (Motion Picture

15. Ship Logs.

16. Theses and Dissertations.

17. Visitations, Heraldic.

18. Works of Arts.

ชุดกฎเกณฑ์การทําบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร

"A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title entries"

๑๑. หนังสือที่มีผู้ปรับปรุงแก้ไขใหม่ เกล้าสำนวนใหม่ ชำระสอบทาน ใหม่	19. Revision.
๑๒. หนังสือแปล ก. ผู้แปลใช้นามแฝง ข. ไม่แจ้งชื่อผู้แต่งเดิมไว้ในหนังสือ และไม่สามารที่จะค้นหาชื่อ ผู้แต่งเดิมได้ ค. ไม่ทราบชื่อเรื่องเดิม	20. Translations.
๑๓. วรรณกรรมที่นำมาเรียบเรียงใหม่	21. Abridgments, Adaptations, Excerpts.
	22. Dramatizations and Novelization.
	23. Parodies and Imitations.
	24. Continuations (Supplements)
๑๔. หนังสือที่แต่งสืบเนื่องกัน	25. Sequels.
	26. Indexes.
	27. Concordances.
๑๕. ผู้แต่งใช้นามแฝง	28. Commentaries and Scholia.
๑๖. หนังสือที่ไม่ทราบชื่อผู้แต่งแน่นอน	29. Pseudonymous Works. 30. Spurious Works and Works of Doubtful Authorship.
๑๗. วรรณกรรมคลาสสิกที่ทราบชื่อผู้แต่ง แน่นอน	31. Anonymous Works (General)

"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

๑๘. วรรณกรรมคลาสสิกเรื่องชื่อเรื่อง
แบบฉบับในรายการผู้แต่ง

๑๙. วรรณกรรมทางพุทธศาสนา ^{๒๗}

"A.L.A. cataloging Rules for
Author and Title Entries"

32. Anonymous Classics.

33. Bible.

34. Sacred Literature (Other than the Bible)

A. Jewish Sacred Literature.

B. Buddhist Scriptures.

C. Hindu Scriptures.

D. Koran. ^{๒๘}

ตามการเปรียบเทียบหัวข้อของหลักการลงรายการผู้แต่งระหว่าง
"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"
กับ "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries"
จะเห็นว่าสำหรับการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยคงมีการคิดเปลี่ยนแปลงและ
เพิ่มเติมหลักเกณฑ์ให้เหมาะสมกับปัญหาต่าง ๆ ในการพิจารณาผู้แต่งสำหรับ
หนังสือภาษาไทยซึ่งมีบางข้อทางไปจากที่กำหนดไว้ใน "A.L.A. cataloging
Rules for Author and title Entries " เช่น หลักเกณฑ์การพิ-
จารณหนังสือที่ผู้แต่งเป็นทวนบุคคลที่เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนนามสกุล เปลี่ยน
บรรณาคัทก็ และผู้แต่งที่ใช้อักษรย่อชื่อ กับหนังสือที่แปลมาจากภาษา
ต่างประเทศซึ่งมีผู้แปลใช้นามแฝง หรือไม่แจ้งชื่อผู้แต่งเดิม ชื่อเรื่อง
เดิมไว้ในหนังสือ เป็นต้น

^{๒๗} ลุทธิลักษณ์ อำนวยวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ และตัวอย่างบัตร หน้า ๑๘ - ๒๐

^{๒๘} American Library Association, op. cit., pp. 3-81.

I. ในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการจัดรายการผู้แต่งหนังสือภาษาไทยต่อไปนี้ ผู้เขียนจะแจกแจงข้อเสนอแนะออกเป็น ๒ ประเภทคือ

I.๑. การให้ตัวอย่างหรือรายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับข้อที่ใดกำหนดไว้ใน " หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ และตัวอย่างบัตร " อย่างถูกต้องเหมาะสมแล้ว

I.๒. การให้ข้อเสนอแนะโดยตรงเพื่อเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การจัดรายการผู้แต่งสำหรับหนังสือภาษาไทยบางข้อที่ยังขาดไปโดยใช้

" A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries " เป็นหลัก

II ผู้แต่งเป็นกวีบุคคล

๑. หนังสือที่มีผู้แต่งคนเดียวให้ลงชื่อและนามสกุลตามลำดับ^{๖๕} ในรายการผู้แต่ง

II ๑. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม ถ้าผู้แต่งเป็นผู้ที่มีบรรดาศักดิ์ อภิเษกษัตริย์ สมณศักดิ์ ให้ใช้หลักการลงชื่อผู้แต่ง^{๖๖} จัดรายการประกอบเพื่อลงรายการนี้ด้วย

II ๒. ผู้แต่งที่มีการเปลี่ยนชื่อหรือนามสกุล ให้ลงชื่อและนามสกุลที่ใช้หลังสุด^{๖๗}

II ๓. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม นอกจากชื่อและนามสกุลแล้ว ผู้แต่งคนไทยยังมีการเปลี่ยนบรรดาศักดิ์ อภิเษกษัตริย์

^{๖๕} สุตวิไลภรณ์ อัจฉริยะกุล หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ

หนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๑๕

^{๖๖} เรื่องเดียวกัน หน้า ๖๐ - ๕๕

^{๖๗} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๕

สมณศักดิ์ หรือเปลี่ยนจากการใช้นามานามเมื่อเป็น
 พระสงฆ์มาใช้ชื่อและนามสกุล เมื่อสึกจากสมณเพศ
 แล้วยศ สำหรับกรณีเช่นนี้ให้ลงบรรดาศักดิ์
 อิศริยยศ สมณศักดิ์ที่ได้รับครั้งสุดท้ายในรายการ
 ผู้แต่ง หรือสำหรับผู้ที่เคยใช้นามนามแต่งหนังสือ
 เมื่อสึกแล้วก็ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อและนามสกุลที่
 ใช้ครั้งสุดท้ายเช่นเดียวกัน ส่วนชื่อที่ปรากฏในหน้า
 ปกในของหนังสือนั้นให้ลงไว้ในรายการเพิ่มเติม
 เกี่ยวกับผู้แต่ง (Author Statement) ต่อจาก
 ชื่อเรื่อง แล้วทำบัตรโยงจากชื่อ นามสกุล
 บรรดาศักดิ์ อิศริยยศ สมณศักดิ์ นามานามที่ใช้
 อยู่ในหนังสือเหล่านั้นมายังที่ใช้ลงรายการผู้แต่ง
 เพื่อให้สะดวกต่อการสืบค้นรายการค้นหาหนังสือ
 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

II. ๒. ก. ๑. ตัวอย่างหนังสือที่ผู้แต่ง เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยน
นามสกุล

แบบเรียน

ภูมิศาสตร์ ฟิลิปปินส์

เล่ม ๑

สำหรับใช้ ในชั้นมัธยมต้น

ของ

นายไข้ เรืองศิลป์ ป.ม. เนติบัณฑิต

แบบเรียนภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์

“ประวัติศาสตร์ชาติไทย”

พิมพ์ครั้งที่ ๒๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๕๒๐

๓๓

๕๕๑.๔ ไข้ เรืองศิลป์.

ช แบบเรียนภูมิศาสตร์ฟิลิปปินส์ เล่ม ๑ สำหรับใช้ในมัธยมต้น ของ ไข้ เรืองศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร, โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๕๔๑.

๑๔๖ หน้า. ภาพประกอบ. แผนที่.

๑. ภูมิศาสตร์ - การศึกษา และวิธีสอน. ๒. ชื่อเรื่อง.

X ไข้ เรืองศิลป์.

๓๓ ไข้ เรืองศิลป์ แบบเรียนภูมิศาสตร์ฟิลิปปินส์ เล่ม ๑ สำหรับใช้ใน
มัธยมต้น พิมพ์ครั้งที่ ๒ พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ๒๕๔๑

ใช้ เรื่องศิลป์
คู่ที่
ชัย เรื่องศิลป์.

II. ๒. ก. ๒. ตัวอย่างหนังสือที่ผู้แต่งเลิกใช้บรรณาคำก็
กลับไปใช้ชื่อและนามสกุลเดิม

สารบัญ
ประชุม
กฎหมายไทย
เรียงตามตัวอักษร

รวบรวมโดย
หลวงประดิษฐมนูธรรม
(ปรีดี พนมยงค์)

๑๓๘

๑๓๘ ปรีดี พนมยงค์ (ผู้รวบรวม) สารบัญประชุมกฎหมาย
ไทยเรียงตามตัวอักษร ๒๕๓๕
พระนคร โรงพิมพ์เที๑๓๘๕

II. ๒. ก. ๓. ตัวอย่างหนังสือที่ผู้แต่งเคยใช้ชื่อและนามสกุล
แล้วภายหลังจากใบบรรณาคัดกั

หลักไทย

ของ

รองอำมาตย์โท สง่า กาญจนาคพันธ์

๑๕

๑๕๕.๓ วิจิตรมาตรา, ขุน.

ว หลักไทย ของ ... สง่า กาญจนาคพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร,
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๗๒.
๒๑๖ หน้า.

ศูนย์วิทยทรัพยากร

๑. ไทย - ประวัติศาสตร์. ๒. ชื่อเรื่อง. X สง่า กาญจนาคพันธ์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๕

ขุนวิจิตรมาตรา หลักไทย พิมพ์ครั้งที่ ๒ พระนคร

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ๒๔๗๒

สง่า กาญจนาคพันธุ์
คู่มือ
วิจิตรมาตรา, รุน.

II. ๒. ก. ๕. ตัวอย่างหนังสือที่ผู้แต่งเปลี่ยนบรรดาศักดิ์
และราชทินนาม

ความเจริญของการแพทย์

เรียบเรียง โดย

นายพันโท พระศักดาพลรักษ์ (ชั้น พุทธิแพทย์)

คุณหญิงจินดาภิรมย์ (น้อง ณสงขลา)

พิมพ์แจกในงานศพ

นายพลโท พระยาพลโฆอินรามินทรภักดี (นพ พหลโยธิน)

วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๓

๓๖

พระยาคำรงแพทยาคุณ : ความเจริญของการแพทย์

พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ๒๔๖๓

๓๖

๒๑๐ คำร้องแพทยาคณ, พระยา.

ค ความเจริญของการแพทย์ เรียบเรียงโดย พระศักดาพลรักษ์ (ชั้น
พุทธิแพทย์) พระนคร, โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๒๓.
๔๕ หน้า.

คุณหญิงจินตากรมย์ (นอม ณะสงขลา) พิมพ์แจกในงานศพพระยาพหล
โยธินรามินทรภักดี (นพ พหลโยธิน)...๑๘ เมย. ๒๔๒๓.
(มีคอในบัตรที่ ๒)

๒๑๐ คำร้องแพทยาคณ, พระยา.

ค ความเจริญของการแพทย์...๒๔๒๓.

๑. การแพทย์. ๒. ชื่อเรื่อง. X ศักดาพลรักษ์ (ชั้น พุทธิแพทย์)
พระ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศักดาพลรักษ์ (ชั้น พุทธิแพทย์) พระ

คู่มือ

คำร้องแพทยาคณ (ชั้น พุทธิแพทย์) พระยา.

II. ๒. ก. ๕. ตัวอย่างหนังสือที่ผู้แทนเปลี่ยนอธิบดียศ

โคลงนิราศกรมหมื่นเดชอดิศร

เสด็จไปทัพบึงจันท

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงอดิศรอุดมเดช

๓๓

๘๘๕.๘๑๑ เกชาทิศร, สมเด็จพระยา.

ค โคลงนิราศกรมหมื่นเดชอดิศร เสด็จไปทัพบึงจันท. พระนคร,
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๖๖.
๒๕, ๔๒ หน้า.

พระเจาบรมวงศ์เธอกรมหลวงอดิศรอุดมเดชโปรดให้พิมพ์.

(มีคือนับครั้งที่ ๒)

๓๓ สมเด็จพระยาเกชาทิศร โคลงนิราศกรมหมื่นเดชอดิศร
เสด็จไปทัพบึงจันท พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ๒๔๖๖

๒

๘๘๕.๕๑๑ เศษอักษร, สมเด็จพระบรมราชา.

ก โคลงนิราศกรมหมื่นเชษดอักษร เสด็จไปทัพเวียงจันทน์...๒๕๖๖.

๑. วรรณคดีไทย. ๒. ชื่อเรื่อง. X เศษอักษร, กรมหมื่น.

เศษอักษร, กรมหมื่น

คฤ

เศษอักษร, สมเด็จพระบรมราชา.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

II.๒. ก. ๖. ตัวอย่างหนังสือที่ผู้แต่ง เปลี่ยนสมณศักดิ์

“ความชนะของสัตบุรุษ”

ของ

พระศาสนโศภน อุฎฐายี
วัดมกุฏกษัตริยาราม

ท่านเจ้าคุณพระเชมทัตต์ ชลธิ์สมานคุณ
เจ้าคณะธรรมยุตจังหวัดชลบุรี-ระยอง
ในการที่ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์

เป็นพระราชาคณะ ชั้นราช

เนื่องในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๘

๗๘

๒๕๕๘.๓๐๘ พระอริยวงศาคุณญาณ พระสังฆราช (จวน อุฎฐายี) สมเด็จ.

พ ความชนะของสัตบุรุษ ของ พระศาสนโศภน อุฎฐายี วัดมกุฏกษัตริยาราม. พระนคร (โรงพิมพ์มหาคไทย) ๒๕๕๘.
๑๕ หน้า.

พิมพ์ถวายแด่ท่านเจ้าคุณพระเชมทัตต์ ชลธิ์สมานคุณ เจ้าคณะธรรมยุตจังหวัดชลบุรี-ระยอง เนื่องในการที่ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นราช... ๕ ธ.ค. ๒๕๕๘ (มีต่อในบัตรที่ ๒)

๗๘

สมเด็จพระอริยวงศาคุณญาณ พระสังฆราช (จวน อุฎฐายี)
ความชนะของสัตบุรุษ พระนคร โรงพิมพ์มหาคไทย ๒๕๕๘

๒

๒๔๔.๓๐๘ พระอริยวงศาคณาณ พระสังฆราช (จวน อุฏฐายี) สมเด็จ.

พ ความชนะของสี่คัมภีร. . . ๒๔๔๘.

๑. พุทธศาสนา - เทศนา. ๒. ชื่อเรื่อง. X พระศาสนโศภน
(จวน อุฏฐายี)

พระศาสนโศภน (จวน อุฏฐายี)

คู่มือ

พระอริยวงศาคณาณ พระสังฆราช (จวน อุฏฐายี)
สมเด็จ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

II. ๒. ก. ๗. ตัวอย่างหนังสือที่ผู้แต่งส่งจากสมณเพศแล้ว

ปรัชญาสังเคราะห์

พระมหานวม คุตตชโน ศ. บ.

เรียบเรียง

สภาการศึกษามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยพหุศาสตร์แห่งประเทศไทย

พิมพ์จำหน่าย

๓๕

๑๐๘ นวม สงวนทรัพย์.

น ปรัชญาสังเคราะห์ โดย พระมหานวม คุตตชโน. พระนคร, สภา
การศึกษามหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
๓๕๕ หน้า.

๑. ปรัชญา. ๒. ชื่อเรื่อง. X พระมหานวม คุตตชโน.

๓๕
นวม สงวนทรัพย์ ปรัชญาสังเคราะห์ พระนคร สภา
การศึกษามหาวิทยาลัย ๒๕๕๕

พระมหากษัตริย์
 ราชันย์
 นาม อังวณทรัพย์.

ปัญหาสำหรับหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการชื่อนี้คือ บรรณารักษ์
 ผู้ทำบัตรรายการจากหนังสือคู่มือที่จะตรวจสอบรายชื่อผู้แต่งที่เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยน
 นามสกุล เปลี่ยนบรรณาคำกัณฑ์ เปลี่ยนอิสริยยศ และสมณศักดิ์ซึ่งเป็นคำร่าทาง
 ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้โดยตรง ต้องอาศัยคนกวาดจากหนังสืออื่น เช่น
 หนังสือประเภทชีวประวัติ ประกาศแต่งตั้งข้าราชการและพระบรมวงศานุวงศ์
 ทำเนียบสมณศักดิ์ เป็นต้น ซึ่งบางครั้งก็ต้องใช้เวลานาน หรือต้องคนกวาดจาก
 หนังสือหลายเล่มประกอบกัน ผู้เขียนจึงขอเสนอรายชื่อผู้แต่งสำคัญบางท่านซึ่ง
 ได้เขียนหนังสือไว้มาก แต่เป็นผลงานที่พิมพ์ออกมาเมื่อยังไม่ได้ใช้ชื่อ นาม-
 สกุล บรรณาคำกัณฑ์ อิสริยยศ สมณศักดิ์ครั้งหลังสุดที่ได้รวบรวมมาจากหนังสือ
 ประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วพร้อมด้วยขอความที่จะใช้ลงรายการผู้แต่งได้
 อย่างถูกต้องเพื่อให้สะดวกในการค้นหาไปทำบัตรรายการดังต่อไปนี้
รายชื่อผู้แต่งที่เปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนนามสกุล

ชื่อ นามสกุลเดิมที่ปรากฏในหนังสือ	ชื่อ นามสกุลที่ใช้หลังสุด
กั อยู่โพธิ์	ธนิต อยู่โพธิ์

ชื่อ นามสกุลที่ปรากฏในหนังสือ	ชื่อ นามสกุลที่ใช่ที่สุด
<p>เจียม ชัยสงค์ ไช เรื่องศิลป์ ฉนัคกิจ คอมันทร ทองอินทร บุญยเสนา บวช บุญยรัตพันธ์ บุญชู กุลประชีพ ป่วน บุรณศิลป์ เสถียร ลายลักษณ์ หมุย พิงภพ</p>	<p>เจียม อัมพุนันท์ ชัย เรื่องศิลป์ ฉนัค คอมันทร เกษรศักดิ์ บุญยเสนา บวช บุญยรัตพันธ์ ชลิต กุลประชีพ ปกรณ บุรณศิลป์ เสถียร วิชัยลักษณ์ ยงยุทธ พิงภพ</p>
<p>สำหรับสตรีที่เปลี่ยนนามสกุล เพราะการสมรสหรือการหย่าร้าง กึ่งนามสกุลที่ใช่ที่สุด เช่น</p>	

ชื่อ นามสกุลเดิม	ชื่อ นามสกุลที่ใช่ที่สุด
<p>กัณฑา บุรณศิลป์ กุหลาบ ไมเรียง ชวรงค์ ฉายะจินดา ระประนีย ฉกลาง เทิบ กำภู, ม.ล. หญิง ทักษิณา อัครถาวร บุญเหลือ กุญชร, ม.ล. หญิง บุบผา กุญชร, ม.ล. หญิง วิมล ศิริไพบุลย์ ศรีฟ้า ลดาวัลย์, ม.ล. หญิง</p>	<p>กัณฑา เคียงศิริ กุหลาบ มัลลิกะมาส ชวรงค์ สอนสมบุรณ ระประนีย นาคกรทรพ เทิบ ชุมสาย, ม.ล. หญิง ทักษิณา สวานานนท์ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. หญิง บุบผา นิมนานเหมินท์, ม.ล. หญิง วิมล กดำเสถียร ศรีฟ้า มหาวรรณ, ม.ล. หญิง</p>

รายชื่อผู้แต่งที่เคยใช้ชื่อและนามสกุลเดิม แล้วภายหลังใช้บรรดาศักดิ์

ชื่อและนามสกุลเดิม	บรรดาศักดิ์หลังสุดที่ใช้ลงรายการ
<p>จیب โชติศาณิก ทวี ธรรมธัช ทองคำ บงกชเกิด นิยม รักไทย ป่วน อินทวงศ์ पाल วิมุตตกุล ยง เสฐียรโกเศศ ลออ พะลายานนท์ เลื่อน ศรภักย์วิเศษ วัน จามรมาน สง่า กาญจนาคพันธ์ อรุณ บุญยमानพ</p>	<p>ปริมาณสินสมรรถ, พระยา เทพรัตนานุศิษฎ์, หลวง บงการอุบัติจิ, ขุน บวรบรรณรักษ์, หลวง บริบาลบุรีภักดิ์, หลวง ภักดิ์อติศัย, หลวง อนุমানราชชน, พระยา พจนานรุจิเรช, หลวง ศรภักย์วิเศษ, พระยา นิติศาสตร์ไพศาล, พระยา วิจิตรมาตรา, ขุน บุญยमानพพาณิชย์, หลวง</p>
<p>รายชื่อผู้แต่งที่เลิกใช้บรรดาศักดิ์กลับไปใช้ชื่อและนามสกุลเดิม</p>	

บรรดาศักดิ์ที่ปรากฏในหนังสือ	ชื่อและนามสกุลเดิม
<p>โกวิทอภัยวงศ์, หลวง เฉลิมคัมภีร์ เวชช, หลวง เดชประดิษฐ์, พลเอก หลวง ประดิษฐมนูธรรม, หลวง มหาสิทธิไวยหาร, หลวง สอนสุขกิจ, ขุน สุทธิสารวรรณกร, พลเอก หลวง</p>	<p>ควง อภัยวงศ์ เฉลิม พรหมาส เดช เชนประดิษฐ์, พลเอก ปรีดี พนมยงค์ สอ เสถบุตร สอน อันทรวิธานนท์ สุทธิ สุทธิสารวรรณกร, พลเอก</p>

รายชื่อผู้แต่งที่เปลี่ยนบรรดาศักดิ์

บรรดาศักดิ์ที่ปรากฏในหนังสือ	บรรดาศักดิ์หลังสุดที่ใช้อยู่ในราชการ
จินคาภิรมย์ราชสถาปติ, พระ เจนจันอักษร, ขุน ชาติเดชอุดม (ม.ร.ว.สถาน สนิทวงศ์) หม่อม	ศรีธรรมมาธิเบศร์, เจ้าพระยา เจนจันอักษร, พระ วงศานุประพัทธ์รัตนพลเทพ (ม.ร.ว. สถาน สนิทวงศ์) เจ้าพระยา
ญาณเวจิตร (คำ พรหมกลีกร) หลวง	วิจิตรธรรมปรีวัตร (คำ พรหม- กลีกร) พระยา
ชุรกิจภิธาน (ตรี นาคะประทีป) หลวง	สारประเสริฐ (ตรี นาคะประทีป) พระ
บรรณสาส์นสาคร (ประกอบ บุณนาค) ขุน	ราชญาติรักษา (ประกอบ บุณนาค) พระ
บัญญัติรวาท (รัตน กลัมพากร) ขุน โบราณบุราณุรักษ์ (พร เคชชะคุปต์) พระยา	รัตนวรจาวร (รัตน กลัมพากร) พระ โบราณราชธานีทร (พร เคชชะ- คุปต์) พระยา
ประมุขวิชาเพิ่ม, หลวง	ประมุขวิชาเพิ่ม, พระ
ประเสริฐอักษรนิติ (แพ ทาละลักษมณ์) ขุน	ปรียติธรรมชากา (แพ ทาละลักษมณ์) พระยา
ประเสริฐอักษรนิติ (แพ ทาละลักษมณ์) หลวง	ธรรมศักดิ์มนตรี, (สนั่น เทพหัสดิน) เจ้าพระยา
ไพศาลศิลป์ศาสตร์ (สนั่น เทพหัสดินา) พระยา	สุจริตธรรมพิศาล, พระยา
ราชบัญชา, หลวง	วรเวทย์พิสิฐ, พระ
วรเวทย์พิสิฐ, หลวง	วิทิศกรอุฎล (แหม่ม สุคันธวิช) พระยา
วิทิศกรอุฎล (แหม่ม สุคันธวิช) พระ	

บรรดาศักดิ์ที่ปรากฏในหนังสือ

วิสุทธสุริยศักดิ์, พระยา
 ศักดาพลรักษ์ (ชั้น พุทธิแพทย) พระ
 ศัลยวิชานินเทศ, หลวง
 สรววิชิต (หน) หลวง
 สारประเสริฐ (น้อย อาจารย์ข้างกูร)
 ขุน
 สारประเสริฐ (น้อย อาจารย์ข้างกูร)
 หลวง
 อนุกิจวิฑูร (สันตัก เทพหัสดินฯ) หลวง
 อนุวงศ์วรพัฒน์, หม่อม
 อุดมพงษ์เพ็ญสวัสดิ์, หม่อม
ราชชื่อผู้แต่งที่เปลี่ยนอิริยาบถ

บรรดาศักดิ์หลังสุดที่ใช้ลงรายการ

พระเสด็จสุเรนทราธิบดี, เจ้าพระยา
 ค่างรังแพทยาคุณ (ชั้น พุทธิแพทย) พระ—
 ยา
 ศัลยวิชานินเทศ, พระยา
 พระคลัง (หน) เจ้าพระยา
 ศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารย์ข้างกูร)
 พระยา
 อนุกิจวิฑูร (สันตัก เทพหัสดินฯ) พระ—
 ยา
 พจนปริธา, พระยา
 อุดมพงษ์เพ็ญสวัสดิ์, พระยา

อิริยาบถที่ปรากฏในหนังสือ

จรรยาโรจนเรืองศรี, พระองค์เจ้า
 ชัยนาทนเรนทร, กรมพระยา
 ไชยันตมงคล, พระองค์เจ้า
 ค่างราชานุภาพ, กรมพระ
 ค่างราชานุภาพ, กรมพระยา
 เสด็จอัคร, กรมหมื่น
 เหวะวงศ์วโรปการ, กรมพระยา

อิริยาบถหลังสุดที่ใช้ลงรายการ

จรัสพรปฏิภาณ, กรมหมื่น
 ชัยนาทนเรนทร, สมเด็จพระพระยา
 มหิศราชหฤทัย, กรมหมื่น
 ค่างราชานุภาพ, สมเด็จพระพระยา
 เสด็จอัคร, สมเด็จพระพระยา
 เหวะวงศ์วโรปการ, สมเด็จพระ—
 พระยา

อิทธิยศที่ปรากฏในหนังสือ	อิทธิยศที่สูงสุดที่ไ้หลังรายการ
<p>ธานีนิติ, พระองค์เจ้า นราธิปประพันธุพงศ์ (พระองค์เจ้าวร- รรณากร) กรมหมื่น นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จเจ้าฟ้า กรมพระ</p> <p>ปรมานุชิตชีโนรส, กรมพระ</p> <p>รัชนิแถมจรัส, พระองค์เจ้า วรรณไวทยากร, ม.จ. วรรณไวทยากร, พระองค์เจ้า <u>รายชื่อผู้แ่งที่เปลี่ยนสมณศักดิ์</u></p>	<p>พิทยดาภพฤทัยากร, กรมหมื่น นราธิปประพันธุพงศ์ (พระองค์เจ้าวร- รรณากร) กรมพระ นริศรานุวัดติวงศ์, สมเด็จเจ้าฟ้า กรมพระยา</p> <p>ปรมานุชิตชีโนรส, กรมสมเด็จพระ ปรมานุชิตชีโนรส, สมเด็จพระมหา- สมณเจ้า กรมพระยา</p> <p>พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น นราธิปพงศ์ประพันธ์ (พระองค์เจ้า วรรณไวทยากร) กรมหมื่น</p>
สมณศักดิ์ที่ปรากฏในหนังสือ	สมณศักดิ์สูงสุดที่ไ้หลังรายการ
<p>ชินวรสิริวัณ, กรมหมื่น พระกระจำ, ม.จ. พระญาณรักขิต (จันทร์ สิริจนโท) พระญาณวาราวรณ พระเทพโมลี (จันทร์ สิริจนโท)</p>	<p>ชินวรสิริวัณ, สมเด็จพระสังฆราช- เจ้า กรมหลวง พระอรุณนิภาคุณากร, พระองค์เจ้า พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนโท) วชิรญาณวงศ์, สมเด็จพระสังฆราช เจ้า กรมหลวง พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนโท)</p>

สมณศักดิ์ที่ปรากฏในหนังสือ

สมณศักดิ์หลังสุดที่ใช้ลงรายการ

พระโพธิวงศาจารย์ (จันทร์ สิริจนโท)

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนโท)

พระโพธิวงศาจารย์ (อ้วน กิสโส)

พระมตาวิรวงศ์ (อ้วน กิสโส)

พระวันรัต (ปลด กิตฺติโสภณ)

พระอริยวงศาตฤณาน พระสังฆราช
(ปลด กิตฺติโสภณ) สมเด็จ

พระศาสนโศภน (จวน อุฏฺฐายี)

พระอริยวงศาตฤณาน พระสังฆราช
(จวน อุฏฺฐายี) สมเด็จ

พระสถาพรพิริยพรภ, พระองค์เจ้า

ชินวรสิริวัฒน์, สมเด็จพระสังฆราช—
เจ้า กรมหลวง

พระอริยนั้นทมนิ (เงื่อม อินทปญฺโญ
พุทธทาสภิกขุ)

พระราชชัยภว (เงื่อม อินทปญฺโญ
พุทธทาสภิกขุ)

รายชื่อผู้แต่งที่สืบจากสมณเพศแล้ว

ฉายานามที่ปรากฏในหนังสือ

ชื่อและนามสกุล เมื่อสืบแล้ว

พระกวีวรรณ

จ่านงค์ ทองประเสริฐ

พระกนกวรรณ

สารานุกรมประพันธ์, หลวง

พระจุมพฏ

นครสวรรค์กักกนิพนธ์, กรมหมื่น

พระชิตาวังโส

พระเสด็จสุเรนทราธิบดี, เจ้าพระยา

พระนนทโก

นายเดหอรุช

พระมหานวม คุตตชโน

นวม สงวนทรัพย์

พระศรีสุกตกัถยานุวักร, ม.จ.

พรอม ดคาวัลย์, ม.จ.

พระสุเมโข

สงวน เล็กสกุล

สุชีโวภิกขุ

สุชีพ ปุญญานุภาพ

๓ หนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งอยู่ในเล่ม แต่มีหลักฐาน
ทราบโดยแน่นอนว่าผู้แต่งคือใคร ในหนังสือผู้แต่งไว้ใน
วงเล็บ ๕๐

๓. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม สำหรับหนังสือวรรณกรรม
คลาสสิกประเภทที่กองสงเคราะห์การดูแลควยชื่อ-
เรื่องแบบฉบับ ซึ่งไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งอยู่ในเล่ม
แต่ทราบแน่นอนว่าผู้แต่งเป็นใคร ในหนังสือผู้-
แต่งไว้ในวงเล็บในรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
ผู้แต่ง (Author Statement) ต่อจากชื่อ
เรื่อง หรือถ้าในหนังสือแจ้งไว้แต่ชื่อผู้แต่ง ไม่
บอกนามสกุล ก็ลงนามสกุลไว้ในวงเล็บเช่น
เดียวกัน

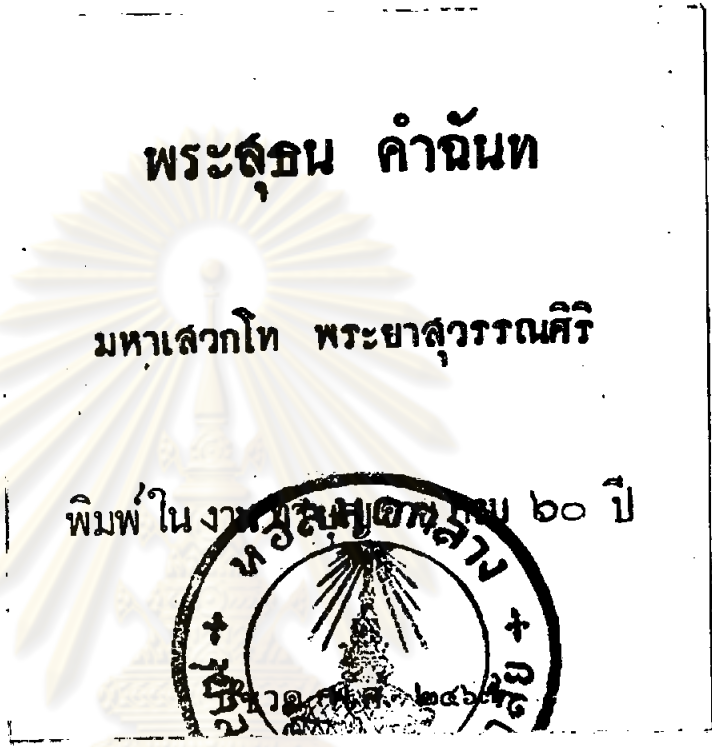
---

๕๐ ผู้พิทักษ์ อำพันวงศ์ ผู้สังเกตการณ์ทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๑๖

๕๐ เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๔ - ๕๕

คู่มือวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

II. ๓. ก. ๑. ตัวอย่างหนังสือวรรณกรรมคลาสสิกึ่งของสงฆ์ราชการ
คุณจงควยชื่อเรื่องแบบฉบับ และในปรากฏชื่อผู้แต่ง
ในเลข

๔๒

๔๔๕.๕๑๑ ซาคก.

๑ พระสุนฯ คำฉันท์ (โดยพระยาอิศรานุภาพ) พระนคร, โรงพิมพ์
อักษรนิติ, ๒๔๖๗.

๑๖๔ หน้า.

พระยาสุววรรณศิริพิมพ์ในงานทำบุญอายุครบ ๖๐ ปี...พ.ศ. ๒๔๖๗.

๑. พุทธศาสนา. ๒. ○ (อิศรานุภาพ, พระยา) ๓. ชื่อเรื่อง.

๔๒ (พระยาอิศรานุภาพ) พระสุนฯ คำฉันท์ พระนคร โรงพิมพ์
อักษรนิติ ๒๔๖๗

II. ๓. ก. ๑. ตัวอย่างหนังสือวรรณกรรม ๑๕๖
ผู้แต่งควยชื่อเรื่องแบบฉบับ และไม่ปรากฏนามสกุล
ของผู้แต่งอยู่ใน นัง ๑๕

สามัคคีเภท

คำฉันท์

โดยนัย อัน มาใน สมัง คลวิลาสินี

อรรถกถา ที่ขนิภาย มหาวรรค ๒

แสดง ข้อ สุภาสิต

ว่าด้วย โทษ แห่ง การ แยก สามัคคี

นาย ชิต

๘๓

๘๕๕.๕๑๑ สุตสันตปิฎก.

ส สามัคคีเภทคำฉันท์ โดยนัยอันมาในสมังคลวิลาสินี อรรถกถา ที่ข-
นิภาย มหาวรรค ๒ แสดงข้อสุภาสิตว่าด้วยโทษแห่งการแยกสามัค-
คี นายชิต (บุรทัต) เป็นผู้ประพันธ์. พระนคร, โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์
ไทย, ๒๕๕๔.

๕๗ หน้า.

๑. พุทธศาสนา. ๒. ชิต (บุรทัต). ๓. ชื่อเรื่อง.

๘๓

ชิต (บุรทัต) สามัคคีเภทคำฉันท์ โดยนัยอันมาในสมังคลวิลาสินี
อรรถกถา ที่ขนิภาย มหาวรรค ๒ แสดงข้อสุภาสิตว่าด้วยโทษแห่งการแยก
สามัคคี พระนคร โรงพิมพ์หนังสือพิมพ์ไทย ๒๕๕๔

คำอธิบายและเย็บเกี่ยวกับหนังสือวรรณกรรมคลาสสิคครั้งของลง
รายการผู้แต่งควยชื่อเรื่องแบบฉบับ ไปรคคุดหน้า ๑๓๘ - ๑๔๔

II.๘. ผู้แต่งที่ได้อักษรย่อชื่อ ในลงรายการผู้แต่งควยชื่อเต็ม และ
นามลุลูลตามลำดับในรายการผู้แต่ง ส่วนอักษรย่อที่ปรากฏ
ปรากฏในหนังสือนั้นลงไว้ในรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง
(Author Statement) ทอจากรายการชื่อเรื่อง แล้ว
ทาบัตริโยงจากอักษรย่อชื่อมาขังชื่อและนามสกุลที่ใช้ลงราย-
การผู้แต่งควย^{๘๔}

II.๘.ก. รายละเอียดเพิ่มเติม ในหนังสือ "หลักเกณฑ์การทำ
บัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่าง
บัตร" ได้มีการรวบรวมอักษรย่อชื่อและนามเต็มกับนาม
แฉงและนามจริงของนักเขียนไว้เป็นภาคผนวกท้ายเล่ม
โดยจัดลำดับอักษรย่อชื่อและนามแฉงเหล่านั้นไว้ตาม
ลำดับตัวอักษร^{๘๕} ซึ่งนอกจากจะให้ความสะดวกแก่
บรรณารักษ์ในการทาบัตริยารายการหนังสือภาษาไทย
แล้ว ยังเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในด้านการประพันธ์
และการผลิตหนังสือไทยอีกประการหนึ่งควย ผู้เขียน
จึงได้อาเขยตัวอย่างในตำราเกี่ยวกับการทาบัตริยารายการ
หนังสือภาษาไทยเล่มนี้รวบรวมเฉพาะอักษรย่อชื่อและ
นามเต็มของนักเขียนต่าง ๆ เพิ่มเติมขึ้นเป็นรายละเอียด
เย็บเพิ่มเติมสำหรับหลักการลงรายการผู้แต่งชอน
ดังต่อไปนี้

^{๘๔} สุตติลักษณ์ อ่าพันวงก์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๑๖

^{๘๕} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๓๒ - ๑๓๐

อักษรย่อชื่อเต็มและนามสกุลของนักเขียน

อักษรย่อชื่อ	ชื่อเต็มและนามสกุล
ก. แก้วระเวริฐ	กิ่ง แก้วประเสริฐ
ก. สมบัติศิริ	พระยาบไพ วรชัย
ก. อรรถโยธิน	กดิน อรรถโยธิน
ค. โททวัฒน์	คิต โททวัฒน์
จ. ดวงศิลา	จารัส ดวงศิลา
จ. เอี่ยมรอด	จารัส เอี่ยมรอด
ช. กุลประสิทธิ์	ชลิต กุลประสิทธิ์
ช. เรืองศิลป์	ชัย เรืองศิลป์
C. Prabha	ฉุน ประภาวิวัฒน์
ฉนม	ฉนม นงาเปารยะ
ท. เฌียงพิบูลย์	ทองหก เฌียงพิบูลย์
น.ช.ม.	เนตร เฌียงโยธิน
น. จากุประยูร	ฉนวนท จากุประยูร
น. ทิพนันท์	นาค ทิพนันท์
น. จทชานัน	คณิง จทชานัน
บ. นวรัตน์	ม.ร.ว.บุญแก้ว นวรัตน์
ป. จรรยา	ประยูร จรรยาพงษ์
ป. ชื่นประโยชน์	เป็รื่อง ชื่นประโยชน์
ป. ฉนกร	เป็รื่อง ฉนกร
ป. ปาณะศิษ	ประยูร ปาณะศิษ
ป. มหาขันธ	ประเทิน มหาขันธ
ป. วัชรภรณ์	ประกาศ วัชรภรณ์
พ. พิระตันท์	พระสุภุมภรรมาจารย์
พ. เลิศบุศย์	ไพโรจน์ เลิศบุศย์

อักษรย่อ	ชื่อเต็มและนามสกุล
ม. เกิดสว่าง	บุญมา เกิดสว่าง
ร. ทิปรักนะ	รักนะ ทิปรักนะ
ว. รัชนีรัฐ	วิรวงศ์ รัชนีรัฐ
ว.ศ.	วิพุธ โลกวงศ์
วงศ. ส. พุกประยูร	วงศ์ สวัสดิ์ พุกประยูร
ส.พ.ม.	สมบัติ สดายน้อย
ส. คล้ายรัชนี	สังวาลย์ คล้ายรัชนี
ส. เงินยวง	สนิท เงินยวง
ส. พยุงพงศ์	สงวน พยุงพงศ์
ส. ธนะรัชต์	สงขสิทธิ์ ธนะรัชต์
ส. พุกกะมาน	สนิท พุกกะมาน
ส. ไพอินันตะ	เลียบ ไพอินันตะ
ส. ลีจิตกุล	สละ ลีจิตกุล
ส. วรรณปะเทย์	สุวิทย์ วรรณปะเทย์
ส. ศิวรักษ์	สุลักษณ์ ศิวรักษ์
ส. สุภาภา	สง่า สุภาภา
ส. เสมานิล	สทิพย์ เสมานิล
ส. อันทริกานนท์	สอน อันทริกานนท์
ส. อินทรสุทธิ	สมหวัง อินทรสุทธิ
สว่างวงศ์	สว่างวงศ์ ศรีบุตร
อ. เกตุสิงห์	อวย เกตุสิงห์
อ. ไชยาคำ	อาจุต ไชยาคำ
อ. บุญไทย	อำ บุญไทย
อ. รัชนีรักษ์	อำนาจ รัชนีรักษ์
ธ. ไพรวัด	เฮง ไพรวัด

II. ๕. จากผู้แต่งใช้อักษรย่อชื่อและยังไม่ทราบนามจริง หรือไม่มี
ทางค้นหานามจริงได้ ให้ลงรายการผู้แต่งด้วยอักษรย่อ
ชื่อตามที่ปรากฏใน นังชื่อ ๘๖

II. ๕. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม เมื่อทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยโดยลงอักษรย่อชื่อในรายการผู้แต่งแล้ว
ต่อไปทราบนามจริง หรือคนชื่อนามจริงของผู้แต่ง
ได้ จะต้องแก้และทำบัตรรายการใหม่ตามหลักเกณฑ์
การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่งขอ II ๔ ด้วย

III. ผู้แต่งรวม (Joint Authors) หนังสือที่มีผู้แต่งตั้งแต่
๓ คนขึ้นไปโดยที่ผู้แต่งแต่ละคนไม่ใคร่แบ่งขอบเขตการรับผิดชอบ
ขอบไปเฉพาะตอนใดตอนหนึ่ง ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณา
เพื่อลงรายการผู้แต่งดังนี้

III. ๑. หนังสือที่มีผู้แต่งรวมกัน ๒ หรือ ๓ คน ให้ลงชื่อผู้แต่ง
คนแรกตามปรากฏในหน้าปกในของหนังสือในรายการ
ผู้แต่ง แล้วลงชื่อผู้แต่งคนแรก คนที่ ๒ และคนที่ ๓
ลำดับไปตามที่ปรากฏอยู่ในหน้าปกในของหนังสือในราย-
การเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง (Author Statement)
อีกทีหนึ่ง และทำบัตรพิมพ์ให้แก่ผู้แต่งรวมทุกคนด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร

๘๖ สุทธิลักษณ์ อ่างพ่วง: หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่าง หน้า ๑๗

๘๗ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๗ - ๑๘

III.๖. ก. ชื่อเขียนย่อ ใน "A.L.A. cataloging Rules for

Author and Title Entries" กำหนดรายละเอียด
 ของหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งสำหรับเรื่องผู้แต่ง
 รวมไว้อีกข้อหนึ่งทว่า ข้อนี้คือประเภทบันทึกเรื่องที่
 บุคคลผู้หนึ่งเล่าเรื่องให้อีกผู้หนึ่งฟัง (Narrative)
 และผู้หนึ่งเป็นผู้เรียบเรียงเผยแพร่เรื่องราวที่เล่านั้น
 ให้ลงชื่อผู้เล่าในรายการผู้แต่ง และทำบัตรเพิ่มให้
 แก่ผู้เรียบเรียงเรื่องนั้นขึ้นด้วย ^{๕๕} ซึ่งใน
 "Code of Cataloging Rules; Author and
 Title Entry " ของ เชนัวร์ ลูเบตสกี ได้แยก
 ออกเป็นหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่ง
 อีกข้อหนึ่งต่างหากไม่รวมกับหลักเกณฑ์เกี่ยวกับผู้แต่ง
 รวม และเรียกว่า "Work of Avowed Author-
 ship" ^{๕๕}

---

^{๕๕} American Library Association, op. cit.,
 p. 4.

^{๕๕} Lubetzky, op. cit., p. 4.

III.๑ก. ๑ ตัวอย่างหนังสือบันทึกการ เล่าเรื่องที่ผู้ฟัง เป็นผู้
เรียบเรียงขึ้น ลงชื่อผู้เล่าในรายการผู้แต่ง

เรื่อง บัวเบญจพรรณ
และ
บันทึกรับสั่งสมเด็จพระเจ้า กรมพระยาคำรงราชานุภาพ
ประทานหม่อมราชวงศ์ สุนนชาติ สวัสดิ์กุล
พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ
ม.ร.ว.บัว สนิทวงศ์ จ. จ. และ ม.ร.ว.ฉันทวาท สวัสดิ์กุล
ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร
๒๔ ธันวาคม ๒๕๐๓

หน้า
ปกใน

๕๐

๓๓๐ (พระบรมนิเทศทวยหาญ, พระ)

๓...บัวเบญจพรรณ (โดยพระบรมนิเทศทวยหาญ) และ บันทึกรับสั่ง
สมเด็จพระเจ้า กรมพระยาคำรงราชานุภาพประทานหม่อมราชวงศ์ สุนนชาติ
สวัสดิ์กุล (โดย ม.ร.ว. สุนนชาติ สวัสดิ์กุล) พระนคร, โรงพิมพ์ข่าว
พาณิชย, ๒๕๐๒.
๑๒๒ หน้า.

บัวเบญจพรรณคัดจากหนังสือ บันทึกของสมาคมวรรณคดี ปีที่ ๑
(มีต่อในบัตรที่ ๒)

๕๐

(พระบรมนิเทศทวยหาญ สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ และ
ม.ร.ว.สุนนชาติ สวัสดิ์กุล) เรื่องบัวเบญจพรรณและบันทึกรับสั่งสมเด็จพระยา
คำรงราชานุภาพประทานหม่อมราชวงศ์ สุนนชาติ สวัสดิ์กุล พระนคร โรงพิมพ์ข่าว
พาณิชย ๒๕๐๒

๒

๕๓๑ (ธรรมเนียมเทศทวยหาญ, พระ)

ข ... บัวเบญจพรรณ...๒๕๐๒.

เล่มที่ ๑ หน้า ๓๔ - ๔๓ การประชุมครั้งที่ ๒...๒๔ พ.ย. ๒๕๓๔.

พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ม.ร.ว.บัว สนิทวงศ์ และ
ม.ร.ว.ฉันทวาท สวัสดิกุล ๒๔ พ.ค. ๒๕๐๒.

(มีต่อในบัตรที่ ๓)

บัตร
ขยาย

๓

๕๓๑ (ธรรมเนียมเทศทวยหาญ, พระ)

ข ... บัวเบญจพรรณ...๒๕๐๒.

๑. ความรอบตัว. ๒. ไทย - ประวัติศาสตร์. ๓. ~~บัว~~ ๔.
ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้า. ๕. สมนชาติ สวัสดิกุล, ม.ร.ว.
~~สมเด็จพระเจ้า~~. ๖. ชื่อเรื่อง (บัวเบญจพรรณ) ๗. ชื่อเรื่อง (บันทึกกับ -
ตั้งสมเด็จพระเจ้าดำรงราชานุภาพ...)

บัตร
ขยาย

บัตรเพิ่มสำหรับเรื่องที่ ๒ ซึ่งเป็นบันทึกการเล่าเรื่อง

๑

๓๓๑ คำทรงราชานุญาต, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (ธรรมนิเทศทวยหาญ, พระ)

๒ ... บัว เบญจพรรณ (โดยพระธรรมนิเทศทวยหาญ) และบันทึกรับสั่ง สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สุนชาติ สวัสดิ์กุล (โดย ม.ร.ว. สุนชาติ สวัสดิ์กุล) พระนคร, โรงพิมพ์ ขาวพานิชย์, ๒๕๐๒.

๑๒๒ หน้า.

บัว เบญจพรรณคัดจากหนังสือ บันทึกของสมาคมวรรณคดี ปีที่ ๑ (มีอยู่ในบัตรที่ ๒)

บัตรเพิ่มสำหรับเรื่องที่ ๒ ซึ่งเป็นบันทึกการเล่าเรื่อง

๑

๓๓๑ สุนชาติ สวัสดิ์กุล, ม.ร.ว. สุนชาติ สวัสดิ์กุล (ธรรมนิเทศทวยหาญ, พระ)

๒ ... บัว เบญจพรรณ (โดยพระธรรมนิเทศทวยหาญ) และบันทึกรับสั่ง สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สุนชาติ สวัสดิ์กุล (โดย ม.ร.ว. สุนชาติ สวัสดิ์กุล) พระนคร, โรงพิมพ์ ขาวพานิชย์, ๒๕๐๒.

๑๒๒ หน้า.

บัว เบญจพรรณคัดจากหนังสือ บันทึกของสมาคมวรรณคดี ปีที่ ๑ (มีอยู่ในบัตรที่ ๒)

III. ๒. หนังสือที่ ผู้แต่งรวมกันมากกว่า ๑ เน้นไปที่ เรื่อง ผู้แต่ง คนแรก ที่ปรากฏ ในหน้าปก ในของหนังสือ ในรายการผู้ แต่ง แล้ว ถึง ผู้แต่ง คนแรก อีกครั้ง หนึ่ง ข้อความ ว่า "และ คนอื่น ๆ" ในรายการ เพิ่มเติม เกี่ยวกับ ผู้แต่ง

(Author Statement) ทอกจาก เรื่อง โดย ไม่ ต้อง ทำ บัตร เพิ่ม ใหญ่ แห่ง รวม คน ที่ อีก ด้วย ^{๕๑}

III. ๒. ก. ขอ เสนอ แนะ สำหรับ หนังสือ ที่มี หลาย เล่ม จบ และ ปรากฏ ผู้ แต่ง รวม ที่ หน้า ปก ใน ของ หนังสือ แต่ละ เล่ม ต่าง ๆ กัน ไป ให้ ตัด ข้อความ จาก หน้า ปก ใน ของ เล่ม ที่ ๑ มา ทำ บัตร รายการ แล้ว อธิบาย รายละเอียด เกี่ยวกับ ผู้ แต่ง รวม ไว้ ใน รายการ หมายเหตุ (Notes) ^{๕๒}

III. ๒. ก. ๑. ตัวอย่าง หนังสือ ที่มี หลาย เล่ม จบ และมี ผู้ แต่ง รวม ใน แต่ละ เล่ม ต่าง ๆ กัน

หนังสือ ธรรมจริยา ๒ เล่มจบ บางเล่ม เจ้า พระยา ธรรมศักดิ์ มนตรี เรียบ เรียง เอง แต่ ผู้ แต่ง บาง เล่ม มี พระยา อนุกิจ วิฑูร นาย ชัย เรื่อง ลับ และ พระยา วิจิตร ธรรม ปริวัตร เป็น ผู้ แต่ง รวม ใน ทำ บัตร รายการ ดังนี้

^{๕๑} สุทธิอักษรณ์ อ่ำพันวงศ์ หลักเกณฑ์การ ทำ บัตร รายการ หนังสือ ภาษา

ไทยฉบับสมบูรณ์ และ ตัวอย่าง บัตร หน้า ๑๘

^{๕๒} American Library Association, op. cit., p.3.

แบบสอนอ่าน
 กรมตำรา กระทรวงธรรมการ
 ธรรมจรรยา เล่ม ๑
 เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
 กับ พระยาอนุกิจวิฑูรย์ เรียบเรียง
 พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ ๒๐, ๐๐๐ฉบับ
 ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑๓ สตางค์
 พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

หน้า
ปกใน

๕๓

๑๓๐ ธรรมศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา.
 ...ธรรมจรรยา โดย เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี กับ พระยาอนุกิจ
 วิฑูรย์. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. พระนคร, กรมตำรา, ๒๔๖๕.
 ๖ เล่ม. ภาพประกอบ.

สารบัญ - เล่ม ๑. โดยเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีกับพระยาอนุกิจ
 วิฑูรย์ พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ ๒๔๖๕. - เล่ม ๒. โดยเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
 กับพระยาอนุกิจวิฑูรย์ พิมพ์ครั้งที่ ๗ ๒๔๖๕. - เล่ม ๓. โดยชัย เรือง-
 (มีคือนับครั้งที่ ๒)

๕๓

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีแลพระยาอนุกิจวิฑูรย์ ธรรมจรรยา เล่ม ๑

พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ พระนคร กรมตำรา ๒๔๖๕

๒

๑๗๐   ธรรมศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา.
 ๒   ...ธรรมจริยา...๒๔๖๕.

สารนาถคต.-ศิลป์ พิมพ์ครั้งที่ ๒ ๒๔๕๑.-เล่ม ๔, โดยเจ้าพระยา
 ธรรมศักดิ์มนตรี พิมพ์ครั้งที่ ๑๒ ๒๔๕๕.-เล่ม ๕, โดยเจ้าพระยา
 ธรรมศักดิ์มนตรี พิมพ์ครั้งที่ ๘ ๒๔๖๔.-เล่ม ๖, โดยเจ้าพระยาธรรม
 ศักดิ์มนตรีกับพระยาวิจิตรธรรมปรีวัตร พิมพ์ครั้งที่ ๓ ๒๔๖๔.
 (มีต่อในบัตรที่ ๓)

บัตร
ขยาย

๓

๑๗๐   ธรรมศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา.
 ๒   ...ธรรมจริยา...๒๔๖๕.

๑. ศิลปธรรมจริยา. ๒. รัช เรื่องศิลป์, ผู้แต่งรวม. ๓. วิจิตร
 ธรรมปรีวัตร, พระยา, ผู้แต่งรวม. ๔. อนุกิจวิธูร, พระยา, ผู้แต่ง
 รวม. ๕. ชื่อเรื่อง.

บัตร
ขยาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อนุกิจวิฑูร, พระยา, ผู้แต่งรวม.
 ๑๗๐ ขรรษศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา.
 ๓ ...กรรมจรรยา โดย เจ้าพระยาขรรษศักดิ์มนตรี กับ พระยาอนุกิจ
 วิฑูร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. พระนคร, กรมตำรา, ๒๔๖๕.
 ๖ เล่ม. ภาพประกอบ.

วิจิตรธรรมปริวัตร, พระยา, ผู้แต่งรวม.
 ๑๗๐ ขรรษศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา.
 ๓ ขรรษจรรยา โดย เจ้าพระยาขรรษศักดิ์มนตรี กับ พระยาอนุกิจ
 วิฑูร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. พระนคร, กรมตำรา, ๒๔๖๕.
 ๖ เล่ม. ภาพประกอบ.

ชัย เรื่องศิลป์, ผู้แต่งรวม.
 ๑๗๐ ขรรษศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา.
 ๓ ขรรษจรรยา โดย เจ้าพระยาขรรษศักดิ์มนตรี กับ พระยาอนุกิจ
 วิฑูร. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. พระนคร, กรมตำรา, ๒๔๖๕.
 ๖ เล่ม. ภาพประกอบ.
 สารบัญ โปรดดูบัตรยื่นขึ้น.

- IV. หนังสือที่ผู้แต่ง ๒ คนหรือผู้แต่งหลายคนช่วยกันจัดทำ
 แขนงงานกันรับผิดชอบไปคนละบทคนละตอน (Compo-
 site Works)^{๕๔} " A.L.A. Cataloging Rules
 for Author and Title Entries" ใ้ค้จำแนกหนังสือที่
 จักรวมอยู่ในประเภทนี้ไว้ว่าใ้ค้แกหนังสือที่ผู้แต่งหลายคนช่วย
 กันทำเป็นตอน ๆ (Collaborators) กับบันทึกการเถ-
 วาทิ บทสนทนา การสัมภาษณ์ การอภิปราย (Debates,
 Conversations, Interviews, Table-talk)^{๕๕}
- IV. ๑. หนังสือเรื่องเดียวกันที่ผู้แต่งหลายคนช่วยกันแต่ง
 เป็นตอน ๆ (Collaborators) ใ้ค้ลงชื่อ
 ผู้แต่งคนที่เป็นผู้รับผิดชอบต่อหนังสือชิ้นนั้นมากที่สุดใน
 รายการผู้แต่ง แล้วลงชื่อผู้แต่งทุกคนไว้ในราย-
 การเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง (Author State-
 ment) ต่อจากชื่อเรื่อง และทำบัตรเพิ่ม
 ใ้ค้แกผู้แต่งคนต่อ ๆ ไปทุกคนโดยไม่ตองแจ้งว่า
 เป็นผู้แต่งรวม^{๕๖}

ศูนย์วิทยทรัพยากร

^{๕๔} American Library Association, op. cit., p.

^{๕๕} Ibid., pp. 5-7.

^{๕๖} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๑๘

IV. ๑. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม หนังสือประเภทนี้ควร
 ลงรายการหมายเหตุ (Notes) แบบ
 สารบาณเรื่องหลายเรื่องของผู้แต่งหลายคน
 ในบัตรรายการควยเพื่อช่วยให้ผู้ใช้ของสมุด
 เห็นได้ชัดเจนว่าเนื้อเรื่องแต่ละตอนในหนังสือ
 นั้นผู้แต่งแต่ละคนแบ่งกันรับผิดชอบเป็นสัดส่วน
 ไม่ใคร่แต่งรวมกันโดยตลอด

IV. ๑. ก. ๑. ตัวอย่างหนังสือที่ผู้แต่งหลายคนช่วยกันแต่ง
เป็นตอน ๆ และลงสารบาณเรื่องในบัตร
รายการ เพื่อช่วยอธิบายเนื้อเรื่องแก่ผู้ใช้
ของสมุด

หลักภาษาไทย

นายฉ่ำ ทองคำวรรณ
 นายแปลก สนธิรักษ์
 คร.บรรจบ พันธุเมธา
 น.ส.ชอนกลิ่น พิเศษสกตกิจ
 นางกุหลาบ มัลลิกะมาส

กรมการฝึกหัดครู   กระทรวงศึกษาธิการ

หน้า
 ปกใน

๕

เรื่องเกี่ยวกับ หน้า ๑๒๔ - ๒๖

ฉ่ำ ทองคำวรรณ และคณะอื่น ๆ หลักภาษาไทย พระนคร

๔๔๕.๕๑๕ ฉำ ทองคำวรรณ.

ฉ
หลักภาษาไทย โดย ฉำ ทองคำวรรณ แปลก สนธิรักษ์ บรรจบ พันธุเมธา ขอนกัณ พิเศษสกลกิจ และ กุหลาบ มัลลิกะมาส. พระนคร, กรมการฝึกหัดครู (๒๕๐๕)
๑๒๕ หน้า.

สารบัญ.— คำบาลีสันสกฤตที่ใช้อยู่ในภาษาไทย โดย บรรจบ (มีต่อในบัตรที่ ๒)

๒

๔๔๕.๕๑๕ ฉำ ทองคำวรรณ.

ฉ หลักภาษาไทย... (๒๕๐๕)

สารบัญต่อ.— พันธุเมธา.— การใช้อุปสรรค นิบาต ปัจจัย ในรูปไทย โดย แปลก สนธิรักษ์.— สันนิษฐานเทียบการเขียนอักษรไทยกับอักษรขอมในสมัยพ่อขุนรามคำแหง โดย ฉำ ทองคำวรรณ.— อักษรไทย โดย ขอนกัณ พิเศษสกลกิจ.

(มีต่อในบัตรที่ ๓)

บัตร
ขยาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๔๔๕.๕๑๕ ฉำ ทองคำวรรณ.

ฉ หลักภาษาไทย... (๒๕๐๕)

๑. ภาษาไทย. ๒. แปลก สนธิรักษ์. ๓. บรรจบ พันธุเมธา. ๔. ขอนกัณ พิเศษสกลกิจ. ๕. กุหลาบ มัลลิกะมาส. ๕. ชื่อเรื่อง.

บัตร
ขยาย

บัตรเพิ่มสำรับผู้แต่งคนอื่น ๆ

แปลก สนธิรักษ์.

๔๕๕.๘๕ หน้า ทงค้ำววรรณ.

ด หลักภาษาไทย โดย ฉำ ทงค้ำววรรณ แปลก สนธิรักษ์ บรร-

บรรจบ พันธุเมธา.

๔๕๕.๘๕ หน้า ทงค้ำววรรณ.

ด หลักภาษาไทย โดย ฉำ ทงค้ำววรรณ แปลก สนธิรักษ์ บรร-
จบ พันธุเมธา ซอนกลิ่น พิเศษสลกกิจ กุหลาบ มัลลิกะมาส.

ซอนกลิ่น พิเศษสลกกิจ.

๔๕๕.๘๕ หน้า ทงค้ำววรรณ.

ด หลักภาษาไทย โดย ฉำ ทงค้ำววรรณ แปลก สนธิรักษ์ บรร-
จบ พันธุเมธา ซอนกลิ่น พิเศษสลกกิจ กุหลาบ มัลลิกะมาส.

กุหลาบ มัลลิกะมาส.

๔๕๕.๘๕ หน้า ทงค้ำววรรณ.

ด หลักภาษาไทย โดย ฉำ ทงค้ำววรรณ แปลก สนธิรักษ์ บรร-
จบ พันธุเมธา ซอนกลิ่น พิเศษสลกกิจ กุหลาบ มัลลิกะมาส.

พระนคร. กรมการฝึกหัดครู (๒๕๐๕)

๑๒๕ หน้า.

สารบาญไปรคฤๅตรยีนขึ้น.

IV. ๒. หนังสือบันทึกการไต่สวน บทสนทนา การอภิปราย
 ใตงชื่อผู้พูดคนแรกในรายการผู้แต่ง และทำบัตร
 เพิ่มในแกมผู้พูดคนต่อ ๆ ไปโดยไมตองแจ้งว่าเป็น
 ผู้แต่งรวม แต่ถามีบุคคลหรือนิติบุคคลเป็นผู้รวม-
 รวมพิมพ์หนังสือประเภทนี้ ใตงชื่อบุคคลหรือ
 นิติบุคคลนั้นในรายการผู้แต่ง และทำบัตรจำแนก
 เรื่องสำหรับหัวข้อของการไต่สวน การสนทนา
 การอภิปรายทุกเรื่อง กับทำบัตรจำแนกชื่อผู้แต่ง
 ในแกมผู้พูดทุกคนด้วย

IV. ๒. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม ควรมีรายการหมายเหตุ
 (Notes) แบบสารบาญเรื่องหลาย
 เรื่องของผู้แต่งหลายคนในบัตรรายการด้วย
 เช่นเดียวกับรายละเอียดเพิ่มเติมของขอ IV
 ๑. ก. และเพื่อให้เห็นข้อแตกต่างระหว่าง
 การลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อผู้พูดคนแรกกับ
 บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นผู้รวมรวมหนังสือประ-
 เภทไต่สวน บทสนทนา การอภิปราย ผู้
 เขียนขอเสนอตัวอย่างหนังสือประเภทนี้มี
 การลงรายการผู้แต่งทั้ง ๒ แบบเปรียบเทียบ
 กันโดยละเอียดด้วย

สุทธิลักษณ์ อ่ำพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ
หนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๒๑ - ๒๒

IV. ๒. ก. ๑. ตัวอย่างหนังสือบันทึกการโต้วาที ลงชื่อ
ผู้พูดคนแรกในรายการผู้แต่ง

การโต้วาที
เรื่อง "ขุนแผนดีกว่าขุนช้าง"

รองอำมาตย์ตรีทองอยู่ มากวิริยะ แห่งกรมยุทธโยธาทหารบก
พิมพ์แจกในงานศพนายทับ มากวิริยะ ผู้บิดา
ณ เมรุวัดศากดาเขื่อน จังหวัดเพชรบุรี
วันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๘

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ทรงธรรม
สี่แยกถนนจักรพรรดิพงษ์ นางเลิ้ง พระนคร

หน้า
ปก

๑๐๐

๘๐๘.๕๓ (สถิตย์ เสมานิล)

การโต้วาทีเรื่องขุนแผนดีกว่าขุนช้าง (โดย สถิตย์ เสมานิล
พระยาโสภาทวารกิจ เจริญ ชมเสวี รวม ยอดไทย เลิศ นิลวงศ์
ม.ล.ทองอยู่ เสนิงศ์ บุญมา ทองหล่อ กิมฮวย มลิทอง) พระ
นคร, โรงพิมพ์ทรงธรรม, ๒๔๗๘.
๑๐๘ หน้า.

○ (มีต่อในบัตรที่ ๒)

๑๐๐ (สถิตย์ เสมานิล และคนอื่น ๆ) การโต้วาทีเรื่อง
ขุนแผนดีกว่าขุนช้าง พระนคร โรงพิมพ์ทรงธรรม ๒๔๗๘

๒

๔๐๔.๕๓ (สถิตย์ เสมานิล)

ส การไต่वाที่เรื่องขุนแผนดีกว่าขุนช้าง... ๒๔๓๘.

พิมพ์แรกในงานศพนาทีย มากวิริยะ ๑๕ มีนาคม ๒๔๓๘.

- ๑. ไต่वाที่. ๒. โอวาทกรกิจ, พระยา. ๓. เจริญ งามเสวี.
- ๔. รวม ยอดไทย. ๕. เลิศ นิตวงศ์. ๖. ทองอยู่ เสนิงวงศ์
- ม.ล. ๗. บุญมา ทองหล่อ. ๘. กิมฮวย มลิตอง. ๙. ชื่อเรื่อง.

บัตร
ขยาย

IV. ๒. ก. ๒. ตัวอย่างหนังสือบันทึกการไต่वाที่ที่ลงชื่อ
 หน่วยงานราชการซึ่งเป็นผู้ร่วมพิมพ์ในรายการ
 ผู้แต่ง ลงนามตามหัวขอเรื่องที่ไต่वाที่
 และทำบัตรจำแนกผู้แต่งกับบัตรจำแนกชื่อ
 เรื่องโดยละเอียด

ไต่वाที่
 ของกรมศิลปากร
 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 สำนักพิมพ์คลังวิทยา
 ๑๑ เพ็ญนคร สีกันเสาชิงช้า พระนคร ๑๐๑

หน้า
ปกใน

๘๐๘.๕๓ ศิลปากร, กรม.

ก โต้วาที่. พระนคร, กรมศิลปากรมอบให้คลังวิทยาจัดพิมพ์ (๒๔๘๖)
๘๗๒ หน้า.

สารบัญ.—คำนำของกรมศิลปากร.—รายงานรัฐมนตรีกระทรวง
ธรรมการทูลประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์.—สุนทรพจน์
ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์.—หลวงวิจิตรวาทการกล่าว

○ (มีต่อในบัตรที่ ๒)

บัตร
ขยาย

๘๐๘.๕๓ ศิลปากร, กรม.

ข โต้วาที่... (๒๔๘๖)

สารบัญต่อ.—เปิดการโต้วาที่.—พระยาโอวาทวรกิจกล่าวเปิดการ
โต้วาที่.—โต้วาที่: ขุนแผนดีกว่าขุนช้าง ฝ่ายเสนอ: สติชัย เสมานิส
เจริญ รมเสวี เดิศ นิสวงค์ บุญมา ทองหล่อ. ฝ่ายค้าน: พระยา
โอวาทวรกิจ รวม ยอดไทย ม.ล.ทองอยู่ เสน่วงศ์ กิมฮวย

○ (มีต่อในบัตรที่ ๓)

บัตร
ขยาย

๘๐๘.๕๓ ศิลปากร, กรม.

ค โต้วาที่... (๒๔๘๖)

สารบัญต่อ.—มติทอง.—โต้วาที่: เรื่องขุนช้างขุนแผนดีกว่าเรื่องพระ
อภัยมณี ฝ่ายเสนอ: ปลั่ง หลอยพรหม ประจวบ สียากาศ มน นร-
พัลลภ พูน พุกกะรัตน์ สิ้นธุ นรพัลลภ. ฝ่ายค้าน: พระยาโอวาท-
วรกิจ รวม ยอดไทย เป้ว กีรานนท์ สนิท เกมฉนัง ม.ล.ทองอยู่

○ (มีต่อในบัตรที่ ๔)

บัตร
ขยาย

๘๐๘.๕๓ ศิลปากร, กรม.

ก โต้ว่าที่...(๒๔๕๖)

สารบาญตอ.-เสเนียงศ์.-โต้ว่าที่: เป็นเสทรฐู้กีกว่า เป็นคนจน ฝ่าย
เสนอ: จรูญ กุ่มวางศ์ ทองคำ วิจิตรว แปลก สนธิรักษ์. ฝ่ายค่าน:
กลาย เนติวงศ์ สิงโต บุญพานิช สนิท ชนจันทร์.-โต้ว่าที่: คีมน้ำ
ธาเก็กวาคีมสุรา ฝ่ายเสนอ: พัน นากสุวรรณ กุหลาบ นพรัตน์

○ (มีต่อในบัตรที่ ๕)

บัตร
ขยาย

๘๐๘.๕๓ ศิลปากร, กรม.

ค โต้ว่าที่...(๒๔๕๖)

สารบาญตอ.-สม ทองอุไร. ฝ่ายค่าน: รัช ว่องสวัสดิ์ ชอบ
เนตรพันธ์ ศิลป ชัยหาญ.-โต้ว่าที่: นำมีประโยชน์กว่าไฟ ฝ่าย
เสนอ: พัน นากสุวรรณ กุหลาบ นพรัตน์ สง กรอุไร. ฝ่ายค่าน:
สุข หิมศิลป์ บุญเลิศ รณพันธ์ ประสาท บุณนาค.-โต้ว่าที่: ไปทาง

○ (มีต่อในบัตรที่ ๖)

บัตร
ขยาย

๘๐๘.๕๓ ศิลปากร, กรม.

ค โต้ว่าที่...(๒๔๕๖)

สารบาญตอ.-บกดะควกกว่าไปทางน้ำ ฝ่ายเสนอ: สำเภา ศิลป
นนท์ สม ทองอุไร ประยูร ศรีสาคร. ฝ่ายค่าน: ทองอ่อน ยุกคะ
นันท์ หัง มาทมถล ประชุม จารุเสถียร.-โต้ว่าที่: ตายก็ดีกว่าไม่
ตาย ฝ่ายเสนอ: กระจยาโอวาทกรกิจ ผิว กิจานนท์ ทองอ่อน

○ (มีต่อในบัตรที่ ๗)

บัตร
ขยาย

๘๐๘.๕๓ ศิลปากร, กรม.

ศ. โถ้ววาที่... (๒๔๘๖)

สารบาถอ. - ยุคคณันท์. ฝ่ายกาน: กี่ อัยโพธิ์ กิม ทศวปริกา
กมล รุคยประทีป.

บัตร
ขยาย

(มีก่อนบัตรที่ ๘)

๘๐๘.๕๓ ศิลปากร, กรม.

ศ. โถ้ววาที่... (๒๔๖๘)

๑.. โถ้ววาที่. ๒. ชื่อเรื่อง. บัตรจำแนกชื่อเรื่องและบัตรจำ-
แนกผู้แต่ง เหมือนในสารบาถอ. X กี่ อัยโพธิ์.

บัตร
ขยาย

ศูนย์วิจัยหอสมุด
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IV. ๒. ก. ๓. ตัวอย่างบทสนทนา ลงชื่อผู้พูดคนแรกใน
รายการผู้แต่ง

การแสดงกรรมเทศนาแบบสัจวาที - ปรวาที
เรื่องชีวิตใหม่

โดย

พระรัตนเวที - พระราชพุทธิญาณ
ณหอประชุมคุรุสภา

หน้า
ปกใน

๑๐๒

๒๕๕.๓๔ พระรัตนเวที (กมล)

พ การแสดงกรรมเทศนาแบบสัจวาที - ปรวาที เรื่องชีวิตใหม่
โดยพระรัตนเวที พระราชพุทธิญาณ ณ หอประชุมคุรุสภา. พระ -
นคร กรมสามัญศึกษา, ๒๕๐๕.
๕๗ หน้า. (จุฬารัฐสภาและอภิปรายปัญหา ณ หอประชุมคุรุสภา
อันดับ ๕)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มีต่อในบัตรที่ ๒)

๑๐๒ พระรัตนเวที และ พระราชพุทธิญาณ การแสดงกรรม
เทศนาแบบสัจวาที-ปรวาทีเรื่องชีวิตใหม่ "จุฬารัฐสภาและอภิปรายปัญหา
ณหอประชุมคุรุสภาอันดับ ๕" พระนคร กรมวิชาการ ๒๕๕๕

๒

๒๕๕.๓๔ พระรัตนเวที (กมล)

พ การแสดงธรรมเทศนาแบบสักวาที่ - ปรวาที่ เรื่องชีวิตใหม่...
๒๕๐๕.

บัตร
ขยาย

- ๑. ชีวิต. ๒. พุทธศาสนา-ปรากฏา. ๓. พระราชพุทธิญาณ
- (พช) ๔. ชื่อเรื่อง. (ชื่อหนังสือชุด)

IV. ๒. ก. ๔. ตัวอย่างบทสนทนาที่มีบุคคลอื่นเป็นผู้รวบรวม
ตั้งชื่อผู้รวบรวมในรายการยูแคง

เรื่องสนทนากับผู้รายปล้น

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงราชานุภาพทรงเรียบเรียง

พิมพ์ในวารพระราชทานเพลิงศพ

พระตำรวจกรี่ พระยาอภิชาติชาตยุทธ (เจริญ เสวคนันท์)

ทม. กจว. กช. าลา

เมื่อปีฉลู พ.ศ. ๒๔๖๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรตธนากร

หน้า
ปกใน

๑๐๓

๑๐๓

สมเด็จพระยาเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงราชานุภาพ (ผู้เรียบเรียง)

เรื่องสนทนากับผู้รายปล้น พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรตธนากร

๒๔๖๔

๓๖๔.๑๖ คำทรงราชานุกาพ, สมเด็จพระยา, ผู้เรียบเรียง.

ค ...สนทนากับผู้รายปล้น พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระคำทรงราชานุกาพทรงเรียบเรียง. พระนคร, โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๖๘.

๘๖ หน้า.

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระตำรวจตรี พระยาอภิสิทธิ์ราชอุทร (เจริญ เสวตพันธ์) ...๒๔๖๘. (มีอยู่ในบัตรที่ ๒)

๒

๓๖๔.๑๖ คำทรงราชานุกาพ, สมเด็จพระยา, ผู้เรียบเรียง.

ค ...สนทนากับผู้รายปล้น... ๒๔๖๘.

๑. อาชญากรรมและอาชญากร. ๒. ชื่อเรื่อง. * คำทรงราชานุกาพ, กรมพระ.

บัตร
ขยาย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IV. ๒. ก. ๕. ตัวอย่างบันทึกการอภิปราย ลงชื่อผู้พูด
คนแรกในรายการแต่งตั้ง

การประชุมอภิปราย
เรื่องการบริหารการศึกษา
ณ หอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ
วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๕๕
และ
วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๕๕

หน้า
ปกใน

๑๐๘

๓๓๑.๒ สมัยสวาท พงศทัต.

๘ การประชุมอภิปรายเรื่องการบริหารการศึกษา ณ หอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๕๕ และ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๕๕ (โดย สมัยสวาท พงศทัต หล่อ วีระชาติ เสนอ นาระศล สวัสดิ์ ภูมิรัตน์ ถวิล สุริยนต์. ผู้นำการอภิปราย พลเอกมังกร พรหมโยธี. ม.ล.ปิ่น มาลากุล สาโรช บัวศรี ชำรง บัวศรี ตวน ตรีนาวล ผู้ร่วมอภิปราย) พระนคร (กรมวิชาการ) ๒๔๕๕.
(มีต่อในบัตรที่ ๒)

๑๐๘ สมัยสวาท พงศทัต และคนอื่น ๆ การประชุมอภิปราย
เรื่องการบริหารการศึกษานหอประชุมกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ ๑๐ มีนาคม
๒๔๕๕ และวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๔๕๕ พระนคร กรมวิชาการ ๒๔๕๕

๒

๓๓๑.๒ สมัยสวาท พง.เทิด.

ส การประชุมอภิปราย เรื่องการบริหารการศึกษา... ๒๔๕๕.
๒๓ หน้า.

บัตร

- ๑. การศึกษา-ไทย. ๒. การบริหารการศึกษา. ๓. ถ้วน ศรี-ขยาย
- นวล. ๔. ถวิล สุริยนต์. ๕. ช่าง บัณฑิต. ๖. ปิ่น มาลากุล.
- ม.ล. ๗. มังกร พรหมโยธี. พลเอก. ๘. สวัสดิ์ ภูมิรัตน์. ๙.
- สาโรช บัณฑิต. ๑๐. เสนอ นาระศล. ๑๑. หล่อ วีระชาติ.
- ๑๒. ชื่อเรื่อง.

IV.๒. ก. ๖. ตัวอย่างบันทึกการอภิปรายที่มีผู้รวบรวม
ลงชื่อผู้รวบรวมในรายการผู้แต่ง และ
สารบัญหัวข้อเรื่องหรืออภิปราย และทำ
บัตรจำแนกผู้แต่งกับบัตรจำแนกชื่อเรื่อง
โดยละเอียด

ชุมนุมนักอภิปราย

บันทึกและรวบรวม

มาเสนอ โดย

อภิสร อีสี่

สำนักพิมพ์ก้าวหน้า

๔๘๖ วังบูรพา

ผู้จัดพิมพ์จำหน่าย

หน้า

ปกใน

พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรเจริญทัศน์

นายสุทัศน์ เทวอักษร ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ๒๕๐๕

๑๐๕

๑๐๕ อภิสร อีสี่ (ผู้รวบรวม) ชุมนุมนักอภิปราย พระนคร ก้าวหน้า

๘๐๘.๕๓ อคิสร อีสี่ ผู้บันทึกและรวบรวม.

๑. ชุมมนักอภิปราย. พระนคร ก้าวหน้า ๒๕๐๕.
๕๘๖ หน้า.

สารบาญ.- ขอมไม่ชอบ โดย ดวง อภัยวงศ์ พระยาสุนทรพิพิธ
จินตนา ยศสุนทร เต็มสิริ บุญสิงห์ ประสัทธ์ ปันยารชุน.-อนาคต
อันน่าเป็นห่วงของเขาวงกต โดย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ป็น
(มีต่อในบัตรที่ ๒)

๒

๘๐๘.๕๓ อคิสร อีสี่ ผู้บันทึกและรวบรวม.

๑. ชุมมนักอภิปราย... ๒๕๐๕.

สารบาญต่อ.-มุกกันต์ วิชาศ มณีวัต ละม้ายมาศ ตรีศักดิ์
อัมพร มีสุข.- เด็กที่ขาดพ่อแม่ โดย จินตนา สายักต วิภลิต หม่อม
กฤษฏี บริพัตร ประยงค์ อรรถกานนท์ พินล กาฬสีห์ คุณหญิงเลขา
อภัยวงศ์.-ปัญหาสังคมในปัจจุบัน โดย ประสพ รัตนากร ป็น มุก
(มีต่อในบัตรที่ ๓)

บัตร
ขยาย

๓

๘๐๘.๕๓ อคิสร อีสี่ ผู้บันทึกและรวบรวม.

๑. ชุมมนักอภิปราย... ๒๕๐๕.

สารบาญต่อ.-กัณฑ์ ปุ้ย โรจนบุรานนท์ กรองทอง สุริสวัสดิ์
วิบูลย์ ธรรมวิทย์.-พระพุทธศาสนาแก่นิสิกมมหาวิทยาลัย โดยม.ร.ว.
คึกฤทธิ์ ปราโมช ป็น มุกกันต์ นิลวรรณ ป็นทอง วิชาศ มณีวัต
พระยาสุนทรพิพิธ.-สุขภาพจิตของเด็กรั้วรุ่น โดย นิราศ อิศรางกูร
(มีต่อในบัตรที่ ๔)

บัตร
ขยาย

๕

๘๐๘.๕๓ อภิสร วิสัฏฐ์ ผู้บันทึกและรวบรวม.

๑ รุมนุมนักอภิปราย... ๒๕๐๕.

สารบัญย่อ.-ถอยมุกดา นยอม อิงกตานุวัติ สมจิต ณะชุกาญจน์
 ประสาร ทองภักดิ์.-พระสุทธศาสนาภิสังขม โดย ม.ร.ว.ถึกฤทธิ
 ปราโมช ปิ่น มุทุกันต์ จินตนา ยศสุนทร ศุกร บุณนาก ปุ้ย โรจน
 บูรานนท์.-ไม้เรียวหมกสมัยหรือไม่ รักกับสงสารต่างกันอย่างไร
 (มีอยู่ในบัตรที่ ๕)

บัตร
ขยาย

๕

๘๐๘.๕๓ อภิสร วิสัฏฐ์ ผู้บันทึกและรวบรวม.

๑ รุมนุมนักอภิปราย... ๒๕๐๕.

สารบัญย่อ.-หญิงรายแก้ว แต่งงานด้วยตามสังสารใหม่ พ้อจะให้
 ลูกเลือกอย่างไรก็ดี สตรีควรจะมีของปลอมอย่างไร โดย ม.ล.
 กุญ รุณสาย ม.ล.หญิง บุตุเหลื่อ เทพยสุวรรณ แปลก สนธิรักษ์
 จินตนา ยศสุนทร จานงก รั้งสิกุล.-ศิลปะหรืออนาจาร โดย วิทย์
 (มีอยู่ในบัตรที่ ๖)

บัตร
ขยาย

๖

๘๐๘.๕๓ อภิสร วิสัฏฐ์ ผู้บันทึกและรวบรวม.

๑ รุมนุมนักอภิปราย... ๒๕๐๕.

สารบัญย่อ.-ศีวะศรียาเมท์ เปลื้อง คนกร ม.ล.หญิง บุตุเหลื่อ
 เทพยสุวรรณ วสิษฐ์ เกวณูธร นิลวรรณ ปิ่นทอง.-สตรีที่สมรสแล้ว
 ควรทำงานนอกบ้านหรือไม่ โดย อรุณ ภาคสุวรรณ ประชุม วัชรรัตน์
 สมัยสวาท หงศทัต อุดล หุวะนันท์.-ความรักทำให้ตาบอด โดย อุทิศ
 (มีอยู่ในบัตรที่ ๗)

บัตร
ขยาย

๓

๘๐๘.๕๓ อภิสาร อิศิ, ผู้บันทึกและรวบรวม.

อ. ชุมนุมนักอภิปราย... ๒๕๐๕.

สารบาญตอ.-นาคสวัสดิ์ สุขุม อมรวิวัฒน์ เต็มศิริ บุญยสิงห์
ประหยัค ศ. นากะนาค ประสัถ บัณยารชุน.-อุษัฒิเทศุ โดย อรรถ
แสงสว่างวิฒนะ ปุ้ย โรจนบูรานนท์ ปิ่น มุทุกันต์ อัมพร มีสุข
ฝน แสงสิงแก้ว.

(มีคำอธิบายที่ ๘)

นัก
ขยาย

๔

๘๐๘.๕๓ อภิสาร อิศิ, ผู้บันทึกและรวบรวม.

อ. ชุมนุมนักอภิปราย... ๒๕๐๕.

๑. การอภิปราย. ๒. ชื่อเรื่อง. นักจำแนกชื่อเรื่องและนัก
จำแนกผู้แต่ง เหมือนในสารบาญ.

นัก
ขยาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ๑๘๖
- IV. ๓. หนังสือเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ ลงชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
ในรายการผู้แต่งอาชญาให้สัมภาษณ์นั้นได้ออกความ
คิดเห็นแต่ผู้เกี่ยวข้องตลอดเรื่อง ลงชื่อผู้ทำการสัมภาษณ์
ในรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง (Author
Statement) ท่อจากชื่อเรื่อง และทำบัตรเพิ่ม
ใหญ่ทำการสัมภาษณ์ด้วยโดยไม่ต้องแจ้งว่าเป็นผู้แต่ง
รวม แต่อาชญาทำการสัมภาษณ์ได้ออกความเห็น ให้
คำวิจารณ์ หรือเป็นการสัมภาษณ์บุคคลหลายคน ให้
ลงชื่อผู้ทำการสัมภาษณ์ในรายการผู้แต่ง ^{๑๐b}
- IV. ๓. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม เป็นการเสนอตัวอย่าง
หนังสือเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ทั้ง ๓ แบบประกอบ
หลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่งข้อนี้
ให้ชัดเจนขึ้นดังนี้

---

^{๑๐b} สุทธิลักษณ์ อำนวยวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ
หนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๒๔ - ๒๕

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IV. ๓. ก. ๑. ตัวอย่างหนังสือเกี่ยวกับการสัมมนา ลง
ชื่อที่ สัมมนาในรายการผู้แต่ง

บันทึกจอมพล
โดย นายฉันทนา

สำนักพิมพ์จำหน่ายอุดม
อุดม ธาตบุตร พิมพ์จำหน่ายครั้งแรก
๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

หน้า
ปกใน

๑๐๗

๑๖๑ (แปลก พิบูลสงคราม, จอมพล)
 ๒ บันทึกจอมพล โดย นายฉันทนา (นามแฝง) พระนคร. อุดม.
 ๒๕๕๕.
 ๘๖ หน้า.

๑. ไทย-การเมืองและการปกครอง. ๒. ไทย-ประวัติศาสตร์-
กรุงรัตนโกสินทร์ยุคประชาธิปไตย พ.ศ.๒๕๕๕. ๓. แปลก พิบูลสง
คราม, จอมพล. ๔. มา ลัย ชูพินิจ. ๕. ชื่อเรื่อง. ✕
 นายฉันทนา.

๑๐๗

มาลัย ชูพินิจ บันทึกจอมพล โดย นายฉันทนา
(นามแฝง) พระนคร อุดม ๒๕๕๕

IV. ๓. ก. ๒. ตัวอย่างหนึ่งคือเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ ลง
ชื่อผู้สัมภาษณ์ซึ่งนำเรื่องราวมาเรียบเรียง
ในรายการดูแล

ชีวิตและงาน
ของ
เสฐียรโกเศศ
เรียบเรียงโดย
ประพัฒน์ ตรีภรังก์

จัดพิมพ์จำหน่ายโดย
สำนักพิมพ์คลังวิทยา

หน้า
ปกใน

๓๖๑ ประพัฒน์ ตรีภรังก์.

ป ชีวิตและงานของเสฐียรโกเศศ. พระนคร. คลังวิทยา. ๒๕๐๔.
๓๖๖ หน้า.

๑. อนันตราชัน, พระยา. ๒. ชื่อเรื่อง. X เสฐียรโกเศศ

๑๐๘ ประพัฒน์ ตรีภรังก์ ชีวิตและงานของเสฐียรโกเศศ
พระนคร คลังวิทยา ๒๕๐๔

IV. ๓. ก. ๓. ตัวอย่างหนังสือเกี่ยวกับการสัมภาษณ์บุคคล
หลายคน สิงคโปร์ เกี่ยวกับการสัมภาษณ์
การผูกวง

ชุมนุมเรื่องผี
 รวบรวมจากเรื่องราวของบุคคลผู้เคยพบผี
 เกือบ ๑๐๐ ท่าน
 โดย
 ทวีป บุคยชาติ
 เรื่องจริง - แบบใหม่ - แนวแปลก - อ่านสนุก
 ภาพปก โดย สมพร จันทรวงศ์

หน้า
ปกใน

๑๐๕

๔๕๕. ๕๑๓ ทวีป บุคยชาติ, ผู้รวบรวม.
 ท ชุมนุมเรื่องผี รวบรวมจากเรื่องราวของผู้เคยพบผี เกือบ ๑๐๐
 ท่าน... พระนคร. บริษัทบริการทอง. ๒๕๐๕.
 ๔๔๐ หน้า.
 ๑. ผี - รวบรวมเรื่อง. ๒. ชื่อเรื่อง.

๑๐๕

ทวีป บุคยชาติ (ผู้รวบรวม) ชุมนุมเรื่องผี รวบรวม
จากเรื่องราวของผู้เคยพบผีเกือบ ๑๐๐ ท่าน พระนคร บริษัทบริการ
 ทอง ๒๕๐๕

V. หนังสือรวมเรื่องและหนังสือที่ออกมาเป็นระยะ

(Collections and Serials)

หลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่งชื่อผู้พิมพ์หนังสือรวมเรื่องรายเรื่องของผู้แต่งหลายคนด้วยกันจนไม่อาจแยกเอาชื่อคนใดคนหนึ่งว่าสำคัญที่สุดมาลงรายการผู้แต่งได้ จึงต้องพิจารณาเลือกลงรายการผู้แต่งระหว่างนักบุคคลและตัวบุคคลที่รับผิดชอบต่อการพิมพ์ การรวบรวม และการเผยแพร่หนังสือเล่มนั้น เช่น หน่วยงานราชการ สมาคม สถาบันการศึกษา สำนักพิมพ์ บรรณาธิการ ผู้จัดพิมพ์ ผู้รวบรวมกับชื่อเรื่อง ซึ่งโดยมากมักจะลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อเรื่อง ฉะนั้นเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายหรือถ้าไม่ชื่อผู้รับผิดชอบต่อการพิมพ์ปรากฏอยู่ในเล่ม " A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries " ได้กำหนดประเภทของหนังสือรวมเรื่องและหนังสือที่ออกมาเป็นระยะไว้ดังนี้คือ

หนังสือรวมเรื่อง (Collections)

สารานุกรมและพจนานุกรม (Encyclopedias and Dictionaries)

วารสารและหนังสือพิมพ์ (Periodicals and Newspapers)

สมุดศักราชและหนังสือรายปี (Almanacs, Yearbooks)

ทำเนียบนาม (Directories)

หนังสือชุด (Series)

V. ๑. หนังสือนำรวมเรื่อง (Collections) แยกออกเป็น

๒ ประเภทคือ

หนังสือนำรวมเรื่องที่มีชื่อเฉพาะของเล่ม (Collections With Collective Title)

หนังสือนำรวมเรื่องที่ไม่ใช่ชื่อเฉพาะของเล่ม (Collections Without Collective Title)

สำหรับประเภทแรกนั้น "หลักเกณฑ์การเข้ารายการ หนังสือนำรวมภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ได้ กำหนดหลักการพิจารณา เพื่อลงรายการผู้แต่งไว้ตาม " A. L. A. Cataloging Rules for Author and Title Entries " ว่า

ถ้าหนังสือนำรวมเรื่องของผู้แต่งหลายคนอยู่ในเล่มเดียวกัน และมีชื่อผู้ร่วมพิมพ์หรือชื่อสถาบันแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นผู้ร่วมพิมพ์ ให้ลงชื่อผู้ร่วมพิมพ์หรือสถาบันนั้นในบรรทัดผู้แต่ง ^{๑๑๖}

IV. ๑. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม สำหรับหนังสือนำรวมเรื่อง หลายเรื่องของผู้แต่งคนเดียว ในหลักเกณฑ์การพิจารณา เพื่อลงรายการผู้แต่งตามรายละเอียดใน ข้อ II ทั้งหมด

๑๑๑

Ibid., pp. 7-10.

๑๑๖

สุทธิลักษณ์ อ่ำขันธ์ หลักเกณฑ์การเข้ารายการ

หนังสือนำรวมภาษาไทยฉบับ

หน้า ๒๐ - ๒๑

V. ๑. ข. คอลเลกชัน สำหรับหนังสือรวมเรื่องที่ไม่ชื่อเฉพาะ
ของเล่ม (Collections Without Collective
Title) ซึ่ง " หลักเกณฑ์การทําบัตรรายการ
หนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร " ไม่ได้
กำหนดหลักการพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่งไว้นั้นผู้
เขียนขอเสนอหลักเกณฑ์ตาม " A. L. A. Cataloging
Rules for Author and Title Entries "

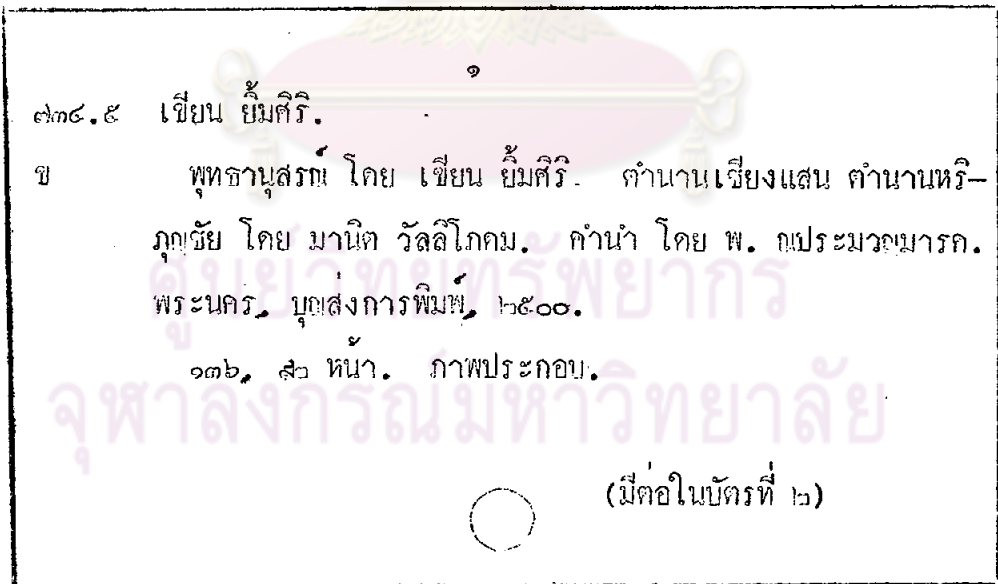
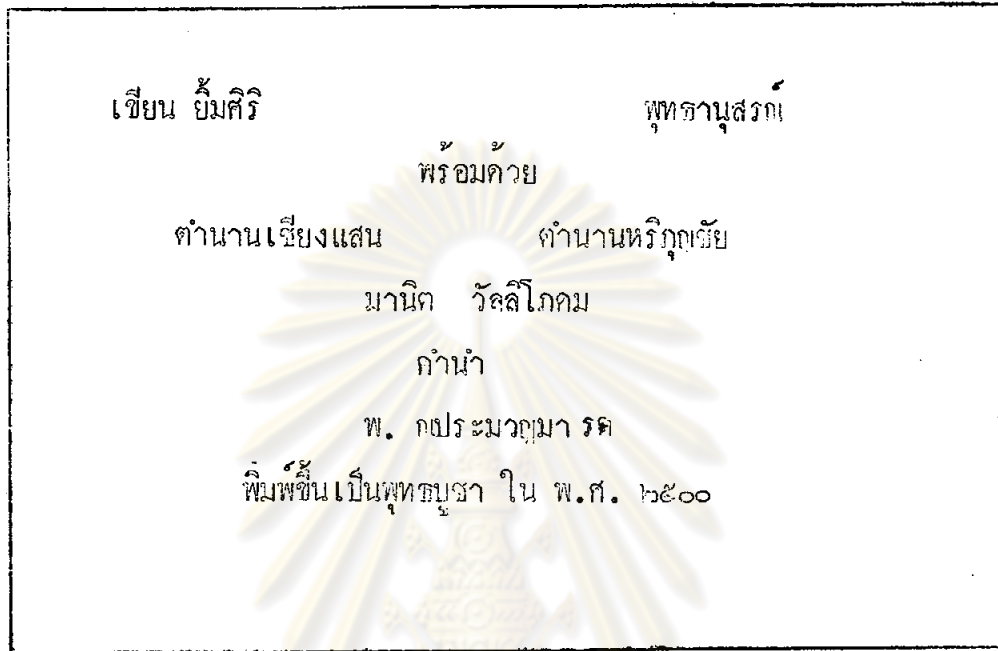
ได้ลงรายการผู้แต่งคือผู้แต่งคนแรกที่ปรากฏใน
ปกในของหนังสือ หรือถ้าไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งก็
ยกเอาเรื่องแรกในหนังสือรวมเรื่องเล่มนั้นมาพิจารณาลง
รายการผู้แต่งให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การทําบัตร
รายการ (เช่นใช้ชื่อและนามสกุลของผู้แต่งใส่ไว้ใน
วงเล็บตามขอ II. 3 ใช้ชื่อเรื่องตามขอ XIV. 2
หรือใช้ชื่อเรื่องแบบฉบับตามขอ XIV. 1 เป็นต้น)
แล้วทําบัตรเพิ่มสำหรับเรื่องอื่นๆ ที่รวมอยู่ในเล่ม
เดียวกันและผู้แต่งเรื่องเหล่านั้นด้วย โดยไม่ต้อง
แจ้งว่าเป็นผู้แต่งรวม ^{๑๑๓}

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๑๓

American Library Association, op.cit.,

V. ๑. ข. ๑. ตัวอย่างหนังสือรวมเรื่องที่ไม่มีชื่อเฉพาะของแต่ละเล่ม
(Collections Without Collective Title) ถึงชื่อผู้แต่งเรื่องแรกในรายการดังกล่าว

๑๑๘ เขียน ยิ้มศิริ และมานิต วัลลิโกดม พุทธานุกรณ์
พร้อมด้วยตำนานเชียงใหม่ ตำนานศรีสุทโธ พระนคร บุณส่งการ
พิมพ์ ๒๕๐๐

๒

๘๐๘.๕๓ เขียน ยิ้มศิริ.

ข พุทธานุกรณ์ โดย เขียน ยิ้มศิริ. ตำนานเชียงแสน ตำนานทริ-
ภุชชัย โดย มานิต วัลสีโกคม. คำนำ โดย พ. ๑ประมวญมารค.
... ๒๕๐๐.

บัตร
ขยาย

- ๑. ปฏิมากรรม-ไทย. ๒. โบราณคดี. ๓. มานิต วัลสีโก-
- คม. ๔. ชื่อเรื่อง (พุทธานุกรณ์) ๕. ชื่อเรื่อง (ตำนานเชียง
- แสน) ๖. ชื่อเรื่อง (คำนำ ทริภุชชัย) * พ. ๑ประมวญมารค

บัตรเพิ่มสำหรับยูแคงเรื่องที่ ๒

มานิต วัลสีโกคม.

๘๐๘.๕๓ เขียน ยิ้มศิริ.

ข พุทธานุกรณ์ โดย เขียน ยิ้มศิริ. ตำนานเชียงแสน ตำนานทริ-
ภุชชัย โดย มานิต วัลสีโกคม. คำนำ โดย พ. ๑ประมวญมารค.
พระนคร. บุกส่งการพิมพ์. ๒๕๐๐.

๑๓๖, ๑๓๗ หน้า. ภาพประกอบ.

ศูนย์วิทยุวิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

V. ๒. สารานุกรมและพจนานุกรม ให้ลงชื่อ สารานุกรมและพจนานุกรมในรายการผู้แต่ง เว้นแต่จะเป็นสารานุกรมหรือพจนานุกรมที่รู้จักกันแพร่หลายในนามของผู้แต่งจึงจะลงชื่อผู้แต่งในรายการนั้นแทน ทั้งสองกรณีให้ทำบัตรเพิ่มสำหรับชื่อที่ไม่ได้รับเลือกในรายการผู้แต่งควย และทำบัตรเพิ่มสำหรับผู้พิมพ์พจนานุกรมหรือพจนานุกรมนั้นที่มีผู้อ้างถึงในนามของผู้พิมพ์ควย ๑๑๕

V. ๒. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม เมื่อลงชื่อสารานุกรมและพจนานุกรมในรายการผู้แต่งแล้วทอควยรายการพิมพ์ลักษณะ และชื่อย่อหน้าค่าคาง (Hanging Indention) ในบรรทัดต่อไป ส่วนสารานุกรมและพจนานุกรมที่ลงชื่อผู้แต่งแทนเพราะเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายมากกว่าในนามของผู้แต่งนั้นให้ตามแบบแผนของบัตรรายการธรรมดา

V. ๓. ก. ๑. ตัวอย่างพจนานุกรมที่ลงชื่อหนังสือในรายการผู้แต่งและทอควยรายการพิมพ์ลักษณะ ชื่อย่อหน้าค่าคางในบรรทัดต่อไป

๕ ๔๕๕.๕๑๓ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๔๘๓. พิมพ์ครั้งที่ ๔. พ พระนคร, ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๐๓. ๑๐๕๓ หน้า. ๑. ภาษาไทย - พจนานุกรม. ๒. ราชบัณฑิตยสถาน.

V. ๒. ก. ตัวอย่างงานนุกรมที่จัดชื่อบุคคลในรายการ
ยูเครน

อ

๔๕:๕๑๓ มานิจ รุมสาย, ม.ล.

ม พจนานุกรมเยอรมัน - ไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. พระนคร.

เฉลิมนิกรการพิมพ์, ๒๕๐๑.

๔๕ หน้า.

๑. ภาษาเยอรมัน - พจนานุกรม - ไทย. ๒. ชื่อเรื่อง.

V. ๓. วารสารและหนังสือพิมพ์ที่เก็บเต็มแล้ว สำหรับหลัก
เกณฑ์การพิจารณาเพื่อส่งรายการยูเครนนี้ ครอบคลุม
ศาสตราจารย์สุทธิศักดิ์ อำนวยวงศ์ ไท่ท้าว-ผดไผ่พร้อม
ด้วยตัวอย่างไทย ะเอียดใน "หลักเกณฑ์การทาบัก
รายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"
แล้ว ผู้เขียนจึงขอยกเอาหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อ
ส่งรายการยูเครนสำหรับวารสารและหนังสือพิมพ์ที่เก็บ
แล้วของท่านมาอ้างอิงต่อไป

สำหรับวารสาร ให้ลงชื่อวารสารนั้น ๆ วารสารที่
เปลี่ยนชื่อใหม่ให้ลงชื่อหลังสุด และทาบักโยงจาก
ชื่อเดิมมายังชื่อหลังสุด ในกรณีที่วารสารหยุดออก
แล้ว ให้ลงชื่อวารสารที่ชานานมากที่สุด

วารสารที่ออกโดยสมาคม สโมสร สถาบัน หน่วย
ราชการ ให้ลงชื่อวารสารนั้นและทำบัตร เพิ่มชื่อหน่วย
งานที่ออกวารสาร

วารสารเล่มสำคัญ ๆ ที่เห็นว่ามีคุณค่าให้ทำบัตร
เพิ่มในแบบรรณานิการควย

วารสารที่มีชื่อเป็นอักษรย่อของสถาบันให้ลงอักษร
ย่อ และทำบัตร เพิ่มให้กับชื่อเต็มของสถาบันนั้น ๆ

การลงรายการชื่อวารสาร ลงในบรรทัดแรกของ
บัตรใน ระยะที่ ๕ เช่นเดียวกับการลงรายการผู้แต่ง
ข้อความรายการพิมพ์ลักษณะดังเฉพาะสถานที่พิมพ์และ
สำนักพิมพ์เท่านั้น ปีที่พิมพ์ในคอลงรายการ ขอ-
ความในบรรทัดที่ ๒ เป็นต้นไป ได้ขยายมาค่าคาง
(Hanging Indention) คือลงใน ระยะที่ ๑๑
ของเครื่องพิมพ์ดีด เมื่อหมดรายการพิมพ์ลักษณะแล้วลง
รายการบรรณลักษณะเฉพาะภาพประกอบ ต่อจากนั้น
เว้น ๑๒ บรรทัด ลงกำหนดเวลาออกของวารสาร
เช่น รายสัปดาห์ ราย ๒ เดือน รายปี เป็นต้น
ถัดจากบรรทัดที่แจ้งกำหนดเวลาออกลงรายการว่า
โดยใช้คำว่า "ห้องสมุด" ไว่ข้างหน้า

วารสารที่ห้องสมุดยอมรับเป็นประจำลงรายการเล่ม
ที่ห้องสมุดเริ่มมี แล้วใส่เครื่องหมายขีด (-) ไว่ข้าง
หลังเล่มนั้น แสดงว่ามีมาจนถึงปัจจุบัน

ห้องสมุดควรจัดทำบัตรใบที่ ๒ แจ้งรายละเอียดว่า
มีเล่มใดบ้างอีกทีหนึ่ง ทั้งนี้อาจทำบัตรที่แจ้งปีไว้ให้
เรียบรอยและใส่ทำเครื่องหมายลงที่ข้างหน้าปีที่มีการ-
สารเล่มนั้น...

ถ้าห้องสมุดมีวารสารชื่อนั้น ๆ ไม่ครบถ้วนทุกปี
ลงรายการเฉพาะเล่มที่มีอยู่

ถ้าวารสารหยุดออกแล้วให้ลงวันที่ตั้งแต่เล่มใดถึงเล่มหลังสุด และลงจำนวนเล่มไว้ในบรรณลักษณะควบ

วารสารภาษาไทยโดยมากจะแจ้งปีที่ออกและเล่มหรือฉบับ เช่น ปีที่ ๑ เล่ม ๑ มกราคม ๒๕๐๕ หรือบางฉบับแจ้งแต่เล่มและวันเดือนปี เช่น เล่ม ๑ มกราคม ๒๕๐๕ ก็มี คำว่า ปีที่ เทียบได้กับ Volume และเล่มหรือฉบับเทียบได้กับ Number ของวารสารภาษาไทยต่างประเทศ จึงต้องลงคำว่า ปีที่ เป็นรายการในบัตรควบ

สำหรับหนังสือพิมพ์ให้ลงชื่อหนังสือพิมพ์นั้น ๆ หนังสือพิมพ์ที่เปลี่ยนชื่อใหม่ให้ลงชื่อหลังสุด และทำเครื่องหมายจากชื่อเดิม (ถ้ามี) มายังชื่อหลังสุด หรือจากชื่อที่คนทั่วไปนิยมเรียกมายังชื่อใหม่

- V. ๓. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม ตามรายละเอียดของหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับวารสารและหนังสือพิมพ์เย็บเล่มแล้วดังกล่าว บัตรรายการสำหรับหนังสือประเภทนี้จะมีโครงของบัตร (Outline) ดังนี้

๑๑๓ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๗ - ๓๑

๑๑๔ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

V. ๓. ก. ๑. โครง (Outline) ของบัตรรายการ
สำหรับวารสารและหนังสือพิมพ์เย็บเล่มแล้ว

๑

เลขเรียก ชื่อวารสาร. เมืองที่พิมพ์, สำนักพิมพ์.

หนังสือ ภาพประกอบ.

กำหนดเวลาออกของวารสาร เช่นรายสัปดาห์ รายเดือน ฯ

ห้องสมุดมี

ปีที่...เล่มที่...เดือน...ปี

V. ๓. ก. ๒. โครง (Outline) ของบัตรสำเนา
(Checking Card) แจงไปของวารสาร
ที่ห้องสมุดมี

๒

เลขเรียก ชื่อวารสาร.

หนังสือ

๒๕...	๒๕...		
๒๕...	๒๕...		

- V.๓. ข. ขอเสนอแนะ สำหรับหนังสือรวมเรื่องของผู้แต่ง
หลายคนจากวารสารหรือหนังสือพิมพ์เดียวกัน
(Collection of Extracts) ใหลง
รายการผู้แต่งควยชื่อของวารสารหรือหนังสือพิมพ์
นั้น และทำบัตรเพิ่มให้ชื่อเรื่องกับผู้รวบรวมควย
ตามชื่อผู้รวบรวมปรากฏอยู่ในหนังสือ
- V.๓. ข. ๑. ตัวอย่างหนังสือรวมเรื่องจากวารสาร ดัง
ชื่อวารสารนั้นในรายการผู้แต่ง

^{๑๒๐} American Library Association, op. cit., p.13.

^{๑๒๐} รวมเรื่องสั้นจากสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ พระนคร

๘๕๕.๕๑๓ สยามรัฐสัปดาหวิจารณ์.

ส รวมเรื่องสั้นจากสยามรัฐสัปดาหวิจารณ์. พระนคร, แพร่พิทยา.

(๒๕๐๔)

๕๑๒ หน้า.

สารบาญ.-แผ่นดินใจ โดย กฤษณ์ ปราการ.-แผ่นดินของยาย
 ชุม โดย เกรียง กำจร.-เสื้คอเสื้ โดย แกม มหรรคพ.
 (มีต่อในบัตรที่ ๒)

๘๕๕.๕๑๓ สยามรัฐสัปดาหวิจารณ์.

ส รวมเรื่องสั้นจากสยามรัฐสัปดาหวิจารณ์... (๒๕๐๕)

สารบาญต่อ.-สี่แก้วจะกลับมาอีก โดย เถมีย์ วิหะ.-ชีวิตไทย
 ไทย โดย เทเวร์ เทวันวงศ์.-อาจจะเป็นไปได้ โดย บั้วมาน.-
 เนื้อเมฆ โดย ประจวบ ทองอุไร.-มะนาวไม่มีน้ำ กอชาคมาค
 (มีต่อในบัตรที่ ๓)

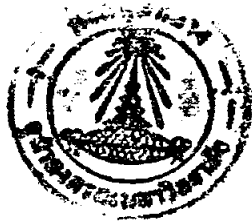
บัตร
 ขยาย

๘๕๕.๕๑๓ สยามรัฐสัปดาหวิจารณ์.

ส รวมเรื่องสั้นจากสยามรัฐสัปดาหวิจารณ์... (๒๕๐๕)

สารบาญต่อ.-กาย ลมเพลมพัด โดย ประเสริฐ พิจารภโสภา.-
 อภิญญาหาย สาวในลอน โดย พ. เนตรรังษี.-ที่เฝ้าคอยมา นึกกัน
 ไปตาย เมียนนายโจรเหิง โดย พ. เนตรรังษี.-อมิตตคาเพริค
 (มีต่อในบัตรที่ ๔)

บัตร
 ขยาย

com

๘๕๕. ๕๑๓ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์.

๘ รวมเรื่องสั้นจากสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์... (๒๕๐๕)

บัตร

ขยาย

สารบาญฑ์.-ผู้ศุกกับตัวเอง ความรักชายเฝือย โภย มนัส
 จรรยาภัก.-ง่าเงื่อน โภย ยศ วัชรเสถียร .ผลูดชายกำนันโต โภย
 วิศิษฐ สุวรรณสุภา.-เหตุเกิดบนสะพานใหม่ โภย วสินฐ เภษภุญชร
 (มีต่อในบัตรที่ ๕)

๘๕๕. ๕๑๓ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์.

๘ รวมเรื่องสั้นจากสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์... (๒๕๐๕)

บัตร

ขยาย

สารบาญฑ์.-ใต้เงืองมหมาดย์ โภย สิกสวัค.-มโนธรรม ตัว
 นรินทร มืด โภย สุรพงษ์ มุนนาก.-ชีวิตเวียง นกขมั้น โภย แสง
 รุ่ง นภาวิไล.-แตรกองทัพ โภย โสมทัศน์ จิตรกร.-ไปถึงนั้นเจนได้
 (มีต่อในบัตรที่ ๖)

๘๘๕. ๘๑๓ สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์.

๘ รวมเรื่องสั้นจากสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์... (๒๕๐๕)

สารบบปกปก.-โดย อาจันต์ บัญจพรรณ.

๑. เรื่องสั้น - รวมเรื่อง. ๒. ชื่อเรื่อง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

V. ๔. สมปัสตร์และหนังสือรายปี (Almanacs, Yearbooks) โดยทั่วไปลงชื่อเรื่องในรายการผูกต่าง ยกเว้นหนังสือรายปีของหน่วยราชการให้ลงชื่อหน่วยราชการในรายการผูกต่าง ๑๒๑

V. ๔. ก. รายละเอียดเพิ่มเติม สมปัสตร์และหนังสือรายปีที่ลงชื่อเรื่องในรายการผูกต่างใช้โครง (Outline) ของบัตรรายการ เช่นเดียวกับบัตรสำหรับวารสารและหนังสือพิมพ์ที่เรียบร้อยแล้ว โดยลงชื่อหนังสือในบรรทัดแรกของบัตรในระยษะที่ ๕ ของเครื่องพิมพ์ดีด ท่อควยรายการพิมพ์ลักษณะดังลงเฉพาะสถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์เท่านั้น ขอความในบรรทัดที่ ๒ เป็นต้นไปให้อย่อนหน้าค่าง (Hanging Indention) คือลงในระยษะที่ ๑๑ ของเครื่องพิมพ์ดีดโดยตลอด ส่วนรายการบรรณลักษณะเฉพาะภาพประกอบ แผนที่ ตาราง ต่อจากนั้นเว้น ๔๒ บรรทัด ลงกำหนดเวลาออกคือรายปี แล้วแจ้งให้ทราบวาทองสมุดมีตั้งแต่ปีใด (โปรดดูโครงของบัตรรายการสำหรับวารสารและหนังสือรายปีที่เรียบร้อยแล้ว หน้า ๒๐๐) ส่วนสมปัสตร์และหนังสือรายปีของหน่วยราชการให้ลงชื่อหน่วยราชการผู้จัดทำในรายการผูกต่างใช้ตามแบบแผนของบัตรรายการธรรมดา (โปรดดูหน้า ๔๖ แต่ปีที่พิมพ์ในรายการพิมพ์ลักษณะลงปีตีทองสมุดเริ่มมีหรือเริ่มได้รับสมปัสตร์และหนังสือรายปีเหล่านั้น แล้วใช้เครื่องหมายขีด (-)

นอกจากนี้พิมพ์สำหรับหนังสือที่ยังได้รับอยู่เป็นประจำ
ถ้าเลิกไปแล้วจึงลงปีสุดท้ายที่ทองสมุทมิและลงเครื่อง
หมายมีลักษณะออกจากเครื่องหมายขีด (-) ส่วน
รายการบรรณลักษณะลงเฉพาะภาพประกอบ แผนที่
และตาราง ๑๒๒

- V. ๔. .๑. ตัวอย่างหนังสือรายปี ลงรายการแต่งตั้งควยข้อ
หนังสือ ทอควยรายการพิมพ์ลักษณะ และใส่ขอ
หน้าค่าค่างในบรรทัดต่อ ๆ ไป

Thailand
Year Book

With a Foreword
by His Excellency the Prime Minister
Walter Perera
Editor - in - Chief

Associate Editors:

Lois V. Hamer
Raul M. de Jesus
Irene R. Anderson
Steve W. Dragoon

1965/65

Copyright Reserved

Published by

Temple Publicity Services

หน้า
ปกใน

๑๒๓

๑๒๒

เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๙ - ๓๑

๑๒๓

Thailand Year Book (Bangkok: Temple Publicit
Services, 1965)

915.93 Thailand Year Book. Bangkok, Temple Publicity Services,

Annual

Library has
1964/65 -

1. THAILAND * DESCRIPTION AND TRAVEL.

v. ๔. ก. ๒. ตัวอย่างหนังสือรายปีของหน่วยราชการซึ่งห้องสมุด
ยังได้รับอยู่เป็นประจำ

สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๔๙๗

A Statistical Review of Thai Agriculture 1954

กองเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตร

Division of Agricultural Economics
Office of the Under-Secretary of State

Ministry of Agriculture

Bangkok, Thailand

หน้า
ปกใน

๑๒๔

๑๒๔

กระทรวงเกษตร สำนักงานปลัดกระทรวง กองเศรษฐกิจการเกษตร
สถิติการเกษตรของประเทศไทยปี พ.ศ. ๒๔๙๗ พระนคร, ๒๔๙๘

๑

๒๓๐.๘๓ เกษตร, กระทรวง. สำนักงานปลัดกระทรวง กองเศรษฐกิจการ

๑ เกษตร.

สถิติการเกษตรของประเทศไทย: A Statistical Review of Thai Agriculture. พระนคร, ๒๔๙๓ -
กระทรวง.

๑. เกษตรกรรม-สถิติ. ๒. ชื่อเรื่อง:

V. ๘. ก. ๓. ตัวอย่างหนังสือรายปีของหน่วยราชการซึ่งห้องสมุด
ไม่ได้รับต่อไปแล้ว

รายงานประจำปี
พ. ศ. ๒๔๙๓ .

กรมทางหลวงแผ่นดิน
กระทรวงคมนาคม

ศูนย์วิทยุโทรทัศการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้า
ปกใน

๑๒๕

๑๒๕ กรมทางหลวง รายงานประจำปี พ.ศ. ๒๔๙๓

๑๑๖

อ

๓๔๔.๐๖ ทางหลวง, กรม.

ท

รายงานประจำปี. พระนคร, ๒๔๙๓ - ๒๔๙๕.

แผนที่.

๑. ทางหลวง. ๒. ชื่อเรื่อง. X ทางหลวงแผ่นดิน, กรม.

v. ๔. ข. ขอเสนอแนะ เนื่องจากบัตรรายการสำหรับหนังสือรายปีมีโครง (Outline) คล้ายกับบัตรรายการสำหรับวารสารและหนังสือพิมพ์เรียบร้อยแล้ว การทำบัตรสำเร็จรูป (Checking Card) ^{๑๒๖} เพื่อแจ้งปีเป็นบัตรปีที่ ๒ ของบัตรรายการสำหรับหนังสือรายปีจะช่วยให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ของสมุดในการค้นหาจากหนังสือประเภทนั้นมากขึ้น เพราะหนังสือรายปีบางชื่อนั้นของสมุดอาจจะมีไม่ครบทุกปี ทั้งประเภทที่ยังรับอยู่เป็นประจำและประเภทที่เลิกไปแล้วก็ได้

๑๒๖

สุทธิลักษณ์ อำนวยวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๒๗ - ๓๑

V.๕.ข.๑. ตัวอย่างบัตรสำเร็จรูป (Checking Card)
ของหนังสือรายปี (เป็นบัตรใบที่ ๒ ของข้อ
๕. ก. ๑)

๒			
๒๕๐๕ ✓			
๒๕๑๐ ✓			
		○	

V.๕.ข.๒. ตัวอย่างบัตรสำเร็จรูป (Checking Card)
ของหนังสือรายปี (เป็นบัตรใบที่ ๒ ของข้อ
๕. ก. ๒)

๒
๒๓๐.๘๓ เกษตร, กระทรวง. สำนักงานปลัดกระทรวง กองเศรษฐกิจการ

๓
เกษตร.
สถิติการ เกษตรของประเทศไทย.

๒๕๐๕ ✓	๒๕๐๖ ✓	๒๕๐๕ ✓	๒๕๑๐
๒๕๕๕ ✓	๒๕๐๓ ✓	๒๕๐๖ ✓	
๒๕๕๕ ✓	๒๕๐๔ ✓	๒๕๐๓	
๒๕๐๐ ✓	○	๒๕๐๔	
๒๕๐๐		๒๕๐๕	

v.๕. ทำเนียบนาม (Directories) เนื่องจากใน "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ไม่กล่าวถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่งสำหรับหนังสือประเภทนี้โดยเฉพาะ แต่กล่าวรวมไว้กับสมผัสสร (Almanacs) และหนังสือรายปี (Yearbooks)^{๑๒๗} ผู้เขียนจึงขอเสนอหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่งสำหรับหนังสือทำเนียบนามตามที่กำหนดไว้ใน " A. L. A. Cataloging Rules for Author and Title Entries " ^{๑๒๘} ดังต่อไปนี้

V.๕. ก. ทำเนียบนามที่ออกมาเป็นประจำโดยมีกำหนดเวลาที่ออกแน่นอน ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อหนังสือในระยะที่ ๕ ของเครื่องพิมพ์ดีด ตลอดจนรายการพิมพ์ลักษณะลงเฉพาะสถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์เท่านั้น ขอความในบรรทัดที่ ๒ เป็นคั่นไปรษียอหน้าคาคาง (Hanging Indention) คือลงในระยะที่ ๑๑ ของเครื่องพิมพ์ดีดโดยตลอดจนรายการพิมพ์ลักษณะลงเฉพาะภาพประกอบแผนที่ ตาราง ตลอดจนแว่น ^{๑๒๙} บรรทัด ลงกำหนดเวลาออกคือรายปี แล้วแจ้งให้ทราบว่าห้องสมุดมีตั้งแต่ปีใดเหมือนวารสารและหนังสือพิมพ์ที่เขียนเล่มแล้วกับสมผัสสรและหนังสือรายปีที่ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อหนังสือ และทำบัตรสำเร็จรูปเป็นบัตรใบที่ ๒ เพื่อแจ้งปีที่ห้องสมุดมีด้วย

^{๑๒๗}

American Library Association, op. cit., p1

^{๑๒๘}

คู่มือพิมพ์บัตรรายการ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้าเดียวกัน

^{๑๒๙}

American Library Association, loc. cit.

ว . ก . ๑ . ตัวอย่างทำเนียบมาติดต่อราชการผู้ตั้งด้วยชื่อ
หนังสือ

The
 Siam Directory
 B.E 2501 -02
 1958 -59

Compiled by Chamni Phimphisan
 & Associates

Office of the Publishers
 62 Silom Road, Sala Dang
 Telephone 32080
 Bangkok, Thailand

หน้า
ปกใน

๑๓๐

1

R
 310
 S

The Siam Directory. Bangkok,
 Annual
 Library has
 1959 -

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๓๐

The Siam Directory (Bangkok: Chamni
 Phimphisan and Associates, 1958 -59)

R 310 S	The Siam Directory.	2
	1958 - 59	
	1960	
	1961	
	1962	
	1963 - 64	

v. ๕. ข. ทำเนียบนามซึ่งไม่มีกำหนดระยะเวลาออกโดยแน่นอน
 ลิงชื่อผู้รวบรวมตามที่ปรากฏอยู่ที่หน้าปกในของหนังสือ
 ในรายการผู้แต่ง เว้นแต่เมื่อไม่มีชื่อผู้รวบรวมปรากฏ
 อยู่ที่หน้าปกในจึงจะลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อเรื่อง ^{๑๓๑}
 ในการทำบัตรรายการสำหรับแบบบรรณกิจโครง
 (Outline) ของบัตรรายการธรรมดา ส่วนแบบที่ ๒
 ให้อยู่หน้าคาง (Hanging Indentation) และ
 ฉากของสมุดมีอยู่หลายเล่มก็ควรทำบัตรสำเร็จรูป
 (Checking Card) เป็นบัตรที่ ๒ เพื่อแจ้ง
 ปีของทำเนียบนามที่มีอยู่ด้วย

V.๕. ข. ๑. ตัวอย่างทำเนียบนามเรียงใบมีกำหนดระยะเวลา
ออกโดยแผนอน

ทำเนียบผู้สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จนถึงปีการศึกษา ๒๕๐๓

รวบรวมโดย
แผนกสถิติและชีวประวัติ
สำนักงานเลขาธิการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กุมภาพันธ์ ๒๕๐๕

หน้า
ปกใน
๑๓๖

๓๑๘ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สำนักงานเลขาธิการ แผนกสถิติและชีว—
๑ ิประวัติ.
ทำเนียบผู้สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนถึงปีการ
ศึกษา ๒๕๐๓. ๒. ๒๕๐๕.
๑. เล่ม (ไม่มีเลขหน้า)
๑. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - ทำเนียบนาม. ๒. ชื่อเรื่อง.

๓๑๖ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกสถิติและชีวประวัติ
ทำเนียบผู้สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจนถึงปี ๒๕๐๓
๒๕๐๕

V. ๕. ค. สมุดรายชื่อผู้เช่าโทรศัพท์ (Telephone Directory)
 ให้องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยจัดทำเป็นประจำ
 ลงรายการผู้เช่าโทรศัพท์ขององค์การนั้น และทำ
 บัตรสำเนา (Checking Card) เป็นบัตรใบ
 ที่ ๒ เพื่อแจ้งให้ทราบถึงสมุดรายชื่อผู้เช่าโทรศัพท์
 ประจำปีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในห้องสมุดด้วย

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

— " —

สมุดรายชื่อผู้เช่าโทรศัพท์
 ในเขตจังหวัด พระนคร และ ชลบุรี
 ฉบับที่ ๔๑
 พุทธศักราช ๒๕๐๕

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

หน้า
ปกใน

๑๓๘

ศูนย์วิทยุโทรคมนาคม
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๓๗

สุทธิลักษณ์ อำนวยวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๕๓

๑๓๘

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย สมุดรายชื่อผู้เช่า
โทรศัพท์ในเขตจังหวัดพระนครและชลบุรี พระนคร ๒๕๐๕

๒๖๑.๓๔๕ โทรศัทพ์แห่งประเทศไทย, องค์การ.

๓ สมุดรายชื่อผู้เช่าโทรศัพท์ในเขตจังหวัดพระนคร และ อัมบุรี.
พระนคร, ๒๕๐๕ -

ปกนอกให้ชื่อว่า " สมุดรายชื่อผู้เช่าโทรศัพท์ พระนคร - อัม -
บุรี "

๑. โทรศัพท์.   ๓. ข้อเรื่อง.

๒๖๑.๓๔๕ โทรศัทพ์แห่งประเทศไทย, องค์การ.

๓ สมุดรายชื่อผู้เช่าโทรศัพท์ในเขตจังหวัดพระนคร และ อัมบุรี.

๒๕๐๕	✓
๒๕๐๖	✓
๒๕๐๗	✓

ศูนย์วิทยุโทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

V.๖. หนังสือชุด (Series) คือหนังสือที่พิมพ์ออกมาเป็นชุด มีจำนวนหลายเล่ม มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่นแบบปกคล้ายหรือเหมือนกัน เนื้อเรื่องไปในทำนองเดียวกัน^{๑๓๕} เช่นหนังสือชุดประเพณีไทย ของ พระยาอนุমানราชชน ที่สำนักพิมพ์สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย จัดพิมพ์ เป็นต้น ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่ง ใน "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" นั้นให้ลงรายการผู้แต่งสำหรับหนังสือชุด (Series) ควบชื่อหนังสือชุด (Series Title) แต่มีข้อยกเว้นดังนี้คือ

๑. ให้ลงรายการผู้แต่งควบชื่อบรรณาธิการหรือผู้จัดพิมพ์สำหรับหนังสือชุดซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายชื่อของบุคคลเหล่านั้น

๒. ให้ลงรายการผู้แต่งควบชื่อของสมาคม สถาบันการศึกษา หรือนิติบุคคลอื่น ๆ ที่จัดทำหนังสือชุด โดยไม่ได้กำหนดชื่อชุดไว้เป็นสำคัญ

V. 6. ก. การลงรายการผู้แต่งของหนังสือชุดสำหรับบัตรรายการ
หนังสือภาษาไทยต่างจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน

"A.L.A. Cataloging Rules for Author and
Title Entries" คือ

๑. ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อผู้แต่งหนังสือเล่มนั้น
๒. ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อเรื่องหรือชื่อสถาบัน—
ซึ่งเป็นผู้จัดทำ ถ้าไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งอยู่ในหนังสือ
๓. ชื่อหนังสือชุดลงไว้ในวงเล็บกลม เมื่อลงรายการ
การบรรณลักษณ์เรียบร้อยแล้ว ห่างจากกัน ๒ ระยะ—
ของเครื่องหมายพิพด

V. 6. ก. 1 ตัวอย่างหนังสือชุดที่ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อ
ของผู้แต่ง

ประเพณีเนื่องในการแต่งงาน และ ประเพณีเนื่องในการปลูกเรือน ของ "เสฐียรโกเศศ" สำนักพิมพ์สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย	หน้าปกใน
--	----------

๑๓๖

๑๓๖ พระยาอนุমানราชชน ประเพณีเนื่องในการแต่งงานและประเพณี
เนื่องในการปลูกเรือน โดย เสฐียรโกเศศ (นามแฝง) พระนคร สำนักพิมพ์
สมาคมสังคมนิยมแห่งประเทศไทย ๒๕๐๗ (หนังสือชุดประเพณีไทย)

๓๕๒
อ

อนุমানราชชน, พระยา.

ประเพณีเนื่องในการแต่งงาน และ ประเพณีเนื่องในการปลูกเรือน
โดย เสรีโยโกเศศ (นามแฝง). พระนคร, สหาคคมสังคมาศตวรรษแห่ง
ประเทศไทย (๒๕๐๗)

๓๐๕ หน้า. ภาพประกอบ. (หนังสือชุดประเพณีไทย)

๓๕๒
อ

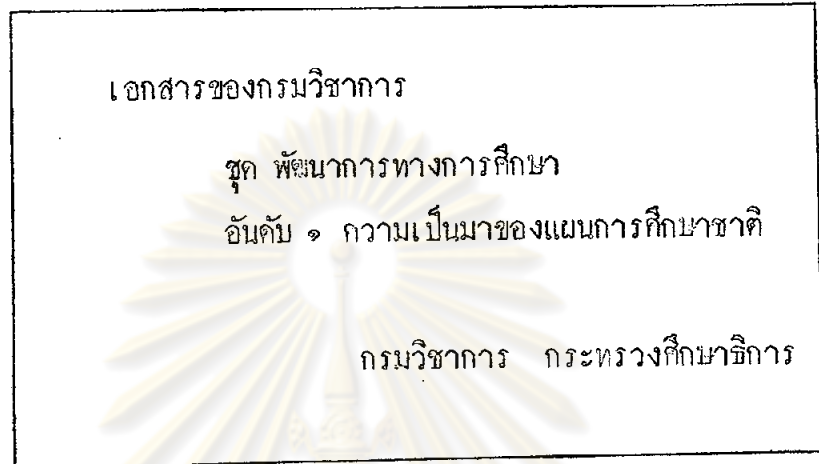
อนุমানราชชน, พระยา.

ประเพณีเนื่องในการแต่งงาน และ ประเพณีเนื่องในการปลูกเรือน
... (๒๕๐๗)

๑. การแต่งงาน. ๒. ไทย - ความเป็นอยู่และประเพณี.
๓. ชื่อเรื่อง. ๔. ชื่อเรื่อง (ประเพณีเนื่องในการปลูกเรือน)
(หนังสือชุด) X เสรีโยโกเศศ.

บัตรขยาย

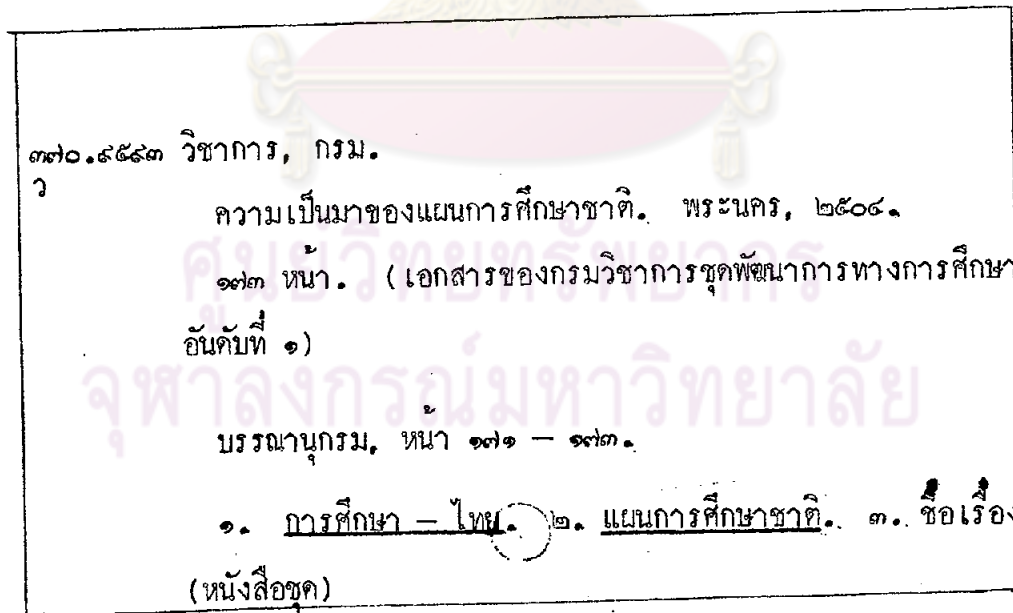
V. 6. .2. ตัวอย่างหนังสือซึ่งลงรายการแต่งตั้งด้วยชื่อ
หน่วยราชการที่จัดทำ

หน้าปก

๑๓๗

๑๓๘

๑๓๗

กรมวิชาการ ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ "เอกสารข
กรมวิชาการชุดพัฒนาการทางการศึกษาอีกระดับที่ ๑" พระนคร ๒๕๐๘

V.6. .3. ตัวอย่างหนังสือขุดซึ่งไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งลง
รายการผู้แต่งด้วยชื่อเรื่อง

เจียเองกวน
 จากฉบับ
 ที่ได้ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์
 โรงพิมพ์ศรีกรุง
 จัดพิมพ์จำหน่าย
 โดย
 สำนักพิมพ์คลังวิทยา

หน้าปกใน

๑๓๘

๘๕๕.๑๓ เจียเองกวนจากฉบับที่ได้ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์. โรง-
 ๑ พิมพ์ศรีกรุง. พระนคร, คลังวิทยา, ๒๕๐๗.
 ๕๒) หน้า. ภาพประกอบ. (พงศาวดารจีนชุดมาตรฐานสำนวน
 เกิม)
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ๑. ชื่อเรื่อง (ชื่อหนังสือขุด)
 ○

๑๓๘ เจียเองกวน จากฉบับที่ได้ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์
 โรงพิมพ์ศรีกรุง "พงศาวดารจีนชุดมาตรฐานสำนวนเกิม" พระนคร
 คลังวิทยา ๒๕๐๗

V.6.๖. ข้อเสนอแนะ จาก "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ—
หนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" กำหนด
หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำบัตรรวมหนังสือชุด (Combined
Series Card) ไว้ว่า

ถ้าต้องการให้หนังสือในชุดรวมอยู่ด้วยกัน ให้ทำ
บัตรรวมหนังสือชุด (Combined Series Card) แสดง
รายการของหนังสือภายในชุดไว้ในบัตรใบเดียวกัน ถ้า
ชื่อหนังสือชุดมีเลขลำดับชุดตั้งแต่เลข ๑ เป็นต้นไป ให้
จัดเรียงลำดับเลข เมื่อลงรายการในบัตร

ตัวอย่างบัตรรวมหนังสือชุด (Combined
Series Card)

หนังสือชุดประเพณีไทยของเสรีวิทยารโศก ประเทศ ประกอบด้วย

- (๑) ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (เกิด - ตาย)
- (๒) ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล
- (๓) ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (ปลูกเรือน - แต่งงาน)
- (๔) ประเพณีเบ็ดเตล็ด

ด้านหลังของ
หน้าปกใน

๑๕๐

๑๕๑ สุทธิลักษณ์ อัมพันธ์วงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๑๑๔ - ๑๕.

๑๕๐ พทยาอนูมานราชชน เรื่องเดียวกัน.

หนังสือชุดประเพณีไทย

- ๓๕๒
อ ๑ อนุমানราชชน, พระยา. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (เกิด-ตาย)
๒๕๐๕.
- ๓๕๒
อ ๒ อนุমানราชชน, พระยา. ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล. ๒๕๐๖.
- ๓๕๒
อ ๓ อนุমানราชชน, พระยา. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (ปลูกเรือน-แต่งงาน)
๒๕๐๗.
- ๓๕๒
อ ๔ อนุমানราชชน, พระยา. ประเพณีเบ็ดเตล็ด. ๒๕๐๘.

VI. จดหมายโต้ตอบและจดหมาย (Correspondence and Letters) แยกเป็นดังนี้ คือ

VI.I. จดหมายโต้ตอบ มีหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการตรงกันทั้งใน "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries"^{๑๕๑} และ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"^{๑๕๒} ว่า จดหมายโต้ตอบระหว่างคน ๒ คนหรือมากกว่านั้น ในลงรายการผู้แต่งควยชื่อผู้เขียนคนแรกที่ปรากฏในหน้าปกในของหนังสือและทำบัตรเพิ่มให้แก่อื่นเขียนคนต่อไป ถ้ามีผู้รวบรวมหรือผู้จัดพิมพ์ทำบัตรเพิ่มให้ควย

^{๑๕๑} American Library Association, op. cit., p. 16

^{๑๕๒} วิทยากร อำนวยวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๓๒

VI.2. จดหมายที่เขียนถึงข้างเคียงโดยไม่มี การโต้ตอบ ในหลักเกณฑ์การกำกับรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ กำหนดไว้ว่า "จดหมายที่เขียนถึงข้างเคียงโดยไม่มี การโต้ตอบ ไม่ต้องกำกับเพิ่มให้ผู้ใดรับจดหมาย"^{๑๔๓}

ส่วน "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" กำหนดหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งไว้ดังนี้ คือ

VI.2.ก. รวมจดหมายที่เขียนถึงข้างเคียงโดยไม่มี การโต้ตอบ ในลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อผู้เขียน กับกำกับเพิ่มใหญ่จัดพิมพ์หรือผู้รวบรวม และถ้าจดหมายเหล่านั้น เขียนถึงผู้รับคนเดียวกันโดยตลอดทั้งเล่ม ก็กำกับเพิ่มใหญ่ให้ผู้ใดรับจดหมายอีก ทั้งนี้ให้รวมจดหมายที่มีผู้เขียน ๒ คน หรือผู้ใดรับจดหมาย ๒ คน ไว้ในหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งซ้อนด้วย^{๑๔๔}

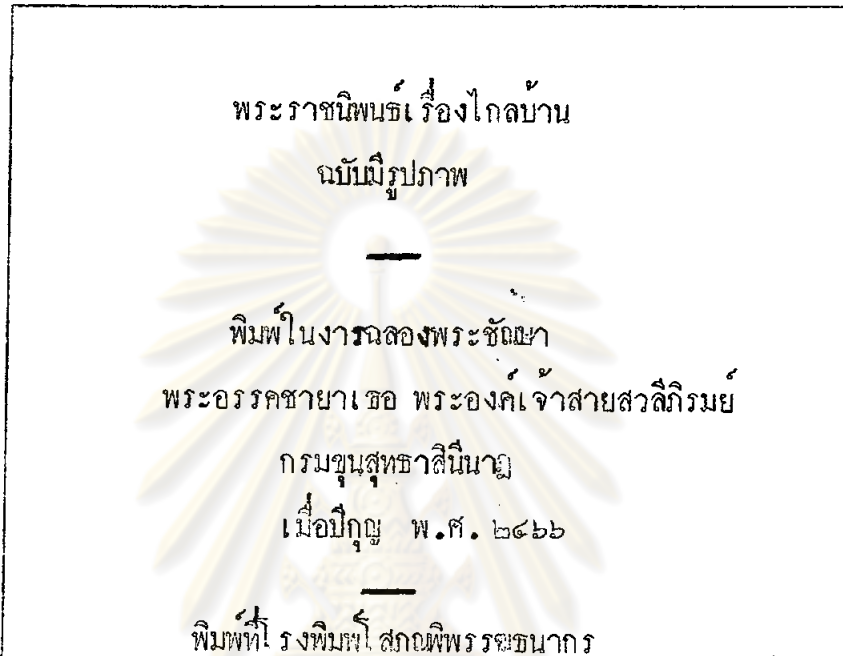
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๑๔๓} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๓

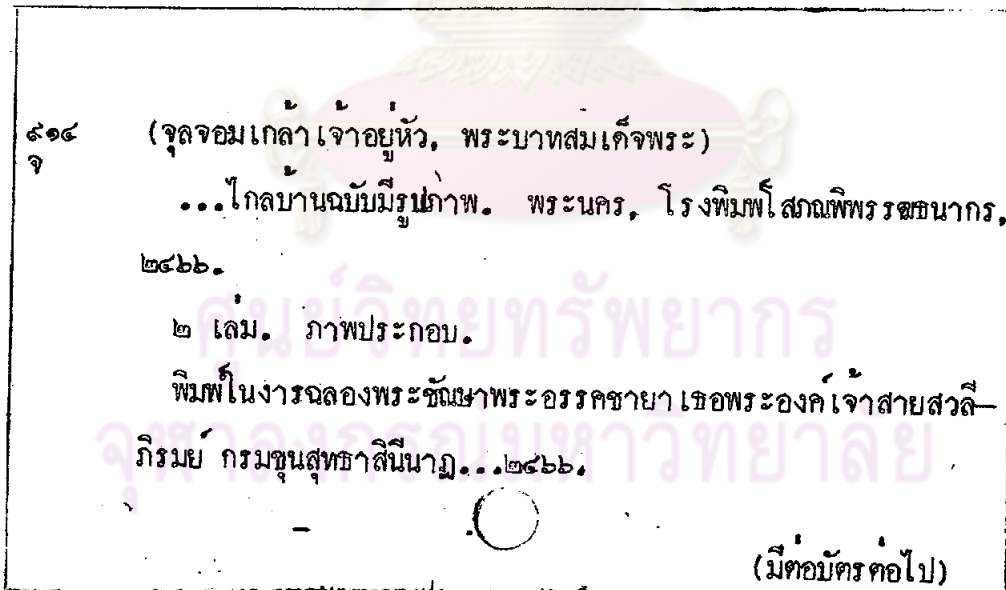
^{๑๔๔} American Library Association, loc. cit.

VI.2.ก.1. ตัวอย่างรวมจดหมายของผู้เขียนคนเดียว

หน้าปกเ

๑๔๕

๑๔๕ (พระบาทสมเด็จพระจุดจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) พระราชนิพนธ์
เรื่องไกลบ้าน ฉบับมีรูปภาพ พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ๒๔๖๖

บัตรที่ ๒

๔๑๔
จ

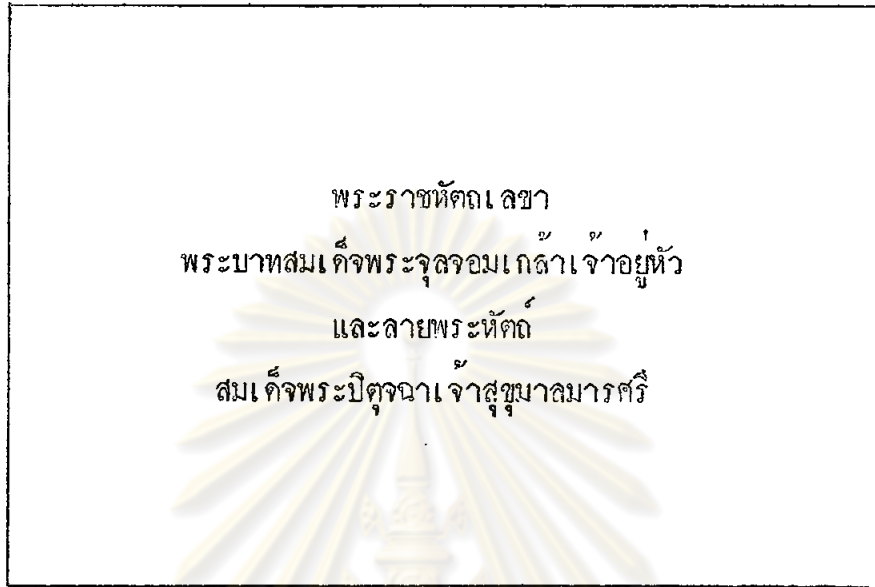
(จุดจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ)

...ไกลบ้านฉบับมีรูปภาพ... ๒๔๖๖.

๑. ยุโรป - ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว. ๒. คำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระบรมราชินีนาถ. ๓. อู่ทองเชคชิตยนาถ, กรมขุน. ๔. ชื่อเรื่อง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

VI.2.ก.2. ตัวอย่างรวมจดหมายของผู้เขียน ๒ คน

หน้าปกใน

๑๘๖

๘๕๕.๘๑๖ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ .
 พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ
 ลายพระหัตถ์สมเด็จพระปิตุจฉาเจ้าสุทธานามารศรี. พระนคร, โรง-
 พิมพ์ไทยเชษม, ๒๔๕๓.
 ๒๘๖ หน้า. ภาพประกอบ.
 ๑. จดหมาย. ๒. สุทธานามารศรี, ~~สมเด็จพระปิตุจฉาเจ้า~~, พระนางเจ้า.
 ๓. นครสวรรค์พรินต์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระ พ.ศ. ๒๔๖๔-
 ๒๔๘๗. ๔. ชื่อเรื่อง.

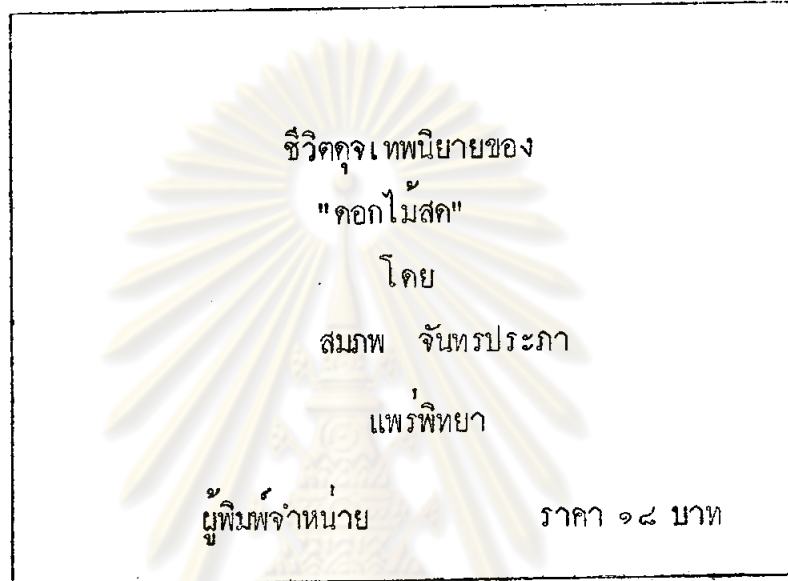
๑๘๖ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระ-
 ปิตุจฉาเจ้าสุทธานามารศรี พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอม-
เกล้าเจ้าอยู่หัวและลายพระหัตถ์สมเด็จพระปิตุจฉาเจ้าสุทธานามารศรี
 พระนคร โรงพิมพ์ไทยเชษม ๒๔๕๓

VI.2.ข. รวมจดหมายของบุคคลคนเดียวโดยไม่มี
 ใต้ออกซึ่งมีชื่อประวัติที่ผู้อื่นเขียนรวมอยู่ด้วย
 นั้น ให้พิจารณาลงรายการผู้แต่งตามความ
 สำคัญของ เนื้อหาในจดหมายหรือเนื้อหาของ
 ชื่อประวัติ แต่มักจะนิยมลงรายการผู้แต่ง
 ด้วยชื่อผู้เขียนชื่อประวัติมากกว่า และถ้าลง
 รายการผู้แต่งด้วยชื่อผู้เขียนจดหมายตามข้อ
 VI.2.ก. ก็ทำบัตรเพิ่มให้แก่อันเขียนชื่อประวัติ
 หรือถ้าลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อผู้เขียนชื่อประวัติ
 ก็ต้องทำบัตร เรื่องให้แก่อันเขียนจดหมายซึ่ง เป็น
 เจ้าของชื่อประวัติด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

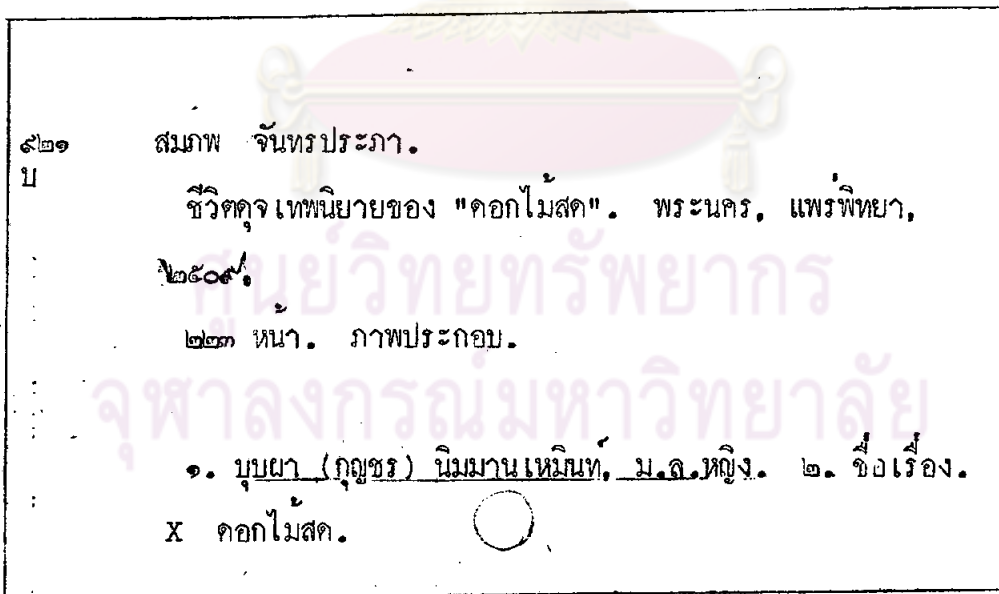

VI.2.ข.1. ตัวอย่างรวมจดหมายของผู้เขียนคนเดียว
แต่มีชื่อประวัติที่ผู้อื่นเขียนรวมอยู่ ซึ่งมัก
จะลงรายการผู้แต่งควยชื่อผู้เขียนชื่อประวัติ

หน้าปกใน

๑๘๘

๑๘๘
 สมภพ จันทรประภา ชีวิตคุณเทพนิยายของ "ดอกไม้สด"

พระนคร แพร่พิทยา ๒๕๐๙

VI.2.ค. รวมจดหมายของผู้เขียนหลายคน(มากกว่า ๒ คนขึ้นไป)ในลงรายการผู้แต่งควยชื่อผู้รวบรวมหรือผู้จัดพิมพ์ และถ้าเป็นรวมจดหมายที่ผู้เขียนหลายคนเขียนถึงผู้รับคนเดียวด้วยกัน ก็ทำบัตรเพิ่มใหญ่ได้รับจดหมายควย ๑๕๕

VI.2.ค.1. ตัวอย่างรวมจดหมายของผู้เขียนหลายคนลงชื่อผู้รวบรวมในรายการผู้แต่ง

<p>จดหมายของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ โดย นายคุณ ประภาวิวัฒน์ B.S., A.M. in Library Science อดีตนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หัวหน้ากองแปล และ การต่างประเทศ ผู้อำนวยการศูนย์บริการเอกสารการวิจัย และ กรรมการบริหารของสโมสรไลออนกรุงเทพฯ แพรรีพิทยา ผู้พิมพ์จำหน่าย เล่มละ ๓๐ บาท ๒๕๐๖</p>	<p>หน้าปกใน ๑๕๐</p>
--	-------------------------

๑๕๕

American Library Association, Ibid.

๑๕๐

คุณ ประภาวิวัฒน์ ผู้รวบรวม จดหมายของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ พระนคร แพรรีพิทยา ๒๕๐๖

๕๐๘.๘๖ คุณ ประภาวิวัฒน์, ผู้รวบรวม.

ณ

จดหมายของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์. พระนคร, แพร่พิทยา,

๒๕๐๖.

๕๓๕ หน้า.

๑. จดหมาย. ๒. ชื่อเรื่อง.

VI.2. ง. ข้อเสนอแนะ ข้อแตกต่างกันระหว่างหลักเกณฑ์การทำ
บัตรรายการทั้งสองฉบับ เกี่ยวกับจดหมายที่เขียนถึงข้าง-
เดียวโดยไม่มีการโต้ตอบก็คือ "A.L.A. Catalog-
ing Rules for Author and Title Entries"
ให้ทำบัตรเพิ่มสำหรับผู้ได้รับจดหมายด้วย ^{๑๕๑} ส่วน
"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับ
สมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ^{๑๕๒} ไม่ได้กำหนดให้ทำ
ซึ่งผู้เขียนเรื่องนี้มีความเห็นว่า สำหรับรวมจดหมาย
บางเรื่องก็มีผู้ได้รับจดหมายเป็นบุคคลสำคัญซึ่งอาจจะ
มีประโยชน์ของสมาคมหาเรื่องราวต่าง ๆ จากชื่อของ
ผู้ได้รับจดหมายบางก็ได้ การทำบัตรเพิ่มใหญ่ได้รับ

^{๑๕๑}

American Library Association, op. cit., Pp. 16-17

^{๑๕๒}

สุทธิลักษณ์ อัมพันธ์ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

จดหมายควยจึง เป็นการช่วยให้ผู้ใช้ของสมุดทราบ
รายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือใดมากขึ้นและสะดวก
ขึ้น ทั้งนี้จึงใครขอเสนอการทาบัตร์เพิ่มใหญ่ใ้
รับจดหมายสำหรับหนังสือรวมจดหมายตามหลักเกณฑ์
ของ A.L.A. Cataloging Rules for
Author and title Entries ตามที่ได้ออก
มาแล้วในข้อ VI.2. ก. ถึง VI.2. ค. โดย
ตลอด

VI.2.ง.1 ตัวอย่างรวมจดหมายที่ผู้ได้รับจดหมายเป็น
บุคคลสำคัญ

พระราชหัตถ์ เลขาส่วนพระองค์	
สมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาจุฬาลงกรณ์	
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	
ทรงมีพระราชทานแก่	
สมเด็จพระศรีพัชรินทรา บรมราชินีนาถ	
พระบรมราชชนนี	
ในเวลาทรงสำเร็จราชการแผ่นดินต่างพระองค์	หน้าปกใน
พ.ศ. ๒๔๕๐	
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์ขึ้นพระราชทาน	
เป็นที่ระลึกในงานพระบรมศพ	
ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๓	๑๕๓

๑๕๓

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชหัตถ์ เลขาส่วนพระองค์สมเด็จพระ
รามาธิบดีศรีสินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชทานแก่สมเด็จพระ
ศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ในเวลาทรงสำเร็จราชการแผ่นดินต่างพระองค์ ฯ ม.ป.ป. ๒๔๕๓

๘๘๕.๘๑๖ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ.
 จุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชทานแด่สมเด็จพระ
 ศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีในเวลาที่ทรงสำเร็จ
 ราชการแผ่นดินต่างประเทศ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินประพาศยุโรป
 พ.ศ. ๒๔๔๐. ม.ป.ท., ๒๔๒๓.
 ๓๘๒ หน้า. ภาพประกอบ.

(มีต่อในบัตรที่ ๒)

บัตรที่ ๒

๘๘๕.๘๑๖ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ.
 พระราชทานเลขานุการพระองค์... ๒๔๒๓.
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์ขึ้นพระราชทานเป็นที่ระลึกในงาน
 พระบรมศพ พ.ศ. ๒๔๒๓.
 ๑. จกหมาย. ๒. ยุโรป - ภูมิประเทศและถาวรทองเที่ยว.
 ๓. ศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ, สมเด็จพระ. ๔. ชื่อเรื่อง.

VII. ศิลจารึก (Inscriptions) มีหลักเกณฑ์การลงรายการ
ผู้แต่งใน "A.L.A. Cataloging Rules for Author
and Title Entries"

ศิลจารึกที่ไม่ทราบชื่อผู้จารึก ให้ลงรายการผู้แต่ง
ด้วยชื่อผู้จัดพิมพ์ เว้นแต่จะเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายด้วยชื่อ
ของศิลจารึกนั้น จึงจะชื่อศิลจารึกเป็นชื่อแบบฉบับเพื่อ
ลงรายการผู้แต่ง

ส่วนประชุมศิลจารึก (Collection of Inscrip-
tions) ก็ให้ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อผู้จัดพิมพ์หรือผู้รวบรวม
แต่ถ้าไม่ปรากฏชื่อผู้จัดพิมพ์ ผู้รวบรวมอย่างชัดเจน หรือ
ประชุมศิลจารึกนั้นเป็นที่รู้จักกันมากกว่าด้วยชื่อเรื่องหรือชื่อ
เฉพาะของประชุมศิลจารึกนั้น จึงจะใช้ลงรายการผู้แต่ง
ด้วยชื่อเรื่องหรือชื่อเฉพาะของศิลจารึก แล้วทำบัตรเพิ่ม
ให้ผู้จัดพิมพ์ ผู้รวบรวม หรือถ้าประชุมศิลจารึกเป็นสมบัติ
ของบุคคลหรือของสถาบันก็จะใช้ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อเจ้าของก็ได้

สำหรับ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษา
ไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ไม่มีหัวข้อที่เกี่ยวกับ
หนังสือประเภทนี้ แต่มีอยู่ในหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ
สำหรับหนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ครั้งแรกในหัวข้อที่เกี่ยวกับ
หนังสือวรรณกรรมคลาสสิกโดยกำหนดให้ใช้ชื่อเรื่องแบบ-

ฉบับลงรายการผู้แต่งว่า "ศิลาจารึก"^{๑๕๕}

VII. ก. ข้อเสนอแนะ เนื่องจากหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งเกี่ยวกับศิลาจารึกภาษาไทยได้มีอยู่แล้ว และเป็นหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับ "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" ซึ่งจะรวมบัตรผู้แต่งสำหรับหนังสือประเภทนี้ไว้ด้วยกันทั้งหมดด้วย จึงขอเสนอให้ใช้หลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งสำหรับศิลาจารึกและประชุม-ศิลาจารึกตามหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทยฉบับพิมพ์ครั้งแรก โดยใช้ชื่อเรื่องแบบฉบับลงรายการผู้แต่งว่า "ศิลาจารึก" แล้วทำบัตรเพิ่มให้ผู้จัดพิมพ์หรือผู้รวบรวมที่มีชื่อปรากฏอยู่ในหนังสือด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

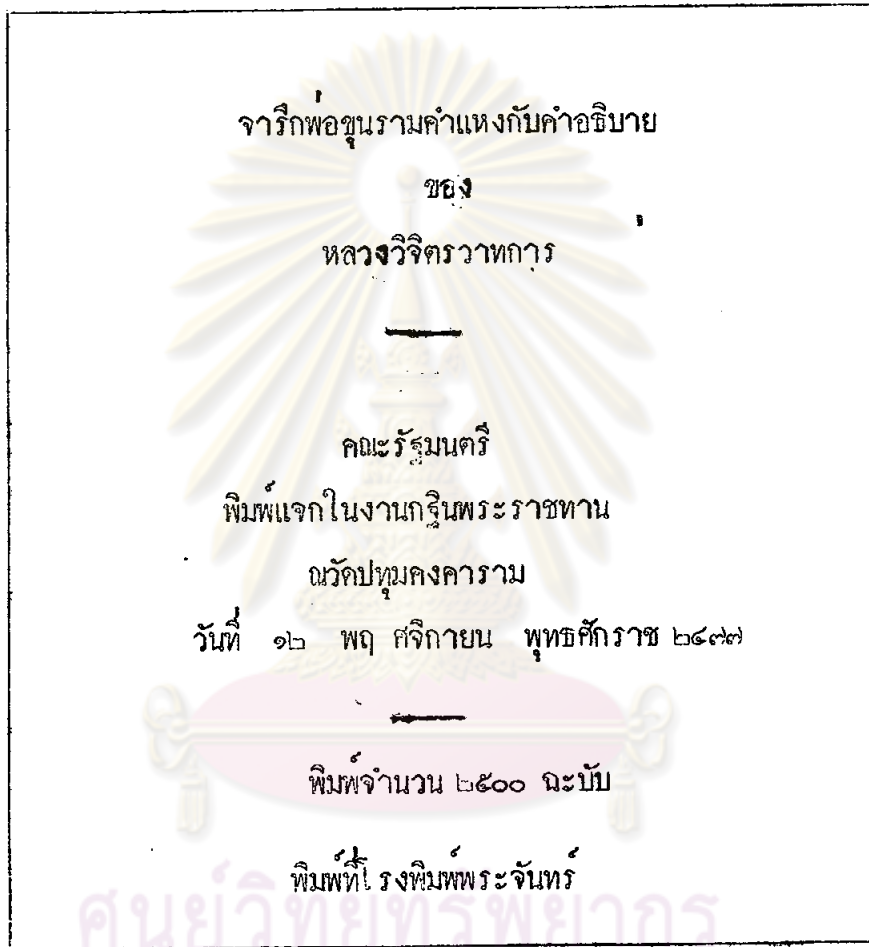
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๑๕๕} สัทธาธิคุณ อัมพวันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ

สำหรับหนังสือภาษาไทย Cataloging Rules for Thai Books

พระนคร สมาคมหอสมุดแห่งประเทศไทย ๒๕๐๑ หน้า ๘ - ๑๓

VII.ก.1. ตัวอย่างศิลาจารึก

หน้าปกใน

๑๕๖

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๕๖ พระเจารามคำแหง จารึกพ่อขุนรามคำแหง กับคำอธิบาย
ของหลวงวิจิตรวาทการ พระนคร โรงพิมพ์พระจันทร์ ๒๔๗๗.

๔๔๕.๕๑๑ ศิลปจารึก.

ศ

จารึกพ่อขุนรามคำแหงกับคำอธิบายของหลวงวิจิตรวาทการ.
พระนคร, โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๗๗.

๒๐ หน้า.

คณะรัฐมนตรีพิมพ์แจกในงานกฐินพระราชทานณวัดปทุมคงคาราม
๑๒ พ.ย. ๒๕.

๑. จารึก. ๒. วิจิตรวาทการ, หลวง. ๓. ชื่อเรื่อง.

VII.ก.2. ตัวอย่างประชุมศิลปจารึก

แผนกตรวจรักษาของโบราณ
ประชุมจารึกสยาม ภาคที่ ๑

จารึกกรุงสุโขทัย

ศาสตราจารย์ ยอช เซเกส์ ชำระและแปล

พิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศส

มหาเสวกโทพระยาราช นกุล (อวบ เปาโรหิตย์)

อุปราชมณฑลภาคอีสาน

พิมพ์ในงานทำบุญฉลองอายุครบ ๔ รอบ

เมื่อปีชวด พ.ศ. ๒๔๖๓

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

หน้าปกใน

๑๕๓

^{๑๕๓}
ประชุมจารึกสยามภาคที่ ๑ จารึกสุโขทัย ศาสตราจารย์ยอช
เซเกส์ ชำระและแปล พิมพ์ทั้งภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศส พระนคร โรงพิมพ์
โสภณพิพรรฒธนากร ๒๔๖๓ (พระยาราชนกุลพิมพ์ในงานทำบุญฉลองอายุครบ ๔
รอบ พ.ศ. ๒๔๖๓)

บัตรที่ ๑

๔๔๕.๕๑๑ ศิลปจารึก.

ศ

ประชุมจารึกสยามภาคที่ ๑ จารึกสุโขทัย ศาสตราจารย์ ยชช
 เซเกสส์ ชำระแลแปล พิมพ์ทั้งภาษาไทยแลภาษาอังกฤษ. พระนคร,
 แผนกตรวจรักษาของโบราณ (หอพระสมุดวชิรญาณ) ๒๔๒๗.
 ๑๒๘, ๓๓๗ หน้า. ภาพประกอบ.

พระยาราชนกุล (อวบ เป้าโรหิตย์)...พิมพ์ในงานทำบุญฉลองอายุ
 ครบ ๔ รอบ พ.ศ. ๒๔๒๗ (มีต่อบัตรที่ ๒)

บัตรที่ ๒

๔๔๕.๕๑๑ ศิลปจารึก.

จ

ประชุมจารึกสยามภาคที่ ๑... ๒๔๒๗.

๑. จารึก.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

VIII. สมุดข่อย หนังสือโบราณ แผนที่ Atlas โน้ตดนตรี และเพลง ไซ หลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งตาม หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ และตัวอย่างบัตร ดังต่อไปนี้

VIII.1. สมุดข่อย หนังสือโบราณ ใหลงชื่อผู้แต่ง (ถ้ามี) ถ้าไม่ปรากฏชื่อผู้แต่งใหลงชื่อเรื่อง ในรายการผู้แต่งหรือถ้าไม่ปรากฏชื่อเรื่อง ก็ให้กำหนดชื่อเรื่องจากเนื้อเรื่องส่วนใหญ่ โดยไซชื่อที่แพร่หลายเป็นที่รู้จักทั่วไปใส่ไว้ในวงเล็บเหลี่ยม และทำรายการหมายเหตุ (Notes) แจงว่าเป็นสมุดคำ สมุดขาว สำหรับสมุดข่อย ส่วนหนังสือโบราณให้แจจว่าเป็นอักษรบาลี ขอม หรือไทย และทำบัตรเพิ่มใให้ผู้ค้หรือจารอักษรที่มีชื่อแจจไว้ในสมุดข่อยกับหนังสือโบราณควย

VIII.2. แผนที่ และ Atlas ลงรายการผู้แต่ง ควยชื่อบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการ ทำแผนที่นั้นและทำบัตรเพิ่มใให้ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีชื่อปรากฏอยู่ควย

VIII.3. โน้ตดนตรีและโน้ตเพลง สำหรับโน้ตดนตรี เพลงเดี่ยวหรือหลายเพลงแต่งโดยคนๆเดี่ยว ใหลงชื่อผู้แต่ง และทำบัตรเพิ่มชื่อผู้อื่นที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง ถ้ามีเนื่อรองควยให้ทำบัตร

เพิ่มให้แกผู้แต่งเนื้อร้อง หรือผู้แต่งเนื้อร้อง
มีหลายคนก็ทำบัตรเพิ่มให้ตามความเหมาะสม
หนังสือรวมโน้ตดนตรีหรือรวมบทเพลงหลาย
เพลงโดยผู้แต่งหลายคนให้ลงชื่อผู้ร่วมพิมพ์ใน
รายการผู้แต่ง
โน้ตเพลงพื้นเมืองให้ลงชื่อผู้แต่ง เว้นแต่เป็น
เพลงเก่าไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง จึงจะใส่อีกเพลง.
๑๕๘
ลงรายการผู้แต่งแทน

IX. บทความทางวิทยุกระจายเสียง (Radio Scripts) ให้
ลงชื่อผู้แต่ง ถ้าบทความนั้นมีชื่อรายการเป็นพิเศษ หรือ
เป็นรายการสำหรับสถานีวิทยุแห่งเดียว ให้ทำบัตรเพิ่มชื่อ
รายการและใส่ว่า "รายการวิทยุ" บอกไว้ข้างท้าย
และทำบัตรเพิ่มชื่อสถานีวิทยุไว้ด้วย ๑๕๘

IX.1. ใน "A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title Entries" มีหลักเกณฑ์
เพิ่มเติมต่อไปอีกดังนี้

IX.1.ก. รายละเอียดเพิ่มเติม ถ้าเป็นบทความทางวิทยุกระจายเสียงที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ให้ลงรายการนี้ด้วยชื่อ

๑๕๘ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๓๓ - ๓๖

๑๕๘ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๖ - ๓๗

ของรายการ ชื่อบริษัท หรือชื่อ
 สถานีวิทยุกระจายเสียงตามที่แจ้ง
 ไว้อย่างใดอย่างหนึ่งในหนังสือ
 มิฉะนั้นก็ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อ
 เรื่อง ส่วนรวมบทความทางวิทยุ
 กระจายเสียงของผู้แต่งหลายคน
 หรือรวมบทความทางวิทยุกระจาย-
 เสียงหลายเรื่องที่ไม่ทราบชื่อผู้แต่ง
 ให้ลงรายการด้วยชื่อผู้จัดพิมพ์หรือ
 ชื่อเรื่อง แต่ถาบทความทั้งหมดนั้น
 เขียนสำหรับรายการใดโดยเฉพาะ
 หรือออกอากาศเฉพาะบริษัทหรือ
 สถานีวิทยุกระจายเสียงใดแห่งเดียว
 ก็มักจะนิยมใช้ชื่อรายการวิทยุซึ่งเป็น
 ที่รู้จักกันแพร่หลายลงรายการผู้แต่ง
 แล้วทำบัตรเพิ่มให้แก่ชื่อบริษัทหรือ
 สถานีวิทยุกระจายเสียงด้วย

IX.ก.1. ตัวอย่างบทความทางวิทยุกระจายเสียง ทำบัตร
เพิ่มชื่อรายการและสถานีวิทยุ

รายการแกล่ลุ่ม
โดย
ภิกขุธัมมานันทะ
ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงยานเกราะ
บางกระบือ พระนคร
จัดพิมพ์โดย
พุทธมนต์ ฌสามพราน
สถานีวิทยุกระจายเสียงยานเกราะ
พ.ศ. ๒๕๐๖

หน้าปกใน ✓

๑๖๑

๒๔๔.๓ ธิ
ธัมมานันทะ, ภิกขุ.
รายการแกล่ลุ่ม ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงยานเกราะ...
จัดพิมพ์โดย พุทธมนต์ ฌสามพราน (นามแฝง). พระนคร, สถานี-
วิทยุกระจายเสียงยานเกราะ, ๒๕๐๖.
๒๓๙ หน้า.
๑. คำถามและคำตอบ-พุทธศาสนา. ๒. แกล่ลุ่ม (รายการวิทยุ).
๓. วิทยุกระจายเสียงยาน-เกราะ, สถานี. ๔. พุทธมนต์ ฌสาม-
พราน(นามแฝง) ผู้จัดพิมพ์. ๕. ชื่อเรื่อง. ๖. ภิกขุธัมมานันทะ.

๑๖๑ ภิกขุธัมมานันทะ รายการแกล่ลุ่ม ออกอากาศทางสถานีวิทยุ
กระจายเสียงยานเกราะ จัดพิมพ์โดย พุทธมนต์ ฌสามพราน (นามแฝง)
พระนคร สถานีวิทยุกระจายเสียงยานเกราะ ๒๕๐๖

IX.1.ข. ขอเสนอแนะ เนื่องจากทั้ง "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" และ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" กำหนดหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งไว้เฉพาะบทความทางวิทยุกระจายเสียง แต่หนังสือภาษาไทยมีบทความที่เป็นรายการโทรทัศน์ด้วย ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอให้ใช้หลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งเป็นแบบเดียวกัน ทั้งบทความทางวิทยุกระจายเสียง และบทความทางโทรทัศน์

IX.1.ข.1. ตัวอย่างรวมบทความทางโทรทัศน์
ลงรายการผู้แต่งกวีชื่อผู้จัดพิมพ์

พุทธประทีป		หน้าปกใน
รายการจาก ททบ. ๗		
ชุดที่ ๒		
สภาพระธรรมดึก จัดพิมพ์		
พิมพ์ที่ โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม	พระนคร	๑๖๒
	๒๕๐๖	

๑๖๒ สภาพระธรรมดึก ผู้จัดพิมพ์ พุทธประทีป รายการจาก
ททบ. ๗ พระนคร โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ๒๕๐๖.

๒๔๔.๓ สถาพระธรรมถึก, ผู้จัดพิมพ์.

ส พุทธประทีป รายการจาก ททบ. ๗. พระนคร, ๒๕๐๖.
๒ เล่ม.

๑. พุทธศาสนา - คำถามและคำตอบ. ๒. พุทธประทีป (รายการ
ททบ. ๗) ๓. โทรทัศน์กองทัพบกของ ๗, สถานี. ๔. ชื่อเรื่อง.
๕. ททบ. ๗ ๐

X. บทภาพยนตร์ (Scenarios) ^{ให้ลง}
รายการผู้แต่งควยชื่อของภาพยนตร์และใช้
คำว่า " ภาพยนตร์ " ^{ใส่วงเล็บบอกไว้}
ข้างท้าย และทำบัตรเพิ่มใหญ่แปล หรือ
ผู้จัดพิมพ์ควย ^{ทั้งตัวอย่าง ๑๖๓}

๑๖๓

American Library Association, op. cit.,

p.38.

บันทึกหลังฉาก

และ

คำแปลบทพากย์ภาพยนตร์

เรื่อง

แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม

— " —

โดย

นายสวัสดิ์ นิติพน

ที่ปรึกษาฝ่ายทะเบียนในการสร้าง

ภาพยนตร์เรื่องนี้

หน้าปกใน

๑๖๔

๔๑๒.๕ แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม (ภาพยนตร์).

อ

บันทึกหลังฉากและคำแปลบทพากย์ภาพยนตร์เรื่องแอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม โดย สวัสดิ์ นิติพน. พระนคร, (โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๘๕)

๒๑๗ หน้า. ภาพประกอบ.

๑. สวัสดิ์ นิติพน, ผู้แปล. ๒. ชื่อเรื่อง.

๑๖๔

แอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม (ภาพยนตร์)

บันทึกหลังฉากและ

คำแปลบทพากย์ภาพยนตร์เรื่องแอนนากับพระเจ้ากรุงสยาม โดย สวัสดิ์

นิติพน พระนคร โรงพิมพ์พระจันทร์ ๒๔๘๕

XI. วิทยานิพนธ์ (Theses and Dissertations) ลงรายการผู้แต่งตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ว่า

ให้ลงชื่อผู้แต่ง และให้ลงข้อความไว้ในโน้ต
แจ้งว่าเป็นวิทยานิพนธ์ ชื่อปริญญาใดไว้ใน
วงเล็บ และชื่อสถาบันการศึกษาที่กำหนดให้
ทำวิทยานิพนธ์นั้นด้วย ๑๖๕

XII. หนังสือเกี่ยวกับศิลปะ (Works of Art) เช่น หนังสือรวมภาพวาด ภาพแกะสลัก ภาพเขียน ภาพรูปปั้น ภาพถ่าย หรือรวมงานศิลปะอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลงานของบุคคลคนเดียวที่จัดพิมพ์โดยไม่มีเนื้อเรื่อง มีเฉพาะคำนำ บัญชีรูปภาพ หรือคำอธิบายย่อ ๆ ที่มีสาระสำคัญน้อยกว่ารูปภาพด้วยเจ้าของผลงานเหล่านั้น แล้วทำบัตรเพิ่มให้
ผู้จัดพิมพ์หรือผู้รวบรวมด้วย ไม่ว่าจะเป็นตัวบุคคลหรือนิติบุคคลก็ตาม ดังตัวอย่าง ๑๖๖

๑๖๕
สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๓๗

๑๖๖
American Library Association, op. cit., p. 40

หน้าปกใน

เพื่อ หริพิทักษ์

จัดแสดงจิตรกรรมและภาพเส้น

ในงานแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๐๒

ณ หอศิลป์ กรมศิลปากร พระนคร

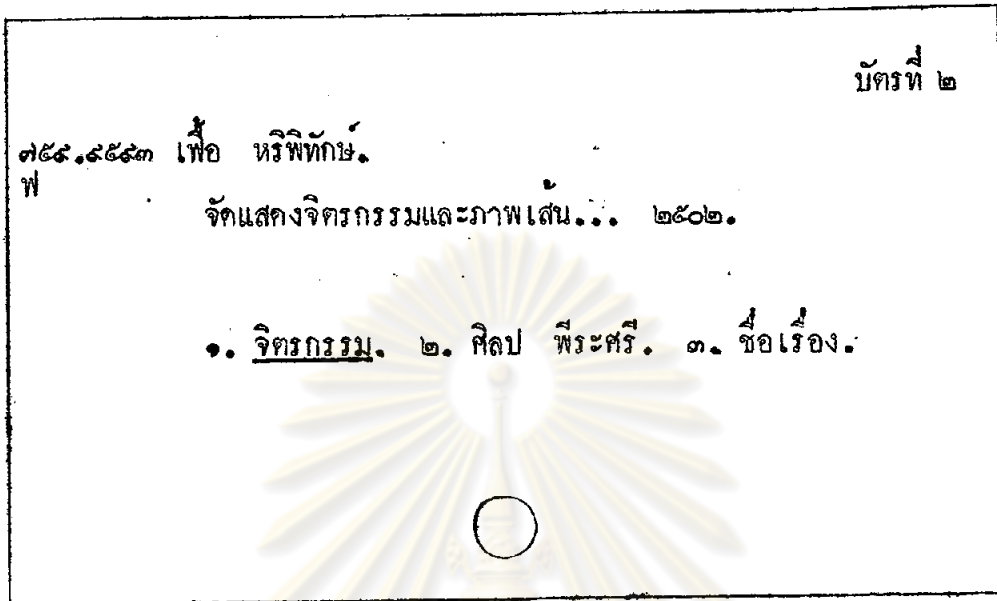
๑๒๓

บัตรที่ ๑

๑๕๕.๕๕๕๓ เพื่อ หริพิทักษ์.
พจัดแสดงจิตรกรรมและภาพเส้นในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่
ที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๐๒ ณ หอศิลป์ กรมศิลปากร... พระนคร (คิวพร)
๒๕๐๒.

๑ เล่ม (ไม่มีเลขหน้า) ภาพประกอบ.

บทวิจารณ์ โดย ศิลป พีระศรี แปลโดย เขียน ยัมศิริ.
(มีต่อบัตรที่ ๒)๑๒๓ *
เพื่อ หริพิทักษ์ จัดแสดงจิตรกรรมและภาพเส้นในงานแสดง
ศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๐๒ พระนคร คิวพร ๒๕๐๒.

บัตรขยาย

XIII. หนังสือที่มีเนื้อหาต่อเนื่องกับเรื่องที่เคยตีพิมพ์มาแล้ว
(Works Related to Previous Publications)^{๑๖๘}
แบ่งออกได้ดังนี้

XIII.1. ประเภทซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งไว้ใน "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" อย่างละเอียดครบถ้วนเหมาะสมกับหนังสือภาษาไทยแล้ว คือ

XIII.1.ก. หนังสือที่มีผู้ปรับปรุงแก้ไขใหม่
เกลาสำนวนใหม่ ชำระสอ
บทใหม่ (Revisions) ให้
ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อผู้แต่ง—

^{๑๖๘} American Library Association, *op. cit.*, p. 43.

เดิม และทำบัตรเพิ่มให้แก่ผู้
ทำการปรับปรุงแก้ไขใหม่ แต่
ยกเว้นหนังสือประเภทวรรณ-
กรรมคลาสสิกที่ต้องใช้ชื่อเรื่อง
แบบฉบับลงรายการผู้แต่ง

XIII.1.ข. หนังสือแปลจากภาษาต่างประเทศ

(Translations) ลง
รายการผู้แต่งด้วยชื่อผู้แต่ง เดิม
แล้วลงชื่อเรื่องในภาษาเดิมกับ
ชื่อผู้แปลไว้หลังชื่อเรื่องภาษา
ไทย และทำบัตรเพิ่มชื่อผู้แปล
ไว้ด้วย ถ้าผู้แปลใช้นามแฝง
ให้ลงชื่อเรื่องภาษาเดิมกับนาม-
แฝงของผู้แปลต่อจากชื่อเรื่อง
ภาษาไทย ส่วนบัตรเพิ่มชื่อผู้
แปลใช้นามจริง แล้วทำบัตร
โยงจากนามแฝงไปยังนามจริง
สำหรับหนังสือแปลจากภาษา-
ต่างประเทศที่ไม่แจ้งชื่อผู้แต่ง
เดิมไว้ด้วย และไม่สามารถ
จะค้นหาจากหลักฐานใด ๆ ได้
ให้ลงชื่อผู้แปลแทนในรายการผู้
แต่ง หนังสือแปลจากภาษา-
ต่างประเทศที่ไม่แจ้งว่าแปล
มาจากเรื่องใด ถ้ามีทาง-
ทราบหรือค้นหาได้ ให้ลงชื่อ

เรื่องเดิมไว้ในวงเล็บ เว้น
แต่ไม่สามารถหาได้จึงจะลง
รายการผู้แต่งตามผู้แปลแจ้ง
ไว้ในหนังสือ^{๑๖๘}

XIII.2. ประเภทที่ผู้เขียนเรื่องนี้ขอเสนอรายละเอียดเพิ่มเติม และ
ข้อเสนอแนะ ดังนี้

XIII.2.ก. วรรณกรรมร้อยกรองของไทยที่มีผู้นำมา
เรียบเรียงใหม่ให้เป็นร้อยแก้วหรือวรรณ-
กรรมซึ่งนำมาเรียบเรียงใหม่เพื่อให้อ่าน
ง่ายหรือเพื่อเยาวชน (Adaptations)
ให้ลงชื่อผู้เรียบเรียงใหม่ในรายการผู้แต่ง
และทำบัตร เพิ่มให้แก่ผู้แต่ง เดิมและชื่อเรื่อง
เดิม ยกเว้นเฉพาะวรรณกรรมคลาสสิก
ที่ใช้ชื่อเรื่องแบบฉบับลงรายการผู้แต่ง^{๑๗๐}

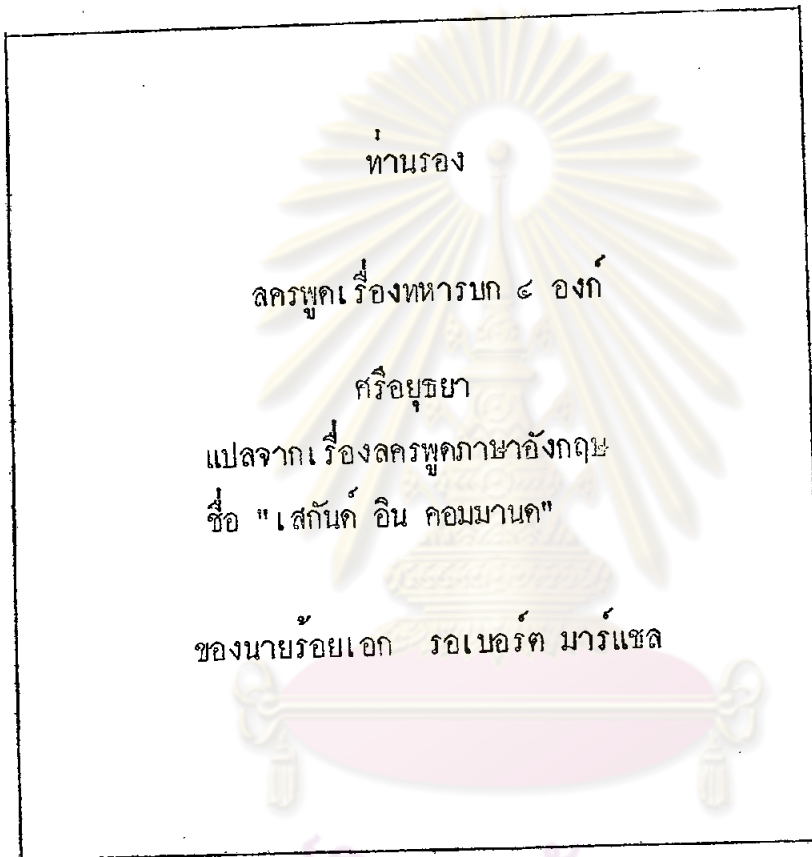
XIII.2.ก.1. รายละเอียดเพิ่มเติม

หนังสือภาษาไทยมีบาง
เรื่องที่แปลงมาจากหนังสือ
ภาษาต่างประเทศโดยอาศัย
เค้าโครงของเรื่อง เดิม
แต่เปลี่ยนชื่อตัวละครและ
สถานที่เป็นไทย ก็ให้หลัก
เกณฑ์การลงรายการผู้แต่ง

^{๑๖๘} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๓๘ - ๓๙

^{๑๗๐} เรื่องเดียวกัน หน้า ๕๐ .

ขอนี้ควยแล้ว ทำรายการ
หมายเหตุแจ้งที่มาของเรื่อง ๑๓๑
ดังตัวอย่าง

หน้าปกใน

๑๓๒

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๓๑ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๑๕

๑๓๒ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ท่านรอง ลครพุด

ทหารบก ๔ องค์ โดย ศรีอยุธยา (นามแฝง) พระนคร ม.ป.ท.,

ม.ป.ป.

บัตรที่ ๑

๘๘๕.๘๑๒ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ.

ม

ทานรอง ลครพุดเรื่องทหารบก ๘ องค์ โดย ศรีอยุธยา (นามแฝง)

ม.ป.ท. ม.ป.ป.

๒๕๐ หน้า.

แปลงจากเรื่องลครพุดภาษาอังกฤษชื่อ เสกสรรค์ อิน คอมมานด์ ของ
...รอมเบอร์ต มาร์แซล.

(มีต่อบัตรที่ ๒)

บัตรที่ ๒

๘๘๕.๘๑๒ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ.

ม

ทานรอง... ม.ป.ป.

๑. มาร์แซล, รอมเบอร์ต. ๒. เสกสรรค์ อิน คอมมานด์.
๓. ชื่อเรื่อง. X ศรีอยุธยา.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

XIII.2. .2. ขอเสนอแนะ เนื่องจากหลักเกณฑ์การลงรายการ
 ผู้แต่งสำหรับหนังสือภาษาไทยข้อนี้ตรงกับหัวข้อใน
 "A.L.A. Cataloging Rules for Author
 and Title Entries" เกี่ยวกับย่อเรื่อง
 เรื่องคัดแปลง และเรื่องรวมข้อความที่คัดมา
 เป็นตอน ๆ (Abridgments, Adaptations,
 Excerpts) ^{๑๓๗} แต่ขาดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องที่
 คัดข้อความมาเป็นตอน ๆ (Excerpts) ไป
 ผู้เขียนจึงขอเสนอการลงรายการผู้แต่งเกี่ยวกับ
 หนังสือประเภทนี้ตามที่กำหนดไว้ใน "A.L.A.
 Cataloging Rules for Author and
 Title Entries" ซึ่งต่างกับการลงรายการผู้
 แต่งสำหรับวรรณกรรมร้อยกรองของไทยที่มีผู้นำ
 มาเรียบเรียงใหม่ให้เป็นร้อยแก้วหรือวรรณกรรม
 ที่นำมาเรียบเรียงใหม่เพื่อให้อ่านง่าย (Abridg-
 ments, Adaptations) ไว้ดังนี้

หนังสือรวมข้อความที่คัดมาเป็นตอน ๆ
 จากเรื่องต่าง ๆ (Excerpts, Selec-
 tions) ของผู้แต่งคนเดียว ให้ลงราย
 การผู้แต่งด้วยชื่อผู้แต่งเดิม และทำบัตรเพิ่มให้
 ที่แจ้งชื่อไว้ในหนังสือด้วย ^{๑๓๘}

^{๑๓๗} American Library Association, op. cit., p. 44.

^{๑๓๘} Ibid., p. 45

ตั้งตัวอย่าง

ประชุมสภาอิศสุนทรภู์
 คัดจากเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสุนทรภู์แต่ง

—

แจกในงานกรฐินพระราชทาน
 มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาพลเทพ
 เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ
 ณ วัดสุทธาวาราม
 จังหวัดราชบุรี
 พระพุทธเจ้าโกธาธิ ๒๔๗๑

—

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

หน้าปกใน

๑๗๕

๓๕๘.๘ สุนทรภู์.
 ส
 ประชุมสภาอิศสุนทรภู์คัดจากเรื่องต่าง ๆ ซึ่งสุนทรภู์แต่ง. พระนคร,
 โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๗๑.
 ๕๕ หน้า.

แจกในการกรฐินพระราชทานมหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาพลเทพ...
 ๒๔๗๑.

๑. สภาอิศและคำพังเพย. ๒. ชื่อเรื่อง.

๑๗๕ สุนทรภู์ ประชุมสภาอิศสุนทรภู์ คัดจากเรื่องต่าง ๆ ซึ่ง
สุนทรภู์แต่ง พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ๒๔๗๑

ข. "หนังสือที่แต่งสืบเนื่องกัน(Sequel) แต่ละเล่มมีชื่อเรื่องแตกต่างกัน ให้ลงรายการแต่ละเล่มแยกกัน และแจ้งความเกี่ยวข้องกันไว้ในโน้ต"^{๑๓๖}

XIII.2.ข.1. รายละเอียดเพิ่มเติม นวนิยายไทยที่แต่งสืบเนื่องกันเท่าที่รวบรวมได้ คือ

กัณฑ์ เคียงสิริ (ก. สุรางคนางค์)

ความคิดคำนึง

จุดหมายปลายทาง

รอยจารึก

รุ่งอรุณ

บานทรายทอง

พจมาน สว่างวงศ์

ดอกฟ้า

โคมผู้จองหอง

เขมรินทร์ - อินทิดา

คุณครูอินทิดา

ม.ล.หญิง บุบผา นิมมานเหมินท์
 (คอกไม้สด)
 กรรมเก่า
 ความผิดครั้งแรก
 รัชชนะของหลวงนฤบาล

ม.จ.หญิง วิภาวดี รังสิต
 (ว. ฅประมวณุมารค)
 ปรีศนา
 รัตนาวดี
 เจาสาวของอานนท์

สุกัญญา ญาณารณพ
 (กัญญาชลา)
 คอกหญ้า
 ดวงตาสวรรค์

XIII.3. ประเภทที่ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์การลงรายการ
 ผู้แต่งสำหรับหนังสือภาษาไทยไว้ใน "หลักเกณฑ์การทำ
 บัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่าง
 บัตร" โดยขอเสนอหลักเกณฑ์ใน "A.L.A.
 Cataloging Rules for Author and Title
 Entries" ที่เหมาะสมกับหนังสือภาษาไทยพร้อมด้วย
 ตัวอย่าง คือ

XIII.3.ก. บทละครที่แต่งจากนวนิยาย นิทาน
 โคลงกลอน หรือบทระพันธ์อื่น ๆ

ให้ลงรายการผู้แต่งควยชื่อผู้เขียนบทละคร แล้วทำบัตรเพิ่มให้แกผู้แต่งเดิม และชื่อนวนิยายเรื่องที่เอามาทำเป็นบทละครควย ส่วนนวนิยายที่แต่งจากบทละครหรือบทประพันธ์อื่น ๆ (Novelization) ก็ลงรายการผู้แต่งควยชื่อผู้เขียนนวนิยายแล้วทำบัตรเพิ่มให้แกผู้แต่งเดิม และชื่อเรื่องเดิมควย เช่นเดียวกัน^{๑๓๓}

XIII.3.ก.1. ตัวอย่างนวนิยายที่เขียนจากบทภาพยนตร์

หน้าปกใน

พระนิพนธ์ของ
พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า
อนุสรรมงคลการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
เงิน เงิน เงิน
เขียนเป็นนิยายโดย
ภราดร ศักดา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๓๔

^{๑๓๓}

American Library Association, op. cit., p. 45-46

^{๑๓๔}

ภราดร ศักดา (นามแฝง) เงินเงินเงิน พระนิพนธ์ของ
พระองค์เจ้าอนุสรรมงคลการ พระนคร โอเคียนส์โตร ๒๕๐๘

๔๕๕.๕๑๓ ภราดร ศักดา (นามแฝง).

ภ

เงิน เงิน เงิน. พระนคร, โอเคียนส์โตร์. (๒๕๐๘)

๑๘๔ หน้า. (หนังสือชุดปกแข็ง)

๑. อนุสรณ์การ, พระองค์เจ้า. ๒. ชื่อเรื่อง. (ชื่อหนังสือชุด)

XIII.3.๒. เรื่องประกอบและภาคผนวก (Continuations, Supplements) สำหรับเรื่องประกอบที่แยกเนื้อเรื่องออกมาเป็นอีกเล่มหนึ่งต่างหาก และมีชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่องต่างไปจากหนังสือเล่มเดิมด้วย ให้ลงชื่อผู้แต่งเรื่องประกอบนั้นในรายการผู้แต่งแล้วทำบัตรเพิ่มชื่อผู้แต่งเรื่องที่แท้จริงด้วยชื่อเรื่องเดิมเป็นบัตรเพิ่ม ส่วนภาคผนวกที่เพียงแต่เพิ่มเติมหรืออธิบายเนื้อหาของเรื่องเดิม ให้ลงรายการนี้ด้วยชื่อผู้แต่งเรื่องเดิม แม้ว่าผู้แต่งภาคผนวกจะไม่ใช่ผู้แต่งเรื่องเดิมก็ตาม ทั้งนี้ยกเว้นหนังสือวรรณกรรมคลาสสิกที่ต้องลงชื่อเรื่องแบบฉบับในรายการผู้แต่ง

XIII.3.ข.1. ตัวอย่างเรื่องประกอบที่มีเนื้อเรื่องต่างไปจาก
เรื่องเดิม

จดหมายเหตุประกอบเรื่องไถลบ้าน
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ทรงรวบรวม

— " —

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า

ให้พิมพ์พระราชทานในงานพระศพ

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช

ณ พระเมรุวัดเทพศิรินทราวาส

๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๐๕

หน้าปกใน

๑๘๐

บัตรที่ ๑

๕๑๔ คำทรงราชานุภาพ, สมเด็จพระกรมพระยา, บูรพบรวม.
ค

จดหมายเหตุประกอบเรื่องไถลบ้าน. พระนคร, กรมศิลปากร,

๒๕๐๕.

๑๓๒ หน้า. ภาพประกอบ.

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้พิมพ์พระราชทานในงานพระศพสมเด็จพระ
อริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช... ๒๕๐๕.

(มีต่อไปในบัตรที่๒)

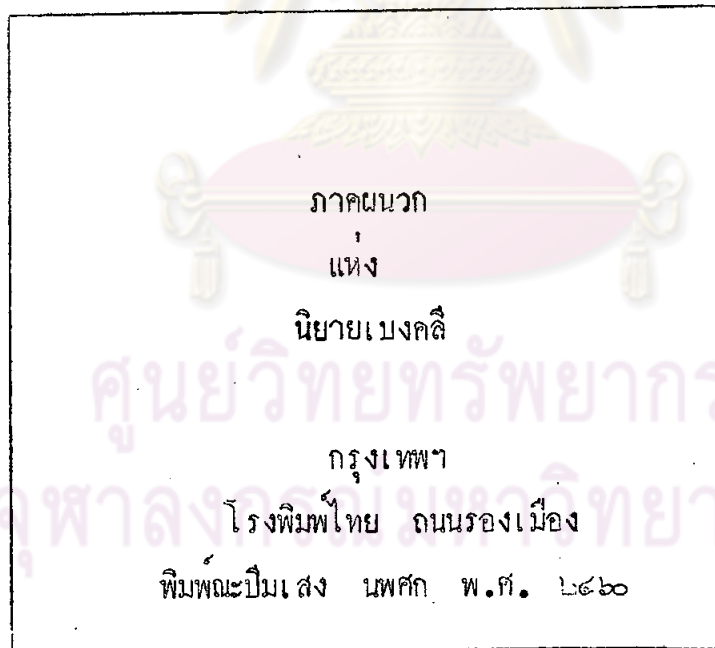
๑๘๐ สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ จดหมายเหตุประกอบ
เรื่องไถลบ้าน พระนคร กรมศิลปากร ๒๕๐๕

บัตรที่ ๒

๕๑๘
ก คำทรงราชานุญาต, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ.
จดหมายเทศประกอบเรื่องไถลบ้าน... ๒๕๐๕.

๑. ไทย - ประวัติศาสตร์ - กรุงรัตนโกสินทร์ยุคหลัง พ.ศ. ๒๓๕๔
- ๒๔๓๕. ๒. จุดจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ.
ไถลบ้าน. ๓. ชื่อเรื่อง.

XIII.3.ข.2. ตัวอย่างภาคผนวกที่อธิบายเนื้อหาของเรื่องเดิม

หน้าปกใน

๑๘๑

๑๘๑ (พระยาอนุমানราชชนและพระสารประเสริฐ) ภาคผนวก
แห่งนิยายเบงคลี พระนคร โรงพิมพ์ไทย ๒๕๖๐

๓๔๘.๒ (อนุমানราชชน, พระยา, ผู้แปล)

อ ภาคผนวกแห่งนิยายเบงกาลี (โดย พระยาอนุমানราชชน และ พระ—
สารประเสริฐ). พระนคร, โรงพิมพ์ไทย, ๒๔๖๐.

๓๑๔ หน้า.

๑. นิทานพื้นเมือง — อินเดียน. ๒. สารประเสริฐ, พระ, ผู้แปล
รวม. ๓. ชื่อเรื่อง. ○

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๒
๑๓๘.๘๕๕๑ คัมภีร์นิเทศสารไทย จัดทำโดย ศรีทอง สีหาพงศ์ สวัสดิ์ เรื่องวิเศษ
ก

และ ภักดี ชาติอุทิส. พระนคร, กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๐๒ -
เล่ม. (เอกสารนิเทศการศึกษา)

เล่ม ๒, โดย ศรีทอง สีหาพงศ์ และ อัญญา สังขพิทักษ์.

๑. วารสาร - คัมภีร์ ๒. ศรีทอง สีหาพงศ์. (ชื่อหนังสือ
ชุก)

XIV. หนังสือประเภทที่ต้องคนคว่าเกี่ยวกับผู้แต่งหรือไม่ปรากฏชื่อ
ผู้แต่ง (Works of Doubtful or Unknown Author-
ship) มีรายละเอียดดังนี้

XIV.1. ประเภทที่ผู้เขียนขอเสนอรายละเอียดและขอ
เสนอแนะเพิ่มเติมได้แก่

XIV.1.ก. หนังสือที่ผู้แต่งใช้นามแฝง ให้ลง
นามจริงในรายการผู้แต่ง และลง
นามแฝงไว้ในรายการเพิ่มเติมเกี่ยว
กับผู้แต่ง (Author Statement)
ต่อจากชื่อเรื่อง แล้วทำบัตรโยง
จากนามแฝงไปยังนามจริง เว้น

แต่นามแฝงที่ไม่ทราบนามจริงจึงจะ
ลงนามแฝงในรายการผู้แต่ง กัน
ควยจุลภาค แลวงแจ้งให้ทราบว่า
เป็นนามแฝง^{๑๘๕}.

นามแฝงของผู้แต่ง ซึ่งเป็นที่รู้จักกัน
อย่างแพร่หลายมากกว่านามจริง
เช่น สุนทรภู่ ใช้ลงนามแฝงใน
รายการผู้แต่ง เช่นเดียวกัน^{๑๘๖}
แต่ทำบัตรโยงจากนามจริงมายัง
นามแฝงควย

XIV.1.ก.1. รายละเอียดเพิ่มเติม ผู้เขียนได้รวบรวมนามแฝง
ของนักเขียนเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในภาคผนวกของ
"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับ
สมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ดังต่อไปนี้

^{๑๘๕} สุนทรภู่ อัมพวันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๕๒ - ๕๓.

^{๑๘๖} เรื่องเดียวกัน หน้า ๕๘.

ก

ก.ศ.ร. กุหลาบ

กัปตันชู

กระแสดินธุ์

กะฉั่ง

กะชาย

กะชู่

กะแซ

กะเนอ

กำแหง เคชา

๔๔๓

แกนเพชร

แกวกิริยา

ไกออน

กฤษณ กชกร

กุหลาบ รตกิจ

ชลิต กุลประชีพ

ฉันทิขย์ กระแสดินธุ์

ประสาน มีเฟื่องศาสดร์

ยศ วิชรเสถียร

สว่าง ลานเหนือ

เสมอ สมนันท์

รสสุคนธ์ จันทรางค์

บรรเจิด ทวี

พระมหาประสิทธิ์ สิทธิพันธ์

ข

แซพิไล

เพ็ญแข วงศ์สง่า

ค

คนป่า
 คันทาติมาส
 ครุทอง
 ครุเลียม
 คิคินาคี
 คุณศุข
 คุณาลัย
 คุณาวุฒิ
 คุรุไวปกรณ์
 โคนันทวิศาล

หลวงสารานุกรมประพันธ์
 ม.จ.ทองค้อ ทองแถม
 พระยาโอวาทวรกิจ
 หลวงวิลาสปรีวรต
 คำนึ่ง ธรรมแพทย์
 ตวน ยาวะประภาษ
 มานิต ประชิตโรมรัน
 วิจิตร คุณาวุฒิ
 พระวรเวทยพิสิฐ
 พระยาอุคมพงษ์เพ็ญสวัสดิ์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร

งาวเงิน

หลวงรามรณภพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จรรยา
 จรัลรัตน์
 จเว - จเว
 จอสยาม
 จักร สกฤตไทย

จ่านง วงศาหลวง
 จรัล จุไรรัตน์
 ม.จ.พงษ์รุจา รุจวิชัย
 บรรเจิด ทวี
 ปกรณ์ บูรณปกรณ์

จ (ต่อ)

จันทรากา

จามจรี

จาวปู้

จิ๋ว บางซื่อ

เจษฎา วิจิตร

เจ้าหญิงจันทิมา

พระยาสุนทร เทพกิจจารักษ์

สันทนา ทรรทรานนท์

ปกรณ บูรณปกรณ

โชติศรี ทาราบ

วิจิตร ปิ่นจินดา

ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์

ฉ

ฉ.ฉ.ฉ.

ฉัตรชัย

ฉันท มหาชัย

ฉันทิชย์

ฉุนละ

ฉุนฉาย

มาลัย ชูพินิจ

พระวรวงศ์เธอพระองค์-

เจ้าเปรมบุรฉัตร

จำนง วงศชาหลวง

ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์

สมเด็จพระศรีพัชรินทรา

บรมราชินีนาถ

วิลาศ มณีวัต

ช

ชอราศรี

ชัยวิจิต

ชาย บางกอก

เชษฐ พนาพันธ์

โชติช่วง ชัชวาลย์

อุเทน พูลโกศา

วิจิต เพ็ญมณี

ประเสริฐ พิจารณโสภณ

กฤติค พนาพันธ์

จำนง วงศชาหลวง

ฉานศิลป์

ฅ

เสวี ยกของกุล

ฉานรังษี

ฉ

สำราญ สมุทวนิช

ควงเคื่อน รัตนาวิน

ค

หนู ยืนยง

คารกา

แมนมาส ชวลิต

คาลัค

ลัคคา ภูนิยม

คาวลอบ

กมล ชวนุค

คาวพระเสาร์

ชลิต กุลประชีพ

คินัน

สุกรี พยัคฆนันท์

คี่.คี่.ที. ๑๐๐%

สนิท เอกชัย

เค็กกำพร้าวัดเทพา

เกลียว บุนนาค

เค็กสวนหงส์พุดตาน

เกลียว บุนนาค

ฉเพชรภูมิ

ฉ

โชติศรี ทาราบ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค

ตรีขัมปวาย

ตะพาบ

ตะวัน

คูกแก

คุง คุง

คุง คุง

เต็ม รัตนางกูร

แตน

ฉจญ กิตติประวัติ

ประชุม กาญจนวัฒน์

สุรพงษ์ อนุภาค

ม.ล.ฉอาน อิศรศักดิ์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอม-

เกล้าเจ้าอยู่หัว

เสริม บุญรัตพันธ์

มาลัย ชูพินิจ

ท

ทมนันตี

ทวารัฐ

ทัศนาลัย

ทานตะวัน

ทาร์ชาน

ทิดค้อย ฌปากน้ำ

วิมล กล้าเสถียร

ธวัช รัตนากิชาติ

พระยาประภิตกมลศาสตร์

เสลา เรชะรุจิ

กุหลาบ นพรัตน์

ขุนสุนทรภาศิต

ช

ช.ม.ก.

ชนเหนือ

ชุนไฟ

หลวงธรรมาภิรมย์

บุญช่วย สมพงษ์

ชลิต กุลประชีพ

๕ (ต่อ)

ธรรมโฆษ
ชาตรี

แสวง จันทรงาม
วิชัย โภกิตถนิษฐ์

๖

น.น.น.

มาลัย ชูพินิจ

น. ฌปากน้ำ

ประยูร อุดุชาภูะ

นกขุนทอง

หลวงสารานุประพันธ์

นงนาด ฌวังสาย

มัทนา มธุรส

นทีทม

อรอนงค์ โกลิน

น้อยสมจินดา

ม.จ. อุกถวิล สุขสวัสดิ์

น้อย อภิรม

ม.ด. คอย ชุมสาย

นาคกร เกียรติพล

ชลิต กุลประณีพ

นาคเรธ

อวน นาคกรรพ

นายชอบ ภาษี

ภักดี บุนนาค

นายคอกไม้

มาลัย ชูพินิจ

นายคำริห์

คำริห์ ปัทมะศิริ

นายทวย ตีแปลง

อุเทน พูลโลกา

นายทรงอานุภาพ

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ราชานุภาพ

นายนคราภิบาล

กิลป์ เทศะแพทย

นายนรา

หลวงสารานุประพันธ์

น (ต่อ)

นายโม รำภาณ

นายสว่าง

นายอยุธยา

นายอู

นายอาชานัย

นารี นฤมล

นิกร เทวัญ

นิพนธ์

นิพนธ์ พจนศิลป์

นิรนาม

นิวใจ

นิวนาง

เนื้อชาย

แสน ธรรมยศ

บุญมา เกิดสว่าง

สัมพันธ์ กาญจนอุดม

สถิตย์ เสมานิล

วิม บุญอริก

สุภัทร สวัสดิ์ศิริกษ์

ปกรณ์ บุรณปกรณ์

บรรพต สิงห์พันธ์

ปกรณ์ บุรณปกรณ์

จำลอง พิศนาคะ

จิตต์ ไตรปิ่น

สตี สตีจิต

เจื้อ อินทรทนต์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บ.ร.

บัญชา

บางขุนพรหม

บุก บางกอก

บุญลอม โพธิ์น้อม

แหม่ม ประศาสน์ศักดิ์

วิลาศ มณีวัต

หลวงรัชฎาการโกศล

(เกศ กรัสนันท์)

เสนีย์ บุษปะเกศ

บุญลอม โพธิ์น้อม

ป (ต่อ)

บุญเหลือ
บุญนัทร

ม.ล.หญิงบุญเหลือ เทพยสุวรรณ
พระวรวงศเชอพระองค์เจ้า-
เปรมบุญนัทร

บุศราคัม
เบญจมาศ

ประจุม กาญจนวัฒน์
ม.ล.หญิงเบญจมาศ ฉนทร

ป

ป. จรรย

ประยูร จรรยาวงศ์

ป. อังสุละโยธิน

ประยูร พิศนาคะ

ปถพีรดี

กุตทรัพย์ เกษเมณกิจ

ปทน พอครวัเดือน

ประดิษฐ์ ไชยชาญนท์

ประคับ

หลวงธรรมาภิมณฑ์

ประภาศิริ

พระยาโกษากรวิจารณ์

ปรียานุช

มัทนา มธุรส

ปรูป บางกอก

ณรงค์ วงศ์สุวรรณค์

ปลัดป้อง

หวล สุทรารุณ

ปอง เฉาพัลลภ

จำนง วงศ์ชาหลวง

ป้อม ปรากฏาร

สุนทร สกลวัฒน์

ปัทมะ

พระนางเชอลักษมีลาวัณ

ปาจิณ

อารีย์ สี่วีระ

ปิงปอง

สุคใจ ทวีโกศา

ป (ต่อ)

ปิ่นด้าย	ดวงใจ รวีปรีชา
ปี่แก้ว	กิจจา ปุรณัน
ปุกภาพ	วิทย์ ศิวะศรียานนท์
เปรม ไชยา	พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า- เปรมบุรฉัตร
เปรมัน	ณรงค์ วงศ์สุวรรณค์
เปรมเสรี	เสรี เปรมดทัย
แป้วแห้ว	กรมหลวงทิพยรัตนกิริฎกุลินี

ผ

ผมเอง	ชลิต กุลประชีพ
ผา บางกอก	บรรพต สิงห์พันธ์
ผาไท	คำรึห์ ปัทมะศิริ
ผู่หน้า	มาลัย ชูพินิจ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ

พ. นววรรณ	นววรรณ พันธุเมธา
พ. พีระพันธ์	พระสุขุมธรรมาจารย์
พร พิทยา	สันต์ ท.โกมลบุตร
พระมหานิรม	พระยาอุปทิศศิลปสาร

พ (ต่อ)

พระศรี	กรมพระนราธิปพงศ์ประพันธ์
พราหมณ์พงศ์	พระสารประเสริฐ (ตรี นาคะ-
พลับพลึง	มาลัย ชูพินิจ ประทีป)
พลาย ราชพันธ์	วิมล พลกุล
พลูหลวง	ประยูร อุดุชาฎะ
พวงพยอม	พยอม ชานนท
พลู เสนี	เพลินตา สนิทวงศ์ ฌอยุชยา
พะลายานนท์	ขุนพจมานรุจิเรช
พันคำ	พรอมสิน สีนุญเรือง
พิจารณาโสภณ	ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ
เพชรชมพู	ประเสริฐ พิจารณ์โสภณ
แพง	อาจันต์ บัญจพรรค

พ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
Fait Look พระยาประทีปกถศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภ

ภักคินี จิรวาส์	ขนิษฐา ชูพินิจ
ภากร	ภากร สารานุประพันธ์
ภาสกร	ระคน เกกะนั้นท์
ภิญโญ	จำนง วงศชาหลวง

ม

ม.ห.น.	พระยาอุปกิตศิลปสาร
ม. เกิดสว่าง	บุญมา เกิดสว่าง
มณโฑ	มาลัย ชูพินิจ
มจรุส	มัทนา มจรุส
มังกร รักษาสัตย์	อำนาจ รักษาสัตย์
มังกรทอง	ชลิต กุลประณีพ
มัลลิกา	กุลลาบ มัลลิกะมาส
มารยาท	บรรพต สิงห์พันธ์
เมธา เมธาคุณวุฒิ	ประสิทธิ์ เมธาคุณวุฒิ
แม่แก้ว	ประวดี โศจาริก
แม่ชมอย	ชลิต กุลประณีพ
แม่พร	พรอง พรปรีชา
แม่ภักดี	ภักดี บุณนาค
แม่วงศ์	หลวงอิศราภรณ์ประพันธ์พงศ์
แม่วงศ์	จรัส สุทธิวงศ์
แม่ลงปอง	ม.ล. นาน อิศรศักดิ์
แม่ลัดดา	ขุนค่านวนวิจิตร
แม่สมบุญ	สมบุญ ถนอมนุช
แม่สาย	จอมพลแปลก พิบูลสงคราม
แม่สำริด	ชลิต กุลประณีพ
แม่หวาน ศุภลักษณ์	ม.ล. ทองอยู่ เสนีย์วงศ์

ร

รพีพร	สุวัฒน์ วรดิลก
รักซ่อน	บรรพต สิงห์พันธ์
รักเรียน วิทยา	วิทยา อภิมณฑล
ราม	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า- เจ้าอยู่หัว
รุ่ง ฅลานุเคราะห์	พระพิสิณห์พิทยาภรณ์
รุ่ง ฤทัย	เพ็ญแข ศุกรศุยานนท์
เรไร	มาลัย ชูพินิจ
เริงฤทธิ์, เริงเดช	ชลิต กุลประชีพ
เรือใบ	สนิท เอกชัย
เรื่องยศ	เลี้ยว ศรีเสวก
เรื่องศักดิ์	เลี้ยว ศรีเสวก
โรจนากร	แมนมาส ขวลิต
โรสลาเรน	วิมล กล่าวเสถียร

ศูนย์วิทยทรัพยากร

ล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลดการกษ	มาลัย ชูพินิจ
ลพบุรี	ชุม ฅบ่างช้าง
ลำโพง	เทียน เหลี้ยวรวงศ์
ลักษณะาวดี	วิมล กล่าวเสถียร
ลุนบุญ	ชลิต กุลประชีพ

นามแฝงและนามย่อนามจริง

ว. ฌประมวญมารค

ม.จ.หญิงวิภาวดี รังสิต

ว. สารคาม

เวทย์ ภวภูตานนท์ ฌมหาสารคาม

วงศ์เนวียง

เนวียง เทวตะทัต

วชิราวุธ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า-
เจ้าอยู่หัว

วรมิศร

บุญทอง เลชะกุล

วรรณสิทธิ์

วรรณสิทธิ์ ปุคะวินิจ

วรรณสิริ

หม่อมผิว สุขสวัสดิ์ ณอยุธยา

วร เทวต

ม.จ.อากาศคำเกิง รพีพัฒน์

วสันตสิงห์

ชาย วสันตสิงห์

วัชรวัน

สิทธิา วัชรโรทยาน

วิฆนปถคา

หลวงวิจิตรวาทการ

วิฆนา

ประเวศ ปโยธร

วัลยา ภูภิญโญ

ลัดดา ภูนิยม

วิกรม

วิกรม เมาลานนท์

วิจิตรวรรณกรรม

ประยูร พิศนาคะ

วิตามิน

วิตต สุขเสถียร

วิเทศกรณีย์

ฉลวย พิชัยศรีทัต

วิลไล วัชรวัต

วิลลาค มณีวัต

วิวัต

วิลลาค มณีวัต

เวตาล

พระวรวงศ์เชอพระองค์เจ้าภาณุพันธุ์-
บุคคล

นามแฝงและนามย่อ

นามจริง

เวทาค

เกียรติศักดิ์ บุญเสนา

เวียงเหนือ

มานิต สังวาลย์เพชร

แวง

แสวง ตุงคะบรรหาร

แววขาว คารกา

ฉลัมพ์ ชำศิริ

ศ

ศ.ค.

พระศาสนโสภณ (เจริญ สุวฑฺฒโน)

ศกุนตลา

หลวงรามรณภพ

ศรศักดิ์

ม.ล. ฉอาน อิศรศักดิ์

ศรภักย์

พระยาศรภักย์พิพัฒน์

ศรีทอง ลดาวัลย์

ม.ล.หญิงศรีทอง พิพัฒนธรรม

ศรีประสิทธิ์

พระมหาประสิทธิ์ สิทธิพันธ์

ศรีบาตรา

ไทย วรรณกุล

ศรีสุข อ.ศรีอินทรเสน

ประมุข อุดหนุน

ศศิพงษ์ ประไพ

เพ็ญแข วงศ์สง่า

ศักดิ์ อภิลิทธิ

ปกรณ บวรณปกรณ

กิดป็น

ปกรณ บวรณปกรณ

เศก คุณิต

เรืองชัย ประภานนท์

ส

ส.ล.

คุณหญิงสำลี ยมาภัยวงศ์พิพัฒน์

ส.ศ.

พระยาสารศาสตร์คุณลักษณะ

๘ (ต่อ)

ส.ส.ส.	มาลัย ฐพิณิจ
ส. ทิฆัมพร	ขุนสวัสดิ์ทิฆัมพร
ส. ฌอชญา	คุณหญิงสมโรจน์ สวัสดิ์กุล ฌอชญา
ส. เนาวราช	สนิท โภศรธา
ส. เนาวสาย	เสาร์ บุญเสนอ
ส. พรหมาศร์	ศิริ พงศทัต
ส. วรสุข	สุจริต ถาวรสุข
ส. สว่างวงศ์	สว่างวงศ์ ศรีบุตร
ส. สวนเพชร	สิทธา วัชรโรทยาน
ส. ส.นอกสภา	วรกิจ อมาตยกุล
สมบุญ แวนตาโต	สมบุญ ถนอมนุช
สมหวัง พงศเสนา	จำนง วงศ์ชาหลวง
สมิงกะทรง	มาลัย ฐพิณิจ
สมิงนคร อินทร	พระยาวิชัยสุนทร
สอ สัจจวาที	สว่างวงศ์ ศรีบุตร
สะพาน	กรมพิจิตร เจษฎจันทร์
สาม คุนย์ แปด	ชาย ขวลิต
สาม เณรมิม	พระยาอุปทิศศิลปสาร
สายัณห์	สุทิน กาญจนไพบลย์
สารดี	กิจ สารากรณ
สิริวิทยาศาสตร์	พระราชชัยกวี (เงื่อม อินทบุญโญ)
สี่ธงชาติ	ชลิต กุลประชีพ

สี่ (ต่อ)

สี่ฟ้า	ม.ล.หญิงศรีฟ้า มหาวรรณ
สี่ศก	ประสาน มีเฟื่องศาสตร์
สี่เสียด	
สุข ฤทัย	เทพ สุทธิพงศ์
สุจวิต	จำนง วงศ์ชาหลวง
สุจินตนา	
สุคาสวรรค	เสาว บุญเสนอ
สุทธพันธ์	วุฒิ สุทธิเสถียร
สุเมธ	บรรจบ พันธุเมธา
สุรุษุราย	ทองอยู่ ทิพยเสถียร
สุวพีร	บรรพต สิงห์พันธ์
เสรี	สค ฑูรมะโรหิต
เสาวรักษ์	จงกล ไกรฤกษ์
เสื่อเตี้ย	โกศล โกมลจันทร์
แสงจันทร์	หวด สุนทรารชุน
แสงตะวัน	หลวงสารานุประพันธ์
โสมหัตถ์ เทเวศร์	สมบัติ พลายน้อย

ห

หญ้าแพรก	พระยาราชสมบัติ
หนอนหนังสือ	มาลัย ชูพินิจ
หนานขวย	พระยาบำเรอบริรักษ์ (สาย ฌมหาชัย)

ห (ต่อ)

หนูหนึ่ง	โศคศิรี ทาราบ
หยาดศรี	ประหยัด ศ.นาคะนาท
หยาม วิชนี	เทมีย์ วิหะ
หรรษา	ประเวศ บัโยธร
หลานแมคร้วหัวปาก	นางสมรรคนันทพล (จีบ บุนนาค)
หลาวเหล็ก	หลวงรามรณภพ
หุตะโกวิท	พระเสริมวิชาพูล

อ

อ. ป.	พระราชรัชกวี (เงื่อม อินทปัญโญ)
อ. เสาวดี	พระธรรมวงศ์เวที (อำ ชุมมทศโต)
อดุลย์ ราชวังอินทร์	เฉลิม สวามิวัสถ์
อนึก คำชูชีพ	พระยาอุปกิตศิลปสาร
อมรา จรรยงค์	อมรา จรรยงค์ วิไลเกษม
อโยมัยเสถียร	เชี่ยวสุคเส็ง สีนุญเรือง
อรชร	สมุท ศิริไช
อรชุน	ถนอม มหาเปารยะ
อลิศาร่า	อำพัน ไชยวรศิลป์
อ้อย อัจฉริยภท	ฉัตร บุญศิริชัย
อะลีเซีย	หม่อมงามจิตร์ บุรฉัตร
อาตมา	มาลัย ชูพินิจ

๑ (ต่อ)

อายุธ วิไล	ปราโมทย์ ทักขนาสุวรรณ
อารยัน	ปกรณ์ บุรณปกรณ์
อาลาติน	มาลัย ฐพิณีจ
อาวัช	ประเวศ ปโยธร
อิทธิพล	ปัจจัย ภัณฑาทารณ
อิทธิฤทธิ	ขวัญ เอี่ยมศิริ
อุณห อุณหรูป	ประมุข อุณหรูป
อุณหุมิ	ประมุข อุณหรูป
อุษุมกุล	ม.จ.ศุกรวรวรรณดิศ ดิศกุล
อุนิกา	พระยาอุปกิตศิลปสาร
อุบลวรรณ	พระยาวิจิตรธรรมปรีวัตร
เอกชน	ธิต บุรทัต
เอนกบุญ	เอนกบุญ บุญภักดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 ๑
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 อ. ไพโรจน์
 เอง ไพโรจน์

XIV.1.๗. หนังสือวรรณกรรมคลาสสิกที่ลงชื่อแบบฉบับในรายการผู้แต่งใดแก่วรรณกรรมไทยที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง หรือเรื่องเดียวกันแต่มีหลายฉบับเรียกชื่อต่าง ๆ กัน และบางที่ผู้แต่งแต่ละฉบับก็มีใจคน ๆ เดียวกัน และวรรณกรรมคลาสสิกของภาษาอื่นที่แปลมาเป็นภาษาไทยซึ่งตรงกับที่ A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries กำหนดให้ใช้ชื่อเรื่องแบบฉบับลงรายการผู้แต่ง^{๑๘๗}

XIV.1.๗.1. รายละเอียดเพิ่มเติม ผู้เขียนได้รวบรวม ชื่อหนังสือวรรณกรรมคลาสสิกที่ควรใช้ชื่อเรื่องแบบฉบับเพิ่มเติมจากหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ และตัวอย่างบัตรอีกดังต่อไปนี้^{๑๘๘}

ชื่อเรื่องแบบฉบับ

ชื่อเรื่องในหนังสือ

พระลอ

๑. บทละครเรื่องพระลอ พระนิพนธ์กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์
๒. พระลอฉบับร้อยแก้วโดย สงวน โชติสุขศรี

^{๑๘๗} เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๕ - ๔๗.

^{๑๘๘} เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๕ - ๕๖.

ชื่อเรื่องแบบฉบับ

พระราชพงศาวดาร

๒๘๔
ชื่อเรื่องในหนังสือ

๑. จุลยุทธการวงศ์
๒. มหายุทธการวงศ์
๓. พงศาวดารกรุงศรีอยุธยาภาษามคธ
๔. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับควา
กรมสมเด็จพระปรมาธิบดีศรีนโรธ
๕. พระราชพงศาวดารฉบับจุลศักราช ๑๑๕๗
๖. พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี
๗. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์
รัชกาลที่ ๑ โดยเจ้าพระยาทิพากรวงศ์-
มหาโกษาธิบดี
๘. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์
รัชกาลที่ ๒ โดยเจ้าพระยาทิพากรวงศ์-
มหาโกษาธิบดี
๙. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์
รัชกาลที่ ๒ โดยสมเด็จพระบวรราช
ดำรงราชานุภาพ
๑๐. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์
รัชกาลที่ ๓ โดยเจ้าพระยาทิพากรวงศ์
มหาโกษาธิบดี
๑๑. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์
รัชกาลที่ ๔ โดยเจ้าพระยาทิพากรวงศ์
มหาโกษาธิบดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

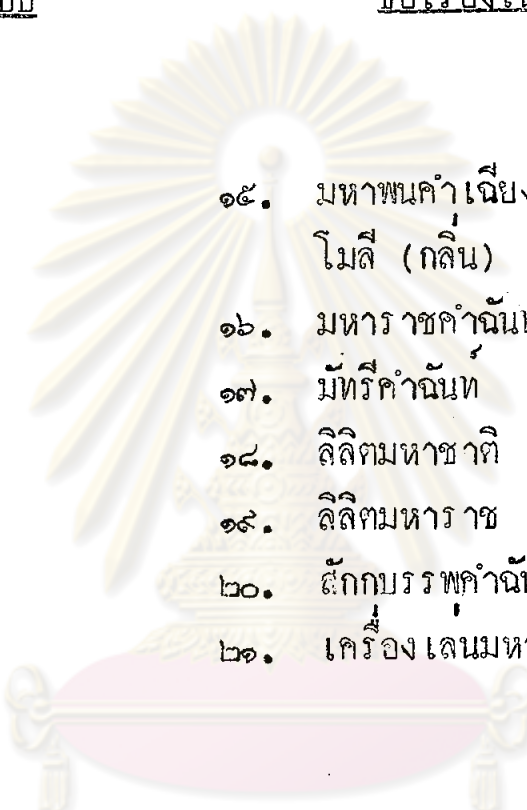
ชื่อเรื่องแบบฉบับชื่อเรื่องในหนังสือ

มหานิติ

๑๒. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์
รัชกาลที่ ๕ โดยสมเด็จพระยา-
คำรบราชานุกาพ
๑๓. พระราชพงศาวดารกรุงสยามจากต้นฉบับ
ที่เป็นสมบัติของบริติชมิวเซียม
๑๔. พระราชพงศาวดารเหนือ รวบรวมโดย
พระวิเชียรปรีชา
๑. กาพย์กุมารบรรพ
๒. กาพย์วนประเวศน์
๓. กาพย์สี่กรบรรพ
๔. กุमारคำกลอนของพระเทพโมลี (กลั่น)
๕. กุमारคำฉันท์ โดย พระองค์เจ้าหญิงมณฑา
และพระองค์เจ้าหญิงอุบล
๖. เครื่องเล่นมหาพน
๗. เครื่องเล่นมัทรี
๘. เทศน์ชกความเกา
๙. เทศน์มหาชาติคำเขมรกัณฑ์มหาพน
๑๐. เทศน์มหาชาติฉบับหอพระสมุทวชิรญาณ
๑๑. มหาชาติคำโคลง รวบรวมจากหนังสือ
วชิรญาณ
๑๒. มหาชาติคำฉันท์ โดย กรมหมื่นกวีพจน์สุปรีชา
๑๓. มหาชาติคำฉันท์ รวบรวมจากหนังสือวชิรญาณ
๑๔. มหาชาติพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕

ชื่อเรื่องแบบฉบับชื่อเรื่องในหนังสือ

มหาชาติ

-
๑๕. มหาพนคำเจียง กับ มหาพนครามพระเทพ-
โมลี (กลืน)
  ๑๖. มหา ราชคำฉันท
  ๑๗. มัทรีคำฉันท
  ๑๘. ลิลิตมหาชาติ
  ๑๙. ลิลิตมหา ราช
  ๒๐. ตักกบรรพคำฉันท
  ๒๑. เครื่องเล่นมหา ราช

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อเรื่องแบบฉบับชื่อเรื่องในหนังสือ

มหาภารตะ

๑. พระศุภหเศป
๒. สāvitrī
๓. ศกุนตลา

มหาภารตะ ภควัทคีตา

๑. ศรีมัถภควัทคีตา หรือเพลงแห่งชีวิต
ของ กฤษณไทรูปายนवास

รามเกียรติ์

๑. คำพากย์รามเกียรติ์
๒. คำอธิบายและอภิธานสำหรับประกอบ
เรื่องนารายณลีปปาง พระราชนิพนธ์
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
๓. คู่มือรามเกียรติ์ ของ น้อย เลปอาจารย์
๔. นารายณลีปปางดิลิต พระราชนิพนธ์
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า
อยู่หัว
๕. บทโขนเรื่องรามเกียรติ์ของกรมศิลปากร

ชื่อเรื่องแบบฉบับชื่อเรื่องในหนังสือ

๖. บทละครชุดเบ็ดเตล็ดในเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๑ รัชกาลที่ ๒ รัชกาลที่ ๔ รัชกาลที่ ๕ และกรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพ
๗. บทละครดึกดำบรรพ์ชื่อรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
๘. ประชุมเรื่องพระรามภาค ๒ (พระราม-มลายู)
๙. รามเกียรติ์คำฉันท์ โดย ถวัลย์ มงคลรัตน์
๑๐. รามเกียรติ์ชุดเบิกโรง พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
๑๑. เล่าเรื่องนารายณ์สิบปาง ฉบับสำนวน ส. พลายน้อย
๑๒. สมญาภิธานรามเกียรติ์ โดย พระสารประเสริฐ
- โลกนิติ ๑. ประชุมโคลงโลกนิติฉบับหอสมุดแห่งชาติ
๒. โลกนิติ คำกาพย์ภาษาลาว เรียบเรียง โดย พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจันโท)
- ศรีตระนนไชย ๑. ศรีตระนนไชย โดย ม.ล. มณีรัตน์ บุณนาค

ชื่อเรื่องแบบฉบับ

สามกก

อิเหนา

ชื่อเรื่องในหนังสือ

๑. ของตีในสามกก โดย ศักดิ์ ชีวัน
๑. คำกลอนเรื่องลูกอิเหนา โดย เนื่อง ชูโต
๒. คำฉันท์เรื่องจินตะหรา พระนิพนธ์กรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ
๓. นิทานพื้นบ้าน หรือ อิเหนา
๔. บทเจรจาละครอิเหนา พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
๕. บทร้องรำต่าง ๆ ในพระราชนิพนธ์เรื่องอิเหนา
๖. บทสักรวาทเรื่องอิเหนาเล่นถวายเป็นรัชกาลที่ ๓
๗. อิเหนาคำฉันท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อเรื่องเฉพาะของวรรณกรรมทางพุทธศาสนา

ชื่อเรื่องเฉพาะ

ชื่อเรื่องในหนังสือ

ชาดก

๑. ฉันทชาดก (รวบรวมจากหนังสือวชิรญาณ)
๒. ชาดกมालา โดย อารยศูร แปลเป็นภาษาอังกฤษโดย จ.ส. สบายเออร์ และแปลเป็นภาษาไทยโดย หลวงรัฐฎการโกศล
๓. ธรรมาธรรมะสงคราม โดย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตามเค้าเรื่องในธรรมชาดกเอกาทสนิบาท
๔. บทละครเรื่องนางมโนห์ราของกรมศิลปากร
๕. พระสุธนคำฉันท์
๖. เพิ่มความรู้อะและสร้างสุขของแปลก สนธิรักษ์
๗. วรรณคดีชาดกฉบับหลวงวิจิตรวาทการ
๘. สาธุรธรรม ตามสำเนาวิthurชาดกในมหานิบาท

วินัยปิฎก

๑. คันบัญญัติ ม.จ. พระสถาพรพิริยพรต แปลจากมหาวิภังคคัมภีร์พระไตรปิฎก
๒. ประมวลปัญหาและเฉลยวินัยบัญญัติสำหรับนักธรรมโท ๒๔๖๐-๒๔๘๒ รวบรวมโดยพระเทพกวี (จัน วิชญจโล).
๓. พระภิกษุปาตีโมกข์บริบูรณ์ทั้งอรรถและแปล

ชื่อเรื่องเฉพาะชื่อเรื่องในหนังสือ

วินัยปิฎก

๔. โอวาทานุสาสนี โดย สมเด็จพระสังฆราช (มี) และ สมเด็จพระวันรัต (อาจ)
๕. พระวินัยบัญญัติเรียบเรียงโดย สมเด็จพระวันรัต (แดง)

วิสุทธิมรรค

๑. พระวิสุทธิมรรค บัญญัติแม่ศ วิปัสสนากรรมฐานนั้นปลาย
๒. พระวิสุทธิมรรคเผด็จ
๓. วิสุทธิมรรคคุณดี ฉบับคัด (พระวินิจจวรรณการ) คัดจากฉบับลานของหอพระสมุดสำหรับพระนครซึ่งได้มาแต่หัวโมลีโลก

สุตตันตปิฎก

๑. ทวาทสปริตต์ หรือ สิบสองตำนานแปล
๒. พระสุตตันตปิฎกบาลีและแปลทั้ง ๕ นิกาย
๓. อุโบสถสูตร
๔. สวรรัตถสมุจจัย อรรถคาถาภาณวาร
๕. สามัคคีเภทคำฉันท์ โดย ชิต บุรทัต โดย
นายอันณาในสุ่มังคลวิลาสินี ที่มณิกาย
มหาวรรค

อภิธรรมมัตถสังคหะ

๑. อภิธรรมมัตถสังคหปาติ อถวา อภิธรรมมัตถ
วิภาวีย์ นาม อภิธรรมมัตถสังคหฎีกา

XIV.1.ข.2. ข้อเสนอแนะ ขอเสนอให้ใช้ชื่อเรื่องแบบฉบับ
สำหรับหนังสือต่อไปนี้

ชื่อเรื่องแบบฉบับ

ชื่อเรื่องในหนังสือ

ขุนช้างขุนแผน

๑. ขุนช้างขุนแผน
๒. บทละครเรื่องขุนช้างขุนแผน พระนิพนธ์
กรมพระราชวังบวรมหาดัศกัฒเสพ
๓. บทละครเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนวันทอง
ห้ามทัพ ประเสริฐอักษร ประชุมคำเสภา
ครึ่งกรุงศรีอยุธยา
๔. บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนความเก่า
ตอนขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง
๕. บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนแต่งงาน
พระไวย (สำนวนครแจ้ง)
๖. สมบัติกวี บทวิจารณ์วรรณคดีระคุนช้างขุนแผน
ทางวิทยุ ท.ท.ท. โดย ศุภร บุนนาค

จินตคามณี

๑. จินตคามณี เล่ม ๑ ว่าพระโหราธิบดีแต่งครั้ง
แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
๒. จินตคามณี เล่ม ๒ พระนิพนธ์กรมหลวง-
วงษาธิราชสนิท
๓. จินตคามณี ครั้งแผ่นดินพระเจ้าบรมโกศ
คัดจากต้นฉบับสมุดข่อยของ Royal
Asiatic Society, London.

ชื่อเรื่องแบบฉบับชื่อเรื่องในหนังสือ

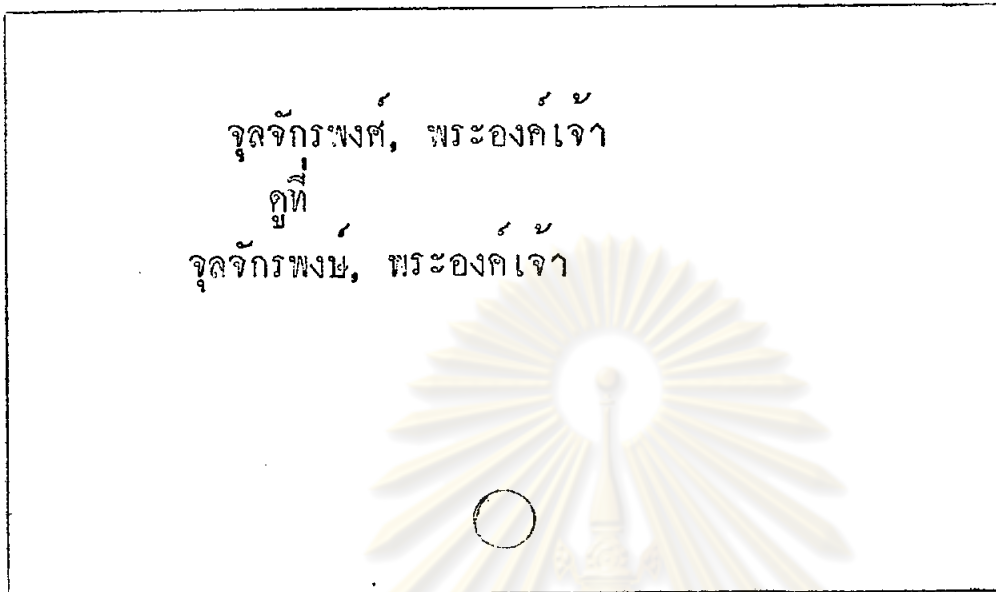
จินตคณิต

๔. คำเล่าเรื่องจินตคณิต โดย ธนิต อยู่โพธิ์
๕. มณีจินตคาถาจินตคณิต

XIV.1.๒. ประเภทที่ผู้เขียนขอให้ขอเสนอแนะโดยใช้ A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries เป็นหลัก คือชื่อผู้แต่งที่สะกดต่าง ๆ กัน หรือสะกดไม่ตรงกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เช่น เสถียร เสฐียร พงศ์ พงษ์

XIV.1.๒.1. ขอเสนอแนะ ให้ลงรายการผู้แต่งตามการสะกดการันต์ที่ผู้เขียนใช้ในหน้าปกในของหนังสือ แล้วทำบัตรโยงจากการสะกดการันต์แบบพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานมายังชื่อที่สะกดแตกต่างไปอีกที่หนึ่ง เช่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

XIV.2. ประเภทที่มีหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งกำหนดไว้ใน "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและตัวอย่างบัตร" แล้วคือ

XIV.2.ก. หนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง ให้ลงชื่อเรื่อง ในรายการผู้แต่งคอควยรายการพิมพ์ลักษณะ และรอยย่นหน้าค่าง (Hanging indention) ในบรรทัดต่อไป ^{๑๘๐}

๑๘๘

American Library Association, op.cit., p. 60-61

๑๘๐

สุทธิภักษ์ อัมพันธ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๕๘

การลงชื่อผู้แต่งในบัตรรายการ โดยทั่วไปมีหลักในการพิจารณาว่าจะต้องใช้ชื่อ
ที่ถูกต้องและเป็นที่ยุ่จักกันโดยทั่วไป เพื่อความสะดวกในการใช้บัตรรายการเป็น
ครรชนนี้สำหรับค้นหาหนังสือในห้องสมุด

สำหรับผู้แต่งคนไทยนอกจากจะมีชื่อ ชื่อรอง และชื่อสกุลแล้ว ชื่อผู้-
แต่งบางคนยังประกอบด้วยคำนำนาม บรรดาศักดิ์ ราชทินนาม ยศ ฉายานาม
สมณศักดิ์ สกุลยศ อิสริยยศ และตำแหน่งพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งมักจะเป็นที่
เข้าใจสับสนกัน ดังนั้นก่อนที่จะกล่าวถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลงชื่อ
ผู้แต่งแต่ละข้อโดยละเอียด ผู้เขียนจึงใคร่ขอให้อธิบายเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ
ของชื่อผู้แต่งที่เป็นคนไทยก่อน ดังนี้

- ชื่อตัว   หมายความว่าชื่อประจำบุคคล
- ชื่อรอง   หมายความว่าชื่อประกอบถัดจากชื่อตัว
- นามสกุล   "หมายความว่าชื่อประจำวงศ์สกุล"^{๑๕๑}
- คำนำนาม   คือคำที่ไขประกอบชื่อและนามสกุลเพื่อบอกให้รู้เพศและ
วัย เช่น เด็ก^{๑๕๒} นางสาว^{๑๕๓} นาง^{๑๕๓}

^{๑๕๑} "พระราชบัญญัติชื่อบุคคลพุทธศักราช ๒๔๘๔" ใน ราชกิจจานุเบกษา
๕๘ (๑๔ ต.ค. ๒๔๘๔) หน้า ๑๔๓๘๖

^{๑๕๒} "ประกาศยกเลิกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามเด็ก พ.ศ.
๒๔๖๔" ใน ราชกิจจานุเบกษา ๓๔(๑๕ ก.ค. ๒๔๖๐) หน้า ๓๒๘

^{๑๕๓} "พระราชกฤษฎีกาให้ใช้คำนำนามสตรี" ใน ราชกิจจานุเบกษา
๓๔ (๑๕ ก.ค. ๒๔๖๐) หน้า ๓๒๘

นาย^{๑๕๔} หรือเพื่อแสดงตำแหน่งและวุฒิ เช่น อาจารย์ ศาสตราจารย์ คอกเตอร์ นายแพทย์ แพทย์หญิง หรือ เพื่อเป็นการยกย่องให้เกียรติยศสำหรับสตรีที่เป็นนางพระกำนัล สตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า และสตรีที่มีสามีมีบรรดาศักดิ์ชั้น พระยาและเจ้าพระยา ให้ใช้คำนำหน้านามว่า คุณ คุณหญิง ทานคุณหญิง^{๑๕๕} ^{๑๕๖} คือ "ฐานันดรที่พระราชทานปูนบำเหน็จแก่ผู้มีความชอบให้มีราชทินนาม" เป็นลำดับตำแหน่งของข้าราชการสมัยก่อน ไคแก สมเด็จพระเจ้าพระยา พระยา พระหลวง ขุน หมื่น พัน ฯลฯ^{๑๕๗} บรรดาศักดิ์ของสตรี

^{๑๕๔} พระยาอุปทิศศิลปสาร หลักภาษาไทย อักษรวิธี วจิวิภาค วากย-
สัมพันธ์ ฉันทลักษณ์ สำหรับวิชาชุดครู ปป. ปม. พิมพ์ครั้งที่ ๕ พระนคร
ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๕๗ หน้า ๑๖๒ (วจิวิภาค)

^{๑๕๕} "พระราชกฤษฎีกาวาดยศคำนำนามสตรีเพิ่มเติม พุทธศักราช
๒๕๖๔" ใน ราชกิจจานุเบกษา ๓๘ (๑๘ ก.ย. ๒๕๖๔) หน้า ๒๕๒-๓

^{๑๕๖} "พระราชบัญญัติระเบียบฐานันดรข้าราชการฝ่ายพลเรือน ร.ศ.
๑๓๐" ใน ราชกิจจานุเบกษา ๒๘ (๒ ก.ค. ๒๕๕๔) หน้า ๑๒๗

^{๑๕๗} พระยาอุปทิศศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๖๕ (วจิวิภาค)

ที่เป็นข้าราชการฝ่ายในก็มี เจ้าคุณ พระ ท้าว
 เจ้าจอมมารดา เจ้าคุณจอมมารดา เจ้าจอม^{๑๙๘}
 ไต่เคยมีประกาศพระบรมราชโองการยกเลิกการใช้
 บรรดาศักดิ์นี้ใน พ.ศ. ๒๔๘๕^{๑๙๘} แต่ต่อมาก็กลับให้
 ใช้นิยามอีกสำหรับผู้ที่เคยมีบรรดาศักดิ์อยู่เดิมแล้วใน
 พ.ศ. ๒๔๘๗^{๒๐๐}

ราชทินนาม หรือนามบรรดาศักดิ์^{๒๐๑} คือชื่อที่ได้รับพระราชทาน
 ให้ใช้กับบรรดาศักดิ์โดยไม่ต้องใช้ชื่อตัวอีก เว้นแต่
 ราชทินนามซ้ำกันจึงจะลงชื่อกับนามสกุลไว้ในวงเล็บ

^{๑๙๘} "ประกาศว่าควยเรียกนามข้าราชการฝ่ายใน (จ.ศ. ๑๒๓๘)
 ใน เสถียร วิชัยลักษณ์ และคนอื่น ๆ ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม ๑๑
 พระนคร โรงพิมพ์เคลิเมนต์ ๒๔๗๘ หน้า ๒๘ - ๓๒

^{๑๙๙} "ประกาศเรื่องการยกเลิกบรรดาศักดิ์" ใน ราชกิจจานุเบกษา
 ๕๕ (๑๕ พ.ศ. ๒๔๘๕) หน้า ๑๐๘๘

^{๒๐๐} "ประกาศพระบรมราชโองการเรื่องให้ยกเลิกประกาศพระบรม-
 ราชโองการเรื่องการยกเลิกยศและบรรดาศักดิ์" ใน ราชกิจจานุเบกษา
 ๖๑ (๓๑ ธ.ศ. ๒๔๘๗) หน้า ๑๒๘๒

^{๒๐๑} ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.
๒๔๘๓ พระนคร ๒๔๘๘ หน้า ๓๐๓

ขางท่าย เช่น "วรจันทร" คือราชทินนาม
 ของข้าราชการฝ่ายในที่มีบรรดาศักดิ์เป็น "ท้าว"
 ตำแหน่งพระพี่เลี้ยง และหนังสือที่จะใช้เป็นหลักฐาน
 ค้นคว้าเกี่ยวกับราชทินนามต่าง ๆ ได้คือ "กฎหมาย
 ตราสามดวง" ซึ่งเป็นกฎหมายเก่าของไทยในตอนที่
 ว่าด้วย "พระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน" และ
 "พระไอยการตำแหน่งนาทหารหัวเมือง"^{๒๐๓}
 "คือตำแหน่งฐานันดรที่สูงกว่าบรรดาศักดิ์"^{๒๐๔} ผู้ที่
 มีทั้งยศและบรรดาศักดิ์ต้องไต่ยศขึ้นต้นก่อนบรรดาศักดิ์
 แล้วจึงลงชื่อตัวและนามสกุล^{๒๐๕} เช่น พลเอกเจ้า-
 พระยาบดินทรเดชาอนุชิต (แย้ม อนุคร) เมื่อเลิก
 ไต่ยศประกาศพระบรมราชโองการให้เลิกไต่บรรดา-
 ศักดิ์ใน พ.ศ. ๒๔๘๕ แล้ว ก็ไต่ยศนำหน้าชื่อตัวกับ
 ชื่อสกุลเท่านั้น และในปัจจุบันก็มีการไต่ยศเฉพาะ

^{๒๐๒} พระยาอุปกิตศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๒๒ (วจีวิภาค)

^{๒๐๓} กฎหมายตราสามดวงเล่ม ๑ พระนคร องค์กรการคาของคุรุสภา

^{๒๕๐๕} หน้า ๒๑๕ - ๓๒๓

^{๒๐๔} พระยาอุปกิตศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๒๓ (วจีวิภาค)

^{๒๐๕} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๒๔ (วจีวิภาค)

- ทหารและตำรวจเท่านั้น
- ฉายานาม บางที่เรียกนามฉายาหรือนามสงฆ์ คือ นามที่อุปัชฌาย์ ให้เป็นภาษาบาลีเมื่อเวลาบวช^{๒๐๖} เช่น ฉายานาม ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเมื่อทรงผนวช คือ ภูมิพล
- สมณศักดิ์ คือลำดับบอกตำแหน่งของพระสงฆ์ และพระสงฆ์ที่มี สมณศักดิ์ส่วนมากก็มีราชทินนามด้วย นอกจากสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหา-สังฆปริณายกซึ่งเป็นสมณศักดิ์สูงสุดแล้ว พระสงฆ์อื่น ก็มีสมณศักดิ์รองลงไปอีก ดังนี้คือ
- สมณศักดิ์ชั้นสมเด็จพระราชาคณะ ใ้ชื่อว่า "สมเด็จพระ" นำหน้าราชทินนาม เช่น สมเด็จพระวันรัต สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า สมเด็จพระพุทธิโชติญาณจารย์ สมเด็จพระญาณสังวร
- สมณศักดิ์ชั้นพระราชาคณะ ใ้ชื่อว่า "พระ" นำหน้า ราชทินนามและยังมีสมณศักดิ์เป็นลำดับชั้นลงไปอีกเป็น
- ชั้นเจ้าคณะรอง มีจำกัดอยู่ ๔ ตำแหน่ง คือ พระสาสนโสภณ พระพิมลธรรม พระธรรมวโรดม พระพรหมมุนี
- ชั้นธรรม มีคำว่า "ธรรม" ขึ้นต้นราช-ทินนาม เช่น พระธรรมเจดีย์

ชั้นเทพ มีคำว่า "เทพ" ขึ้นต้นราชทินนาม เช่น พระเทพเวที

ชั้นราช มีคำว่า "ราช" ขึ้นต้นราชทินนาม เช่น พระราชเวที

ชั้นสามัญ ใช้แต่คำว่า "พระ" นำหน้าราชทินนาม เช่น พระญาณรักชิต

สมณศักดิ์ชั้นพระครู เป็นตำแหน่งรองพระราชาคณะ ใช้ตำแหน่ง "พระครู" นำหน้าราชทินนาม เช่น พระครูธรรมธร พระครูวินัยธร

ชั้นจตุรานุกรม โดยมากไม่มีราชทินนาม ใช้แต่ตำแหน่ง เช่น พระอธิการ พระสมุห์ พระปลัด พระใบฎีกา พระมหา นำหน้านามเดิมและฉายานาม เช่น พระมหาชวินทร์ อจฺจาทโร

พระอนุจร คือพระสงฆ์ที่ไม่มีตำแหน่งสมณศักดิ์อันใด ใช้คำว่า "พระ" นำหน้านามเดิมและฉายานาม เช่น พระชิต นิติสโร ถ้าเป็นสามเณร ก็ใช้คำว่า "สามเณร" แทนคำว่า "พระ"^{๒๐๗}

สกุลยศ หรือราชสกุลยศ "คือยกที่ เกิดเป็นเจ้านายชั้นใด"^{๒๐๘}
 มีลำดับเป็น เจ้าฟ้า พระองค์เจ้า หม่อมเจ้า
 เจาราชนิกุล (คือหม่อมราชวงศ์ที่ได้รับการสถาปนา
 ขึ้นเป็น "หม่อม") หม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง^{๒๐๙}
 อิศริยยศ คือ ยศที่พระเจ้าแผ่นดินทรงสถาปนาเจ้านายให้มีศักดิ์
 สูงขึ้น ชั้นสูงสุดคือผู้ที่ เป็นรัชทายาทสืบสันตติวงศ์
 ส่วนเจ้านายชั้นรองลงมาแต่ก่อนพระเจ้าแผ่นดินทรง
 สถาปนาให้มีพระนามขึ้นต้นด้วยคำว่า "พระ" เช่น
 ในสมัยสุโขทัยมีปรากฏอยู่ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง
 คำว่าหนึ่งว่าเมื่อยังเป็นพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์ที่-
 สองอยู่มีความชอบชนางระชนสามชนเจ้าเมืองฉอด
 พระราชบิดาจึงได้สถาปนาเป็น พระรามคำแหง^{๒๑๐}
 "กุดขวางควยขุนสามชน ตนกุงขวางขุนสามชนตัวชื่อ
 มาสเมืองแพ ขุนสามชนพ่ายหนี พ่อกูจึงขึ้นชื่อกู"

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

^{๒๐๘} สมเด็จพระยาเจ้าราชานุภาพ "อธิบายว่าควยยศเจ้า"

ในกรมพระสมมตอมรพันธ์ จดหมายเหตุเรื่องทรงตั้งพระบรมวงศานุวงศ์กรุง
รัตนโกสินทร์ ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร
^{๒๐๙} หน้า ๑

^{๒๐๙} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑ - ๕

^{๒๑๐} เรื่องเดียวกัน หน้า ๕ - ๑๐

ชื่อพระรามคำแหง เพื่อกฟุ้งข้างขุนสามชน"^{๒๑๑}
 และในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นก็ยังใช้อิสริยยศนี้
 ต่อมา เช่น พระราเมศวร พระสุริโยทัย ฯลฯ
 การสถาปนาเจ้านายให้มีอิสริยยศเป็นกรมหมื่น กรมขุน
 และประเพณีเรียกพระนามเจ้านายตามกรมหมื่น
 ปราบกว่ามีขึ้นเป็นครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระนารายณ์
 มหาราช คือทรงตั้งสมเด็จพระนางเธอเจ้าฟ้า
 ศรีสุพรรณเป็นกรมหลวงโยธาเทพย์ และสมเด็จพระ
 เจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสุทิวาภิรมย์เป็นกรมหลวงโยธาเทพ
 ซึ่งเป็นแบบแผนของการสถาปนาเจ้านายให้ทรงกรม
 ต่าง ๆ มาจนทุกวันนี้^{๒๑๒} มีสมเด็จพระยาเป็น
 ตำแหน่งสูงสุด ตำแหน่งรองลงมาคือ กรมพระยา
 กรมพระ กรมหลวง กรมขุน กรมหมื่น และสกุล
 ยศของเจ้านายที่จะได้รับการสถาปนาให้ทรงกรมได้
 นั้นมีเพียง ๒ ชั้น คือชั้นเจ้าฟ้ากับพระองค์เจ้า^{๒๑๓}

^{๒๑๑} ประชุมจารึกสยามภาคที่ ๑ จารึกสุโขทัย ข้าราชการแปล

โดย ยอร์ช เซเดส์ พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ๒๔๖๗

หน้า ๕๓

^{๒๑๒}

สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ เรื่องเดียวกัน

หน้าเดียวกัน

^{๒๑๓}

พระยาอุปทิศศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๖๓ (วชิรวิภาค)

ตำแหน่งพระบรมวงศานุวงศ์ คือคำนำพระนามเจ้านายเพื่อแสดงว่าเป็นเครือ-
 ญาติอย่างใดกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น
 สมเด็จพระพี่นางเธอ สมเด็จพระภคินีเธอ สมเด็จพระ
 พระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ฯลฯ^{๒๑๔}
 ซึ่งตามหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งตั้งให้คัดออกไม่ลงใน
 บัตรรายการ^{๒๑๕}

ในหนังสือ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสม-
 มบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ได้กำหนดหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งตั้งไว้อย่างละเอียด
 ถูกต้องแล้วสำหรับผู้แต่งคนไทยที่เป็นคนสามัญทั้งบุรุษสตรี ดังนี้คือ

I. ผู้แต่งคนไทยที่เป็นคนสามัญทั้งบุรุษและสตรี ไม่ลงคำนำนาม
 เช่น นาย นาง นางสาว อาจารย์ ศาสตราจารย์ นายแพทย์
 แพทย์หญิง ฯลฯ หรือต่อท้ายชื่อด้วยปริญญา ตำแหน่งงาน เครื่องราช-
 อีสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

ในสมัยที่ยังไม่มีนามสกุล ลงเฉพาะชื่อตัว เช่น

นพมาศ

เป-โมรา

วรรณ

เมื่อใช้นามสกุลตามพระราชบัญญัตินามสกุล พ.ศ. ๒๔๕๖ แล้ว
 ให้ลงชื่อและนามสกุลไปตามลำดับ เช่น

^{๒๑๔} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๕๘ (วจีวิภาค)

^{๒๑๕} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๐ - ๗๑

ป่วย อังภากรณ

ถ้าผู้แต่งมีชื่อกลางคั่นระหว่างชื่อตัวกับนามสกุล หรือชื่อสองนามสกุลคู่กัน ก็ลงไปตามลำดับที่ผู้แต่งใช้ เช่น

ชวน ธนากร ขำสุวัฒน์

พลพัน ก. จันทนบุบผา

เล็ก สุมิตร โศภชิน

วงศ์ วัชรชัย พุกประยูร

ปราณี ศิริธร ฌพัทลุง

พรหม สุทรสุคนธ์ ฌนครพนม

เอื้อ บุษปะเกศ หงสกุล

สตรีที่แต่งงานแล้วหรือแต่งงานแล้วภายหลังกลับไปใช้นามสกุลเดิม ให้ลงชื่อและนามสกุลที่ใช่หลังสุด เช่น

กัณหา เคียงศิริ

ชูศรี สวัสดิ์สงคราม

เคิบ ชุมสาย, ม.ล.หญิง

สตรีไทยบางคนเมื่อแต่งงานแล้วก็ยังใช้ชื่อกับนามสกุลเดิมนำหน้านามสกุลที่ใช่หลังสุด ให้ใช้หลักเกณฑ์การลงชื่อแบบเดียวกับสตรีที่เมื่อแต่งงานแล้วก็ยังใช้ชื่อและนามสกุลเดิมในการแต่งหนังสือ คือลงนามสกุลเดิมไว้ในวงเล็บระหว่างชื่อกับนามสกุลที่ใช่หลังสุด^{๒๑๗} เช่น

๒๑๖ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๐

๒๑๗ สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๐

บุบผา (กฤษกร) นิมมานเหมินท์, ม.ล.หญิง
 แรม (พรหมโบล) บุญประสพ

ส่วนบางข้อนอกจากที่ได้อธิบายมาแล้วยังมีปัญหาในการใช้ ซึ่งจะได้กล่าวถึงปัญหาของการลงชื่อผู้แต่งเหล่านั้น พร้อมด้วยข้อเสนอแนะเป็นลำดับไปดังนี้

I. การลงชื่อผู้แต่งชาวต่างประเทศสำหรับหนังสือที่แปลจากต้นฉบับภาษาตะวันตกมาเป็นภาษาไทย ตามหลักการลงรายการผู้แต่ง (ข้อ XIII. 1.ข. หน้า 249) จะต้องลงชื่อผู้แต่งเดิมซึ่งเป็นชาวตะวันตกตามหลักสากล คือลงนามสกุลก่อน คั่นด้วยจุลภาค แล้วจึงลงชื่อตัว เช่น
 สไตน์เบค, จอห์น.

I.ก. ปัญหาสำหรับการลงชื่อผู้แต่งชาวตะวันตก คือเรื่องนามสกุลที่มีคำเติมหน้า (Surnames With Prefixes) ซึ่งชาวตะวันตกแต่ละชาติมีการใช้ต่าง ๆ กัน ทำให้เป็นปัญหาแก่บรรณารักษ์ไทยซึ่งถึงแม้จะทราบว่ามีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลงชื่อผู้แต่งชาวตะวันตกเหล่านี้กำหนดไว้ใน "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" อย่างละเอียดก็ตาม แต่ของสมุดบางแห่งก็ขาดคำรายการทำบัตรรายการเล่มสำคัญนี้ ผู้เขียนเรื่องนี้จึงใคร่ขอเสนอราย-

ละเอียดเกี่ยวกับเรื่องนี้ตามที่กำหนดไว้ใน "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" ตามที่เป็นปัญหาอยู่ในการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยดังนี้

I.ข. ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการลงชื่อผู้แต่งชาวตะวันตกที่นามสกุลมีคำเติมหน้า (Surnames With Prefixes)

I.ข.1. นามสกุลชาวตะวันตก ซึ่งใช้คำเติมหน้า

(Prefixes) ที่ไม่ใช่บุรพบท (Preposition) และคำนำหน้านามซึ่งไม่กำหนด

แน่นอน (Articles) หรือคำทั้ง ๒ ประเภทนี้รวมกัน เช่น

อะ แอบ ฟิตซ์ แมค โอ เซนต์ ซานา (A',

Ap, Fitz, M', Mac, O', Saint,

.San) ให้ใช้คำเติมหน้าเหล่านี้ขึ้นต้น เช่น

อะเบคเกต, กิลเบอร์ต แอบบอท

(A'Beckett, Gilbert Abbott)

ฟิตซ์เจอร์รัลด์, แฟรนซิส สกอตต์ คีย์

Fitzgerald, Francis Scott Key)

แมคดอนัลด์. วิลเลียม (MacDonald, William

I.ข.2. นามสกุลของชาวตะวันตกที่มีคำเติมหน้าเป็น

บุรพบท (Preposition) กับคำนำหน้านาม

ซึ่งไม่กำหนดแน่นอน (Article) หรือคำทั้ง

สองชนิดนี้รวมกัน เช่น คำว่า กู เกอ

เดอลา เดอ ลา แวน ฟอน ฯลฯ

(Du, De, De la, Le, La, Van, Von, etc.) ให้พิจารณาจากเชื้อชาติของผู้แต่ง คือ

ผู้แต่งที่เป็นชาวอังกฤษหรือชาวอิตาเลียน
ให้ลงคำเติมหน้าก่อนดังตัวอย่าง

คู โมริเออร์, คัพเน

(Du Maurier, Daphne)

เดอ อมิชิส, เอดมอนโด

(De Amicis, Edmondo)

ผู้แต่งที่เป็นชาวฝรั่งเศส ให้ลงคำเติมหน้า

ควยคำเป็นคำนำหน้านามซึ่งไม่กำหนดแน่นอน

คือ เดอ ลา (Le, La) หรือคำประสม

ระหว่างบุรพบทกับคำนำหน้านามซึ่งไม่กำหนด

แน่นอน ได้แก่ คู เดส์ (Du, Des)

เช่น

เลอบล็อง, โมริซ (Leblanc, Maurice)

ดูมาส์, อเล็กซานด์ร (Dumas, Alexandre)

แต่ถ้านามสกุลของผู้แต่งชาวฝรั่งเศสประกอบ

ควยบุรพบท เดอ หรือควยย่อของบุรพบทนี้

(De, D') ให้ลงนามสกุลหรือคำนำหน้านาม

ซึ่งไม่กำหนดแน่นอนที่อยู่หลังบุรพบทนี้ก่อน เช่น

โมปัสซังต์, กีย เดอ. (Maupassant,
Guy de)

ลา ลูแบร์, ซีมอง เดอ. (La Loubère
Simon de)

ผู้แต่งที่เป็นชาวเยอรมัน ชาวสอตันคา
และชาวสวีเดน โดยทั่วไปลงนามสกุลก่อน
เช่น

เกอเต้, โจฮัน โวลฟกัง ฟอน. (Goethe,
Johann Wolfgang Von)

ฟลิท, เบเรเมียส ฟอน. (Vliet, Jere-
mias van)

ฮัลล์สตร็อม, โจนนาร์ โจฮันเนส แอฟ.

(Hallström, Gunnar Johannes af.)

ผู้แต่งที่เป็นชาวสเปนและโปรตุเกส ลงนาม-
สกุลก่อน เช่น

เซรวันเตส, ซาเวดรา มิเกล เด.
Cervantes, Saavedra Miguel de)

เฟกา, ฮาวิเอร์ ลัสโซ เด ลา. (Vega,
Javier Lasso de la)

การลงชื่อผู้แต่งเหล่านี้ไซตามความนิยมในการอา
ออกเสียงโดยใช้นั่งชื่อเล่มแรกที่เข้ามาในห้องส
เป็นหลัก

- II. ในหลักเกณฑ์การลงชื่อสตรีที่มีค่านาม เช่น คุณ คุณหญิง
ท่านผู้หญิง นาง หม่อม ทั้งที่เข้ากับชื่อและนามสกุล หรือ
เข้ากับราชทินนามของสามี ตามพระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านา
นามสตรี มีชื่อที่กล่าวถึงบรรดาศักดิ์ข้าราชการฝ่ายใน เช่น
ตำแหน่ง ท้าววรจันทร์ ให้ลงชื่อว่า "วรจันทร์, ท้าว" ๒๕๐
- II.ก. ปัญหาของการลงชื่อผู้แต่งตั้งชื่อคือ บรรดาศักดิ์ข้าราชการ
ฝ่ายในบางตำแหน่ง เช่น เจ้าจอม
เจ้าจอมมารดา เจาคูณ เจาคูณจอมมารดา
ยังไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การลงชื่อไว้ เพราะผู้
แต่งตั้งหนังสือที่เป็นข้าราชการฝ่ายในตำแหน่งเหล่านี้
มีน้อย แต่หนังสือเกี่ยวกับชีวประวัติสตรีที่มีบรรดา
ศักดิ์นำหน้านามเหล่านี้มีอยู่มากมายด้วยกัน ทำให้
เกิดปัญหาในด้านการให้หัวเรื่อง เพราะหลักเกณฑ์
การลงหัวเรื่องของชีวประวัตินั้นให้ใช้ตามแบบหลัก
การลงชื่อผู้แต่งตั้ง และเนื่องจากยังไม่ได้กำหนดหลัก
การลงชื่อข้อนี้ไว้เป็นแบบแผน ห้องสมุดแต่ละแห่ง
จึงให้ต่าง ๆ กันไป ดังนั้นการกำหนดหลักเกณฑ์
ข้อนี้ขึ้นจึงเป็นประโยชน์ในการทำบัตรรายการ
หนังสือภาษาไทยทั้งสองด้านตามที่ได้อธิบายมาแล้ว
ควย

II.ข. ข้อเสนอแนะไขตามคำอธิบายในคำนำหลักภาษาไทย คือ "สตรีผู้มีบรรดาศักดิ์ที่ไม่มีราชทินนามเช่นเป็น เจ้าจอม... ก็ต้องใช้ตำแหน่งเหล่านี้นำหน้านาม- เคิม แต่นามสกุลนั้น... ไม่ต้องใช้ เพราะใช้ นามรัชกาล" เช่น เจ้าจอมสมบุญในรัชกาล ที่ห้า เจ้าจอมมารคำจุมในรัชกาลที่สี่ เจ้าคุณ- จอมมารคำสำลีในรัชกาลที่สี่ และเมื่อพิจารณา เปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์การลงชื่อสตรีที่มีบรรดา- ศักดิ์นำหน้านามซึ่งได้กำหนดไว้เป็นแบบแผนแล้ว ผู้เขียนเรื่องนี้จึงใคร่ขอเสนอแบบแผนการลงชื่อสตรี ที่มีบรรดาศักดิ์เป็นข้าราชการฝ่ายในดังกล่าวแล้ว โดยกำหนดให้ลงชื่อตัวก่อนต้นด้วยจุดภาค แล้วจึงลง บรรดาศักดิ์และรัชกาลที่ได้รับราชการ นดองพระ เเศษ พะคุณในวงเล็บ เพื่อเป็นการชี้ให้เห็นว่าเป็นคนละ คน ในกรณีชื่อตัวซ้ำกัน ดังตัวอย่าง คือ

สมบุญ, เจ้าจอม (รัชกาลที่ห้า)

จุม, เจ้าจอมมารคำ (รัชกาลที่สี่)

สำลี, เจ้าคุณจอมมารคำ (รัชกาลที่สี่)

ชื่อยกเว้นคือ บรรดาศักดิ์ของพระสนมเอกซึ่งพระราช-

ท่านเป็นพิเศษ แก่ ^{๒๒๒}เจ้าคุณพระประยูรวงศ์
กับพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ^{๒๒๓} ในรัชกาลที่ห้า
และพระสุจริตสุภา ^{๒๒๔} ในรัชกาลที่หก ไม่มีซ้ำกับ
ผู้ใด ในหนังสือในบัตรรายการดังนี้ คือ

พระประยูรวงศ์, เจ้าคุณ.
ดารารัศมี, พระราชชายา เจ้า.
สุจริตสุภา, พระ.

---

^{๒๒๒} สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ "ประวัติเจ้าคุณพระ-
ประยูรวงศ์" ใน กรมศิลปากร ประชุมบทละคอนดึกดำบรรพ์ ฉบับปริวรรต
พิมพ์ครั้งที่ ๓ พระนคร ๒๔๔๖ หน้า ๑ - ๓๕

^{๒๒๓} เจ้าแควนวรรฐ์ (ณ เชียงใหม่) พระประวัติพระราชชายา
เจ้าดารารัศมี พระนคร โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ ๒๔๗๗ หน้า ๓

^{๒๒๔} ลำดับสกุล สุจริตกุล ราชินิกุลรัชกาลที่ ๖ และ รัชกาลที่ ๗
ราชินิกุลรัชกาลที่ ๘ และรัชกาลปัจจุบัน พระนคร โรงพิมพ์มหามกุฏราช-
วิทยาลัย ๒๕๐๒ หน้า ๔๖

III. ผู้แต่งที่มีบรรดาศักดิ์ให้ลงราชทินนามก่อน คั่นด้วยจุลภาค แล้วจึงลงบรรดาศักดิ์ครั้งสุดท้าย ดังต่อไปนี้ เช่น

พระเสด็จสุเรนทราธิบดี, เจ้าพระยา
ทั้งนี้รวมทั้งผู้แต่งที่เคยมีบรรดาศักดิ์แล้วเลิกใช้ไปชั่วระยะ
หนึ่ง แต่ภายหลังกลับไปรับบรรดาศักดิ์นั้นใหม่ด้วย

(โปรดดูหลักการพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่งขอ II.2.
หน้า ๑๓๘) แยกแวนผู้ที่เป็นข้าราชการฝ่ายราชสำนัก
ซึ่งมีบรรดาศักดิ์ของมหาดเล็กหลวงที่ใช้คำว่า "นาย"
นำหน้าราชทินนาม บรรดาศักดิ์นี้ไม่ต้องกลับไปไว้หลัง
ราชทินนาม ให้ลงไปตามลำดับที่ผู้แต่งใช้ เช่น

นายนรินทร์ธิเบศร์

นายวรการบัญชา

สำหรับผู้แต่งที่มีราชทินนามซ้ำกันหรือคล้ายกัน ให้ลงชื่อตัว
กับนามสกุลไว้ในวงเล็บข้างหน้าบรรดาศักดิ์ เช่น

๒๕๕ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๒ - ๒๓

๒๒๖ พระยาอุปกิตศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

๒๒๗ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๔

บดินทรเขษานุชิต (ม.ร.ว.อรุณ ฉัตรกุล), เจ้าพระยา.

บดินทรเขษานุชิต (แย้ม ผนคร) เจ้าพระยา.

ถ้าไม่มีหรือไม่ทราบนามสกุลให้ลงเฉพาะชื่อตัว เช่น

สารประเสริฐ (ตรี นาคะประทีป) พระ.

สารประเสริฐ (นุช) หลวง.

หลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งขอนี้ยกเว้นสำหรับผู้แต่งซึ่งชื่อตัว

หรือนามแฝงเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากกว่าบรรดาศักดิ์

ซึ่งในกรณีเช่นนี้กำหนดให้ลงชื่อตัวหรือนามแฝง ซึ่งเป็น

ที่รู้จักกันแพร่หลายนั้นแทน เช่น ท้าวศรีจุฬาลักษณ์

ลงชื่อว่า นพมาศ

หรือ พระศรีสุนทรโวหาร (ภู่) ลงชื่อว่า

สุนทรภู่

III.ก. ปัญหาเรื่องบรรดาศักดิ์ของผู้แต่ง มีดังนี้ คือ

III.ก.1. บรรดาศักดิ์ของมหาดเล็กหลวง

ซึ่งใช้คำว่า "นาย" ซึ่งเป็นข้อ

ยกเว้นไม่ต้องกลับไปไวย่างหลัง

ราชทินนามเหมือนการลงชื่อผู้แต่ง

ที่มีบรรดาศักดิ์อื่น ๆ เช่น ขุน

หลวง พระ พระยา เจ้า-

พระยา สมเด็จเจ้าพระยา

นั้น บางครั้งจะสังเกตได้ยาก

ว่าเป็นบรรดาศักดิ์ เพราะราช-
 ทินนามที่ใช้ประกอบส่วนมากเป็นคำ
 สั้น ๆ ไม่มีลักษณะเป็นพิเศษเช่น
 ราชทินนามอื่น ๆ เช่น นายกวด
 นายศักดิ์ นายพลพัน ซึ่งอาจจะ
 ทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นชื่อตัวได้

III.ก.2. บรรดาศักดิ์อื่น ๆ เช่น จหมื่น
 เจ้า พัน หมื่น นั้นควรใช้ลง
 ไว้หลังราชทินนาม เช่นเดียวกับ
 การลงชื่อผู้แต่งตั้งที่มีบรรดาศักดิ์อื่น ๆ
 หรือมีชื่อยกเว้นอย่างไรบ้าง

III.ข. ขอเสนอแนะ ใช้ตามหลักฐานในด้านกฎหมาย-
 ไทยดังนี้ คือ

III.ข.1. บรรดาศักดิ์ของมหาดเล็กหลวง ซึ่ง
 ใช้คำว่า "นาย" นำหน้ามักใช้กับ
 ราชทินนามตามที่กำหนดไว้ในตำแหน่ง
 นาพลเรือน ของกฎหมายตราสาม-
 ควาง มีดังต่อไปนี้คือ

นายศักดิ์	นายฤทธิ
นายสิท	นายเดช
นายจาเรต	นายจาง
นายจายง	นายจายวด
นายกวด	นายขัน

นายพัน	นายจิตร
นายสนิจ	นายเสนห
นายเลออาวุธ	นายสุพจินดา
นายไชยชน	นายสรรควัชย์
นายพลพันธ์	นายพลภาย

ดังนั้นการตรวจสอบชื่อผู้แต่งตั้งกับตำแหน่งมหาดเล็กหลวงเหล่านี้ก่อน จะช่วยให้ตัดสินได้ว่า ผู้แต่งคนใด ไรคำว่า "นาย" เป็นบรรดาศักดิ์ หรือใช้เป็นคำนำหน้านามธรรมดา

III. ข. 2. บรรดาศักดิ์อื่น ๆ เช่น จหมื่น
เจ้า พัน หมื่น มีรายละเอียด
ดังนี้

จหมื่น เป็นบรรดาศักดิ์ของมหาดเล็กหลวง เช่น จหมื่น-
ไวยวรนาถ ^{L๓๐}

เจ้า เป็นยศเจ้าราชินิกุลเสมอกับหม่อมเจ้า แต่ในรัชกาล
ที่ ๔ เปลี่ยนเป็นหม่อม ^{๒๓๑} (โปรดดูหลักการลงชื่อ

^{๒๒๘}
กฎหมายตราสามดวง เล่ม ๑ พระนคร องค์การค้าของ

คุรุสภา ๒๕๐๕ หน้า ๒๒๘

^{L๓๐}
พระยาอุปทิศศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๒๕ - ๒๒

^{๒๓๑}
สมเด็จพระยาตำราจรรรชานาภาพ เรื่องเดียวกัน หน้า ๒ - ๑๘

พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นหม่อมเจ้า หม่อมราชวงศ์
และหม่อมหลวง หน้า ๓๖๔) และบรรดาศักดิ์ของ
เจ้าประเทศราช บุตรชายหญิงและหลานชาย
หญิงของเจ้าผู้ครองเมือง เช่น เจ้าแก้วนารี
ณ เชียงใหม่

พัน เป็นบรรดาศักดิ์ชั้นประทวน ตำแหน่งนายเวรทั้งมหาด
ไทยและกลาโหม เช่น พันจันทมาศ

หมื่น ตำแหน่งบรรดาศักดิ์สูงกว่าตำแหน่งพัน
เนื่องจากบรรดาศักดิ์เหล่านี้ไม่ได้เป็นคำพ้องเสียงกับคำนำนามอื่น ๆ
เช่น คำว่า "นาย" จึงควรใช้ตามหลักการลงชื่อผู้แต่งที่มีบรรดา-
ศักดิ์อื่น ๆ คือลงราชทินนาม หรือชื่อและนามสกุลก่อนค้นคว้าย
จุดภาค แล้วจึงลงบรรดาศักดิ์ ดังตัวอย่าง

๒๓๒ พระยาอุปกิตศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

๒๓๓ กรมศิลปากร ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ ฉบับหอสมุดแห่งชาติ

พระนคร ๒๕๐๔ หน้า ๓๐

๒๓๔ ราชบัณฑิตยสถาน เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๕๔

๒๓๕ กฎหมายตราสามดวง เล่ม ๑ หน้า

๒๓๖ ราชบัณฑิตยสถาน เรื่องเดียวกัน หน้า ๕๕๕

ไวยวรรณ, จหมื่น
 แก้วนารัฐ ฅเจียงใหม่, เจ้า
 จันทนุมาศ, พัน

- IV. ผู้แต่งที่มียศทหารหรือตำรวจ ให้ลงชื่อและนามสกุลก่อน
 คั้นควยจุลภาคแล้วจึงลงยศ แต่มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการ
 ลงยศทหารหรือตำรวจละเอียดลงไปอีก คือ
 ลงยศที่ได้รับหลังสุดสำหรับผู้ที่แต่งหนังสือวิชาการทาง
 ทหารและตำรวจ แม้ยศที่ปรากฏในหนังสือจะต่ำกว่าในปัจจุบัน
 ก็ตาม

ถ้าไม่ได้แต่งหนังสือทางวิชาการ ลงเฉพาะยศสูงสุด
 ของทหารและตำรวจ เช่น

เฒ่า ครียานนท์, พลตำรวจเอก

สฤษดิ์ ณะรัชต์, จอมพล

"ถ้ามีไวยยศสูงสุดและไม่มีทางทราบยศที่ได้รับหลังสุด
 ของผู้นั้นไม่ต้องลงยศในบัตรรายการ" ^{๒๓๓} เช่น

ปิ่น มุทกันต์

- IV . ก. ปัญหาเกี่ยวกับยศของผู้แต่งตามที่ได้รวบรวมมามีดังนี้

IV . ก. 1. ผู้แต่งที่มียศทหารกับบรรดาศักดิ์ หรือมี
 ทั้งยศตำรวจกับบรรดาศักดิ์ ควรจะลง
 ชื่ออย่างไรในบัตรรายการ

- IV.ก.2. ยศของข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ ใดๆ อีก
บ้างที่ควรลงในบัตรรายการ เพราะใน
หนังสือ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ
หนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่าง
บัตร" ไท่กล่าวไว้บางแล้วว่า "หม่อมเพร"
ซึ่งเป็นยศมหาดเล็ก ให้ลงคำว่า หม่อมเพร
ไว้หลังชื่อค้นด้วยจุดภาค ^{๒๓๘}
- IV.ข. ขอเสนอแนะให้หลักฐานจากตำราเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การ
ทำบัตรรายการทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศดังนี้
คือ
- IV.ข.1. ตามหลักการลงชื่อผู้แต่งที่เป็นตัวบุคคลใน
"A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title Entries" นั้น
ให้ยกเว้นไม่ลงยศทหาร เช่นเดียวกับ
คำนำนามอื่น ๆ ^{๒๓๙} แต่สำหรับผู้แต่ง
คนไทยที่มียศทหารกับบรรดาศักดิ์ หรือ
ยศตำรวจกับบรรดาศักดิ์นั้น ควรใช้
ตามที่ "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ
หนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

^{๒๓๘}
เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

^{๒๓๙}
American Library Association, op.cit., p. 87

กำหนดไว้ คือโดยทั่วไปลงเฉพาะยศ
สูงสุดของทหารและตำรวจโตแก่ จอมพล
พลตำรวจเอก ส่วนผู้มียศต่ำกว่านั้นลง
เฉพาะราชทินนามกับบรรดาศักดิ์ ตาม
หลักการลงชื่อผู้มีบรรดาศักดิ์ เช่น
อานุกาฬไตรภพ, พระยา.

การสมาคม

เวนแจะ เป็นผู้แต่งหนังสือวิชาการทาง
ทหารและตำรวจโดยตรง จึงจะลงยศ
ครั้งหลังสุดที่ไครบ^{๒๕๐} และเนื่องจาก
เวลาเขียนชื่อตามปกติ ผู้ที่มีทั้งยศและ
บรรดาศักดิ์ ไซ้ยศชั้นตน^{๒๕๑} ดังนั้น
เมื่อลงรายการผู้แต่งจึงกำหนดให้ลง
ราชทินนามก่อน คนควยจุลภาค แล้ว
จึงลงยศทหารหรือตำรวจและบรรดา-
ศักดิ์ เช่น

สรวิชัยสมรรถ, พันเอก หลวง.

ความรู้ทั่วไปในการทหาร

IV.๓.2.

นอกจากยศของทหารและตำรวจแล้ว
"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

^{๒๕๐} สุทธิลักษณ์ อำนวยการ เรื่องเดียวกัน หน้า ๖๕

^{๒๕๑} พระยาอุปทิศศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๖๘

ไต่ถามถึงยศ "หม่อมแพร" ของมหาดเล็ก
หลวง วาโหลงไวหลังราชทินนามโดยไช
จุลภาคกัน เช่น
นายกวก, หม่อมแพร^{๒๔๒}

ลำดับยศของมหาดเล็กหลวงมีดังนี้ คือ
จางวาง (เอก โท ทรี) หัวหมื่น
รองหัวหมื่น จา หม่อมแพร รองหม่อมแพร^{๒๔๓}
มหาดเล็กพิเศษ
ผู้แต่งที่มียศมหาดเล็กหลวง และเป็นที
รู้จักกันแพร่หลาย ไต่ถาม นายสวน
มหาดเล็ก ผู้แต่งกลอนเพลงยาวสรรเสริญ
พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า
เจ้าอยู่หัว

เนื่องจากยศของมหาดเล็กหลวงก็เป็น
ยศเช่นเดียวกับยศของทหารและตำรวจ
ซึ่งโดยทั่วไปก็ไม่ลงไว้ในบัตรรายการ
อยู่แล้ว ผู้เขียนจึงใคร่ขอเสนอให้
พิจารณาปัญหาข้อนี้ไปตามหลักเกณฑ์การ
ลงชื่อผู้แต่งที่มียศทหารและตำรวจ
สำหรับการทำบัตรรายการหนังสือภาษา
ไทยคงที่ไต่ถามมาแล้ว คือ ลงเฉพาะ

^{๒๔๒} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

^{๒๔๓} พระยาอุปกิตศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๖๘ (วชิรภาค)

^{๒๔๔} American Library Association, ibid.

ยศสูงสุดหรือยศครั้งหลังสุดถ้าเป็นผู้แต่งหนังสือวิชาการ เกี่ยวกับมหาดเล็กหลวงโดยตรง ถ้าแต่งหนังสือประเภทอื่นให้ลงเฉพาะชื่อตัว สำหรับผู้ที่ไม่มีนามสกุลหรือลงชื่อตัวและนามสกุล หรือลงบรรดาศักดิ์ของมหาดเล็กและราชทินนาม (โปรดดูหน้า ๓๑๓ - ๓๑๕ ประกอบ) ตัวอย่าง นายเล่ห์อาวูช คุ้มแพร นายมี มหาดเล็ก นายสวน มหาดเล็ก ซึ่งเป็นผู้แต่งหนังสือให้ลงชื่อในบัตรราชการดังนี้ คือ

มี
สวน
นายเล่ห์อาวูช

- V. พระนามของพระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี และพระนามเจ้านายชั้นสูง หลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งข้อนี้ไม่มีปัญหาในการไขอย่างใด เพียงแต่ควรจะเพิ่มการลงพระนามพระมหากษัตริย์ พระมเหสี และพระนามเจ้านายชั้นสูงบางพระองค์จากที่ใดกำหนดไว้แล้ว เพื่อให้ใช้เป็นแบบแผนในการทำบัตรราชการ หนังสือภาษาไทยเท่านั้น

หลักเกณฑ์การลงพระนามโดยทั่วไป ให้ลงพระนามที่ใช้ทางราชการอย่างสั้น ๆ คนควยจุดภาค แล้วลงค่านำพระนาม (สามานยนาม) ที่ใช้กันแต่ละองค์ ดังต่อไปนี้

พระมหากษัตริย์ องค์พระนามที่ใช้ทางราชการ
 ก่อนค้นคว้าจุลภาค แล้วลงค่านำพระนามว่า พระเจ้า
 พระบาทสมเด็จพระ สมเด็จพระ ๒๕๖ คังตัวอย่าง
 การลงพระนามพระมหากษัตริย์องค์สำคัญ ๆ ในสมัยกรุง
 สุโขทัย กรุงศรีอยุธยา และกรุงธนบุรี ซึ่งมีการอ้างอิง
 มากในคานประวัติศาสตร์ เพิ่มเติมจากการลงพระนาม
 พระมหากษัตริย์ในสมัยรัตนโกสินทร์ที่กำหนดไว้ใน "หลัก
 เกณฑ์การทำบัตรราชการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์ ๒๕๓๓
 และตัวอย่างบัตร" ดังนี้

สมัยสุโขทัย

ศรีอินทราทิตย์, พระเจ้า

บาลเมือง, พระเจ้า

รามคำแหงมหาราช, พระเจ้า ๒๕๔

สมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี

อู่ทอง, พระเจ้า

บรมไตรโลกนาถ, สมเด็จพระ

ไชยราชาธิราช, สมเด็จพระ

มหาจักรพรรดิ, สมเด็จพระ

๒๕๖ พระยาอุปกิตศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๕๓ - ๕๕

๒๕๓๓ สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

๒๕๔๔ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประมวลพระบรมราชา
ธิบายในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทย
 พระนคร กรมศิลปากร ๒๕๐๕ หน้า ๒๒

มหินทราธิราช, สมเด็จพระ
 มหาธรรมราชาธิราช, สมเด็จพระ
 นเรศวรมหาราช, สมเด็จพระ
 เอกาทศรถ, สมเด็จพระ
 ทรงธรรม, พระเจ้า
 ปราสาททอง, พระเจ้า
 นารายณ์มหาราช, สมเด็จพระ
 เพทราชา, สมเด็จพระ
 เตื้อ, พระเจ้า
 ทายสระ, พระเจ้า
 บรมโกษรู่, พระเจ้า
 อุทุมพร, พระเจ้า
 เอกทัศ, พระเจ้า
 กรุงธนบุรี, พระเจ้า ๒๔๔

สำหรับพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายด้วยพระนามอื่นหรือค่านำ
 พระนามอย่างอื่น ให้ทำบัตรโยงจากพระนามเหล่านั้นมายังแบบแผนที่ใช้ลง
 พระนามในการลงรายการผู้แต่งควย เช่น

๒๔๕
 สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ อธิบายพระนามพระเจ้า
แผ่นดินกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒ-
 ษนากร ๒๔๖๔ หน้า ๑๗ - ๒๗

รามคำแหงมหาราช, พ่อขุน
 คูที
 รามคำแหงมหาราช, พระเจ้า.

สรศักดิ์, ขุนหลวง
 คูที
 เสือ, พระเจ้า.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 อุพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การลงพระนามของพระราชินีแห่งพระนามก่อน คันทวยจุลภาค
 กอนลงค่านำพระนาม

พระราชินีในสมัยกรุงศรีอยุธยาใช้คำว่า "พระ" เป็นอิสริยยศ เช่น พระสุริโยทัย พระเทพกษัตริย์^{๒๕๐} ลงพระนามในรายการผู้แต่งตั้งว่า

สุริโยทัย, พระ

เทพกษัตริย์, พระ

ส่วนพระราชินีในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกจนถึงสมัยพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีอิสริยยศ เป็น "กรมพระ" และ "กรมสมเด็จพระ" ตามการสถาปนาพระเกียรติยศ ของแต่ละพระองค์ซึ่งจารึกไว้ในพระสุพรรณบัฏ ดังนี้

๒๕๑
อมรินทรามาตย์, กรมพระ

๒๕๒
ศรีสุริเยนทรามาตย์, กรมสมเด็จพระ

๒๕๓
ศรีสุลาลัย, กรมพระ

๒๕๔
เทพศิรินทรามาตย์, กรมสมเด็จพระ

๒๕๐
สมเด็จพระพระยาคำรงราชานุภาพ "อธิบายว่าควยยศเจ้า"
ในกรมพระสมมตอมรพันธุ์ จดหมายเหตุเรื่องทรงตั้งพระบรมวงศานุวงศ์
กรุงรัตนโกสินทร์ หน้า ๖ - ๑๔

๒๕๑
กรมพระสมมตอมรพันธุ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๘ - ๗๙

๒๕๒
เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๑๐ - ๑๑

๒๕๓
เรื่องเดียวกัน หน้า ๘๖

๒๕๔
เรื่องเดียวกัน หน้า ๒๐๑

ผลหลังจากสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ห้าแล้ว
ได้รับการสถาปนาเป็น "สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี" และให้ลง
พระนามไปตามอย่างที่กำหนดไว้แล้วใน "หลักเกณฑ์การห้ามตัดรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ๒๕๕

การลงพระนามเจ้านายชั้นสูงบางพระองค์ ขอเสนอตัวอย่างเพิ่ม-
เติม ดังนี้คือ

มหาเสนาบดีภูษ, สมเด็จพระบรมราชเจ้า ๒๕๖
มหาศกคิพลเสพย, สมเด็จพระบรมราชเจ้า ๒๕๗
มหาวิชัยชาญ, สมเด็จพระบรมราชเจ้า ๒๕๘
ศรีสวรินทิราบรมราชเทวี, สมเด็จพระ ๒๕๙
สุขุมาลมารศรี, ~~สมเด็จพระบรมราช~~ ๒๖๐

๒๕๕ สุนทรลักษณ์ อำพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๐

๒๕๖ กรมพระสมมตอมรพันธ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๒

๒๕๗ เรื่องเดียวกัน หน้า ๘๕

๒๕๘ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๕๔

๒๕๙ พระราชประวัติสมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพัน-

วัสสาอัยิกาเจ้า และ จดหมายเหตुरายวันของสมเด็จพระบรมราชปิตุลาธิบดี
เจ้าฟ้ามหาจักรีรังสฤษดิ์ พระนคร โรงพิมพ์พระจันทร์ ๒๔๕๕ หน้า ๒ - ๑

๒๖๐ ราชบัณฑิตยสภา เรื่องเฉลิมพระยศเจ้านายฉบับมีพระรูป

เล่ม ๒ พระนคร โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร ๒๔๗๔ หน้า ๑๖๐ - ๔๔

VI. ผู้แต่งคนไทยที่เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ ไม่ลงตำแหน่งพระบรมวงศานุวงศ์ เช่น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระวรวงศ์เธอ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ฯลฯ ^{๒๖๑} เพราะเนื้อที่สำหรับลงรายการผู้แต่งมีจำกัด

เจ้านายชั้นเจ้าฟ้า

ถ้าไม่ได้ทรงกรม ให้ลงพระนามก่อน คั่นด้วยจุลภาค แล้วจึงลงสกุลยศ เช่น

ศิริราชกกุฎกัมภ์, สมเด็จพระเจ้าฟ้า

ถ้าได้รับการสถาปนาให้มีอิสริยยศเป็นเจ้านายทรงกรม

ให้ลงพระนามกรมก่อน คั่นด้วยจุลภาค แล้วจึงลงสกุลยศและตำแหน่งกรมไปตามลำดับโดยไม่ลงพระนามเดิม

เช่น สมเด็จพระเจ้าฟ้านิภานพดล วิมลประภาวดี กรมขุน

อุทองเขตขัตติยนารี ลงพระนามว่า

อุทองเขตขัตติยนารี, สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมขุน

เจ้านายชั้นพระองค์เจ้า

ถ้าไม่ได้รับการสถาปนาอิสริยยศ ให้ลงพระนามก่อน คั่นด้วยจุลภาคแล้วจึงลงสกุลยศ เช่น

ภานุพันธบุคคล, พระองค์เจ้า
 เณลิมเขตรมงคล, พระองค์เจ้าหญิง
 ส่วนเจ้านายชั้นพระองค์เจ้าที่ได้รับการสถาปนาอิสริยยศ
 ให้ทรงกรม ต่อดลพระนามกรมก่อน ค้นด้วยจุลภาค
 แล้วจึงลงตำแหน่งกรมโดยไม่ต่อดลพระนามเดิมและ
 สกนยศอีก เช่น พระวิมาดาเธอ พระองค์เจ้าสาย-
 สวลีภิรมย์ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา
 ดลพระนามว่า

สุทธาสินีนาฏ, กรมพระ
 ถ้าพระนามกรมที่ปรากฏในหนังสือมีอิสริยยศต่ำกว่าใน
 ระยะเวลาหลังหรือในปัจจุบันให้ลงอิสริยยศที่ได้รับครั้งหลัง
 สุด (โปรดดูหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้-
 แต่ง ข้อ II.2. หน้า ๑๓๔ - ๑๕๓ ประกอบ)

เจ้านายที่มีพระนามกรมคล้ายกันหรือเหมือนกัน ให้ลง
 พระนามเดิมไว้ในวงเล็บด้วย หรือจะลงปีที่ประสูติ
 หรือสำหรับองค์ที่สิ้นพระชนม์แล้วก็ลงปีที่ประสูติและสิ้น-
 พระชนม์ ^{๒๖๒} ตามหลักการลงชื่อผู้แต่งของบัตรรายการ
 หนังสือภาษาต่างประเทศเพื่อชี้ให้เห็นว่าไม่ใช่ผู้แต่ง
 องค์เดียวกันก็ได้ ^{๒๖๓} เช่น

^{๒๖๒}
เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๐ - ๗๒

^{๒๖๓}
 Lubetzky, op.cit., p. XIII.

พิทยลาภพฤฒิศาครา, กรมขุน (พระองค์โสธมบัณฑิต)
 พิทยลาภพฤฒียากร, กรมหมื่น (พระองค์เจ้าธานีนิวัต)
 พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น (พระองค์เจ้ารัชนี้แจ่มจรัส)

พิทยลาภพฤฒิศาครา, กรมขุน พ.ศ. ๒๔๐๖ - ๒๔๕๖

พิทยลาภพฤฒียากร, กรมหมื่น พ.ศ. ๒๔๒๘ -

พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น พ.ศ. ๒๔๑๙ - ๒๔๔๓

พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นหม่อมเจ้า หม่อมราชวงศ์ และหม่อม

โหลงชื่อและนามสกุลตามลำดับ แล้วลงสกุลยศข้างหลัง
 คั่นด้วยจุดภาค โดยใช้อักษรย่อว่า ม.จ., ม.ร.ว.
 และ ม.ล. ^{๒๖๔} ถ้าเป็นสตรีให้ใช้คำว่า ม.จ.หญิง,
 ม.ร.ว.หญิง, และ ม.ล.หญิงด้วย ^{๒๖๕}

หม่อมราชวงศ์บางคนที่ได้รับการสถาปนาเป็น
 "หม่อม" ^{๒๖๖} ซึ่งเป็นยศของเจ้าราชินิกุล แล้วมีราชทิน
 นามต่อท้าย เช่น หม่อมทวิวงศ์ถวัลย์ศักดิ์ โหลงรา
 ทินนามก่อน คั่นด้วยจุดภาค แล้วลงสกุลยศว่า "หม่อ

^{๒๖๔} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๔

^{๒๖๕} พระยาอุปทิศศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๖๑

^{๒๖๖} สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ "อธิบายว่าด้วยยศเจ้า"

ใน กรมพระสมมตอมรพันธ์ จดหมายเหตุเรื่องทรงตั้งพระบรมวงศานุวงศ์
กรุงรัตนโกสินทร์ หน้า ๔

และลงชื่อกับนามสกุลเดิมไว้ในวงเล็บ เช่น
ทวิวงศ์ถวัลยศักดิ์, (ม.ร.ว.เฉลิมลาภ ทวิวงศ์) หม่อม
สนิทวงศ์เสนี (ม.ร.ว.คน สนิทวงศ์) หม่อม

VI.ก. บัญชีการลงชื่อผู้แต่งที่เป็นเจ้านายและพระบรมวงศานุวงศ์
ได้แก่ในกรณีที่พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นหม่อมราชวงศ์และ
หม่อมหลวงเป็นผู้ที่มีบรรดาศักดิ์ และเป็นผู้ที่รู้จักกัน-
แพร่หลายทั้งในชื่อตัวและนามสกุลกับทั้งบรรดาศักดิ์และ
ราชทินนามค่านั้น ควรจะลงชื่อในรายการผู้แต่ง
อย่างไร

VI.ข. ขอเสนอแนะใจความหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งที่มีบรรดา-
ศักดิ์และราชทินนาม (หน้า ๓๑๒) คือให้ลง
ราชทินนามก่อนแต่ลงสกุลยศ ชื่อเดิม และนามสกุลกำกับ
ไว้ในวงเล็บคั่นด้วย แล้วจึงลงบรรดาศักดิ์ที่ได้รับครั้งหลัง
สุดคั่นด้วยอย่าง

วงศานุประพัทธ์รัตนพลเทพ (ม.ร.ว.สท้าน สนิทวงศ์)
เจ้าพระยา

จรัสสนิทวงศ์ (ม.ล.จรัส สนิทวงศ์) หลวง

VII. ผู้แต่งที่เป็นพระสงฆ์ มีแบบแผนการลงชื่อกำหนดไว้ใน
"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์
และตัวอย่างบัตร" ดังนี้

สมเด็จพระสังฆราช

ถ้าเป็นเจ้านายทรงกรมให้ลงพระนามเดิมก่อน คั่นด้วยจุลภาค แล้วลงคำว่า "สมเด็จพระสังฆราช" และราชศักดิ์ตามลำดับ เช่น

วชิรญาณวงศ์, สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวง
ส่วนสมเด็จพระสังฆราชที่ไม่ใช่เจ้านาย ลงพระนามเดิมก่อน คั่นด้วยคำว่า "สมเด็จพระสังฆราช" โดยใช้จุลภาคคั่น เช่น

อยู่, สมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระราชาคณะและพระราชาคณะ

ให้ลงนามตามหนังสือทำเนียบสมณศักดิ์ของกรมการศาสนา โดยใช้คำว่า สมเด็จพระอยู่ข้างหลัง คั่นด้วยจุลภาค เช่น
พระวันรัต (ปุ่น) สมเด็จพระ

พระสงฆ์

ให้ลงนามตามที่ปรากฏในหนังสือ ถ้าสามารถหาชื่อยานามหรือสมณศักดิ์ครั้งหลังสุดมาลงได้ก็ลงให้ครบถ้วน ส่วนพระสงฆ์ที่สึกแล้วให้ลงชื่อและนามสกุลอย่างผู้แต่งที่เป็นคนสามัญ และทำบัตรโยงจากนามสงฆ์มายังชื่อและนามสกุลที่ใช้ครั้ง
๒๖๗
หลังสุด

VII.ก. ปัญหาของการลงชื่อผู้แต่งตั้งที่เป็นพระภิกษุ มีดังนี้คือ

VII.ก.1. สมเด็จพระสังฆราชที่เป็นเจ้านายบางพระองค์ได้รับมหาสมณตมาภิเศก และมีรายละเอียดเกี่ยวกับการลงพระนามต่างจากที่กำหนดไว้ในข้อที่เกี่ยวกับ สมเด็จพระสังฆราชที่เป็นเจ้านายทรงกรมซึ่งควรจะได้กำหนดหลักเกณฑ์การลงพระนามไว้เป็นแบบแผน เพราะได้รับมหาสมณตมาภิเศกเป็น "กรมสมเด็จพระ" ก็มี หรือ "สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยา" ก็มี

VII.ข.2. การลงพระนามเดิมของสมเด็จพระสังฆราชที่ไม่ใช่เจ้านายก่อนตำแหน่ง "พระสังฆราช" นั้นไม่ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดใช้บัตรรายการค้นหาหนังสือได้เองโดยสะดวก เพราะพระนามเดิมของสมเด็จพระสังฆราชที่ไม่ใช่เจ้านายแต่ละองค์นั้นไม่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เพราะคนทั่วไปนิยมเรียกกันแต่เพียงตำแหน่งว่า "สมเด็จพระสังฆราช" หรือ "พระสังฆราช" โดยไม่ออกพระนามเดิม

ดังนั้นเมื่อใช้บัตรรายการจึงมักค้นหา
จากทั้งสองคำนี้เป็นส่วนมาก และ
เมื่อไม่พบบัตรโยงหรือคำอธิบายใด ๆ
เกี่ยวกับหลักการลงชื่อผู้แต่งข้อนี้จากค
บัตรรายการ จึงต้องมาถามบรรณา
กรว่าจะหาได้อย่างไร และแม้แต่
บรรณากรหรือนักศึกษาวิชาบรรณากรักษ
ศาสตร์เองในบางครั้งก็ต้องเสียเวลา
ค้นหาพระนามเดิมของสมเด็จพระสังฆ
ราชที่ไม่ใช่เจ้านายซึ่งมีอยู่หลายพระองค์
ด้วยกัน ก่อนที่จะไปใช้บัตรรายการค้น
หาหนังสือด้วย

- VII.ก. 3. การใช้พระนามเดิมและนามเดิมของ
สมเด็จพระราชาคณะและพระราชาคณะ
กำกับตำแหน่งไว้อย่างเดียวเมื่อลงราย
การผู้แต่งเช่น พระพจนานจารย์ (โต)
สมเด็จพระสังฆราช นั้น ยังให้รายละเอียดใน
การระบุว่าเป็นผู้แต่งองค์ไหนได้ไม่ชัดเจน
เพราะพระนามเดิมและนามเดิมของ
สมเด็จพระราชาคณะและพระราชาคณะ

มีซ้ำกันได้ อีกทั้งสมณศักดิ์ต่าง ๆ ก็มีการเลื่อนชั้นเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอซึ่งอาจทำให้พระสงฆ์ที่นามซ้ำกันเลื่อนสมณศักดิ์ขึ้นมาดำรงตำแหน่งเดียวกันได้

ตัวอย่างเช่น สมเด็จพระสังฆราช (สุก) ซึ่งมีอยู่สองพระองค์ เป็นสมเด็จพระสังฆราชในรัชกาลที่ ๑ พระองค์หนึ่ง กับสมเด็จพระสังฆราชในรัชกาลที่ ๒ อีกพระองค์หนึ่งเป็นคน

VII.ก.4. การลงชื่อผู้แต่งตั้งที่เป็นพระสงฆ์ถวายนาม เช่น พระมหาสุบรรณ สุภัทโธ ลงรายการว่า สุภัทโธ, ภิกขุ พระมหาเชี้ยว ลงรายการว่า ธรรมทินโน, ภิกขุ ใช้ไค้สะควกแต่พระสงฆ์บางองค์ซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย เช่น พุทธทาส, ภิกขุ หรือ ปัญญานันทะ, ภิกขุ เท่านั้น แต่สำหรับพระสงฆ์อื่น ๆ แล้วผู้ไช้ของสมุค

^{๒๖๘} กรมการศาสนา กองศาสนูปถัมภ์ ทำเนียบพระสมณศักดิ์ จัดทำโดย นายสนธิ์ แสงวงบุญ พระนคร ๒๕๐๘ หน้า ๑

^{๒๖๐} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

มักจะรู้จักแต่ชื่อเดิมคือ พระมหา-
สุบรรณ พระมหาเชียว เป็นส่วน
มาก ดังนั้นเมื่อนำหลักเกณฑ์การลง
ชื่อผู้แต่งข้อนี้ไปใช้ จึงจำเป็นต้อง
ทำบัตรโยงจากชื่อยานามไปยังนาม
จริงที่คนทั่วไปรู้จักด้วย จึงเป็นการ
สิ้นเปลืองทั้งเงินและเวลาของห้อง-
สมุดในการทำบัตรรายการ

VII.ก.5. ในหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งที่เป็น
พระสงฆ์ของตำราการทำบัตรราย-
การสำหรับหนังสือภาษาไทยยังขาด
หลักเกณฑ์การลงชื่อพระสงฆ์ฝ่ายจีน
นิกายและอานัมนิกาย ซึ่งสมณศักดิ์
ต่างไปจากพระสงฆ์ไทย

VII.ข. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลงชื่อผู้แต่งข้อนี้ ใ้ตามหลักฐาน
การตั้งพระราชาคณะผู้ใหญ่ในกรุงรัตนโกสินทร์และค่านหลัก
ภาษาไทยประกอบกันดังนี้ คือ

VII.ข.1. สมเด็จพระสังฆราชที่ได้รับมหา-
สมณุตตมาภิเศก คือพิธีสถาปนา
เจ้านายที่ทรงผนวชมานาน และ
ได้บำเพ็ญกรณียกิจที่เป็นประโยชน์
แก่พุทธศาสนาให้มีอิสริยยศใหญ่ยิ่ง
เป็นที่สมเด็จพระมหาสมณะ เทียบ

เท่ากับพิธีบรมราชาภิเษกสมเด็จพระ-
^{๒๗๑}มหาอุปราช สมเด็จพระมหาสมณ-
 เจ้าในสมัยรัตนโกสินทร์ มี ๓ พระองค์
 คือ

กรมสมเด็จพระปรมาธิบดีชิโนรส
 เป็นองค์แรกที่ได้รับมหาสมณคณาภิเษก
 ในรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๕๔^{๒๗๒}

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรม-
 พระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ได้รับมหา-
 สมณคณาภิเษกในรัชกาลที่ ๕ พ.ศ.
 ๒๔๓๔ ตามจารึกในพระสุพรรณบัตร
 มีอริยยศเป็น "กรมสมเด็จพระ" เช่น
 เกี่ยวกับกรมสมเด็จพระปรมาธิบดี-
 ชิโนรส^{๒๗๓} แต่ภายหลังพระบาท-

^{๒๗๑} พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชนิพนธ์เรื่อง
พระพันจตุรคตและมหาสมณคณาภิเษก พระนคร โรงพิมพ์ไท ๒๔๖๔ หน้า ๒๖-๓๕

^{๒๗๒} กรมพระสมมตอมรพันธุ์และสมเด็จพระยาค้ำรงราชานุภาพ
เรื่องตั้งพระราชาคณะผู้ใหญ่ในกรุงรัตนโกสินทร์ พระนคร โรงพิมพ์โสภณ-
 พิพรรฒธนากร ๒๔๖๓ หน้า ๕๗

^{๒๗๓} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๓๒ - ๑๔๐

สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงแก้อิสริยยศ "กรมสมเด็จพระ"
เป็น "สมเด็จพระพระยา" มีสมณ-
ศักดิ์เป็น "สมเด็จพระมหาสมณะ"
เทียบเท่ากับบรรดาศักดิ์ขุนนางที่เป็น
"สมเด็จพระเจ้าพระยา"^{๒๓๕} ดังนั้นการ
ลงพระนามอย่างเป็นทางการ ในปัจจุ-
บันจึงใช้ว่าสมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์

สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพ-
ยาศิริญาณวโรรสได้รับมหาสมณุตมา-
เศกในรัชกาลที่ ๖ พ.ศ. ๒๔๕๓
เป็นที่สมเด็จพระมหาสมณเ- มีอิสริยย-
ศตามจารึกในพระสุพรรณบัฏ เป็น
"กรมพระยา"^{๒๓๕} แต่เมื่อพระบาท-
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแก-
อิสริยยศ "กรมสมเด็จพระ" เป็น

^{๒๓๔}
สมเด็จพระพระยาคำรงราชานุภาพ "วินิจฉัยพระยศเจ้านายที่
เรียกว่า กรมสมเด็จพระ หรือ สมเด็จพระ ใน ประชุมพระนิพนธ์เบ็ดเตล็ด
พระนคร องค์การฯ ของคุรุสภา หน้า ๕๐ - ๕๒

^{๒๓๕}
กรมพระสมมทอมรพันธ์และสมเด็จพระพระยาคำรงราชานุภาพ
เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๐๘ - ๓๑๘

"สมเด็จพระนเรศวรมหาราช"^{๒๗๖} แล้วก็ลง
พระนามว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า
กรมพระยาวชิรญาณวโรรส^{๒๗๗}

ขอเสนอแนะสำหรับการลงพระ-
นามสมเด็จพระสังฆราชที่ได้รับมหา-
สมณุตตมาภิเศกนั้น ใช้ตามหลักการลง
พระนามสมเด็จพระสังฆราชที่ได้รับ
การสถาปนาอิสริยยศเป็นเจ้านาย
ทรงกรม คือลงพระนามก่อน และใช้
จุลภาคคั่น แล้วจึงลงสมณศักดิ์และ
อิสริยยศ คั่นด้วยวง

ปรมาณูสิทธิไกรสร, สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า กรมพระยา
ปวเรศวริยาลงกรณ์, สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า กรมพระยา
วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระนเรศวรมหาราชเจ้า กรมพระยา

VII.๕.2. พระนามสมเด็จพระสังฆราชที่ไม่ใช่
เจ้านายแต่เดิมเป็น พระอริยวงศ์ญาณ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

^{๒๗๖}
สมเด็จพระนเรศวรมหาราชคำทรงราชานุญาต "วินิจฉัยพระยศเจ้านาย
ที่เรียกว่า กรมสมเด็จพระ หรือ สมเด็จพระ" ใน ประชุมพระนิพนธ์เบ็ดเตล็ด
หน้าเดียวกัน

^{๒๗๗} กรมการ ตำรา
~~การศึกลูก~~ กรม กองศาสนูปถัมภ์ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

ทรงแกเป็นสมเด็จพระอริยวงศาคต-
 ญาณ"^{๒๓๘} และในคานหลักภาษาไทย
 อธิบายไว้ว่า "สมเด็จพระ" เป็นคำ
 สามานยนามบอกสมณศักดิ์ที่ใช้นำหน้า
 ราชทินนามคือ "อริยวงศาคตญาณ"
 ซึ่งพระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์ชั้นสมเด็จพระ-
 ราชาคณะก็ใช้นำหน้าราชทินนามด้วย
 เช่นเดียวกัน เช่น สมเด็จพระวันรัต
 แต่สมเด็จพระสังฆราชที่ไม่ใช่เจ้านาย
 นั้น เมื่อลงพระนามว่า "สมเด็จพระ
 อริยวงศาคตญาณ" แล้วมักเติมตำแหน่ง
 "พระสังฆราช"^{๒๓๙} หรือ "สมเด็จพระ
 สังฆราช" ไชขวางท้ายด้วย ดังตัวอย่าง
 การลงพระนามของสมเด็จพระสังฆราช
 องค์ปัจจุบันจากหนังสือทำเนียบพระสมณ-
 ศักดิ์ของกองการศาสนูปถัมภ์ กรมการ
 ศาสนา พ.ศ. ๒๕๐๘ ใ้ว่า
 "สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จ-

^{๒๓๘} กรมพระสมมตอมรพันธุ์ และ สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ

เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐๒

^{๒๓๙} พระยาอุปกิตศิลปสาร เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๖๓ - ๖๔

พระสังฆราช (จวน อุฏฐายี ป.ช.
 ๕) ^{๒๕๐} ผู้เขียนใคร่จะขอเสนอการลง
 พระนามสมเด็จพระสังฆราชที่ไม่ใช่เจ
 นายให้สะดวกต่อการใส่ลงรายการผู้แ
 และการคนควาของผู้ใช้ของสมุดไปคา
 หลักการลงชื่อผู้แต่งที่เป็นสงฆ์ขึ้นสมเด็จ
 พระราชาคณะและพระราชาคณะคามที่
 กำหนดไว้ใน "หลักเกณฑ์การห้ามัศร-
 รายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ
 และตัวอย่างบัตร" คือให้ลงคำว่า
 "พระ" กำกับไว้หนาราชทินนาม ^{๒๕๑}
 เพื่อให้ต่างจาก "พระ" ที่เป็นบรรดา
 ศักดิ์ เช่น

พระพจนจารย์ (โต) สมเด็จ

พระเทพสุธี

จากหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งที่เป็นพระ
 สงฆ์ดังกล่าวมาแล้ว ผู้เขียนจึงใคร่ขอ
 เสนอแนะการลงพระนามสมเด็จพระ
 สังฆราชที่ไม่ได้เป็นเจ้านายให้เป็นแบบ

^{๒๕๐} กรมการศาสนา ~~กรมศาสนา, กรม~~ กองศาสนาปฐมกั เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

^{๒๕๑} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๕

เดียวกับพระสงฆ์อื่น ๆ คือลงรายการผู้-
 แต่งถวายราชทินนามที่มีคำว่า "พระ"
 กำกับอยู่ด้วย ตามด้วยตำแหน่ง "พระ-
 สังฆราช" และพระนามเดิม หรือ พระ-
 นามเดิมกับนามฉายาในวงเล็บ ถ้า
 สามารถค้นหาลงมาลงใต้ครบถ้วน เพื่อให้
 ทราบว่าเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ใด
 เพราะพระนามเดิมนั้นอาจมีซ้ำกันได้ เมื่อ
 ปักวงเล็บแล้วใช้จุดภาคคั่น แล้วจึงลงคำ
 ว่า "สมเด็จพระสังฆราช" ตัวอย่างการลงพระนาม
 ของสมเด็จพระสังฆราชองค์ปัจจุบันใน-
 รายการผู้แต่ง ขอเสนอให้ใช้ว่า

พระอริยวงศาคตญาณ พระสังฆราช (จวน อุฏฐายี) สม-
 เด็จพระสังฆราช

แล้วทำบัตรโยงจากคำว่า "พระสังฆราช"
 ซึ่งเป็นคำที่นิยมเรียกกันทั่วไป ไปยังแบบ
 แผนที่ใส่ลงรายการผู้แต่งด้วยเพื่อช่วยให้
 ผู้ใช้ห้องสมุดซึ่งคุ้นกับการเอ่ยพระนามด้วย
 คำนี้ สามารถใช้บัตรรายการค้นหาหนังสือ
 ได้เองดังตัวอย่าง

พระสังฆราช
 คู่มือ
 พระอริยวงศาคณาณ พระสังฆราช...

การลงพระนามสมเด็จพระสังฆราชตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ จนถึงปัจจุบันมีดังนี้
 คือ

รัชกาลที่ ๑

พระอริยวงศาคณาณ พระสังฆราช (ศรี) สมเด็จพระสังฆราช

พระอริยวงศาคณาณ พระสังฆราช (สุก) สมเด็จพระสังฆราช

รัชกาลที่ ๒

พระอริยวงศาคณาณ พระสังฆราช (มี) สมเด็จพระสังฆราช

พระอริยวงศาคณาณ พระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) สมเด็จพระสังฆราช

พระอริยวงศาคณาณ พระสังฆราช (คอน) สมเด็จพระสังฆราช

รัชกาลที่ ๓

พระอริยวงศาคณาณ พระสังฆราช (นาค) สมเด็จพระสังฆราช

รัชกาลที่ ๔

ปรมานุชิตีโนรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา...

รัชกาลที่ ๕

ปวเรศวรียาลงกรณ์, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา
พระอริยวงศาคตญาณ พระสังฆราช (สา ปุสฺสเทว) สมเด็จพระ

รัชกาลที่ ๖

วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา ^{๒๘๒}

รัชกาลที่ ๖-๗

ชินวรสิริวัฒน์, สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวง.

รัชกาลที่ ๗-๘

พระอริยวงศาคตญาณ, พระสังฆราช (แพ คีรีสเทโว) สมเด็จพระ

รัชกาลปัจจุบัน

วชิรญาณวงศ์, สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวง

พระอริยวงศาคตญาณ พระสังฆราช (ปลก กิตฺติโสภณ) สมเด็จพระ.

พระอริยวงศาคตญาณ พระสังฆราช (อยู่ ญาโณทโย), สมเด็จพระ.

พระอริยวงศาคตญาณ พระสังฆราช (จวน อุฏฺฐายี) สมเด็จพระ. ^{๒๘๓}

VII. ข. 3. สำหรับการลงพระนามและนามสมเด็จพระ

พระราชอาคันและพระราชคณะ

ผู้เขียนขอเสนอการลงชานามกำกับ

พระนามและนามเดิมไว้ในวงเล็บ

^{๒๘๒}

กรมพระสมมตอมรพันธ์ และ สมเด็จพระพรยาจารย์ราชานุภาพ

เรื่องเดียวกัน หน้า ๑ - ๒

^{๒๘๓}

กรมการศาสนา
~~กรมการศาสนา~~

กองศาสนูปถัมภ์

เรื่องเดียวกัน หน้า ๒

หลังจากที่ลงตำแหน่งแล้ว เช่นเดียวกับ
 การลงพระนามสมเด็จพระสังฆราช
 เพราะพระสงฆ์มีนามเดิมเหมือนกัน
 อาจได้รับการเลื่อนสมณศักดิ์ขึ้นไปดำรง
 ตำแหน่งเดียวกันได้ตามที่ยกตัวอย่างมา
 แล้ว ส่วนฉายานามก็มีทั้งคล้ายคลึงกัน
 ศิสุสเทโว ศิสุโส หรือซ้ำกัน การลง
 ทั้งพระนามเดิมและนามเดิมประกอบกับ
 ฉายานามตามที่พระสงฆ์โดยทั่วไปใช้
 จึงเป็นการช่วยระบุให้ชัดเจนขึ้นว่าผู้
 แต่งเป็นสมเด็จพระราชาคณะ หรือ
 พระราชาคณะองค์ไหนมากกว่าการลง
 เฉพาะพระนามเดิมและนามเดิมหรือ
 ฉายานามอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับ
 สมณศักดิ์ไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พระนามสมเด็จพระราชาคณะ

พระมหาวิรวงศ์ (พิมพ ฐมฺมธโร) สมเด็จ

พระวันรัต (ปุ่น ปุณฺณสิริ) สมเด็จ

พระพุทฺธโฆษาจารย์ (วาสน วาสโน) สมเด็จ

พระพุมารจารย์ (วน วิจิตญาโณ) สมเด็จ

นามพระราชาคณะ

พระธรรมเจดีย์ (เทียบ ฐมฺมธโร)

พระเทพมุนี (เจียร ปภสฺสโร)

พระครูฤทธาธรรมสุนทร (บัว สุทินฺนโร)

ยกเวนพระราชคณะซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่-
หลายในวงการหนังสือควยฉานานามหรือ
นามอื่น จึงให้ชื่อซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่-
หลายนั้นลงรายการผู้แต่ง เช่น

พระปัญญานันทมุนี (บัน ปัญญานันทะ) ลงพระนามว่า

ปัญญานันทะ, ภิกขุ

พระราชชัยภวี่ (เงื่อม อินฺทปญฺโญ) ลงพระนามว่า

พุทธทาส, ภิกขุ

เนื่องจากสมณศักดิ์ต่าง ๆ นั้นมีการเลื่อน
ชั้นเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และการลงชื่อ
ผู้แต่งซึ่งเป็นพระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์นั้นต้องใช้
สมณศักดิ์ครั้งสุดท้าย "ทำเนียบพระสมณ-
ศักดิ์" จึงเป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่จำเป็น
ต้องใช้ในการทำบัตรรายการสำหรับหนังสือ
ภาษาไทย เพราะผู้แต่งหนังสือเกี่ยวกับ
พุทธศาสนาส่วนมากเป็นพระสงฆ์ซึ่งจะต้อง
ตรวจสอบจาก "ทำเนียบพระสมณศักดิ์"
ฉบับที่พิมพ์ครั้งสุดท้ายก่อนเพื่อให้ลงชื่อใน
รายการผู้แต่งได้ถูกต้อง

VII. ข. 4. การลงชื่อพระสงฆ์อื่น ๆ นอกจากสมเด็จพระ
พระราชคณะและพระราชคณะโดยใ
ฉานานามก่อน และใช้จุลภาคคั่นก่อนลง

คำว่าภิกษุนี้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การลง
 ชื่อผู้แต่งของ "A.L.A. Cataloging
 Rules for Author and Title
 Entries" ^{๒๕๔} แต่มีปัญหาการไขสำหรับ
 หองสมุดในประเทศไทยคงที่ใดอธิบายมา
 แล้ว ผู้เขียนจึงขอ เวนแบบแผน
 การลงชื่อพระสงฆ์ชั้นพระครู ขึ้นฐานานุ-
 กรม และพระอนจร ซึ่งไม่มีราชทินนาม
 ไปตามที่พระสงฆ์ทั่วไป และผู้ไขหอง-
 สมุดที่เป็นคนไทยรู้จักคือลงชื่อเต็มต่อ
 จากคำว่าพระโดยไม่ลงตำแหน่งว่า อธิการ
 สมุห์ ใบฎีกา และมหา ออก แดง
 ฉายานามกำกับไว้ด้วยเพื่อช่วยในการระบุ
 ผู้แต่งว่าเป็นพระสงฆ์องค์ใดในกรณีที่นามเดิม
 ซ้ำกัน เช่น
 พระมหาธวัช อจฺจาโร ลงชื่อว่า
 พระธวัช อจฺจาโร
 พระมหาประสิทธิ์ กิตฺติสิฺหฺโต ลงชื่อว่า
 พระประสิทธิ์ กิตฺติสิฺหฺโต
 ส่วนพระบรมวงศานุวงศ์ที่ทรงผนวชและ

ผนวชก็ลงพระนามและนามในรายการผู้แต่ง โดยใ้คำว่า "พระ" นำหน้าเช่นเดียวกัน ส่วนตำแหน่งพระบรมวงศานุวงศ์โหลงไว ข้างหลังโดยใ้จุลภาคคั่น เช่น พระอรุณนิภาคุณากร, พระองค์เจ้า พระศรีสุคติศัคยานุวัตร, หม่อมเจ้า ดังนั้นหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งที่เป็นพระสงฆ์จะมีหลักเกณฑ์เหมือนกันหมดทุกข้อ คือลงคำว่า "พระ" ไ้หน้าราชทินนาม หรือนามเดิม ถ้ามีตำแหน่งพระบรมวงศานุวงศ์หรือมีสมณศักดิ์ชั้น "สมเด็จพระ" จึงจะลงไว้ข้างหลังโดยใ้จุลภาคคั่น

VII. ก. 5. พระสงฆ์ฝ่ายจีนิกายและฝ่ายอนันนิกาย มีสมณศักดิ์ดังนี้

ฝ่ายจีนิกาย

๑. พระคณาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตรพุทธบริษัทจีนเนคา (เจ้าคณะใหญ่)
๒. พระอาจารย์จีนธรรมสมาธิวัตร
๓. หลวงจีนคณาธิบดีจีนพรต
๔. หลวงจีนธรรมรสจีนศาสน์
๕. หลวงจีนธรรมนาทจีนประพัทธ์
๖. หลวงจีนธรรมนันท์จีนประพันธ์
๗. หลวงจีนธรรมรัตจีนประจักษ์

๘. ทลวงจีนธรรมรักษเงินประจิก

ฝ่ายอานัมนิกาย

๑. พระครูคณานัมนัสมณาจารย์
๒. พระครูบริหารอานัมนิพต
๓. อองสรภานมธุรส
๔. อองสุตบพพร
๕. อองสรพจนสุนทร
๖. อองพจนกร โภคส
๗. อองอนนตสรภัญญ์^{๒๔๕}

การลงนามพระสงฆ์ในนิกายทั้งสองนี้ขอเสนอให้
ลงไปตามลำดับโดยไมตองกลับข้อความอย่างใด แต่ให้ลงนามเดิมกำกับไว้ในวงเล็บ
ควยเพื่อใหรุวว่าเป็นพระสงฆ์ที่มีสมณศักดิ์ฝ่ายจีนนิกายและฝ่ายอานัมนิกายองค์ใด เช่น

พระครูคณานัมนัสมณาจารย์ (บี)

พระครูคณานัมนัสมณาจารย์ (ไผ่ซ้าย)

องสรภานมธุรส (บกวเอง)

นางชี ลงชื่อก่อนแล้วใช้จุดภาคคั้น และลงคำว่า

" นางชี " เช่น

นิเวทิตา, นางชี

๒๔๕

กรมการศาสนา กองการศาสนูปถัมภ์ เรื่อง เดียวกัน

ตอนที่ ๔

ผู้แต่งเป็นนิติบุคคล

การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่ง

โดยทั่วไปให้ลงชื่อหน่วยราชการ สมาคม สถาบันการศึกษา บริษัท การประชุม ฯลฯ ในรายการผู้แต่งสำหรับสิ่งพิมพ์ที่นิติบุคคลเหล่านี้รับผิดชอบ เช่น การแถลงผลงานของหน่วยราชการ บัตรรายการของห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์ รายงานของสมาคม บริษัท การประชุม และสถาบันอื่น ๆ ถึงแม้จะมีชื่อผู้รวบรวมหรือผู้จัดทำเป็นตัวบุคคลก็ตาม

แต่ถ้าเป็นผลงานโดยเฉพาะของตัวข้าราชการ สมาชิกสมาคมหรือคนงานในบริษัทที่ไม่มีลักษณะเป็นงานคานาบริหารหรืองานประจำดังกล่าวแล้ว ให้ลงชื่อบุคคลที่เป็นผู้แต่ง และถ้าหน่วยราชการ สำนักงาน สมาคม ที่ผู้แต่งจัดทำขึ้นก็ให้ลงชื่อนิติบุคคลเหล่านั้นไว้ในรายการพิมพ์ลักษณะ

การลงชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคลในบัตรรายการ

"A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" ได้กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับลงชื่อนิติบุคคลต่าง ๆ ในรายการผู้แต่งไว้ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้คือ

๑. สิ่งพิมพ์ของหน่วยราชการ (Government Publications)
๒. สมาคมและสถาบันการศึกษา (Societies and Institutions)
๓. สมาคมและสถาบันทางศาสนา (Religious Societies and Institutions)
๔. สถาบันอื่นนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้ว (Miscellaneous Bodies Not Included in the Specifications for Societies and Institutions)

การลงชื่อผู้แต่งที่เป็นนิติบุคคลในบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย นั้น ยิ่งมีความจำเป็นที่จะต้องนำมาดัดแปลงรายละเอียดมากขึ้น เพราะรายละเอียดของการลงชื่อนิติบุคคลในรายการผู้แต่งของ "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" นั้น กำหนดไว้เฉพาะสิ่งพิมพ์ของนิติบุคคลต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา หรือสิ่งพิมพ์ของนิติบุคคลต่างประเทศ เพื่อใช้ในหอสมุดอเมริกันทั้งสิ้น ซึ่งจะเป็นที่เข้าใจได้ชัดเจนจากการเปรียบเทียบรายละเอียดของการลงชื่อนิติบุคคลระหว่างหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยและหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาต่างประเทศแต่ละข้อดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I. สิ่งพิมพ์ของหน่วยราชการต่าง ๆ (Government Publications)

"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

"A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title Entries"

กระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวง
กรม กอง แผนก หน่วย

Sovereigns, Presidents,
Governors, etc.
Legislative Bodies.
Executive Departments, etc.

กองทัพบก เรือ อากาศ

Armies, Navies, etc.
State Guards and National
Guard (U.S.)

สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล

Embassies, Legation,
Consulates, etc.
Delegations, Delegates,
Delegate.
Archives.

หน่วยราชการที่เป็นสำนักงาน และ คณะ
กรรมการที่หน่วยราชการจัดตั้งขึ้น

Government Commissions and
Committees.

"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

สิ่งพิมพ์ของเทศบาลและจังหวัด^{๒๔๗}

"A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title Entries"

Special Local Government.
Districts.
Laws, Ancient and Medieval.
Laws, Modern.
Constitutions.
Constitutional Conventions.
Charters.
Treaties.
Courts.
^{๒๔๘}
Trials.

สำหรับการลงชื่อผู้แต่งที่เป็นหน่วยราชการต่าง ๆ ใน "A.L.A.
Cataloging Rules for Author and Title Entries" กำหนดให้
ลงชื่อประเทศ รัฐ เมือง ก่อนแล้วจึงลงชื่อหน่วยราชการต่าง ๆ ซึ่งเป็น
ผู้ออกสิ่งพิมพ์เหล่านั้น^{๒๔๘} ส่วน "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย-

^{๒๔๗} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๗๖ - ๘๗

^{๒๔๘} American Library Association, op.cit., Pp. 128-48

^{๒๔๘} Ibid., p. 126

ฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" กำหนดให้ลงชื่อประเทศก่อน สำหรับสิ่งพิมพ์
ของหน่วยราชการต่างประเทศ ส่วนสิ่งพิมพ์ของหน่วยราชการไทย ให้ลงชื่อ
กระทรวง กรม ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบต่อสิ่งพิมพ์เหล่านั้นโดยไม่ต้องลงชื่อ
ประเทศนำหน้า เพราะในภาษาไทยมีแต่สิ่งพิมพ์ของหน่วยราชการไทยเท่านั้น^{๒๕๐}
ส่วนหลักเกณฑ์การลงชื่อหน่วยราชการโดยละเอียดที่กำหนดไว้ มีดังต่อไปนี้คือ

สิ่งพิมพ์ของกระทรวง ให้ลงชื่อกระทรวงก่อน แล้วใช้จุดภาคคั่นก่อน
ที่จะลงคำว่า "กระทรวง" เช่น

เกษตร, กระทรวง

สิ่งพิมพ์ของสำนักงานปลัดกระทรวง ให้ลงชื่อกระทรวงตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมา
แล้วก่อน และต่อท้ายด้วยคำว่า "สำนักงาน
ปลัดกระทรวง" สำหรับสำนักนายกรัฐมนตรี
ต่อท้ายด้วยคำว่า "สำนักงานปลัด" ดังตัว-
อย่าง

เกษตร, กระทรวง. สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานปลัด

สิ่งพิมพ์ของกรม ลงชื่อกรม แล้วใช้จุดภาคคั่นก่อนที่จะลงคำว่า
"กรม" เช่น
ตำรวจ, กรม

สิ่งพิมพ์ของกองหรือแผนกในกรม ให้ลงชื่อกรมตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้ว
 ก่อนแล้ว จึงลงชื่อ กอง แผนก และ
 หน่วย ไปตามลำดับ คือ
 การศาสนา, กรม. กองศาสนูปถัมภ์
 วิชาการ, กรม. กองอุปการะการศึกษา.
 แผนกห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์

วิสามัญศึกษา, กรม. หน่วยศึกษานิเทศก์
 สิ่งพิมพ์ของกองหรือแผนกในสำนักงานปลัดกระทรวง ลงรายการผู้แต่งตาม
 หลักเกณฑ์การลงชื่อสิ่งพิมพ์ของสำนักงานปลัด-
 กระทรวงก่อน แล้วค่อยชื่อ กอง และ
 แผนก ไปตามลำดับ ดังนี้
 ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. สำนักงานปลัด-
 กระทรวง. กองเผยแพร่การศึกษา
 สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานปลัด.
 กองกลาง

สิ่งพิมพ์ของหน่วยราชการที่เป็นสำนักงาน ให้ลงชื่อสำนักงานก่อน ค้นด้วย
 จุลภาคและลงคำว่า "สำนักงาน" โดยไม่
 ต้องลงชื่อหน่วยงานใหญ่ที่สำนักงานเหล่านั้น
 สังกัดอยู่ เช่น
 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน, สำนักงาน
 สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน
 สภาวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน

ถ้าชื่อของหน่วยราชการที่เป็นสำนักงานต่าง ๆ
ใช้อักษรย่อ ให้ลงชื่อเต็มในรายการผู้แต่ง
เช่น สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.ส.อ.
ลงชื่อในรายการผู้แต่งว่า

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมสินค้าขาออก, สำนักงาน

สิ่งพิมพ์ของหน่วยราชการที่เป็นคณะกรรมการแต่ไม่ใช่สำนักงาน ให้ลงชื่อหน่วย
งานใหญ่ เช่น กระทรวง หรือกรมที่จัดตั้งคณะ
กรรมการนั้นขึ้น ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการ
ส่งเสริมและประสานงานห้องสมุด คณะอนุกรรม-
การบัญญัติศัพท์วิชาบรรณารักษศาสตร์ ลงชื่อใน-
รายการผู้แต่งว่า

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คณะกรรมการส่งเสริม
และประสานงานห้องสมุด

สามัญศึกษา, กรม. คณะอนุกรรมการบัญญัติศัพท์
วิชาบรรณารักษศาสตร์

แล้วทำบัตรโยงจากชื่อคณะกรรมการเหล่านั้น
มายังหน่วยราชการใหญ่ที่จัดตั้งคณะกรรมการ
นั้นขึ้น ซึ่งใช้ลงรายการผู้แต่งด้วย

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานห้องสมุด
คุรุ
ศึกษาธิการ, กระทรวง. คณะกรรมการส่งเสริมและ
ประสานงานห้องสมุด.

คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิชาบรรณารักษศาสตร์
คุรุ
สามัญศึกษา, กรม. คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิชา-
บรรณารักษศาสตร์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิ่งพิมพ์ของกองทัพบก เรือ อากาศ ไหล่ชื่อประเทศก่อน แล้วจึงลงชื่อ

กองทัพ เช่น

ไทย. กองทัพบก

ไทย. กองทัพเรือ

ไทย. กองทัพอากาศ

สิ่งพิมพ์ของเทศบาล

ไหล่ชื่อจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของเทศบาลก่อน

แล้วจึงลงคำว่า "เทศบาลนคร เทศบาล

เมือง เทศบาลอำเภอ... เทศบาลตำบล..

ตามประเภทของเทศบาลที่แบ่งออกตามจำนวน

ประชากรในท้องถิ่น หรือถ้าเป็นเทศบาลที่มีชื่อ

เฉพาะ ก็ใช้ชื่อเฉพาะนั้น เช่น

พระนคร. เทศบาลนครกรุงเทพ

เชียงใหม่. เทศบาลนคร

ชลบุรี. เทศบาลเมือง

ชลบุรี. เทศบาลอำเภอศรีราชา

สิ่งพิมพ์ของจังหวัด

ไหล่ชื่อจังหวัดก่อน ใช้จุดภาคคั่น แล้วลง

คำว่า "จังหวัด" เช่น

ระยอง, จังหวัด

สนธิสัญญาระหว่างประเทศ

ให้ลงชื่อประเทศที่ระบุชื่อก่อนในหน้าปกใน และ
ใช้คำว่า "หนังสือสนธิสัญญา" และ พ.ศ. ของ
สนธิสัญญานั้น และทำบัตรเพิ่มให้ประเทศคู่สัญญา
ถ้ามีชื่อผู้ร่วมพิมพ์ ผู้แปล ฯลฯ ให้ทำบัตรเพิ่ม
ให้ด้วย ถ้าเป็นหนังสือสนธิสัญญาที่รวมกันหลาย ๆ
ฉบับและมีชื่อผู้ร่วมพิมพ์ให้ลงชื่อผู้ร่วมพิมพ์ ^{๒๕๒}

ตัวอย่าง

"ไทย. หนังสือสนธิสัญญา, พ.ศ. ๒๔๖๓" ^{๒๕๓}

สิ่งพิมพ์ของสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล ให้ลงชื่อประเทศเจ้าของสถาน
เอกอัครราชทูตนั้น ก่อนคำว่า "สถานเอกอัคร-
ราชทูต" แล้วจึงลงชื่อประเทศที่สถานเอกอัคร-
ราชทูตตั้งอยู่ ส่วนสิ่งพิมพ์ของสถานกงสุลให้ลง
ชื่อเมืองที่สถานกงสุลตั้งอยู่แทนชื่อประเทศ เช่น
อินเดียน. สถานเอกอัครราชทูต. ไทย ^{๒๕๔}
มาเลย์เซีย. สถานกงสุล. สงขลา

^{๒๕๒}
เรื่องเดียวกัน หน้า ๘๖

^{๒๕๓}
เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน

^{๒๕๔}
เรื่องเดียวกัน หน้า ๘๖ - ๘๗

๖.
 I. ก. ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนขอเสนอหลักเกณฑ์การลงชื่อหน่วยราชการต่อไปนี้
 พร้อมด้วยตัวอย่างบัตรรายการเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้
 ใน "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย-
 ฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" คือ

I. ก. 1. สิ่งพิมพ์ของหน่วยราชการฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative
 Bodies) คือ สภาร่างรัฐธรรมนูญ สภาผู้แทน-
 ราษฏร วุฒิสภา ลงรายการผู้แต่งตามชื่อที่หน่วยราชการ
 เหล่านั้นใช้ ดังนี้

อ	๓๒๘.๕๕๓ <u>สภาผู้แทนราษฎร.</u>	
ส	รายงานการประชุมสภาผู้แทนสมัชชามัญ ชุดที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๘๐. พระนคร (๒๕๐๕) ๒ เล่ม.	
	สารบาญ. เล่ม ๑. ฝรั่งที่ ๑-๑๕, ๑๒ พ.ศ. ๑๖ มิย.- เล่ม ๒. ฝรั่งที่ ๑๖-๓๔, ๓ พ.ศ. - ๓๐ ส.ศ. ๑. <u>นิติบัญญัติ.</u> ๒. <u>ข้อเรื่อง.</u>	๒๕๖

๒๕๕

American Library Association, op.cit., p. 130

๒๕๖

สภาผู้แทนราษฎร รายงานการประชุมสภาผู้แทนสมัชชามัญ

ชุดที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๘๐ พระนคร ๒๕๐๕

บัตรที่ ๑

๓๒๘.๕๕๓. สภาาร่างรัฐธรรมนูญ.
ส

รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ... พ.ศ. ๒๔๙๑.

พระนคร (๒๔๙๒)

๔ เล่ม.

สารบัญ.— เล่ม ๑. ครั้งที่ ๑-๑๐, ๑๒ ก.ค. — ๒ ส.ค.—
เล่ม ๒. ครั้งที่ ๑๑-๓๗, ๔ ส.ค. — ๓ ก.ย.— เล่ม ๓. ครั้งที่
๓๘-๖๐, ๒๙ ก.ค. — ๒๗ พ.ย.— เล่ม ๔. (มีข้อในบัตรที่ ๒)

๒๔๙๓

๓๒๘.๕๕๓ วุฒิสภา
ว

รายงานการประชุมวุฒิสภาสมัยสามัญ พ.ศ. ๒๔๙๐. พระนคร

(๒๔๙๑)

๕๗๒ หน้า.

- ๑. นิติบัญญัติ. ๒. ชื่อเรื่อง.

๒๔๙๔

๒๔๙๓

สภาาร่างรัฐธรรมนูญ รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑ - ๘๑ ๑๒ ก.ค. ๙๑ - ๒๕ ธ.ค. ๙๑ พระนคร ๒๔๙๒ ๔ เล่ม

๒๔๙๔

วุฒิสภา รายงานการประชุมวุฒิสภาสมัยสามัญ พ.ศ. ๒๔๙๐ พระนคร

๒๔๙๑

I. ก. 2. สิ่งพิมพ์ของคณะผู้แทน หรือผู้แทนประเทศอย่างเป็นทางการ
ในการประชุมต่าง ๆ (Delegation, delegates,
delegate) ในหลวงรายการผู้แต่งตั้งชื่อของการ
ประชุมใช้จุลภาคคั่นแล้วลง พ.ศ. ที่มีการประชุม
ต่อด้วยคำว่า "คณะผู้แทนไทย" หรือชื่อเฉพาะของ
คณะผู้แทน กิ่งนี้

อ
๓๔๑.๑๓๓ การประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญครั้งที่ ๑๒, พ.ศ. ๒๕๐๐.
ก

คณะผู้แทนไทย.

รายงานคณะผู้แทนไทยในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ
ครั้งที่ ๑๒ พุทธศักราช ๒๕๐๐ และสมัยพิเศษฉุกเฉินครั้งที่ ๓.

พระนคร, กระทรวงการต่างประเทศ (๒๕๐๑)

๔๒๔ หน้า.

๑. สหประชาชาติ. ๒. การประชุมสมัชชาสหประชาชาติ
สมัยพิเศษฉุกเฉินครั้งที่ ๓. พ.ศ. ๒๕๐๐. ๓. ขอบเรื่อง.

๓๐๐

๒๕๕

American Library Association, op.cit., p. 130

๓๐๐

รายงานคณะผู้แทนไทยในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ สมัย
สามัญครั้งที่ ๑๒ พุทธศักราช ๒๕๐๐ และสมัยพิเศษฉุกเฉินครั้งที่ ๓ พระนคร
กระทรวงการต่างประเทศ ๒๕๐๑

อ
๓๒๔.๐๖ การประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๔๕, พ.ศ. ๒๕๕๕. คณะผู้แทนหน่วย
ก
รัฐสภาไทย.

รายงานคณะผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยในการประชุมสหภาพรัฐสภา
ครั้งที่ ๔๕ นครกรุงเทพฯ วันที่ ๑๕ ถึง ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕.
พระนคร ๒๕๕๐.
๑๕๓, ๑๑๐ หน้า.

๓๐๑

"45th Conference of Inter - Parliamentary Union
Summary Report"

○ อยู่ท้ายเล่ม.

๑. สหภาพรัฐสภา.

๒. ชื่อเรื่อง.

I.ก.3. กฎหมายโบราณ ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อของกฎหมายโบราณ
ซึ่งเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย ไม่ว่าจะ เป็นหนังสือที่พิมพ์
เฉพาะกฎหมายนั้นหรือกฎหมายโบราณที่มีผู้จัดทำคำอธิบาย
เพิ่มเติม หรือเป็นการคัดข้อความมาเพียงบางตอนก็
ตาม ^{๓๐๒} กฎหมายโบราณของไทยซึ่งมีชื่อเป็นที่รู้จัก
กันแพร่หลายในหมู่นักศึกษาโดยทั่วไปได้แก่ ธรรม-
ศาสตร์ปิกรณ กฎหมายลักษณะพิจารณาอาญาจักรและ

๓๐๑
รายงานคณะผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยในการประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่

ที่ ๔๕ นครกรุงเทพฯ วันที่ ๑๕ ถึง ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ พระนคร ๒๕๐๐

๓๐๒

American Library Association, op.cit., p. 137

๓๐๓
ธรรมเนียมจักร ฎหมายตราสามดวง ลงรายการ
ผู้แต่งดังต่อไปนี้

๓๔๕-๕๕๓ ธรรมเนียมศาสตรปกรณ.
 ๓๐๓
 ประชุมกฎหมายไทยโบราณ ภาคที่ ๑ ว่าด้วยธรรมเนียมศาสตรปกรณ
 และกฎหมายพิจารณาอาญาจักรและธรรมเนียมกัน. พระนคร, กรม- ๓๐๔
 ศิลปากร, ๒๔๕๒.
 ๑๑๘ หน้า.
 พิมพ์แจกเป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงพระศพนายพลโท พระ-
 รววงศ์เชอ พระองค์เจ้าคำรบ... ๑๑ มีค. ๕๒.
 ๑. กฎหมายไทย.   ๒. กฎหมายพิจารณาอาญาจักรและ
 ธรรมเนียมจักร.   ๓. ชื่อเรื่อง.

๓๐๓
ประชุมกฎหมายไทยโบราณภาคที่ ๑ ว่าด้วยธรรมเนียมศาสตรปกรณ
และกฎหมายพิจารณาอาญาจักรและธรรมเนียมจักร เทียมกัน   พระนคร ๒๔๕๒

๓๐๔
เรื่องเดียวกัน

๓๔๘.๕๕๓ กฎหมายตราสามดวง.
 ก. ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ ๑ จุลศักราช ๑๑๖๖ พิมพ์ตามฉบับหลวง
 ตราสามดวง. พระนคร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง,
 ๒๕๔๑.
 ๓ เล่ม. (ประชุมหนังสือประกอบวิชาประวัติศาสตร์กฎหมายไทย)
 ๑. กฎหมายไทย. ๒. ชื่อเรื่อง.

๓๐๕

๓๔๘.๕๕๓ กฎหมายตราสามดวง.
 ก. กฎหมายตราสามดวง. พระนคร, องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๕.
 ๕ เล่ม.
 ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ ๑ จุลศักราช ๑๑๖๖ พิมพ์ตามฉบับหลวง
 ตราสามดวง.
 ๑. กฎหมายไทย. ๒. ชื่อเรื่อง.

๓๐๖

๓๐๕. ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ ๑ จุลศักราช ๑๑๖๖ พิมพ์ตามฉบับหลวงตราสามดวง พระนคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ๒๕๔๑ (ประชุมหนังสือประกอบวิชาประวัติศาสตร์กฎหมายไทย)

๓๐๖. กฎหมายตราสามดวง พระนคร องค์การค้าคุรุสภา ๒๕๐๕

I.ก.4. กฎหมายและพระราชบัญญัติ (Laws, Modern) ^{๓๐๗} ใหลง
รายการผู้แต่งควยคำว่า "กฎหมาย" ดังตัวอย่าง

๓๐๓ ก กฎหมาย.
ประมวลกฎหมายอาญาพร้อมควยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมและ
คำแปลภาษาอังกฤษ โดย หลวงคุณศารุย์ปฏิเวท. (พิมพ์ครั้งที่ ๒)
[ธนบุรี, โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๐๓]
๑๔๘, ๑๔๘ หน้า.
เลขหน้าซ้ำกันเป็นคู่.

๑. กฎหมายอาญา.   ๒. พระราชบัญญัติ.   ๓. คุณศารุย์-
ปฏิเวท, หลวง, ผู้แปล.   ๔. ชื่อเรื่อง.

๓๐๘

ศูนย์วิทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๐๓ American Library Association, op.cit., Pp. 137-38

๓๐๘ ประมวลกฎหมายอาญาพร้อมควยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
และคำแปลภาษาอังกฤษโดย หลวงคุณศารุย์ปฏิเวท พิมพ์ครั้งที่ ๒ ธนบุรี
โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์ ๒๕๐๓

๓๕๑.๑ กฎหมาย.

ก

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ พร้อมด้วย
พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฯ ตามแนวประสงค์ของ... จอมพล ป.
พิบูลสงคราม... จัดพิมพ์โดย พ.ศ.อ.พัฒน์ นิลวัชฌานนท์. พระนคร,
วัฒนธรรมการ, ๒๔๙๘.

๑๒๓ หน้า.

๑. ข้าราชการพลเรือน. ๒. พัฒน์ นิลวัชฌานนท์, ผู้จัดพิมพ์.
๓. ชื่อเรื่อง.

๓๐๘

I.ก.5. กฎหมายที่มีคำอธิบายประกอบ รวมทั้งการย่อกฎหมาย

หรือคัดลอกกฎหมายมาเพียงบางตอน (Annotated
Laws and Digests of Laws) ใหลงรายการแแต่ง
ด้วยชื่อบุคคลที่เป็นผู้จัดทำคำอธิบาย ผู้ขอ หรือ ผู้คัด-
ลอก

๓๐๘

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ พร้อม
ด้วยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ตามแนวประสงค์ของ... จอมพล ป.
พิบูลสงคราม... จัดทำโดย พ.ศ.อ.พัฒน์ นิลวัชฌานนท์ พระนคร
วัฒนธรรมการ ๒๔๙๘

๓๑๐

American Library Association, op.cit., Pp. 138-39

๓๔๗.๗ จิต เศรษฐบุตร์ .

๑ คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย ยืม ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ปรานีประนอม การพนันและชั้นคอ พหุศักราช ๒๔๕๒ .
พระนคร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ๒๔๕๒ .
๑๘๐ หน้า .

๑. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์. ๒. ชื่อเรื่อง .

๓๑๑

๓๔๘.๕๕๓ ชวน ธนากร ขำสุวัฒน์ .

๒ กฎหมายประจำครอบครัว . พระนคร, แพร่พิทยา (๒๕๐๘)
๑๐๔๘ หน้า .

๑. กฎหมายไทย. ๒. ชื่อเรื่อง .

๓๑๒

๓๑๑๗ จิต เศรษฐบุตร์ คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วย
ยืม ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ปรานีประนอม การพนันและชั้นคอ
พระนคร ๒๔๕๒

๓๑๒ ชวน ธนากร ขำสุวัฒน์ กฎหมายประจำครอบครัว พระนคร
แพร่พิทยา ๒๕๐๘

I.ก.6. รัฐธรรมนูญ (Constitutions) รวมทั้งร่างรัฐธรรมนูญ
และเสนอร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นทางการ ให้ลงราย-
การผู้แต่งควยคำว่า "รัฐธรรมนูญ"^{๓๑๓}

๓๑๒ .๕๕๓ รัฐธรรมนูญ.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (๒๔๘๒) และคำแปลภาษา-
อังกฤษ. พระนคร, โรงพิมพ์ศิรินสาร, ๒๔๕๓
๒๓, (๘), ๔๕ หน้า.

พิมพ์เพื่อเป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ มหาอำมาตย์โท
พระยาเทพวิฑูรพหลศุรตาศึก... ๕ มีค. ๕๓.

๑. ไทย - รัฐธรรมนูญ ๒. ชื่อเรื่อง.

๓๑๔

I.ก.7. กฎบัตร (Charters) ให้ลงรายการผู้แต่งควยชื่อสถาบัน
ที่ออกกฎบัตรเหล่านั้น^{๓๑๕} เช่น สหประชาชาติ
สนธิสัญญาป้องกันอาเซียตะวันออกเฉียงใต้

๓๑๓

American Library Association, op.cit., p. 140

๓๑๔

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (๒๔๘๒) และคำแปลภาษา
อังกฤษ พระนคร โรงพิมพ์ศิรินสาร ๒๔๕๓

๓๑๕

American Library Association, loc.cit.

๓๔๑ .๓๑๓ สหประชาชาติ, องค์การ.

สี่

กฎบัตรสหประชาชาติกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รวบรวม
โดย... เสถียร วิชัยลักษณ์. พระนคร, นิติวาณิช (๒๔๕๖)
๕๖ หน้า.

- ๑. กฎบัตร. ๒. สิทธิมนุษยชน. ๓. สหประชาชาติ.
- ๔. เสถียร วิชัยลักษณ์, ผู้รวบรวม. ๕. ชื่อเรื่อง.

๓๑๖

I. ก. 8. คำพิพากษาของศาล (Courts) ให้ลงรายการผู้แต่ง
 ค่ายชื่อ เมือง จังหวัด แล้วจึงลงชื่อเฉพาะของ
 ศาล เช่น ศาลอาญา ศาลแพ่ง ศาลทหาร
 ศาลคดีเด็กและเยาวชน ศาลแขวง ศาลพิเศษ ฯลฯ
 และทำบัตรเพิ่มใหญ่อื่นๆ หรือผู้จัดพิมพ์ที่มีชื่อปรากฏ
 อยู่หน้าปกในควย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๑๖

สหประชาชาติ, องค์การ กฎบัตรสหประชาชาติกับปฏิญญาสากล
ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รวบรวมโดย เสถียร วิชัยลักษณ์ พระนคร นิติวาณิช

๒๔๕๖

๓๑๓

American Library Association, op.cit., Pp. 142-144

๕๕๕.๓๓) เอก. ศาสดายุทธธรรมระหว่างประเทศ.

อ รายงานคำพิพากษา คำปรึกษา และคำสั่งคดีปราสาทพระวิหาร (ระหว่างประเทศกัมพูชากับประเทศไทย) การพิจารณาชั้นเนื้อหา คำพิพากษาออกเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๒ (แปลโดย กระทรวงการต่างประเทศ) (พระนคร, สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี ๒๕๐๕)

๓๑๘

๒๓๗) หน้า. ภาพประกอบ. แผนที่.

ชื่อที่ปกนอก "คำพิพากษา ศาลายุทธธรรมระหว่างประเทศคดีปราสาทพระวิหาร" (มีต่อในบัตรที่ ๒)

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๑๘

รายงานคำพิพากษา คำปรึกษา และคำสั่งคดีปราสาทพระวิหาร
(ระหว่างประเทศกัมพูชากับประเทศไทย) การพิจารณาชั้นเนื้อหา คำพิพากษา
ออกเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๒ แปลโดย กระทรวงการต่างประเทศ
พระนคร สำนักนายกรัฐมนตรี ๒๕๐๕

๓๔๓.๑
พ

พระนคร. ศาสตราญา.

คำพิพากษาคดีลอบปลงพระชนม์ ร. ๕. พระนคร, สำนักงาน-
หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย (๒๔๕๔).

๒๗๕ หน้า. ภาพประกอบ.

๑. ไทย - ประวัติศาสตร์ - กรุงรัตนโกสินทร์ยุคประชาธิปไตย

พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒. อานันทมหิดล, พระบาทสมเด็จพระเจ้า-
อยู่หัว. ๓. ชื่อเรื่อง. ○

๓๑๕

๓๔๓.๕
พ

พระนคร. ศาสตราพิเศษ.

คำพิพากษาศาสตราพิเศษ พุทธศักราช ๒๔๘๒ เรื่องกบฏ. พระนคร,
กรมโฆษณาการ (๒๔๘๒)

๓๕๘ หน้า.

๑. กบฏ. ๒. ไทย - ประวัติศาสตร์ - กรุงรัตนโกสินทร์ยุค
ประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๓. ชื่อเรื่อง. ○

๓๒๐

๓๑๕

คำพิพากษาคดีลอบปลงพระชนม์ ร. ๕ พระนคร สำนักงาน
หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย ๒๕๕๔

๓๒๐

คำพิพากษาศาสตราพิเศษ พุทธศักราช ๒๔๘๒ เรื่องกบฏ พระนคร
กรมโฆษณาการ ๒๔๘๒

II. สิ่งพิมพ์ของสมาคมและสถาบัน (Societies and Institutions)

สมาคม คือนิติบุคคลซึ่งเกิดจากการที่บุคคลรวมกันเข้าเป็นหมู่คณะอย่างถูกต้องตามกฎหมายโดยจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน เช่น การวิจัยคนควา ธุรกิจ สันทนาการ ฯลฯ

สถาบัน เป็นนิติบุคคลซึ่งต่างไปจากสมาคม คือมีสถานที่ตั้งอยู่เป็นประจำ เช่น วิทยาลัย มหาวิทยาลัย โรงเรียน หอสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สถานีวิทยุ หอจดหมายเหตุ วัด โรงพยาบาล เรือนจำ โรงละคร ฯลฯ ซึ่งจะต้องมีทั้งอาคารสถานที่และเครื่องมือเครื่องใช้เป็นองค์ประกอบสำคัญ นอกเหนือไปจากคณะบุคคลผู้ดำเนินงานและบริหารงานด้วย ๓๖๑

การลงชื่อในรายการผู้แต่งสำหรับสมาคมและสถาบัน เปรียบเทียบกันระหว่าง "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" กับ "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" ได้ดังนี้คือ

"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

สมาคมต่าง ๆ

"A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries"

Societies (Corporated and Incorporated)

Political Parties.

"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

สมาคมระหว่างประเทศ

สมาคมนิสิตเก่า   สมาคมนักเรียนเก่า

สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยและคณะแผนก
วิชา   หน่วยงานอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย

"A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title Entries"

International Societies.
Orders of Knighthood,
Secret Orders, etc.
Federated Societies.
Affiliated Societies.

Societies Related to, But
Not an Integral part, of a
Larger Organization.

Institutions Forming an
Integral Part of a Larger
Organization.

Institutions Located in
Suburbs Later Absorbed in
a Metropolitan Area.

State and Provincial Insti-
tution (U.S. and Canada)

American State Historical
and Agricultural Societies.

"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

๓๒๓
สถานีวิทยุกระจายเสียง

"A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title Entries"

Agricultural Experiment
Stations.

Public Schools.

Private and Endowed Schools.

Indian Schools (U.S.)

Radio Stations.

University and Union League
Club.

Volunteer Fire Companies
and Associations.

Mercantile Library Associa
tions.

๓๒๔
Gilds.

ส่วนรายละเอียดของการลงรายการผู้แต่งสำหรับชื่อสมาคมและสถาบัน
ตามที่กำหนดไว้ใน "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์
และตัวอย่างบัตร" มีดังนี้ คือ

๓๒๓ เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๒

๓๒๔ American Library Association, op.cit., Pp. 148-72

สิ่งพิมพ์ของสมาคม

ให้ลงชื่อสมาคมก่อน คั่นด้วยจุลภาค แล้วจึงลง
คำว่า "สมาคม" เช่น
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม
ถ้าชื่อของสมาคมมีคำว่า "สมาคม" เป็นส่วนหนึ่ง
อยู่ควยข้างท้ายให้ลงไปตามลำดับที่สมาคมใช้ เช่น
ยุวสมาคม

สิ่งพิมพ์ของสมาคมระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วประเทศ ลงชื่อสมาคม
ก่อนและชื่อประเทศอยู่ข้างหลัง เช่น
สภาอากาศไทย

สมาคมนิสิตเก่า สมาคมนักเรียนเก่า ให้ลงชื่อสถานการศึกษา ก่อน แล้ว
จึงลงชื่อสมาคม เช่น
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สมาคมนิสิตเก่า
สายปัญญา, โรงเรียน. สายปัญญาสมาคม
แล้วทำบัตรโยงจากชื่อสมาคมมายังชื่อสถาบัน
ควยคั้งนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
สายปัญญาสมาคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สายปัญญา, โรงเรียน. สายปัญญาสมาคม.

○

สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยและคณะ
แผนกวิชา หน่วยงานอื่น ๆ
ของมหาวิทยาลัย สำหรับ
มหาวิทยาลัยที่ใช้คำว่า
"มหาวิทยาลัย" เป็นส่วน
หนึ่งของชื่อ

ให้ลงรายการผู้แต่งไปตามชื่อที่มหาวิทยาลัย
ใช้ แล้วจึงลงชื่อคณะ แผนกวิชา หน่วย
งานอื่น ๆ ต่อไป เช่น
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะอักษรศาสตร์.
ชุมนุมภาษาไทย
ส่วนมหาวิทยาลัยที่ใช้คำว่า "มหาวิทยาลัย"
นำหน้าชื่อ ให้ลงชื่อมหาวิทยาลัยก่อน และ
ใช้จุดภาคคั่น ก่อนลงคำว่า มหาวิทยาลัย
แล้วจึงลงชื่อหน่วยงานอื่น ๆ ตามลำดับไป
ดังตัวอย่าง

ศิลปากร, มหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. คณะศิลปศาสตร์
ส่วนมหาวิทยาลัยที่ใช้ชื่อตามจังหวัดซึ่งเป็นสถานที่ตั้ง
ลงชื่อจังหวัดและมหัพภาค แล้วจึงลงชื่อ
มหาวิทยาลัยและหน่วยงาน เช่น

ขอนแก่น, มหาวิทยาลัย

เชียงใหม่, มหาวิทยาลัย คณะมนุษยศาสตร์
ให้ลงชื่อโรงเรียน คั่นด้วยจุดภาคแล้วลงคำว่า
"โรงเรียน" เช่น

วัดอัปสรสวรรค์, โรงเรียน

สตรีประเทืองวิทย์, โรงเรียน

สิ่งพิมพ์ของโรงเรียน

สวนกุหลาบวิทยาลัย, โรงเรียน ^{๓๒๕}
 สิ่งพิมพ์ของสถานีวิทยุกระจายเสียง ให้ลงชื่อสถานีวิทยุกระจายเสียงก่อน
 ค้นคว้าจุลภาค แล้วจึงลงคำว่า "สถานี"
 ทั้งนี้รวมทั้งสิ่งพิมพ์ของสถานีโทรทัศน์ด้วย ^{๓๒๖}

เช่น

วิทยุยานเกราะ, สถานี

วิทยุศึกษา, สถานี

โทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๗, สถานี

II. ก. ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนขอเสนอหลักเกณฑ์การลงชื่อสมาคมและ
 สถาบันต่าง ๆ เพิ่มเติม ดังต่อไปนี้ คือ
 สิ่งพิมพ์ที่เปลี่ยนชื่อ
 ให้ลงรายการผู้แต่งด้วยชื่อที่สมาคมใช้ครั้งหลังสุด
 และถ้าสมาคมตั้งแต่สองสมาคมรวมกิจการกันเขา
 จัดตั้งเป็นสมาคมใหม่ก็ให้ใช้ชื่อเดิมสำหรับสิ่งพิมพ์
 ที่ออกมาก่อนจะรวมกิจการกัน ส่วนสิ่งพิมพ์ที่ออก
 หลังจากสมาคมได้รวมกิจการกันแล้ว จึงจะลง
 ชื่อใหม่ของสมาคม และทำบัตรโยงให้ชื่อสมาคม
 ทั้งเก่าและใหม่ด้วย ^{๓๒๗}

^{๓๒๕} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๘๗ - ๘๖

^{๓๒๖} เรื่องเดียวกัน หน้า ๓๖

^{๓๒๗}

American Library Association, op.cit., p. 149

๐๒๐
สี่

สหมิตร, สโมสร.

สหมิตรรำลึก เรื่องประวัติย่อสโมสรสยามจินางกูร สโมสรสามัคคี-
จีนสยาม กรุงเทพฯ นันทาสมาคม โดย เอก วิสฤต และเรื่องสั้น ๆ
ของพุทธทาสภิกขุ. พระนคร, ๒๕๐๕.

๒๗ หน้า. ภาพประกอบ.

- ๑. สหมิตร, สโมสร. ๒. เอก วิสฤต. ๓. พุทธทาสภิกขุ.
- ๔. ชื่อเรื่อง (สหมิตรรำลึก). ๕. ชื่อเรื่อง.

(มีต่อในบัตรที่ ๒)

บัตรที่ ๒

๐๒๐
สี่

สหมิตร, สโมสร.

สหมิตรรำลึก ... ๒๕๐๕.

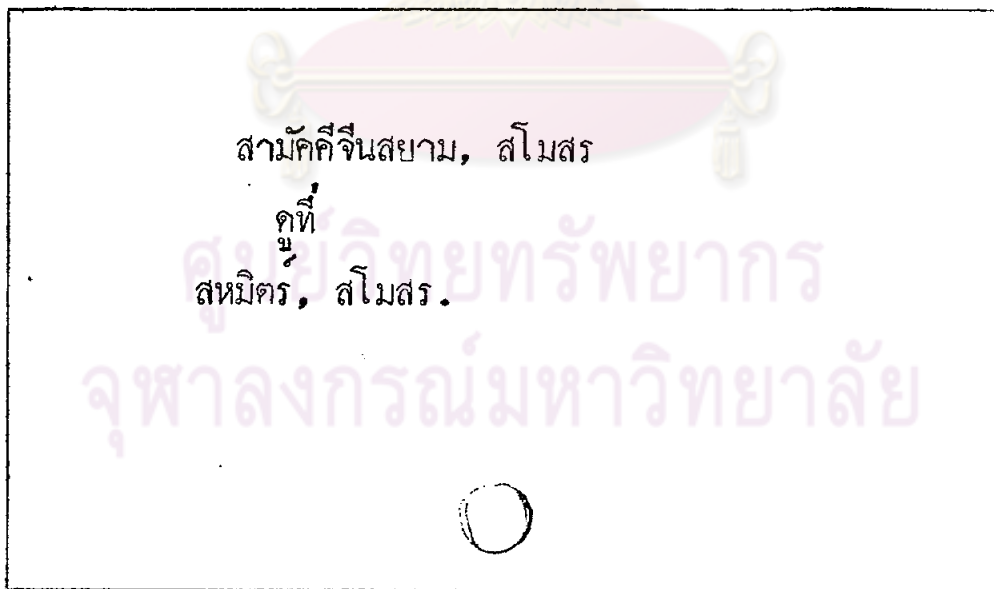
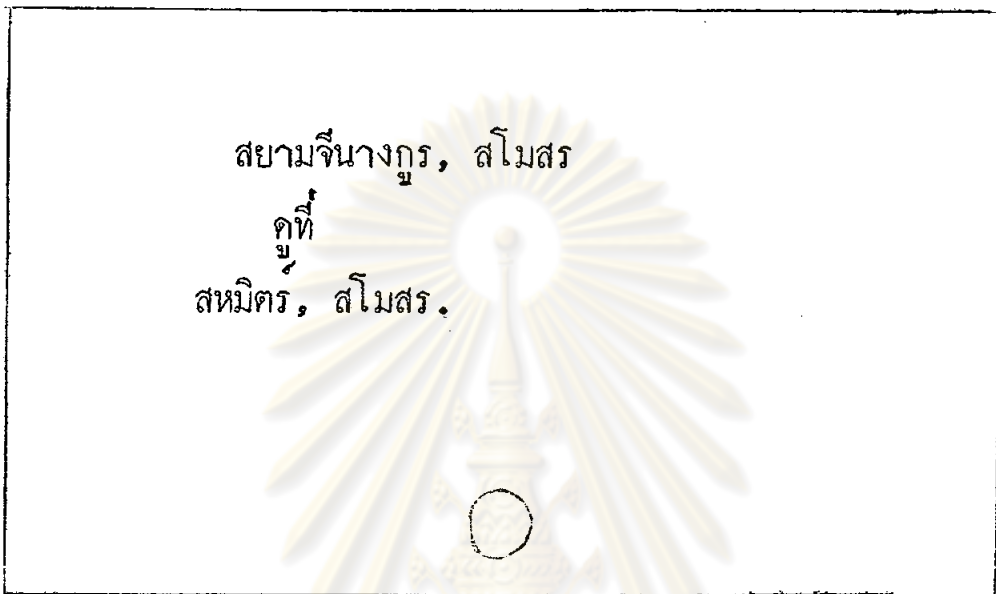
(ประวัติย่อสโมสรสยามจินางกูร สโมสรสามัคคีจีนสยาม กรุงเทพฯ
นันทาสมาคม). ๖. ชื่อเรื่อง (เรื่องสั้น ๆ ของพุทธทาสภิกขุ)

X สยามจินางกูร, สโมสร. X สามัคคีจีนสยาม, สโมสร.

๓๒๘

X กรุงเทพฯ นันทาสมาคม. X พุทธทาสภิกขุ.

๓๒๘
สโมสรสหมิตร สหมิตรรำลึก เรื่องประวัติย่อสโมสรสยามจินางกูร
สโมสรสามัคคีจีนสยาม กรุงเทพฯ นันทาสมาคม โดย เอก วิสฤต และ
เรื่องสั้น ๆ ของพุทธทาสภิกขุ พระนคร ๒๕๐๕

กรุงเทพฯ ๖ มีนาคม
คหิ
สหมิตร, สโมสร.

สหมิตร, สโมสร
คหิ
กรุงเทพฯ ๖ มีนาคม
สยามจินางกูร, สโมสร
สามัคคีจีนสยาม, สโมสร

โรงพยาบาล ใช้หลักเกณฑ์การลงชื่อดังนี้

โรงพยาบาลที่ชื่อ คำบาล ชื่อเมือง ให้ลงชื่อสถานที่ก่อน แล้วใช้
เครื่องหมายมหัพภาคจบข้อความ และลงคำว่า โรงพยาบาล ไว้ข้าง
หลังให้ห่างกัน ๒ ระยะของเครื่องหมายพิศุติ เช่น

บางรัก. โรงพยาบาล

เพชรบุรี. โรงพยาบาล ^{๓๒๘}

โรงพยาบาลที่มีชื่อเฉพาะ ให้ลงชื่อโรงพยาบาลก่อน คั่นด้วยจุลภาค
แล้วจึงลงคำว่า "โรงพยาบาล" ตามหลักการลงชื่อสมาคม สำหรับ
บัตรรายการของหนังสือภาษาไทย ^{๓๓๐} เช่น

จุฬาลงกรณ์, โรงพยาบาล

เลิศสิน, โรงพยาบาล

สมเด็จพระยา, โรงพยาบาล

ยกเว้นโรงพยาบาลที่มีชื่อเป็นคำสมาส หรือเป็นชื่อของกลุ่มคนโดย
เฉพาะให้ลงชื่อไปตามลำดับที่โรงพยาบาลเหล่านั้นใช้ เช่น

วชิรพยาบาล

ศิริราชพยาบาล

โรงพยาบาลกลาง

โรงพยาบาลเด็ก

โรงพยาบาลตำรวจ

๓๒๘

American Library Association, op.cit., p. 151

๓๓๐

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๔

โรงพยาบาลประสาท

โรงพยาบาลยาสูบ

โรงพยาบาลสงฆ์

โรงพยาบาลหญิง

๓๕๒.๑๑ โรงพยาบาลสงฆ์.
 ร วันสงเคราะห์กฤษสามเนรอาพาธ. พระนคร,
 ๑. โรงพยาบาล.   ๒. ชื่อเรื่อง.

๓๓๑

หอสมุดหอสมุดและพิพิธภัณฑ์ ลงรายการไปตามลำดับชื่อของสถาบัน เช่น

หอสมุดคำรกราชานุกาฬ

หอสมุดแห่งชาติ

หอสมุดศิริราช

หอสมุดประชาชนนนทบุรี

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ รามคำแหง

๓๓๑ โรงพยาบาลสงฆ์ วันสงเคราะห์กฤษสามเนรอาพาธ พระนคร

บรร
๑๒๗ ๔
ที่

ห้องสมุดประชาชนนนทบุรี.

ที่ระลึกพิธีเปิดห้องสมุดประชาชนนนทบุรีในอุปถัมภ์เทศบาลนคร-
นนทบุรีและสโมสรโรตารีนนทบุรี ๒๒ มิย. ๒๕๐๔. (นนทบุรี) ๒๕๐๔.
๕๕ หน้า. ภาพประกอบ.

๑. ไทย - ห้องสมุด. ๒. ชื่อเรื่อง.

๓๓๒

III. สิ่งพิมพ์ของสมาคมและสถาบันทางศาสนา (Religious Societies and Institutions) สำหรับหนังสือภาษาไทยได้แก่สิ่งพิมพ์ของวัดและวิทยาลัยสงฆ์เป็นส่วนมาก สำหรับหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่งข้อนี้เท่าที่กำหนดไว้ใน "A.L.A. Cataloging Rules for Author and Title Entries" เป็นสิ่งพิมพ์ของสมาคมและสถาบันทางศาสนาคริสเตียนเป็นส่วนใหญ่ ^{๓๓๓} จึงไม่สามารถจะนำเอารายละเอียดมาใช้กับหนังสือภาษาไทยได้

หลักเกณฑ์การลงชื่อวัดตามที่กำหนดไว้ใน "หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" ให้ลงชื่อวัดที่ใช้เป็นทางการ

๓๓๒

ที่ระลึกพิธีเปิดห้องสมุดประชาชนนนทบุรีในอุปถัมภ์เทศบาลนครนนทบุรี และ สโมสรโรตารีนนทบุรี ๒๒ มิย. ๒๕๐๔ นนทบุรี ๒๕๐๔

๓๓๓

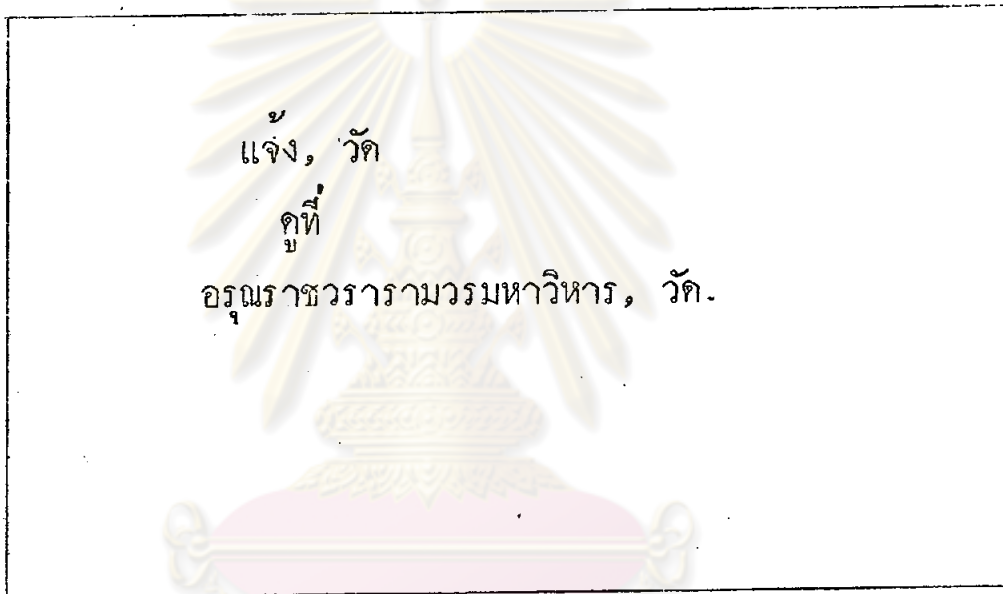
American Library Association, op.cit., Pp. 173-98

ไปตามลำดับตามที่ปรากฏในหน้าปกในของหนังสือ ก่อนคำว่า "วัด" โดยให้
จุดภาคคั่น เช่น

พระศรีรัตนศาสดาราม, วัด (วัดพระแก้ว)

พระเชตุพนวิมลมังคลาราม, วัด (วัดโพธิ์)^{๓๓๔}

แล้วทำบัตรโยงจากชื่อที่คนทั่วไปนิยมเรียก เช่น

III. ก. ขอเสนอแนะ

ผู้เขียนขอเสนอหลักเกณฑ์การลงชื่อสมาคม
และสถาบันการศึกษาทางศาสนาเพิ่มเติม
ดังนี้ คือ

สมาคมทางศาสนา ใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับการลงชื่อสมาคม

สถาบันการศึกษาทางศาสนา

โดยทั่วไป^{๓๓๕} เช่น
ยุวพุทธิกสมาคม
เผยแพร่พุทธศาสนาในต่างประเทศ, สมาคม.
ซึ่งโดยมากมีชื่อเฉพาะของแต่ละแห่ง ลง -
รายการไปตามลำดับของชื่อ เช่น
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย
สภาพระธรรมดึก,
พุทธสถานเชียงใหม่

๒๕๔.๓๐๔สภาพระธรรมดึก, ผู้จัดพิมพ์.

ส พุทธประทีป รายการจาก ททบ. ๗. พระนคร, ๒๕๐๖.
๒ เล่ม.

- ๑. พุทธศาสนา - คำถามและคำตอบ. ๒. พุทธประทีป (รายการ
- ททบ. ๗) ๓. โทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๗, สถานี. ๔. ชื่อเรื่อง.
- * ททบ. ๗.

๓๓๖

๓๓๕

เรื่องเดียวกัน หน้า ๔๗

๓๓๖

สภาพระธรรมดึก (ผู้จัดพิมพ์) พุทธประทีป รายการจาก

ททบ. ๗ พระนคร ๒๕๐๖

IV. สิ่งพิมพ์นิติบุคคลประเภทอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้อ้างมาแล้ว
(Miscellaneous Bodies Not Included in the Specifications for Societies and Institutions)

นิติบุคคลประเภทนี้ ได้แก่ บริษัท ธนาคาร มูลนิธิ
องค์การ ฯลฯ ซึ่งจะเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การลงชื่อใน
รายการผู้แต่งตามที่กำหนดไว้ใน "หลักเกณฑ์การทำบัตร-
รายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" กับ
"A.L.A. Cataloging Rules for Author and
Title Entries " ใ้คั้งนี้

"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

" A.L.A. Cataloging Rules
for Author and Title Entries

- Diplomatic Congresses.
- International Meetings.
- Congresses of Groups of States Having Similar Language or Culture.
- National Congresses.
- Institutes, Conferences, Conventions, etc.
- Exhibitions, etc.

"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

มูลนิธิ
บริษัทต่าง ๆ

ธนาคาร
หอการค้า

"A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title Entries"

Pre - Congress or Pre -
Exhibition Publications.

Festivals.

Commissions and Committees.

Committees and Meetings of
Citizens.

Classes of Citizens

Boards, Trustees, etc.

Foundations, Endowments,
Funds.

Firms, Business Corpora-
tions, etc.

Banks.

Chambers of Commerce, Boards
of Trade, Stock, Produce,
and Other Exchanges.

Parks.

Cemeteries.

"หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร"

"A.L.A. Cataloging Rules for
Author and Title Entries"
Botanical and Zoological
Gardens.
๓๓๘

ส่วนรายละเอียดการลงชื่อสถาบันเหล่านี้ตามที่กำหนดไว้ใน "หลัก
เกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร" มีดัง
ต่อไปนี้ คือ

สิ่งพิมพ์ขององค์การ

ให้ลงชื่อองค์การนั้น ๆ ก่อน คั่นด้วยจุลภาค
แล้วจึงลงคำว่า "องค์การ" เช่น
สนธิสัญญาป้องกันอาเซียตะวันออกเฉียงใต้,
องค์การ

สิ่งพิมพ์ของมูลนิธิ

สหประชาชาติ, องค์การ
ลงชื่อมูลนิธิก่อน คั่นด้วยจุลภาค แล้วจึงลง
คำว่า "มูลนิธิ" ดังตัวอย่าง
ฮั่วเคี้ยวปอเต็กเซียงตั้งแห่งประเทศไทย, มูลนิธิ
เว้นแต่คำว่า "มูลนิธิ" จะเป็นส่วนหนึ่งของชื่อ
จึงจะลงไปตามลำดับ เช่น
จุลจักรพงษ์มูลนิธิ

สิ่งพิมพ์ของบริษัท ห้างร้าน โรงแรม บริษัทรถไฟ ฯลฯ ให้ลงชื่อก่อน
ถ้าชื่อนั้นประกอบด้วยคำว่า "จำกัด" หรือ
"และสหายน" ฯลฯ ก็ให้ลงไว้อย่างครบถ้วน
แล้วใช้จุดภาคคั่นก่อนลงคำว่า "บริษัท"
"โรงแรม" ฯลฯ เช่น
ไทยโทรทัศน์ จำกัด, บริษัท
เอราวัณ, โรงแรม
กาวหนา, สำนักพิมพ์
การไฟฟ้าอันฮี

สิ่งพิมพ์ของธนาคาร ให้ลงชื่อธนาคารก่อน คำว่า "ธนาคาร"
อยู่ข้างหลังจุดภาค เช่น
กสิกรไทย, ธนาคาร
ไทยพาณิชย์จำกัด, ธนาคาร
เว้นแต่กรณีที่ธนาคารเป็นส่วนหนึ่งของชื่อ จึง
จะลงไปตามลำดับ เช่น
ธนาคารแห่งประเทศไทย

สิ่งพิมพ์ของหอการค้า ลงชื่อไปตามลำดับ เช่น
หอการค้ากรุงเทพ ฯ

IV.ก. ข้อเสนอแนะ

สำหรับหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งชื่อนี้ ผู้เขียน
ขอเสนอการลงชื่อสถาบันประเภทอื่น ๆ พร้อมด้วยตัวอย่างบัตรรายการเพิ่ม
เติมดังต่อไปนี้ คือ

สิ่งพิมพ์ของการประชุมระหว่างชาติ และการประชุมทางวิชาการต่าง ๆ

(International Meetings, National Congresses, Insti-
tutes, Conferences, Conventions, etc.)

ให้ลงชื่อของการประชุมในรายการผู้แต่ง
แล้วต่อด้วยลำดับครั้งของการประชุม (ถ้ามีแจ้งไว้
ให้ทราบ) กับชื่อเมืองที่มีการประชุมและปี
พ.ศ. โดยใช้จุลภาคคั่นแต่ละตอน ๓๕๐

๓๕๑ ๓๓๓ ก การประชุม เรื่อง การผลิต การแลกเปลี่ยน และการใช้ อุปกรณ์การ-
ศึกษาในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความนิยมซึ่งกันและกันใน
คุณค่าของวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตก. โทเกียว, ๒๕๐๓.
รายงานการประชุม เรื่อง การผลิต การแลกเปลี่ยน และการใช้
อุปกรณ์การศึกษาในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดความนิยมซึ่งกันและ
กันในคุณค่าของวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตก ณ กรุงโตเกียว
ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๑๓-๒๒ กรกฎาคม ๒๕๐๓.
(มีอยู่ในบัตรที่ ๒)

บัตรที่ ๒

๓๓๖ .๓๓ ก การประชุม เรื่องการผลิต การแลกเปลี่ยน และการใช้อุปกรณ์การศึกษา
ก ในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความนิยมซึ่งกันและกันในคุณค่า
ของวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตก . โตเกียว, ๒๕๐๓ .

Major Project on Mutual Appreciation of Eastern
and Western Cultural Values Meeting of Experts on
Production, Exchange and Use of Audio - Visual
Aids in Schools. Tokyo, Japan 13-22 July, 1960.

ม.ป.ท. ม.ป.ป.

(มีต่อไปในบัตรที่ ๓)

บัตรที่ ๓

๓๓๖ .๓๓ ก การประชุม เรื่องการผลิต การแลกเปลี่ยน และการใช้อุปกรณ์การศึกษา
ก ในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความนิยมซึ่งกันและกันในคุณค่า
ของวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตก . โตเกียว, ๒๕๐๓ .

รายงานการประชุม เรื่องการผลิต การแลกเปลี่ยน และการใช้-
อุปกรณ์การศึกษา... ม.ป.ป.

๓๖ หน้า.

ภาษาอังกฤษ หน้า ๒๖ - ๓๖ .

๑. โสตทัศนศึกษา. ๒. อุปกรณ์การสอน. ๓. ชื่อเรื่อง.

๓๕๑

๓๕๑

รายงานการประชุมเรื่อง การผลิต การแลกเปลี่ยน และการใช้
อุปกรณ์การศึกษาในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดความนิยมซึ่งกันและกัน
ในคุณค่า
ของวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตก ณกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ระหว่าง
วันที่ ๑๓ - ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๐๓ ม.ป.ท. ม.ป.ป.

ถ้าเป็นการประชุมระหว่างชาติ หรือการประชุมทางวิชาการที่จัดให้มีขึ้น ณ
สถาบันการศึกษาแห่งใดแห่งหนึ่ง ให้ลงชื่อสถาบันการศึกษาซึ่งใช้เป็นที่ประชุม
แทนชื่อเมือง

บัตรที่ ๑

๒๓๐.๖ การประชุมทางวิชาการเกษตรศาสตร์และชีววิทยา. ครั้งที่ ๒,
ก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๐๖.
รายงานการประชุมทางวิชาการเกษตรศาสตร์และชีววิทยา ครั้งที่ ๒
(สาขาพืชและชีววิทยา) ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ๓๐
มกราคม - ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖. Proceeding of the 2nd
National Conference on Agriculture and Biology
(Plant and Biological Science) At Kasetsart Univer-
sity, Bangkok, Bangkok January 30 - February 1,
1963. พระนคร, สภาวิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัย-
(มีต่อในบัตรที่ ๒)

บัตรที่ ๒

๒๓๐.๖ การประชุมทางวิชาการเกษตรศาสตร์และชีววิทยา. ครั้งที่ ๒,
ก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๐๖.
รายงานการประชุม... ๒๕๐๖.
เกษตรศาสตร์ (๒๕๐๖)
๔๕๒ หน้า. ภาพประกอบ. ตาราง.
๑. เกษตรกรรม. ๒. ชีววิทยา. ๓. ชื่อเรื่อง.

ถ้าเป็นรายงานการประชุมของคณะผู้แทนประเทศอย่างเป็นทางการ ให้ลงคำว่า "คณะผู้แทน..." ต่อจากปี พ.ศ. ด้วย (โปรดดูหลักเกณฑ์การลงรายการผู้แต่ง สำหรับรายงานการประชุมของคณะผู้แทนประเทศอย่างเป็นทางการ หน้า ๓๕๕ - ๓๕๗) และถ้าเป็นรายงานการประชุมของนิติบุคคล เช่น สมาคม สโมสร สถาบันการศึกษา ฯลฯ ก็ต้องลงชื่อนิติบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้แต่งแทนชื่อของการประชุม ^{๓๕๒}

สิ่งพิมพ์ของงานฉลอง งานออกร้าน งานแข่งขันกีฬา ฯลฯ (Exhibitions, Festivals, Athletic Contests, etc.) ด้วยชื่อของคณะกรรมการจัดงาน เช่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร

๓๕๒ รายงานการประชุมทางวิชาการ เกษตรศาสตร์และชีววิทยา

ครั้งที่ ๒ (สาขาพืชและชีววิทยา) ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน
๓๐ มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖. Proceeding of 2nd National
Conference on Agriculture and Biology (Plant and Biological Science) at Kasetsart University, Bangkok.
Bangkok. พระนคร ๒๕๐๖

๒๕๕.๓
ค (คณะกรรมการจัดงานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ)
งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ๑๒ - ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐.
พระนคร, ๒๕๐๐.
๑๖๖ หน้า. ภาพประกอบ.
๑. พุทธศาสนา. ๒. ชื่อเรื่อง.

๓๕๓

๓๕๖
ล (สหพันธการกีฬาระหว่างประเทศภาคพื้นแหลมทอง)
ข้อบังคับของสหพันธการกีฬาระหว่างประเทศภาคพื้นแหลมทอง.
พระนคร, ๒๕๐๒.
๒๓ หน้า.
๑. กีฬาระหว่างประเทศภาคพื้นแหลมทอง. ๒. ชื่อเรื่อง.

๓๕๔

๓๕๓
งานฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ๑๒-๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๐

พระนคร ๒๕๐๐

๓๕๖
ข้อบังคับของสหพันธการกีฬาระหว่างประเทศภาคพื้นแหลมทอง

พระนคร ๒๕๐๒

ทั้งนี้ยกเว้นสิ่งพิมพ์ของงานฉลอง หรืองานที่มีสมาคมหรือสถาบันใด ๆ จัดขึ้น หรืออยู่ในอุปถัมภ์ขององค์การหรือสถาบันเหล่านั้น ให้ลงชื่อ สมาคม หรือ สถาบันผู้จัดงานตามหลักเกณฑ์ก่อน แล้วจึงต่อด้วยชื่อของงานฉลอง เช่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. งานฉลองครบรอบ ๕๐ ปี ฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๕

American Library Association, op.cit.,

ตอนที่ ๕

รายการต่าง ๆ ในส่วนสำคัญของบัตรรายการ

ส่วนสำคัญของบัตรรายการ (Body of the Entry) ประกอบด้วย รายการชื่อเรื่อง รายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง (Author Statement) ครั้งที่พิมพ์และพิมพ์ลักษณะ ซึ่งตามหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการกำหนดไว้ว่า รายการต่าง ๆ ที่ประกอบกันเข้าเป็นส่วนสำคัญของบัตรรายการนี้จะต้องคัดลอกมาตามที่ปรากฏอยู่ในหน้าปกในของหนังสือ ถ้าคัดลอกข้อความตอนใดออก หรือคัดลอกข้อความมาจากที่อื่นซึ่งไม่ใช่หน้าปกในก็ต้องลงเครื่องหมายแจ้งไว้ให้ทราบด้วย คือข้อความที่คัดลอก ใช้เครื่องหมาย ... และข้อความซึ่งค้นหามาเพิ่มเติม ให้ใส่ไว้ในวงเล็บ^{๓๕๖}

ในการอธิบายถึงปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนสำคัญของบัตรรายการต่อไปนี้ ผู้เขียนจะได้ยกกล่าวโดยละเอียดแต่ละรายการตามลำดับไป เพื่อให้เป็นที่เข้าใจชัดเจน คือ

ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายการชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่อง คือชื่อของหนังสือที่ปรากฏอยู่ในหน้าปกในของหนังสือหรือสำหรับหนังสือที่ไม่มีหน้าปกในก็ใช้ชื่อเรื่องที่ปกนอกแทน^{๓๕๗} หนังสือบางเล่มนอกจากชื่อเรื่องแล้วยังมีคำอธิบายชื่อเรื่อง (Subtitle) เป็นส่วนหนึ่งของ

^{๓๕๖} U.S. Library of Congress, op.cit., p. 10

^{๓๕๗} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๕๖

ชื่อเรื่องเพื่ออธิบายขอบเขตของหนังสือเล่มนั้น ๆ ชัดเจนขึ้น คำอธิบายชื่อเรื่อง
นี้ตามหลักเกณฑ์การลงรายการชื่อเรื่องกำหนดไว้ว่าต้องลงกำกับชื่อเรื่องไปให้
ครบถ้วนควย ^{๓๔๘} เช่น

ฉันทศาสตร์ ว่าควยวิธีแต่งภาพทุกประเภททั้งไทยและมคธ.

นอกจากนี้หนังสือบางเล่มก็ยังมีชื่อเรื่องมากกว่าหนึ่งชื่อ (Alternative Title) เช่น

ไซโรคา หรือ นางพญาแห่งทะเลทราย

นิทานปันทย์ หรือ อีเหนา

ปาชา หรือ นิยายมากเรื่อง

พระร่วง หรือ ขอมคำคืน

พอลคอน หรือ เเชษฐภักย์แห่งเจ้าพระยาวิชาเยนทร์

มณีจินดา ฤา จินตามณี

ฮีโคปเทศ หรือ กดาสูนทรานุศเสนี

"ชื่อเรื่องประเภทนี้มักมีคำว่า "หรือ" คั่นอยู่ แสดงว่ามีความสำคัญเท่า ๆ
กัน จะต้องลงรายการในบัตรทั้ง ๒ ชื่อ เรียงลำดับกันตามหน้าปกใน" ^{๓๔๙}

หลักเกณฑ์การลงชื่อเรื่องในบัตรรายการมีดังนี้ คือ

ก. ลงไว้เป็นรายการแรกในระยะที่ ๕ ของเครื่องพิมพ์ที่ค้นับจาก

---

^{๓๔๘} เรื่องเดียวกัน หน้า ๕

^{๓๔๙} เรื่องเดียวกัน หน้า ๖

ขอบคานซ้ายของบัตรสำหรับหนังสือที่คงทำบัตรรายการแบบย่อหน้าคำค่าง
คือไม่มีรายการผู้แต่งแต่ลงชื่อเรื่อง เป็นรายการสำคัญแล้วต่อด้วยรายการอื่น ๆ
ที่เป็นส่วนสำคัญของบัตรรายการ (Body of the Entry) ไปจนจบ

หนังสือที่คงลงชื่อเรื่องเป็นรายการแรกเช่นนี้ได้แก่ วารสาร
หนังสือรายปีซึ่งผู้จัดทำไม่ได้เป็นหน่วยราชการ สารานุกรม พจนานุกรม
ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายด้วยชื่อเรื่อง กับหนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง
และไม่อาจจะค้นหาชื่อผู้แต่งได้ ฯลฯ

ข. ลงไว้ในรายการชื่อเรื่องเป็นย่อหน้าที่ ๒ ของข้อความใน
บัตรรายการในระยะที่ ๑๑ ของเครื่องพิมพ์คีนับจากขอบคานซ้ายของบัตร
สำหรับหนังสือซึ่งลงชื่อผู้แต่งทั้งที่เป็นตัวบุคคลและนิติบุคคลในรายการสำคัญ
(Main Entry) กับหนังสือวรรณกรรมคลาสสิกที่ลงชื่อเรื่องแบบฉบับใน
รายการผู้แต่ง

การลงรายการนี้ให้ลงชื่อเรื่องไปตามที่ปรากฏอยู่ในหน้าปกในของ
หนังสือพร้อมทั้งคำอธิบายชื่อเรื่อง และชื่ออื่น ๆ ด้วยสำหรับหนังสือประเภท
ที่มีชื่อเรื่องมากกว่าหนึ่งชื่อ ส่วนหนังสือที่ไม่มีหน้าปกในให้ใช้ชื่อเรื่องที่ปก-
นอกแทน ^{๓๕๐}

"ถ้าหนังสือมีหลายเล่มจบหรือหลายภาค แต่ห้องสมุดมีเพียงบาง-
เล่มหรือบางภาค ให้ลงรายการเฉพาะเล่มนั้น ๆ ไว้หลังชื่อเรื่อง" เช่น
ประวัติศาสตร์สุโขทัยภาค ๑ ^{๓๕๑}

---

^{๓๕๐} เรื่องเดียวกัน หน้า ๘๖ - ๘๗

^{๓๕๑} เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๑๑

หนังสือชุด (Series) ที่ทำบัตรรายการเฉพาะเล่ม (โปรดดูหลัก-
เกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่ง หน้า ๒๑๓-๒๑๔) หลังชื่อหนังสือเล่มที่
ทำบัตรรายการในรายการชื่อเรื่อง ๓๕๒

เมื่อลงชื่อเรื่องจบ และไม่มีข้อความในรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
ผู้แต่ง จะต้องลงไปให้ใส่เครื่องหมายที่พาดแสดงว่าจบข้อความแล้ว
แต่ถ้ามีรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งควย ให้เว้นหนึ่งระยะเครื่องหมายที่ขีด
แล้วต่อควยรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งจนจบข้อความจึงใส่เครื่องหมายที่
ตัวอย่าง

๕๑๕.๕ คำทรงราชานุกาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

ก

นิราศนครวัด. พระนคร, คลังวิทยา, ๒๔๕๕.

๓๐๕ หน้า. ภาพประกอบ.

๕๑๕.๕ คำทรงราชานุกาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ

ก

นิราศนครวัด หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล ทรงทำเชิงอรรถเพิ่มเติม.

พระนคร, องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๕.

๒๑๔ หน้า. แผนที่.

๑. เขมร - ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว. ๒. นครวัด

๓. สุภัทรดิศ ดิศกุล, น.จ. ๔. ชื่อเรื่อง.

ปัญหาการลงรายการชื่อเรื่องของบัตรรายการสำหรับหนังสือภาษาไทยมีดังต่อไปนี้ คือ

I. หนังสือภาษาไทยเก่า ๆ บางเล่มไม่มีหน้าปกใน และปกนอกก็ขาดหายไป แต่ห้องสมุดบางประเภทจำเป็นต้องจัดหรือเก็บรักษาไว้เพื่อประโยชน์ในด้านที่เป็นหลักฐานเกี่ยวกับประวัติของหนังสือและการพิมพ์ในประเทศไทย จะใช้ส่วนใดของหนังสือคัดลอกชื่อเรื่องมาลงไว้ในบัตรรายการได้อีกบ้าง

II. หนังสือที่มีชื่อเรื่องและคำอธิบายชื่อเรื่องยาวเกินไป ทำให้ไม่สะดวกในการที่จะลงไว้ให้ครบถ้วนในบัตรรายการ ซึ่งมีเนื้อที่จำกัด เช่น

วิชาชีพเกษตรกรรมเมืองไทย เป็นคู่มือของเกษตรกรไทยทุกท่าน ในการทำนา ทำสวนผลไม้, ทำสวนครัว, ทำไร่, เลี้ยงสัตว์บก, สัตว์น้ำ, สัตว์ปีก และประกอบเครื่องอุปโภคบริโภคจากผลงานของเกษตรกรกรม ตลอดจนการส่งจำหน่ายเป็นการพัฒนาเกษตรกรรม

หรือหนังสือที่มีชื่อขึ้นต้นด้วยคำซ้ำ ๆ กัน เช่น คำว่า "เรื่อง" หรือ "หนังสือ" เช่น

เรื่องคนมีประโยชน์
เรื่องเจตียุทธหัตถ์
เรื่องต่าง ๆ ของครูเทพ

หนังสือสนุก

หนังสือสวคมนต์แปล

หนังสือเรื่องหลักแห่งการศึกษา ๔ ประการ

ซึ่งเมื่อเรียงบัตรชื่อเรื่องไว้ตามลำดับอักษร หนังสือที่ผู้อ่านรู้จักว่า "คนมีประโยชน์" "สวคมนต์แปล" จะไม่อยู่ที่ลิ้นชักตัว "ค" หรือตัว "ส" ซึ่งผู้ใช้ห้องสมุดมาค้นหา แต่ไปอยู่ที่ลิ้นชักตัว "ร" และ "ห" ตามพยัญชนะตัวแรกของชื่อเรื่อง ทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ลำบาก

III. หนังสือบางเล่มมีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เช่น คู่มือการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย Cataloging Manual for Thai Books

IV. หนังสือที่มีชื่อเรื่องไม่ชัดเจน เช่น นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ หรือชีวประวัติบุคคลสำคัญที่มีผู้นำมาเขียนเป็นนวนิยาย มักใช้ชื่อทางประวัติศาสตร์หรือชื่อบุคคลเป็นชื่อเรื่อง ซึ่งอาจทำให้ผู้ใช้บัตรรายการเข้าใจผิดว่าเป็นเรื่องทางประวัติศาสตร์ หรือ เป็นชีวประวัติได้ เช่น อังกฤษไคอินเคีย หรือ กับไคลัวโนอินเคีย

ชูลีไทเฮา

V. ชื่อเรื่องที่สะกดไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีของภาษาไทย เช่น

ประวัติสุนทรพู่

พจนานุกรมตัวสกคแบบใหม่

ข้อเสนอแนะสำหรับปัญหาเหล่านี้ใช้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน

"Rules for Descriptive Cataloging in the Library of

Congress" ^{๓๕๓} คือ

I. หนังสือที่ไม่มีหน้าปกใน ทั้งปกนอกก็ชำรุดขาดหายไป และไม่มีทางค้นคว้าหาชื่อเรื่องที่ถูกตองได้สำหรับหนังสือเก่าหายากนั้น อาจใช้ชื่อเรื่องประจำหน้า (Running Title) แทนได้โดยใส่ไว้ในวงเล็บแสดงว่าไม่ใช่ข้อความที่คัดลอกจากหน้าปกใน

II. หนังสือที่มีชื่อเรื่องและคำอธิบายชื่อเรื่องยาวเกินไป จนทำให้ไม่สะดวกที่จะลงในรายการชื่อเรื่องให้ครบถ้วน หรือทำให้ไม่สะดวกในการใช้บัตรรายการค้นหาหนังสือเพราะขึ้นต้นด้วยคำซ้ำ ๆ กัน เช่น คำว่า "เรื่อง" หรือ "หนังสือ" นั้นอาจตัดข้อความบางตอนที่ไม่จำเป็นออกได้โดยใส่เครื่องหมาย ... ไว้แสดงว่ามีการตัดข้อความออกไป เช่น

วิชาชีพเกษตรกรรมเมืองไทย...

หรือ

วิชาชีพเกษตรกรรมเมืองไทย เป็นคู่มือของเกษตรกรไทยทุกท่าน...

... คนมีประโยชน์

... เจตียุทธหัตถิ์

... สวคมนตแปล

... หลักแห่งการศึกษา ๔ ประการ

ทั้งข้อความที่คัดออกจะต้องไม่เป็นข้อความสำคัญที่จะทำให้ชื่อเรื่องเสียความหมาย หรือทำให้ผู้เฒ่าใจของสมุดเข้าใจขอบเขตของเรื่องผิดไป เช่น

... ต่าง ๆ ของครูเทพ (เรื่องต่าง ๆ ของครูเทพ)

... สนุก (หนังสือสนุก)

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย... (หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร)

และยกเว้นหนังสือที่มีชื่อเรื่องมากกว่าหนึ่งชื่อซึ่งจะต้องลงในบัตรรายการให้ครบทุกชื่อ เพราะในการพิมพ์ครั้งต่อ ๆ ไปอาจนำเอาเฉพาะชื่อแรกหรือชื่อหลังไปใช้เพียงอย่างเดียวได้ เช่น "โซไรคาหรือนางพญาแห่งทะเลทราย" "พระร่วงหรือขอมคำคิน" ในการพิมพ์บางครั้งใช้เพียงชื่อเดี่ยวว่า "โซไรคา" และ "ขอมคำคิน" หรือ "พระร่วง" ก็มี

III. หนังสือที่มีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ให้ลงชื่อเรื่องที่เป็นภาษาไทยก่อน แล้วจึงลงชื่อเรื่องภาษาต่างประเทศ เช่น

คู่มือการทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทย Cataloging Manual for Thai Books ทั้งนี้บรรณารักษ์ผู้ทำบัตรรายการอาจพิจารณาตัดชื่อเรื่องที่เป็นภาษาต่างประเทศออกได้ เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์การลงชื่อเรื่องข้อ ๒ ในกรณีหนังสือเล่มนั้นไม่จำเป็นจะต้องมีชื่อภาษาต่างประเทศกำกับไว้ เช่น เนื้อหาในเล่มมีแต่ที่เป็นภาษาไทยโดยตลอดไม่มีตอนใดเป็นภาษาต่างประเทศเป็นต้น

IV. ชื่อเรื่องที่ไม่ชัดเจน เช่น นวนิยายที่มีชื่อคล้ายหนังสือประวัติศาสตร์หรือใช้ชื่อบุคคลสำคัญ เป็นชื่อเรื่องซึ่งอาจทำให้ผู้เข้าใจผิดว่าเป็นชีวประวัตินั้นก็อาจเพิ่มเติมข้อความไว้ในวงเล็บเพื่อช่วยไม่ให้ผู้ใช้หลงสมุคเข้าใจผิดได้ แต่การเพิ่มเติมคำอธิบายควรใช้ข้อความสั้น ๆ กะทัดรัด เพราะเนื้อที่ในบัตร-

รายการมีจำกัดอยู่แล้ว เช่น

อังกฤษไคอินเคีย หรือ กัปโคลวโนอินเคีย (นวนิยาย)
ซูลีไทเฮา (นวนิยาย)^{๓๕๔}

v. ชื่อเรื่องที่ไม่ถูกต้องตามอักขรวิธีของภาษาไทย ให้ลงไว้
ตามที่ปรากฏอยู่ในหน้าปกในของหนังสือทุกอย่าง เช่น
ประวัติสุนทรภู่
พจนานุกรมตัวสะกดแบบใหม่

ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง (Author
Statement)

เนื่องจากคำราเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการสำหรับหนังสือ
ภาษาไทยอื่น ๆ ยังไม่ได้แยกกล่าวถึงรายการนี้อย่างชัดเจน โดยมากกล่าว
รวมไว้กับหลักการพิจารณาผู้แต่งหนังสือและการลงรายการผู้แต่ง กับหลักการ
ลงชื่อผู้แต่งในบัตรรายการเป็นส่วนมาก ผู้เขียนจึงขอเสนอความสำคัญของ
การลงรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งตามที่กำหนดไว้ใน "Rules for Des-
criptive Cataloging in the Library of Congress" ดังต่อไปนี้ คือ

๑. เพื่อแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างชื่อผู้แต่งที่ปรากฏอยู่ใน

---

^{๓๕๔} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๖

หนังสือที่ลงไว้ในรายการผู้แต่งตามหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ ถ้าผู้แต่งมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับชื่อ นามสกุล บรรดาศักดิ์ ฯลฯ (โปรดดูหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่ง หน้า ๑๓๔-๑๕๖)

๒. เพื่อแสดงว่าผู้แต่งเขียนหนังสือเล่มนั้นโดยใช้นามแฝงอย่างไร (โปรดดูหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่งสำหรับผู้ที่ใช้นามแฝง หน้า

๓. เพื่อแสดงรายชื่อผู้แต่งรวม (Joint Authors) หรือผู้แต่งเฉพาะตอนใดหรือบทใดสำหรับหนังสือที่ผู้แต่งแบ่งกันรับผิดชอบไปแต่ละตอน (Composite Works) ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาเพื่อลงรายการผู้แต่ง (โปรดดูหน้า ๑๖๕-๑๗๒)

๔. เพื่อแจ้งให้ทราบถึงบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำหนังสือเล่มนั้น เช่น ผู้เขียนภาพประกอบ ผู้ชำระสอบทาน ผู้แปล ฯลฯ

๕. เพื่อแจ้งข้อมูลรวบรวมที่เป็นตัวบุคคลสำหรับสิ่งพิมพ์ที่ลงชื่อนิติบุคคลเป็นผู้แต่ง

๖. เพื่อช่วยชี้ให้เห็นชื่อเรื่องชัดเจนสมบูรณ์ขึ้น ถ้าชื่อเรื่องนั้นมีนามแฝงของผู้แต่งรวมอยู่เป็นส่วนหนึ่งด้วย และเมื่อคัดออกจะทำให้เสียความ เช่น

รวมนิยายรักของยาขอบ

รวมเรื่องเอกของเรียมเอง

เมื่อลงรายการชื่อเรื่อง และรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง จะเป็นดังนี้คือ

รวมนิยายรักของยาขอบ (นามแฝง)

รวมเรื่องสั้นของเรียมเอง (นามแฝง)

ส่วนหลักเกณฑ์การลงรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งมีดังนี้ คือ

๑. ถ้าจำเป็นจะต้องลงรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งขอความ
ซึ่งไม่ได้ปรากฏอยู่ที่หน้าปกในของหนังสือ ก็ต้องแสดงไว้ให้ทราบโดยใช้เครื่องหมายวงเล็บ เช่น

การบริหารงานบุคคลในประเทศไทย เรียบเรียงโดย อมร รักษาสิทธิ์
(และ) โสรัจ สุจริตกุล

เว้นแต่จะเป็นข้อความที่ยาวเกินไปจึงควรจะลงไว้ในรายการหมายเหตุ
(Notes)

๒. หนังสือที่มีผู้แต่ง ผู้แปล หรือผู้จัดทำร่วมกันสองคนหรือสามคนเท่า-
นั้น จึงจะลงชื่อทุกคนตามที่แจ้งไว้ในหน้าปกในอย่างครบถ้วน ส่วนหนังสือที่มี
ผู้แต่ง ผู้แปล หรือผู้จัดทำร่วมกันเกินกว่า ๓ คนขึ้นไป ให้ลงชื่อในรายการ-
เพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง เฉพาะคนแรกเช่นเกี่ยวกับการพิจารณาเพื่อลงรายการ-
ผู้แต่ง และใช้คำว่า "(และคนอื่นๆ)" แทนชื่อคนต่อ ๆ ไป

๓. ข้อความที่ถึงแม้จะปรากฏอยู่ที่หน้าปกในของหนังสือ แต่ให้ตัดออก
ไม่ต้องลงไว้ในรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งได้แก่คำนำหน้านามต่าง ๆ ยศ-
ทหารและตำรวจ (โปรดดูหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่ง หน้า ๒๕๕-๓๐๓)

๔. หนังสือที่ผู้แต่งใช้อักษรย่อชื่อ หรือใช้นามแฝง เมื่อลงชื่อและ
นามสกุลในรายการผู้แต่งแล้ว ให้ลงอักษรย่อชื่อและนามแฝงตามหน้าปกใน-
ของหนังสือในรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งด้วย สำหรับนามแฝง ให้ลง
คำว่า "(นามแฝง)" กำกับไว้ด้วย

เมื่อลงรายการชื่อเรื่องและรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งตามที่อธิบายมาจบเรียบร้อยแล้ว ให้ใช้เครื่องหมายหัพภาคจบข้อความในตอนนี้

ปัญหาและขอเสนอแนะเกี่ยวกับรายการครั้งที่พิมพ์ (Edition)

หนังสือบางเล่มมีการจัดพิมพ์ขึ้นหลายครั้ง และมักแจ้งให้ทราบว่าพิมพ์ครั้งที่เท่าไร มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อความอย่างใดบ้างหรือไม่ ครั้งที่พิมพ์นี้มักแจ้งไว้ที่หน้าปกใน ด้านหลังของหน้าปกใน หรือในคำนำของหนังสือ ระยะเวลาของรายการครั้งที่พิมพ์ ให้ลงต่อจากรายการชื่อเรื่อง หรือถ้ามีรายการเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่งต่อจากชื่อเรื่องด้วย ก็ให้ลงเมื่อจบรายการนี้แล้วให้ห่างกัน ๒ ระยะของเครื่องหมายพิศัด แล้วใส่เครื่องหมายหัพภาคเมื่อจบข้อความ ครั้งที่พิมพ์ซึ่งได้มาจากส่วนอื่น ๆ ของหนังสือนอกจากหน้าปกใน ให้ใส่ไว้ในวงเล็บ และไม่ตองใส่เครื่องหมายหัพภาคเมื่อปิดวงเล็บแล้วอีก หลักเกณฑ์การลงครั้งที่พิมพ์กำหนดว่า ไม่ตองลงครั้งที่พิมพ์ในบัตร เฉพาะหนังสือที่พิมพ์เป็นครั้งแรก ส่วนการพิมพ์ครั้งต่อไป เช่น พิมพ์ครั้งที่ ๒ พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขและเพิ่มเติม จะตองลงในบัตรรายการด้วย ๓๕๕

ขอเสนอแนะสำหรับหนังสือชุดที่มีหลายเล่มจบ ซึ่งจะตองคัดข้อความจากหน้าปกในของเล่มที่ ๑ มาทำบัตรรายการ (โปรดดูหลักการพิจารณาหน้าปกในของหนังสือเพื่อทำบัตรรายการ หน้า ๕๑) แต่หนังสือชุดนั้นระบุครั้งที่พิมพ์

๔๐๘

ของแต่ละเล่มไว้ต่าง ๆ กัน หรือระบุนครั้งที่พิมพ์ของบางเล่มไว้ไม่ตรงกับที่ปรากฏอยู่ในหน้าปกในของเล่มที่ ๑ คือ ให้อยู่ไม่ตรงลงรายการครั้งที่พิมพ์ไว้ในส่วนสำคัญของบัตรรายการ (Body of the Entry) แต่ลงไว้ในรายการหมายเหตุแทน ^{๓๕๖}

ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายการพิมพ์ลักษณ์ (IMprint)

พิมพ์ลักษณ์เป็นรายการที่แจ้งให้ทราบเกี่ยวกับสถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ และปีที่พิมพ์ จัดเป็นรายการสุดท้ายที่ลงไว้ในส่วนสำคัญของบัตรรายการเมื่อใดลงรายการอื่น ๆ ตามที่อธิบายมาครบถ้วนแล้ว

I. สถานที่พิมพ์ ได้แก่เมืองที่มีการพิมพ์หนังสือทั้งในประเทศและนอกประเทศ เช่น พระนคร ธนบุรี อุบลราชธานี เชียงใหม่ โศกเยียว ฟรังค์ฟูร์ตอัมไมน์

II. สำนักพิมพ์ คือนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนั้นขึ้น มีหลักเกณฑ์ในการลงรายการสำหรับหนังสือภาษาไทย ดังนี้

II.1. หนังสือที่สำนักพิมพ์จัดพิมพ์ ให้ลงเฉพาะชื่อ ไม่ต้องลงคำว่า "สำนักพิมพ์" กำกับไว้ด้วย เช่น หนังสือที่พิมพ์โดยสำนักพิมพ์ก้าวหน้า ลงรายการว่า "ก้าวหน้า"

II.2. หนังสือที่ไม่แจ้งชื่อสำนักพิมพ์ไว้ในเล่ม มีแจ้งไว้เฉพาะโรงพิมพ์ ให้ลงชื่อโรงพิมพ์โดยมีคำว่า "โรงพิมพ์" กำกับไว้ด้วย เพื่อไม่ให้

สัมพันธ์กับสำนักพิมพ์ เช่น โรงพิมพ์ไท โรงพิมพ์รับพิมพ์ ฯลฯ

II.3. หนังสือที่หน่วยราชการจัดพิมพ์โดยว่าจ้างโรงพิมพ์ให้พิมพ์ขึ้น ให้ลงชื่อหน่วยราชการนั้นในพิมพ์ลักษณ์ ไม่ลงชื่อโรงพิมพ์

II.4. "หนังสือที่หน่วยราชการแห่งเดียวกันเป็นทั้งผู้แต่งและผู้จัดพิมพ์ และใ้กองร้อยนายราชการนั้นเป็นผู้แต่งแล้วไม่ตองลงชื่อหน่วยราชการนั้นในพิมพ์ลักษณ์อีก" และไม่ตองลงชื่อโรงพิมพ์ที่รับจ้างพิมพ์ด้วยเช่นเดียวกับหลักเกณฑ์การลงพิมพ์ลักษณ์ข้อที่ ๓ คงลงเฉพาะสถานที่พิมพ์แล้วต่อไปด้วยปีที่พิมพ์ โดยใช้จุลภาคคั่น เช่น "พระนคร, ๒๕๐๓"^{๓๕๓}

II.5. หนังสือที่หอสมุดแห่งชาติมีลิขสิทธิ์และกรมศิลปากรจัดพิมพ์ขึ้น โดยใช้ตราของกรมศิลปากรซึ่งเป็นรูปพระศิวะศรไว้พิมพ์ไว้ที่หน้าปกและแจ้งไว้ในคำนำว่าเป็นสิ่งพิมพ์ของกรมศิลปากร ให้ลงชื่อกรมศิลปากรเป็นสำนักพิมพ์ในรายการพิมพ์ลักษณ์^{๓๕๔}

II.6. หนังสือที่หน่วยราชการมีลิขสิทธิ์และมอบให้สำนักพิมพ์จัดพิมพ์จำหน่ายให้ลงรายการว่า หน่วยราชการมอบให้สำนักพิมพ์จัดพิมพ์จำหน่าย เช่น "กรมศิลปากรมอบให้คลังวิทยาจัดพิมพ์จำหน่าย"

II.7. หนังสือที่ไม่ปรากฏชื่อสถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์ ให้ลงรายการว่า ม.ป.ท. (ไม่ปรากฏที่พิมพ์)

III. ปีที่พิมพ์ คือปีที่มีการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนั้นขึ้น เป็นเครื่องหมาย

^{๓๕๓} สหุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๕๕ - ๑๐๓

^{๓๕๔} กรมศิลปากร ระเบียบกรมศิลปากร เรื่องการขออนุญาต
พิมพ์หนังสือ (พิมพ์อค์สำเนา)

แสดงว่าหนังสือใหม่หรือเก่าเพียงใด หนังสือที่ไม่แจ่มปีที่พิมพ์ไว้เป็นพุทธศักราช แต่แจ่มเป็นรัตนโกสินทร์ศก จุลศักราช คริสตศักราช ให้ลงศักราชไปตามที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ แต่ลงปีพุทธศักราชในวงเล็บกำกับไว้ด้วย เช่น

ร.ศ. ๑๒๒ (พ.ศ. ๒๔๔๓)

ค.ศ. ๑๘๕๐ (พ.ศ. ๒๔๙๓)

จ.ศ. ๑๒๕๐ (พ.ศ. ๒๔๓๑)

ส่วนหนังสือที่ไม่แจ่มปีที่พิมพ์ไว้ในเล่ม ให้ลงรายการว่า ม.ป.ป. (ไม่ปรากฏปี)

การลงรายการพิมพ์ลักษณะ ให้ลงไปตามลำดับโดยใช้จุลภาคคั่นแต่ละส่วน เช่น

ธนบุรี, วีรเทพประสิทธิ์, ๒๕๐๖.^{๓๕๕}

ข้อความเหล่านี้สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศโดยทั่วไปอยู่ที่หน้าปกในตอนล่างของเล่มหนังสือ แต่ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์พุทธศักราช ๒๔๘๔ ของไทย กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ ว่า

ในสิ่งพิมพ์ทุกฉบับที่พิมพ์ขึ้นในราชอาณาจักร ให้แสดงปีที่พิมพ์ ชื่อผู้พิมพ์ ชื่อและที่ตั้งโรงพิมพ์หรือสถานที่พิมพ์ ในเมื่อไม่มีที่ตั้งโรงพิมพ์ ชื่อผู้โฆษณาและที่ตั้งสำนักงานของผู้โฆษณาไว้ที่ปก

๓๕๕

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ

ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร

หน้า ๑๐๔ - ๐๘

หน้าหรือหน้าสำหรับบอกชื่อสิ่งพิมพ์นั้น (หน้าปกใน)

และหนังสือภาษาไทยส่วนมากนิยมพิมพ์ไว้ปกด้านหลังหรือหน้าสุดท้ายของข้อความเป็นส่วนมาก

ขอเสนอแนะสำหรับรายการพิมพ์ลักษณะนี้ คือ

๑. ถ้าข้อความสำหรับลงรายการนี้ไม่ได้มาจากหน้าปกใน ปกนอก คานหลังหรือหน้าสุดท้ายของเนื้อเรื่องตามความนิยมในการพิมพ์หนังสือภาษาไทย ให้ลงไว้ในวงเล็บตามหลักเกณฑ์การทำบัตรรายการ

๒. ถ้ามีชื่อสถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์ปรากฏอยู่ที่หน้าปกในหลายแห่งด้วยกัน ให้เลือกลงรายการเฉพาะชื่อสถานที่พิมพ์และสำนักพิมพ์แห่งแรก เช่น "องค์การค้ำของคุรุสภา ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ ถนนราชดำเนินกลาง จัดพิมพ์จำหน่าย" ลงรายการพิมพ์ลักษณะว่า

พระนคร, องค์การค้ำของคุรุสภา, ...

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๓๖๐ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พร้อมควย

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม และกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ รวบรวมโดย เสถียร วิจัยลักษณะ พระนคร นิติวาซ ๒๕

ตอนที่ ๖

บรรณลักษณะ หมายเหตุ และแนวสืบค้น

บรรณลักษณะ (Collation) คือการบรรยายถึงลักษณะรูปเล่มของหนังสือว่ามีกี่หน้าจบหรือมีกี่เล่มจบ พร้อมทั้งมีภาพประกอบหรือแผนที่ย่างใดหรือไม่ ^{๓๖๒} และถ้าเป็นหนังสือที่รวมกันเป็นชุดก็ลงชื่อหนังสือชุดไว้ในวงเล็บ

การลงรายการนี้ลงไว้ใต้ส่วนสำคัญของบัตรรายการ (Body of the Entry) ห่างจากขอบด้านซ้ายของบัตร ๑๑ ระยะเครื่องพิมพ์คิดเป็นย่อหน้าที่ ๓

หลักเกณฑ์การลงรายการบรรณลักษณะสำหรับบัตรรายการของหนังสือภาษาไทย มีดังนี้คือ

หนังสือที่มีเนื้อเรื่องจบในเล่มเดียว

- ๑. ลงรายการเฉพาะหน้าสุดท้ายในเล่ม หน้าในคำนำและสารบัญ ซึ่งมักจะใช้ลำดับด้วยตัวอักษร ก.ข.ค. หรือตัวเลข อารบิก ไทย โรมัน ให้ต่างกัน เลขหน้าที่ใช้ลำดับเนื้อเรื่อง ไม่ต้องลงไว้ในรายการนี้
- ๒. ถ้าหนังสือมีเลขหน้าแบ่งเป็นตอน ๆ ให้ลงรายการไว้ทั้งหมด โดยใส่จุดภาคคั่นแต่ละตอน (โปรดดูตัวอย่างบัตร หน้า ๕๕) หรือถ้าไม่สามารถลงเลขหน้าได้ทั้งหมด ลงรายการว่า ๑ เล่ม (หน้าไม่เรียงลำดับ)

^{๓๖๒}

Ibid., p. 21

๓. หนังสือที่ไม่มีเลขหน้า ลงรายการว่า ๑ เล่ม (ไม่มีเลขหน้า)

หนังสือที่มีหลายเล่มจบ

๑. ลงรายการควยจำนวนเล่มแทนจำนวนหน้า เช่น "๕ เล่ม"
๒. หนังสือหลายเล่มจบที่เย็บรวมไว้ด้วยกัน ให้ลงจำนวนเล่มและแจ้งว่าอยู่ในเล่มเดียวกัน เช่น " ๒ เล่มในเล่มเดียวกัน"
๓. หนังสือที่มีหลายเล่มจบ แต่ห้องสมุดมีเพียงบางเล่ม ถ้าจะไม่บอกลำดับเล่มไว้ที่ชื่อเรื่อง (โปรดดูหน้า ๒๓๘) แต่ลงไว้ในรายการบรรณลักษณะแทนก็ได้ เช่น "ภาค ๑, ๒๘๕ หน้า"

เมื่อลงจำนวนหน้าหรือจำนวนเล่มของหนังสือเรียบร้อยแล้ว ใช้เครื่องหมายมหัพภาคจบข้อความ

ภาพประกอบ

หนังสือที่มีภาพในเล่มควยไม่ว่าภาพชนิดใด ให้ลงรายการว่า "ภาพประกอบ" โดยเว้นระยะห่างจากจำนวนหน้าหรือจำนวนเล่ม ๒ ระยะเครื่องหมายพิพัตต์และใช้เครื่องหมายมหัพภาคจบข้อความเช่นเดียวกัน และถ้าในหนังสือมีแผนที่ แผนภูมิ ตาราง ที่ทำให้หนังสือเล่มนั้น ๆ มีคุณค่ามากขึ้นก็ให้ลงไว้ในรายการบรรณลักษณะควย ^{๓๖๓} โดยใช้เครื่องหมายมหัพภาคจบข้อความแต่ละตอน ให้ห่างกัน ๒ ระยะเครื่องหมายพิพัตต์ ดังตัวอย่าง

๕๘๓ หน้า. ภาพประกอบ. แผนที่. แผนภูมิ. ตาราง.

ข้อชุกของหนังสือ

เป็นข้อความที่แจ้งให้ทราบว่าหนังสือเล่มนั้น รวมอยู่ในหมู่หนังสือที่มีข้อชุกเป็นพิเศษอย่างไร^{๓๖๔} สำหรับหนังสือชุก เมื่อทำบัตรรายการเฉพาะแต่ละเล่มโดยลงชื่อหนังสือในรายการชื่อเรื่องแล้ว ลงชื่อหนังสือชุกไว้ในวงเล็บกลม ห่างจากรายการบรรณลักษณะ^{๓๖๕} ๒ ระยะ เครื่องพิมพ์ดีดและถาดหนังสือชุกนั้นมี เลขบอกลำดับว่าเป็นเล่มที่หรืออันดับที่เท่าไรของชุกก็ลง เลขบอกลำดับของแต่ละเล่มที่ทำบัตรรายการกำกับไว้ด้วย (โปรดดูคำอธิบายและตัวอย่างบัตร หน้า ๑๒๘ - ๒๓๓)

ขอเสนอแนะสำหรับรายการบรรณลักษณะใดแก่ การลงจำนวนหน้า ซึ่งผู้เขียนขอเสนอตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน "Rules for Descriptive Cataloging in the Library of Congress" คือ

หนังสือที่มีเลขหน้าซ้ำกันเป็นคู่ (Duplicate Paging) ซึ่งโดยมากเป็นเลขหน้าของหนังสือที่มีเนื้อเรื่องเป็น ๒ ภาษาพิมพ์ไว้คู่กัน ให้ลงเลขหน้าที่ซ้ำกันไว้ทั้ง ๒ ตอนโดยใช้เครื่องหมายจุลภาคคั่น และอธิบายเพิ่มเติมไว้ให้ทราบว่าหนังสือที่มีเลขหน้าซ้ำกันเป็นคู่อยู่ด้วย เช่น

๑๔๘, ๑๔๘ หน้า.

^{๓๖๔} U.S. Library of Congress, op.cit., p. 31

^{๓๖๕} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๑๓

^{๓๖๖} U.S. Library of Congress, op.cit., p. 23

เลขหน้าซ้ำกันเป็นคู่
(โปรดดูตัวอย่างบัตร หน้า ๓๖๔)

รายการหมายเหตุ (Notes) คือข้อความอื่น ๆ ที่มีค่าควรจะบันทึกไว้ในบัตรรายการ เพื่อช่วยแนะนำหนังสือบางเล่มแก่ผู้ใช้ห้องสมุดเพิ่มเติมจากข้อความอื่น ๆ ที่มีหลักเกณฑ์กำหนดให้ลงรายการสำหรับหนังสือทุกเล่ม เช่น รายการผู้แต่ง รายการต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นส่วนสำคัญของบัตรรายการ (Body of the Entry) ซึ่งจะต้องคัดลอกมาจากหน้าปกในของหนังสือและรายการบรรณลักษณะ

ข้อความที่ใส่ลงรายการหมายเหตุนี้อาจได้มาจากในหนังสือ แต่เป็นข้อความที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ที่หน้าปกใน หรือคัดลอกมาจากหนังสืออื่น ๆ หรือบรรณารักษ์เป็นผู้เขียนคำอธิบายเองก็ได้ การลงรายการหมายเหตุ ลงไว้ใต้บรรณลักษณะหว่างกัน ๑๕ บรรทัด หรือ ๒ บรรทัด โดยเริ่มลงข้อความในระยະที่ ๑๑ ของเครื่องพิมพ์คั่นจากขอบด้านซ้ายของบัตร ถ้าข้อความที่ใส่ลงรายการนี้ไม่จบในบรรทัดเดียว ให้ขึ้นบรรทัดต่อไปในระยະที่ ๕ ของเครื่องพิมพ์คั่น^{๓๖๗}

"Rules for Descriptive Cataloging in the Library of Congress". ได้กำหนดหลักเกณฑ์การลงรายการหมายเหตุไว้ดังนี้ คือ

๑. รายละเอียดที่นำมาลงเพิ่มเติมไว้ในหมายเหตุ จะต้องเป็นข้อความที่ลงในส่วนสำคัญของบัตรรายการ หรือในบรรณลักษณะไม่ได้เท่านั้น

๒. ข้อความในรายการหมายเหตุจะต้องสั้น ชัดเจน และใช้ภาษาที่ดี

๓. จะต้องเป็นข้อเท็จจริง และไม่เป็นข้อความที่แสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ของบรรณาธิการ

๔. จะใช้การลงรายชื่อเรียงสี่อ่างอิงตามแบบบรรณานุกรม ในรายการหมายเหตุเพื่อหลีกเลี่ยงการอธิบายด้วยถ้อยคำที่ยืดยาวก็ได้

๕. คุณค่าของรายการหมายเหตุที่ลงไว้ได้จากผลว่าทำให้บัตรรายการมีความยาวลดน้อยแค่นั้น

หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร: ให้รวบรวมตัวอย่างบัตรรายการซึ่งลงรายการหมายเหตุ (Notes) ต่าง ๆ ชนิดกันไว้โดยละเอียดดังนี้คือ

๑. รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชื่อเรื่อง เช่น

ก. ชื่อเรื่องที่ลงเป็นรายการแรกในบัตรต่างกับชื่อเรื่องที่ปกนอก

ข. ชื่อเรื่องไว้มาจากตอนใดตอนหนึ่งของหนังสือ ในกรณีที่หนังสือนั้นไม่ได้มีชื่อไว้

ค. ชื่อเรื่องของฉบับพิมพ์ครั้งแรกต่างกับฉบับที่พิมพ์ครั้งต่อ ๆ ไป

ง. มีคำแปลเป็นภาษาอังกฤษหรือภาคภาษาอื่นอยู่ในเล่มด้วย

- จ. ไซ้เป็นหนังสือเรียนในระดับต่าง ๆ และไม่ได้ใส่ไว้ในคำอธิบายชื่อเรื่อง
๒. คำนำหรือคำอธิบายข้างต้นเล่มที่เกี่ยวกับเรื่องในเล่มหรือเป็นความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้แต่ง
๓. รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแปลหรือดัดแปลง เช่น แปลถ่ายทอดกันหลายภาษา ซึ่งถึงแม้ในหนังสือจะไม่ได้แจ้งไว้ก็ควรอธิบายไว้ด้วย
๔. เป็นเรื่องสืบเนื่องมาจากเรื่องอื่น (Sequels)
๕. การพิมพ์หรือเย็บเล่มรวมกับหนังสืออื่น ๆ เพื่อแจ้งให้ทราบถึงหนังสือทุกเรื่องที่อยู่รวมอยู่ในเล่มเดียวกัน
๖. บรรณานุกรม
๗. วิทยานิพนธ์
๘. ภาคผนวกของหนังสือ อภิธานศัพท์ ลำดับวงศ์ษัตริย์ ลำดับปีสำคัญของเหตุการณ์
๙. ข้อความเกี่ยวกับโอกาสในการจัดพิมพ์ เช่น พิมพ์แจกในงานกุศลหรืองานศพ ความที่ปรากฏในหนังสือโดยตัดข้อออกตามความเหมาะสมของแต่ละห้องสมุด
๑๐. สารบัญเรื่องสำหรับหนังสือประเภทรวมงานทางวรรณกรรม หนังสือที่มีหลายเนื้อเรื่องและชื่อเรื่องไม่ได้บอกความหมายอย่างชัดเจน กับหนังสือที่มีหลายเล่มจบโดยแบ่งเนื้อเรื่องไป

๓๖๘
ตอนละเล่ม

ปัญหาของการลงรายการหมายเหตุใดแก่ ในกรณีที่จะต้องลงหมายเหตุมากกว่า ๑ ประเภท เช่น หนังสือรวมเรื่องต่าง ๆ ที่พิมพ์แจกในงานศพ ซึ่งจะต้องลงทั้งหมายเหตุเกี่ยวกับโอกาสในการจัดพิมพ์และสารบาญ หรือจะต้องลงทั้งรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับชื่อเรื่อง และโอกาสในการจัดพิมพ์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ใช้หลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ใน "Rules for Descriptive Cataloging in the Library of Congress" คือ ให้ลงหมายเหตุ (Notes) ที่เป็นคำอธิบายเกี่ยวกับหนังสือเล่มที่ทำบัตรรายการก่อน ^{๓๗๐} ซึ่งสำหรับบัตรรายการหนังสือภาษาไทยจะใดแก่นิตของรายการหมายเหตุตามข้อ ๑-๘ แล้วจึงลงข้อความเกี่ยวกับโอกาสในการจัดพิมพ์ ส่วนสารบาญจัดไว้สิ้นสุดท้าย เพราะมีความยาวมากกว่าหมายเหตุชนิดอื่น ๆ ^{๓๗๑}

การลงหมายเหตุแต่ละชนิดให้แยกกันคนละย่อหน้า ดังตัวอย่าง

๓๖๘ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๑๑๕ - ๒๗

^{๓๗๐} U.S. Library of Congress, op. cit., p. 28

^{๓๗๑} สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ
ภาษาไทยฉบับสมบูรณ์และตัวอย่างบัตร หน้า ๑๒๘

บัตรที่ ๑

๘๕๕.๕๑๒ ประชุมบทละคอนตีกคำบรรพฉบับบริบูรณ์ พร้อมด้วยเรื่องประวัติเจ้าคุณ
ป

พระประยูรวงศ์ และตำนานละคอนตีกคำบรรพ พระนิพนธ์ของ-
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ.

พระนคร, กรมศิลปากร, ๒๔๘๖.

๒๔๐ หน้า. ภาพประกอบ.

พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ ชื่อ "ประชุมบทละคอนตีกคำ-
บรรพฉบับหลวง." (มีต่อในบัตรที่ ๒)

หมายเหตุ
เกี่ยวกับ
ชื่อเรื่อง

บัตรที่ ๒

๘๕๕.๕๑๒ ประชุมบทละคอนตีกคำบรรพฉบับบริบูรณ์... ๒๔๘๖.
ป

พิมพ์เป็นมิตรพลีในงานพระราชทานเพลิงศพ เจ้าคุณพระประยูรวงศ์
... ๓๑ พ.ศ. ๒๔๘๖.

สารบาญ.- สังข์ทอง.- คาวี.- อิเหนา.- สังข์สีลปชัย.-
กรุงพานชมทวีป.- รามเกียรติ์คอนสุรปนชา.- อุนรถ.- มณีพิชัย.
(มีต่อในบัตรที่ ๓)

หมายเหตุ
เกี่ยวกับ
โอกาส
ในการจัดพิมพ์
และสารบาญ
๓๑๕

๓๑๕

ประชุมบทละคอนตีกคำบรรพฉบับบริบูรณ์ พร้อมด้วยเรื่องประวัติ
เจ้าคุณพระประยูรวงศ์ และตำนานละคอนตีกคำบรรพ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระ
เจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระนคร กรมศิลปากร

แนวสืบค้น (Tracing)

คือหลักฐานที่แจ้งว่าหนังสือแต่ละเล่มต้องทำบัตรชนิดใด
บ้างที่นอกไปจากบัตรขึ้นพื้น เมื่อห้องสมุดต้องการแก้ไข
ข้อความในบัตรหรือเพิ่มข้อความ หรือเมื่อจำหน่ายหนังสือ
ออกจากทะเบียนของห้องสมุด ก็จะอาศัยข้อมูลจากแนว
สืบค้นว่าห้องสมุดทำบัตรชนิดใดไวบ้าง เพื่อทำการแก้ไข
เพิ่มเติมหรือดึงออกจากตู้บัตรใดครบถ้วนทั้งชุดโดย
ไม่ต้องเสียเวลาคนหามาก

การลงแนวสืบค้นอาจลงที่คานหนาของบัตรหรือคาน
หลังของบัตรขึ้นพื้นก็ได้ ^{๓๓๓}

ข้อความที่ลงไว้ในรายการแนวสืบค้น มีดังนี้คือ

๑. หัวเรื่อง คือเนื้อเรื่องสำคัญของหนังสือสรุปเข้าเป็นชื่อวิชา
หรือข้อความสั้น ๆ หนังสือแต่ละเล่มอาจมีหัวเรื่องมากกว่า ๑ ก็ได้
๒. ชื่อบุคคลที่จะเป็นรายการในบัตรเพิ่ม เช่น ผู้แปล ผู้แต่ง-
รวม ซึ่งต้องลงชื่อตามหลักเกณฑ์การลงชื่อผู้แต่งในบัตรรายการควย
๓. ชื่อนิติบุคคลที่จะเป็นรายการในบัตรเพิ่ม ซึ่งลงตามหลัก-
เกณฑ์การลงชื่อนิติบุคคลในรายการผู้แต่งเช่นเดียวกัน

๓๓๓

สุทธีลักษณ์ อัมพันวงศ์ หลักเกณฑ์การทำบัตรรายการหนังสือ

๔. ชื่อชุกของหนังสือ ลงไว้ในวงเล็บกลม

๕. การโยงข้อความจากที่มีปรากฏอยู่ในหนังสือ แต่มิได้ใช้ใน
ในการลงรายการต่าง ๆ ไปยังข้อความที่ถูกต้องซึ่งห้องสมุดใช้ในบัตรรายการ
ไต่แก่ นามแฝงของนักเขียน ชื่อนิติบุคคลซึ่งเลิกใช้แล้ว ฯลฯ

ส่วนหลักเกณฑ์ในการลงแนวสืบค้น ไต่แก่

๑. แนวสืบค้นที่ลงไว้ด้านหลังของบัตรยื่นพื้น ให้กลับบัตรรายการเอา
รูปบัตรขึ้นด้านบน แล้วลงข้อความต่าง ๆ ในแนวสืบค้นที่ได้กล่าวมาแล้วไปตาม
ลำดับ

๒. แนวสืบค้นที่ลงไว้ด้านหน้าของบัตรยื่นพื้น ให้ลงเป็นย่อหน้าสุด-
ท้ายเมื่อบันทึกรายการอื่น ๆ คือ ชื่อผู้แต่ง รายการต่าง ๆ ในส่วนสำคัญ
ของบัตรรายการ บรรณลักษณะ และหมายเหตุหมดสิ้นแล้ว รายการนี้ใช้ระยะ
๑๑ ของเครื่องหมายพิศุติคณั้บจากขอบคานซ้ายของบัตร ห่างจากข้อความข้างบน
๑๒ บรรทัด และถ้าไม่จบข้อความในบรรทัดเดียวกันก็ขึ้นบรรทัดใหม่ในระยะที่ ๕
ของเครื่องหมายพิศุติคไปจนจบข้อความ

การลงแนวสืบค้นไว้ด้านหน้าของบัตรรายการ ใช้เลขลำดับข้อความ
แต่ละขอ ^{๓๓๔}

ปัญหาของการลงแนวสืบค้น ไต่แก่กรณีหนังสือมีหัวเรื่องมากกว่า ๑
หรือหนังสือที่จะต้องลงชื่อบุคคลและนิติบุคคล ที่จะเป็นรายการในบัตรเพิ่ม-

หลายชื่อด้วยกัน เช่น มีทั้งผู้แต่งรวม ผู้แปล ผู้เขียนภาพประกอบ นั้นควรจะ
ลงลำดับอย่างไร

ข้อเสนอแนะ สำหรับหนังสือที่มีหัวเรื่องมากกว่า ๑ ควรลงหัว-
เรื่องในรายการแนวสืบค้นให้ลำดับไปตามหลักเกณฑ์การเรียงบัตรเรื่อง^{๓๓๕}
เพื่อให้สะดวกในการตรวจสอบ เช่น

กบฏ
ไทย - ประวัติศาสตร์ - กรุงรัตนโกสินทร์ยุคประชาธิปไตย พ.ศ. ๒๔๗๕
(โปรดดูตัวอย่างบัตร หน้า

ส่วนชื่อบุคคลและนิติบุคคลที่จะเป็นรายการในบัตรเพิ่ม ใช้ลำดับไปตามความสำคัญ
ที่มีต่อหนังสือ ซึ่งสำหรับบัตรรายการหนังสือภาษาต่างประเทศมักจะเรียงลำดับ
ไปดังนี้ คือ

- ผู้แต่งรวม
- ผู้แปล
- ผู้เขียนภาพประกอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย